2007-12-04

نووسەری کورد 2007

کورتەیەك لەمەڕ نووسەر

ئەلکساندەر ئەلکساند روڤیچ فادایف ، نووسەری نێوداری شورەوی لە ساڵی 1901 دا لە خێزانێکی گوندنشین ، لە توڤەر لە دایك بووە، دەورانی منداڵیی لە رۆژهەلاّتی دوور گوزەراندواوە، بابی مامۆستای شارو دایکی پەرستار بوو، لە پاڵ کاری خۆیاندا کاروباری کشتوکاڵیشیان کردووە، بۆیە ئەلکساندەر هەر لە منداڵییەوە ئاشنایەتی نزیکی لەگەڵ بارودۆخی ژیان و گوزەرانی جوتیاران و کرێکاران پەیداکردووە ئەم نووسەرە لەگەڵ پارتیزانەکاندا دژ بە هێزەکانی ئەدمیرال کلچاك و پەلاماردەرە ژاپۆنیەکان جەنگیوە، ئەم کتێبەشی بەرەنجامی ئەو ئەزموونە فرانەیە کە لەو جەنگەدا بە دەستی هێنان، فادایف لەگەڵ بلاّوبوونەوەی ئەم کتێبەدا شۆرەتی دەرکرد و وەکو نووسەرێکی پرۆلیتێری ناسرا. (گاردی لاو) کتێبێکی تری مەنشوریەتی کە بریتی یە لە شەرحی خەباتی قارەمانانەی پارتیزانەکان دژ بە داگیرکەرانی فاشیست. ئەم نووسەرە نێودارە لە 1956/5/13 دا ماڵئاوایی لە دنیاکرد .

کورتەیەك دەربارەی کتێبەکە

ئەم چیرۆکە شەرحی حاڵی دەستەیەك نیشتمانپەروەرە کە بەرانبەر بە هێزە بێگانەکان و کلچاك بەرگری لە ولاتی خۆیان دەکەن و لەم رێگایەدا گیان بەخت دەکەن، قارەمانەکانی فادایف لەگەڵ ئەوەدا کە خەڵکی نێو ژیانی ئاسایین و هەمان خوو و خەسڵەتی چاك و گەنی بەشەریان هەیە ، بەلاّم دەست دەدەنە کاری گەورە خەبات دەکەن و سەرەنجام سەر دەکەون، زۆربەیان خۆشەویستن جێگای متمانەو باوەڕن، تەنانەت ئەوانەیشیان کە لە ژیانی ئاسایی خەڵکا بەرەڵلاو بێ بار دێنە بەرچاو ، لە کاتی تەنگانەو ناسك دا لە کاتێکا کە بابەتی ئەرکی سەرشان دێتە پێشەوە وەکو ئینسانە واقیعی و لە خۆبوردووەکان کاردەکەن کە بۆ شوێنی خۆی شایانی ستایشن، لە ماوەی ئەم جەنگ و هەرایەدا ژمارەیەکی زۆریان گیانی خۆ لە دەست دەدەن و تەنیا ژمارەیەکی کەمیان بەسەلامەتی دەردەچن و دەگەڕێنەوە خاك و زێدی خۆیان، گەرچی ئەم دەستەیە دەشکێن بەلاّم شکستەکەیان بەهیچ جۆرێ شکستی ئەو باوەڕو ئامانجە ناگەیەنێ کە ئەوان خەباتیان لە پێناودا کردووە، چونکە هاوزەمان لەگەڵ هەمان رووداو و لەگەڵ هەمان چەشنە گیانبازی دا گەورەترین رووداوی سەدەکە روودەدا .

ماروسكا

لڤنسون ، لە حاڵێكدا كەونە شمشێرە ژاپۆنیەكەی بە تەقەتەق لە پلەكانی قاڵدرمەكە دەخشا، خۆی بە حەوشەكەدا كرد، لە كێلگەكانەوە بۆن و بەرامەی خۆشی گەنمی رەشگوڵ دەهات، هەتاوی تەموز لە نێو تەمێكی گەرم و سوورو سپی دا مەلەی دەكرد .

ماروسكا هەندێ گەنمی كێوی لەسەر لەتە سوالەتێك وشك دەكردەوە بە قامچی كۆمەڵێ چێرگی دەدا یە دوواوە .

لڤنسون زەرفێكی موركراوو داخراوی بۆ درێژكردو گوتی :وەرە ،ئەمە بەرە بۆبەشی شالدیباوپێ ی بڵێ كە ... نا، پێویست ناكا هیچی بێ بڵێ ێ ، لە نامەكەدا هەموو شتێكم نووسیوە.

ماروسكا بە روو گرژییەوە رووی لێ وەرگێڕاو بە توندی قامچییەكەی لە حەوادا بادا. نەیدەویست بڕوا . لەم هاتوچۆ رەسمیانە، لەم نامە بێ ئەنجامانەو زیاد لە هەموو ئەمانەش لەو نیگا سەیرەی چاوانی لڤنسون بێزارو وەرز ببوو . جووتێ چاوی درشتو مەنگ كە وەكو دەریا سەراپای ماروسكایان دادەگرت و گەلێ شتیان لێ بەدی دەكرد كە رەنگە بە خۆی لێیان بێ ئاگا بووبێ .

تەتەرەكە كە بە خەمبارییەوە چاوی دەتروكاند بە هێوری خۆی دواند (ئەی حەرامزادە !)

لڤنسون پرسی : باشە ماتڵی چیت ؟

– باشە هاوڕێ فەرماندە ، بۆ دەبێ هەمیشە ماروسكا بەملاوبەولادا بنێرن ؟ كەسێكی دی بەدی پەیدا نابێ ؟

بە ئانقەست پێی گوت (هاوڕێ فەرماندە) تا لایەنی رەسمی بە نارەزاییەكەی بدات . چونكە زۆر ئاسایی لڤنسونی بە نێوی خۆیەوە گازدەكرد .

لڤنسون بەرەقی وتی : كەواتە دەبێ خۆم بڕۆم ، ها ؟

– جا بۆ خۆت ؟ ئەم هەموو خەڵكە لێرەن ...

لڤنسون بە چەشنی پیاوێكی جدی كە كاسەی سەبری لێوڕێژ بووبێ ، نامەكەی خستە گیرڤان و بە ساردییەكی كوشندەوە گوتی : بڕۆ ، بڕۆ تفەنەگەكەت بدە اموری چەكەكان من پێویستم بە هەر لات و بەرەڵا یەك نییە .

شنەیەكی سازگار لەسەر چۆمەكەوە دەهات و قژە ناڕێكەكەی ماروسكای دەشێواند. كولوكان لە نێو گیا وشەكەكانەوە و لە نزیكی عەمارەكەوە بە شێوەیەكی بێ ئامان هەوا گەرمەكەیان شەق دەكرد .

ماروسكا بە روو گرژییەوە ووتی : سەبركە ، نامەكەم بەرێ .

له كاتێكا نامەكەی دەخستە ژێر بلووزە سوپاییيەكەيەوە ، شتێكی وت كە پتر لەبەرخاتری خۆی بوو تا لڤنسون (لقەكەم جێ بهێلم ، چەك دابنێم ؟ مەحاڵە !) كلاوەتوزاوييەكەی خستە پشت سەری و بە دەنگێگی دڵسۆزانە كە نيشانەی شادييەكەی چاوەڕوان نەكراو بوو ، گوتی : هاوڕێ لڤنسون ، ئێمە لەبەرچاوی كاڵی سەركار نەبوو دەستمان بە خەبات كرد !من بە زمانی بابيەكی مەعدەنچی سادە ئەمەت پێ دەڵێم .

فەرماندە بە پێكەنينەوە گوتی : هێشتا قسان دەكەی ئەوەندە كەللە رەق مەبە گەوجە .

ماروسكا دوگمەی چاكەتە سوپاييەكەی فەرماندەی گرت و بەرەو لای خۆی رايكێشاو بە جۆرێكی تايبەتی بە گوێی دا چپاند : بزانە برادەر من خۆم ئامادە دەكرد كە بچم بۆ نەخۆشخانە تا ڤاريا ببينم ، كەچی رێك لەو كاتەدا تۆ بەم نامە نەحلەتيەت هەموو شتێكت لێتێك دام ، ئەمە ئەوە دەگەيەنێ كە تۆ گەوجيت .

بەچاوە قاوەيی يە مەيلەو سەوزەكانی ، چاوێكی لێ داگرت و قاقا پێكەنی ، لەپێكەنينەكەی دا – بە ئێستاشەوە وەختێ دەربارەی ژنەكەی قسانی دەكرد – خاڵێكی تاريك بەدی دەكرا كە دەمێ ساڵ بوو وەكو ژەنگ ناخی دەخوارد .

لڤنسون ئەو پياوەی گازكرد كە لەبەر هەيوانەكەدا وەنەوزی دەداو چاوەكانی دەتروكاند تا خەوەكەی بتارێنێ : تيموشا ، وەرە ئاگات لەم گەنمە بێ، ماروسكا بە ئيش دەڕوات .

كونچارنكوی مينەر لەسەر تەشتێكی دەمەوقلب لە نزيكی تەويلەكانەوە دانيشتبوو ، كوڵەپشتە چەرميەكانی دەدورييەوە ، كلاوی لەسەرنەبوو ، دەموچاوی تاوە سووت ببوو، ردێنێ چڕوسوور بوو . دەموچاوە زبرەكەی بەسەر كوڵە پشتەكانەوە شۆڕكردبۆوەوە . دەرزيەكەی بەجۆرێ بەكاردەهێنا دەتگوت چنگاڵی بەدەستەوە بوو . شانە بێ هێزەكانی لە ژێركراسە زبرەكەيەوە وەكوو بەرداش دەجولان .

مينەرەكە پرسی: چييە، هەمديس دەڕۆی؟

مينەرەكە قيت راوەستاو تەمەنايەكی سوپايی كردو گوتی : بەڵێ ، سەركار ، جەنابی مينەر !

گونچارنكو لە كاتێكا بەسەلاری و هێمنی وشەكانی خۆی هەڵدەبژارد وتی : ئازاد بە ! منيش سەرزەمانێ لەم تەشەقەڵەبازيانەم دەكرد، بۆچ كارێ دەچێ ؟

– هەروا ، فەرماندە دەيەوێ بە تۆبزی مژوولم بكات ، دەترسێ ئەگەر بێ كاربم دەست بە هەندێ كاران بكەم ، بڕۆم زۆڵ فرێ بدەم .

مينەرەكە بۆڵاندی : گەوجە ! ساچانی كەروچەناباز !

ماروسكا ئەسپەكەی لە تەويلە دەرهێنا . ئەسپە يالْ بژەكە بەرقەوە گوێچكەكانی قوت كردەوە ، ميشكا ئەسپێكی بەهيز , كولكن وقەڵەو بوو. زۆر زۆر لەخاوەنەی دەچوو؟ بەچاوە رۆشنە قاوەيی يە مەيلەوسەوزەكانی بەلاقە ئەستورو قەوسەكانيا , بەچاوە زيت وبزۆزەكانيا . ماروسكا بەدەم تەنگك وپاڵوو دانی ئەسپەكەوە, بەئەسپايی وبە خۆشەويستی يەوە دەيلاواندەوە: ميشكا !شەيتان!ميشكا! نەحلەتی توولە سەگ!.گونجارنكو سەلارانەو بەم جۆرە لەسەری رۆيی: بەخوا ئەگەر ئەسپەكە ئەقڵی بەسواریدا دەشكا , ئەو سواری تۆدەبوو نەك

تۆسواری ئەوبی. ماروسکا بەنەرمە غارێك لە حەسارەکە دەرچوو. جادەکە,کە گیا هەموولایەکی داپوشی بوو,رێك بەکەناری چۆمەکەدا دەڕۆیی. تەبارە گەنم وجۆلەو بەر چۆمەکەوەو لەژێر تیشکی هەتاودا کەرۆیشکەی دەکرد. قوتە شین باوەکانی زنجیرە چیای (سیخوتە ئالین) لەدەریای تەم دا مەلەی دەکرد.

ماروسکا رۆڵەی کرێکارێکی مەعدەنچی بوو, بەخۆیش هەر مەعدەنچی بوو.باپیری کە خەلك وخوا دەستیان لێ شۆردبوو,لەمەزراکانی ساچاندا کێلگەی دەکێلا, بابیشی لەم دواییانەدا زەوی رەشی مەعدەنی تەرك کردبوو. ماروسکا لەیەکێك لە کوختە کرێکارنشینەکاندا ,نزیکی تونێلی ژمارە((2)) رێك لەودەمەدا کەدەنگی تیژی شاورێك نۆرەکاری سەرلەبەیانی رادەگەیاند, لەدایك بوو.کەپزیشکی مەعدەن لەکوختەکە هاتبووە دەرێو هاوخەمی خۆی بەبۆنەی کوڕبوونی نەوزادەکەوە راگەیاندبوو,بابی پرسی بووی:هەمدیس کوڕ؟ئەمە چوارەمە. لەحاڵێکدا خۆی بە قەزاوقەدەردەسپارد, بەمجۆرە قەسەکەی کورت کردەوە:ژیانێکی چەند خۆشە!.ئەوجا قەمسەڵەکەی کەلەگەردوتۆزی مەعدەندارەش هەڵگەرا بوو,لەبەرکردو بەخشەخش چوو بۆسەر ئیشەکەی. ماروسکا لە((2))ساڵیدا, تایە لیخورین, قسەی قۆڕو9 بێ سەروبەرو بادەنوشی بەچاکی فێربوو. لەکانەکانی ساچاندا بە ئەندازەی خەلکە مودمینەکەی بارهەبوو-دۆڵەکە 200 هەنگاوێك لەولای تونێڵەکەوە کۆتایی دەهات وگردولکە بورکانیەکان دەستی پێدەکرد.دار سنوبەری زەلام لەداوێنی ئەم گردولکانەوە بەخەمباری‌یەوە دەیانڕوانی یە ماڵەکانی خوارەوە. لەبەیانیانی تەماوی‌و سپیواژدا کەڵە کێوی یەکان بەدەنگی بەرز یەکدیان گاز دەکرد.ترێلەکان گشت رۆژێ بەنێو شەقی سپیواژی گردۆڵکەکانداو بەسەر رێبازە نشێوەکاندا بەدرێژایی جادە بێ کوتاییەکان بەرەو وێستگای کانگاوز دەچوون. لەسەر گردۆڵکەکان, مەکینەی نەوتاوی چاڵ هەڵکەندن کەبەردەوام لە جووڵەدا بوون, سیمی خزیان بەدەوری خۆیاندا دەپێچا.لەخوار رێبازگەکەوە,لەو شوێنەدا کەتەلاری بەردین لێرەولەوێ لەنێو سنۆبەرە بۆن خۆشەکاندا گیرسابوونەوە, خەڵکانێ لەهەوڵ کوشش دابوون بێ ئەوەی بزانن ئەم هەوڵ وتەقەللایەیان لەپێناوی چ کەسێکدایە. مەکینەی قیتارەکان بەجۆرێکی نارێك شوتیان لێدەدا ,بالآڕۆکارەباییەکاکان دەنگیان دەهات. ژیانێکی خۆش بوو.ماروسکا لەو ژیانەدا لەهەوڵی شێوەگەلی تازەدا نەبوو,تەنیا کەوتبووە شوێن هەمان کاروانی سەقامگیرو کۆن. لەکاتی خۆیدا کراسی ئاوریشم وپوتی چەرمینی بۆ خۆی دەکڕی ,رۆژانی پشوو لەدۆڵەکەوە بەرەو گوند دەڕۆیی,لەوێ لەگەڵ لاوانی گوند دا ئوکوردیونی لێ دەدا , بەدەنگی بەرز گۆرانی دەچڕی و کیژانی گوندی لەرێ دەر دەردکرد. لەڕێی گەرانەوەدا(دۆستانی مەعدەنچی)گوندۆرەو ئارووی سیسەوە بوویان دەدزی , لەچۆمە قوڵەکانی داوێنی کێوەکاندا مەلەیان دەکرد. بەغەلبەغەڵب ودەنگی پڕخرۆشیان هێوری لێڕو بێشەکەیان دەشلەقاند, مانگك لەپشت ئاسۆکەوە و لەبەرزی‌یەوە تەماشای دەکردن‌و بەخیلی پییان دەبرد. تەمێکی گەرم وشێدار بەسەر چۆمەکەوە وێستابوو. زەمانێکیش لەمەخفەرێکی پۆلیس دا کە بۆنی بۆگەنی گەنەسوورکەو ئەرەقی پێی لێ دەهات , توندیان کرد. ئەمە دەقاودەق لەهەڕەتی مانگرتنەکەی نیسان دا رووی دا .رێك لەکاتێکا

بوو کەئاوی لێڵی ژێرِ زەوی وەکوو ئاوی چاوی ئەو ئەسپەکوێرانەی لە مەعدەنا کاریان دەکرد, شەو ورۆژ دەچکایە نێو تونێڵەکانەوەو هیچ کەسێکیش نەی دەرشتە دەرێ حەپسیان کرد , هەڵبەتە نەك لەبەرئەوەی کارێکی گەورەی ئەنجام دابوو , بەڵکو تەنیا لەبەر ئەوەی پیاوێکی چەقاوەسوو وزۆربڵێ بوو: پۆلیس بیری لەوە دەکردەوە دەتوانێ بەهەرِەشە ناچاری بکات نێوی رێبەرانی مانگرتنەکە بڵێ. **ماروسکا** لەکاتێکدا لەو ژووره بۆگەنەدابوو لەگەڵ قاچاخچیانی مەی ناوچەی (مایخە)دا رۆژی بەسەر دەبرد , گەلێك حەکایەتی بێ سەرو بەری کردبوو ,بەڵام هەرگیز وشەیەکی دەربارەی کارگێران و بەرێوەبەرانی مانگرتنەکە نەهاتبووە سەرزار . سەردەمێکیش چووە جەبهەو پەیوەندی بەسنفی سوارەوە کرد.لەوێدا وەکو هەموو سەربازێکی سوارە فێر بوو کە(سەربازانی پیادە) ببوفزێنێ و بەسووکی تەماشایان بکات .شەش جار بریندار بوو,دوو جار پارچە توپ ئازاری پێ گەیاند , ئەنجام لەدەوروبەری شۆرِش گەورەدا لە خزمەتی سەربازی مەرەخەس بوو . وەختێ گەرِایەوە نیشتیمان پاش دوو هەفتە بادەنۆشی لەرادەبەدەر لەگەڵ ژنێکی میهرەبان وسووك دا کە ماموری عارەبانە دەستیەکانی تونێڵی ژمارە((1)) بوو, زەماوەندی کرد.ماروسکا کابرایەکی بێ موبالات بوو, ژینی بەلاوە وەکوو ئارووی نێو بێستانەکانی ساجان ,سادەو رۆشن بوو. رەنگە هاندەرێکی وەختێ وای لێ کرد بێ لەساڵی1918 لەگەڵ ژنەکەی دا راپەرِێ وبەرگری لەشوراکان بکات . بەهەرحاڵ لەوساڵە بەد وواوە ئیدی رێگای گەرانەوە بۆ مەعدەنی لێ گیرا: ئەوان نەیانتوانی شوراکان بپارێزن .رژێمی تازەش بەگومان و دوودڵی یەوە دەرِوانی یە ئەو بابەتە خەڵکانە. میشکا کە ناڵەکانی بەجورێکی ترسناك تەقەتەقی دەکرد ,بەچوارناڵە جادەکەی دەبرِی .خەرەنگێزە زەرد باوەکان شێت ئاسا بەدەوری گوێچکە یدا ویزە ویزیان دەکرد وخۆیان بەنێو تووکە زبرەکەیدا دەکرد وئەوەندە یان دەگەزی تاخوێنی لێ دەهات .ماروسکا گەییە بەشی سوپایی سڤیاگینو .گوندی کریلوفکا کە مەقەرِی دەستەکەی شالدیبای تێدا بوو ,کەوتبووە پشت گردێکی سەراپا بەدرەختی سەوزی فندق ,پۆشراو. ویزە ویزی بێزارکەری مێشە لاسارەکان دەگەییە کوێ . دەنگی تەقینەوەیەك وناڵەیەکی سەیر لەپشت گردەکەوە هەستاودنیای هێنایە لەرزە .دووا بەدووای ئەوە ,ناڵەی دووەم وسێیەم هەستا ,دەتووت گیانلەبەرێکی درِندە زنجیری پچرِاندووەو خۆی هەڵدا شتووەتە نێو دەوەنەکانەوە .ماروسکا کە بەتوندی جڵەوەکەی رادەکێشا لەژێرلیوەوە گوتی:سەبرکە!میشکا کە هەیکەلی خورتی خۆی بەتەندی دەبردە پێشێ ,لەرِووی گوێ رایەڵی یەوە وەکو بەرد لەجێی خۆی چەقی .ماروسکا لەکاتێکا کەخۆی لەسەر زەوی‌یەکە خپ دەکرد ,بەهێوری گوتی:گوێت لێیە...گوللەی تۆپە! تۆپە,ها؟ دەنگی دەسترِێژی گرداری رەشاشێك کەدەنگی کەرِکەری تفەنگە راوی‌یەکانی بەدەنگی تیژی کارابینە ژاپۆنی‌یەکانەوە گرێ دەدا ,لە پشت گردەکەوە دەنگی دەدایەوە .ماروسکا بەدەنگی هەڵچۆوەوە هاواری کرد: چوارناڵە-بۆپێشەوە پەنجەی پێ یەکانی لەئاوزەنگییەکە توند کرد, بەدەستی لەرزۆك کیفی دەمانچەکەی کردەوە, میشکا بەنێو دەوەنەکاندا کەوتبووە خشەخش و بەرەو سەرکێوکە تاوی دەدا . پاش ماوەیەکی کەم گەییە لووتکەکەو ماروسکا بەتوندی لە غاوەکەی راکێشا. لەئەسپەکە دابەزی

.جڵەوەکەی خستە سەرزینەکەو وتی :لێرە بوەستە!میشکا خولاّ مێکی ئەمەکداری ئەوتۆ بوو کەهەرگیز پێویستی بە شوورە نەبوو .

ماروسکا بە سکەخشکێ خۆی گەیاندە لووتکەکە .بەدەستەراستا شەپۆلە پەیکەرێکی چکۆلەی چون یەك کە کلاوی تیلماسك سەوزو زەردیان لەسەر بوو,لەداوێنی کریلوفکاوە بەشێوەیەکی رێك وپێك لەحەرەکەتدا بوون , دەتووت لەنمایشێکی سوپاییدا دەڕۆن. بەدەستەچەپا , لەنێو تەبارە جۆیەکی گوڵزێڕیندا تاقمە خەڵکێکی بێ سەرو بەرو پەشۆکاو , بەدەم هەڵاتنەوە خەریکی تەقەکردن بوون. شادیبا (کە ماروسکا بە ئەسپە رەشەکەی و بەکڵاوە قوچەکەیدا ناسیەوە) بەتورەیی قەمچییەکەی بە چەپ وراست دابادەداو جڵەوی ئەم تاقمە هەڵاتووەی بۆنەدەگێرا . ماروسکا بەچاوی خۆی دەی بینی هەندێکیان تیلماسکە سوورەکانیان هەڵدەتەقاند وتوڕیان دەدا.ماروسکا پەیتا پەیتا بەم دیمەنە گەشکەی دەکرد: ئەم بەرازە نەحلەتیانە مەبەستیان چیە,چ دەکەن؟دەیانەوێ چ بکەن ؟لەپاش دووا دەستەی ئەم پیاوە ترساوانەوە ,گەنجێکی باریکەلە کە دەستەسرێکی سپی لەسەرو چاکەتێکی کوڵی شاری لەبەر بوو, بەزەحمەت تفەنگەکەی هەڵدەگرت ,بەڵوقەلوق خۆی بەکێش دەکرد .دەتووت ئەندامانی دەستەکە هێواشتر رادەکەن تا ئەوبەجێ نەهێڵن .بەلاّم زوو بەزوو لە چاو وون بوون و گەنجە دەستەسرِ بەسەرەکەش بەسەر عەردەکەدا خل بووەوە. هێشتا زیندوو بوو. هەوڵی دەدا هەستێتەوەو دووی ئەوان بکەوێ .باسکەکانی بلاّودەکردەوەو بەدەم هاوارەوە شتێکی دەگووت .دەستەکە بێ ئاوڕدانەوەو بەخێرایی دوور کەوتنەوە.کورِ گەنجەکەیان بەتاقی تەنیا بەجێ هێشت. ماروسکا کە پەنجە لەرزۆك وعارەق کرووەکانی بەتفەنگەکەیەوە دەگوشی هاواری کرد:زۆڵینەی نامەرد ینە!ئەوە چ دەکەن. بەدەنگێ کەدەتووت دەنگی ئەونی یە,گازی کرد: میشکا !وەرە بۆ ئێرە. میشکا لەکاتێکاکە پەرەی لووتی ئاوسا بوو, حیلەیەکی هێدی بۆکردو بەلەشی رووشاوو خوێناوییەوە بەرەو سەرگردەکە غاری دا. پاش کەمێك ,وەك چۆن باڵندەیەك بەدەم فرِینەوە باڵی کردبێتەوە, ماروسکا بەنێو تەبارە جۆیەکدا تێی دەتەقاند. گیزەگیزی باڵی خەرەنگیزە بۆرەکان رقی هەڵدەستاند . پاشەڵی ئەسپەکە قورس بوو بوودەتووت کەوتووەتە گێژەنگەوە. گوڵە جۆیەکان لە ژێرپێیدا خشەخشی دەکرد.ماروسکا لەودەمەدا کەلایەکی هەوسارەکەی شل دەکردو بەقاچێکی دەی ژەنیە قەبرغەی میشکاوە, هاواری کرد یخ بە!میشکا کەئامادە نەبوو لەژێر دەست رِێژی گوللەدا یخ بێ ,بەدەوری جەستەی پرِناڵەی ئەو گەنجەدا کە دەستەسرِێکی سپی خوێناوی بە سەرەوە بوو, چەپۆکانی دەکرد. ماروسکا بەدەم راتەکاندنی هەوسارەکەوە لالغاوەی ئەسپەکەی بریندار کردو بەتورەییەوە هاواری کرد:یخ بە!میشکا چۆکە لەرزۆکەکانی دادایە سەر زەوی .لەکاتێکا ماروسکا گەنجە برینداره‌کەی بەسەر عاردیدا بکێش دەکرد, گەنجەکە نالاّندی:سوتام ....سوتام ...گەرچی جۆگەلەی خوێن لەسەر روومەتی رێچکەی بەستبوو ، بەلاّم دەموچاوی ساف ، بێ موو، پاك و سپی بوو .

ماروسکا به ئاسپایی گوتی : کڕبە لەش بە دۆشاوی بەناز ! پاش تۆزێك ، لە کاتێکا جلەوەکەی مێشکای بەرەڵلا کردبوو، هەردوو دەستی کردبوو بە چەپەر بۆ بارەکەی ، رووی کردە ئەو گردەی کە بارەگای لقەکەی لفنسونی لێ بوو، بەچوار ناڵە لە گردەکە دوور کەوتەوە .

-2-

متچێك

بەراستی ماروسکا خۆشی بەو گەنجەدا نەدەهات کە رزگاری کردبوو. ماروسکا پیاوی بەنازو ناسکی خۆش نەدەویست. بە پیاوی بێ کەڵك و بێ نرخ و بێ باری دەزانین . وێڕای ئەمانەش گەنجە بریندارەکە هەر لە یەکەم ساتەوە بێ ورەیی وکەم زاتییەکی زۆری نیشان دابوو . وەختێ کە گەنجە بێ هۆشەکەیان لە کۆختەکەی ریاپیتسر دا لەسەرتەختێك رادەکێشا ماروسکا لە ژێر لێوەوە بۆلاندی : حیزەڵەی ژن سیفەت ! بەو برینە سوکە بورایەوە ، دەیویست تانەوتوانجی چڕوداریێ لێ بدا ، بەڵام نەیدەتوانی، بەپەستی یەوە کەوتە بۆڵەبۆڵ : چلمن ، وەکوو هەموو ئەوانەی دیکە ...

لڤنسون بەرەقی قسەکەی بڕی و وتی : دە بەسە ئیتر ، چەنەبازی مەکە ! باکلانوف خێراکە ئەم کوڕە بەرە بۆ نەخۆشخانە ، زووکە دنیا خەریکە تاریك دەبێ .

زامەکانی بریندارەکە دەرمان کران ، لە گیرفانی تەنیشتی چاکەتەکەیدا هەندێ پارە ، ناسنامەیەك بە نێوی (پاڤل متچیك) ، دەستەیەك نامە و وێنەی کێژێکی جاحێلیان دۆزییەوە .

نزیکەی "20" کەسێك بە روخساری لێل، توکن، رەش و تا وەسووتەوە ، بە ریز وێنەکەیان وەرگرت و بە وردی کەوتنە سەرنجدانی روخساری نەجیب و پەرچەمی جوان و زولفی کیژەکە پاشان بە بێدەنگی یەکی سامناکەوە وێنەکەیان گەڕاندەوە شوێنی خۆی . کوڕە گەنجەکە بورابووەوە . لێوەکانی بێ جوڵەو بێ رەنگ بوو . دەستەکانی بەسستی و بە خاوی کەوتبوونە سەر پەتۆکە .

گەنجەکە هەستی بەوە نەکرد کە بەو بولێلی ئێوارە گەرمە بەگالیسکەیە کی شەق و شڕلە گوندەکە برد یانە دەرێ. کەخستیانە دەستە بەرەوەئەمجا بەهۆش هاتەوە.لەئەنجامی هەڵ تەك وداتەکی بێ وچانوئارامی دەستەبەرەکەوە ولەژێر ئاسمانی پرئەستێرەی بەر دیدەکانیدا ,شەپۆلە هەستیکی ئالۆزو تاریکی چەشنی هەستەکانی خۆ لادروست بوو,تێکرا تێکەڵ بەیەکدی بوون .تاریکی چەشنی باڵندەیەکی رەش لە هەموو لایەکەوە بەرەو زەوی دادەکشا.بۆنی کەسکوون و ناخۆشی گەڵای دەرزی ئاسای درەختی کاژ وپەلکی رزیو کە دەتووت لەنێومەیدا خوسێنراوە ,کەپووی پڕ دەکرد .

هەستی پێ زانین بەرانبەر بەوپیاوانەی کە بەو جۆرە هێواش وهێدی هەڵیان دەگرت لەدەروونیا جۆشی سەند .پڕبەدڵ حەزی دەکرد لەگەڵیاندا بدوێ. لێوەکانی جولاند. بەلام هەمدیس لەخۆی چوو و فریا نەکەوت تاقە وشەیەك بدرکێنێ.

کەئەمجارە هاتەوەهۆش ڕۆژ بوو بووەوە .هەتاوی شادی بەخش بەسەر لق وپۆپی دار سەروودا پەخش دەبووەوە. متچیك لەسەر تەختێك, لەژێر ساباتەکەدا راکشابوو. پیاوێکی بالا بەرز بە بەروانکەی خەستەخانەوە لەلای راستی یەوە وەستا بوو. سیمایەکی ژنانەی کپ وئارام لەلای چەپی یەوە بەسەریا دانەوی بووەوە.سەرنجی لەسەر قەفی پرچە هۆنراوە زێڕینەکەی کە بەسەر شان وملیا هاتبووە خوارێ, گیرسایەوە. هەستێکی خۆشەویستی ئامێزو دڵسوزانەی بێ پایان ودوور لەهەر مەبەستێکی دیار,متچیکی بزواند- واتە هەستێك کە سەرچاوەکەی سیمای ئارام, چاوانی درشت وخۆمار ,قەفی پرچی نەرم ودەستی گەرم وگەنم ڕەنگی ژنەکە بوو-

متچیك بە ئاسپایی پرسی :ئێرە کوێیە؟

پیاوە بالا بەرزەکە بەئەسپایی دەستە لاوازەکەی گرت ونەبزی گرت. بە ئاسپایی وتی:بەسە ,ڤاریا هەموو کەرەستەکانی تیمارکردن ئامادە بکە ,خارنچکوش گازبکە ...ماوەیەك بێدەنگ بوو, دیسان وتی:...هەروا..متچیك بەزەحمت چاوی هەڵیناو لەخاوەن قسەکە راما.دەموچاوی درێژکۆلەو زەرد بوو. چاوەکانی جوان وبەقوولا چوو بوون .ئەم چاوانە راستەوخۆ دەیانڕوانییە متچیك . چاوێکیان بەشێوەیەکی پێکەنین هێنەرو چاوەڕوان نەکراو دەتروکا .

کەپارچە سارغی یە زبرەکانیان دەخستە نێو زامە برژێنراوەکانیەوە ,هەستی بەئازارێکی زۆرکرد . بەلام چ ئاخ و ئوفێکی نەکرد .سوکنایی دڵی خۆی بە نەوازشی ئارامی دەستی ژنەکە دەدایەوە .

وەختێ پیاوە کەڵەگەتەکە خەریك بوو لەتیمارکردنی دەبووەوە ,بەدەم کارکردنەوە وتی :زۆر چاکە ,سێ شەبەقی گەورە وسووکە زامێك بەسەری‌یەوەیە .دەبێ هەر هەمووی لەماوەی مانگێکدا چاك ببنەوەو, دەنا نێوم ستاشینسکی نییە .کەمێ گورج تر بوو, پەنجەکانی خێراتر کەوتنە جوڵە .بەلام هێشتا هەمان تیشکی خەمناك بەچاوەکانی یەوە دیاربوو. چاوی راستی هەر لەخوڕا دەتروکا.

دەست ودەموچاوی متچیك))یان شۆرد. کەکارەکەیان تەواو بوو, متچیك خۆی خستە سەر ئانیشکەکانی ورووانییە دەورەبەر.تاقمێك لەدەوروبەری کەپرەکان هەراوهوریایان بوو. تۆپەڵە دووکەڵی چڕو شین باو لەدووکەڵ کێشەکانەوە دەهاتە دەرێ. دارە شۆکە کرتووەکانی کەپرەکان خۆری بەرەو خۆرادەکێشا .دارکون کەرەیەکی گەورە لەخوار دارستانەکەوە پەیتا پەیتا تەقەتەتەقی دەکرد.پیرەمێردێکی مەند,بەردێنێکی جوانەوە,بەبەرهەڵبێنەی خەستەخانەوە,قورسایی خۆی دابوو بەسەر دارعاسایەکاو بەچاوانی پڕ لەخۆشەویستی یەوە دەیڕوانییە ئەو دەوروبەرە.

کپی وبێدەنگی دارستانەکە باڵی بەسەرپێرەمێردەکەو کەپرەکان و جێگاکەی متچیك داکێشابوو.نزیکەی سێ هەفتە بەر لەئێستا , وەختێ متچیك کارتی مامۆریەتی لە پێلاوەکەی

داشـاردبووەوە,دەمانچـەکەی لـەگیرفانیا بـوو, لەشـاردەهاتە دەرێ وتـەنیا وێنەیـەکی ئـاڵۆزی دەربارەی هەموو ئەو رووداوانە لە زەینـی خـۆی دا دروسـت کـرد بـوو, بەسادەیی یـەوە ئـاوازێکی گەرمی شاری بەفیکە لێدەداو خوێن لەدەمارەکانیا دەجۆشا, شەیدای کارو کوشش بوو.

هەرچەندە متچیك ئەو خەڵکەی کە لەگردۆولکە بورکانیەکاندا دەژیان, تـەنیا لـەرێگای چاپەمەنی یـەوە دەناسـی,بـەڵام وەك خـەڵکانێکی قارەمـان و لـە دووکـەڵ وباروتداغـەرق بـوو, لەبەرچـاوی بەرجەستە دەبوون.

تێکڕای رامان و ورد بوونەوەو بەرزەفڕیو بیرەوەریو یادی شیرین وسازگاری ئەو کیژە مەکتەبلی یە پەرچەم جووانەی لەبەرچاوزیندوو بوو بووەوە کەبەیانی قاوەو پسکیتەکەی دەخوارد و پاشان کتێبە شین باوەکانی دەخستە بن هەنگڵی وبە پەلە بۆ قوتابخانە دەچوو.

وەختـێ لـەکریلوفکا نزیـك دەبـووەوە ,پیـاوانی چـەکدار کـە تفەنگـە (بـرادن)ەکانیـان ئامـادە بەدەسـتەوە بـوو,لـەنێو دەوەنەکانـەوە هاتنـە دەرێ. یـەکێکیان دەموچـاوی سـێ گوشـەیی بوو,کلاوێکی سوپایی لەسەر بوو,پرسی:کێی؟

ـ منم...لەشارەوە ناردوومیان...

ـ وەرەقەت پییە؟

میتچیك دەبووایە بۆ دەرهێنانی وەرەقەکەی پێلاوەکەی دابکەنێ.

((کۆمیتەی ناوچە. ی ...دەریا ـ یی ...شۆڕ ـ ش ـ گێڕانی ...سوسیالیست.))

دەریاوانەکـە بەحونجـە نامەکـەی خوێنـدەوەو مۆڕەیـەکی لەمتچـیك کـرد.لـە کاتێکـا وشـەکانی بەنامەفهومی دەدرکاند وتی:بـ ـ لْ ـ یْ ـ ئاو ـ ها.

کوت وبڕ خوێن زایی یە دەموچاویو یەخەی چاکەتەکەی متچیکی گرت و نەڕاندی: چۆن,قەحپە ـ داك !...

متچیك شڵەژاو کەوتە منجەمنج: چی؟ چی؟ خۆ نامەکە هی ماگزیمالیستە. بیخوێنەوە هاوڕێ

– بی پشکتن!

پاش کەمێك ,هیلاك وماندوو بەچەك کراوی بەرەو لای پیاوێکی کلاوقووچ دەڵەکیان دا .نیگای چاوە رەشـەکانی ئـەم پیـاوە سـەراپای متچیکی گـەرم راهێنا. متچیك بـەدەم هەنسـك هەڵـدان‌و گریانـەوە کەوتـە دەمـەلاڵکێ: ئەمانـە حـاڵی نـەبوون...لەنامەکـەدا نووسـرا بـوو ـــ هـی ماگزیمالیستەکانە...

ــ کوا وەرەقەکەیم بدەنێ!

کـابرای کلاوقـووچ چـاوی بڕیـە کاغەزەکـە.کاغـەزە لـۆچ بووەکـە بەراسـتی لـەژێرنیگا ئـاگراوی یەکەیدا دووکەڵی دەکرد.ئەوجا رووی کردە دەریاوانەکەو بەگرژییەوە وتی :ئەحمەق !نابینی هی ماگزیمالیستەکانە! متچیك هەناسـەی خۆشـحاڵی هەڵکێشاو گوتی: ئـەها، فـەرموو! بـەخۆم پـێم گوتیت هی ماگزیمالیستەکانە! ئەمجار مەسەلەکە دەگۆرێ, نا؟

دەریاوانەکە بە نائومێدییەوە گوتی: گاڵتـە بازاڕەکە، کەواتـە ئـەو هـەموو زەحمەتـەمان بـەخۆڕایی چوو.

ئیدی متچیك لەو رۆژەوە مافی تەواوی هەر ئەندامێکی دیکەی لقەکەی درایێ. دەوروبەرەکەی بەهیچ کلۆجێ لەو خەڵکانە نەدەچوون کەلە خەیاڵی گەرم وپڕ جۆشی خۆیدا دروستی کردبوو.ئەمانە خەڵقەندەی چەپەڵتر نەگریستر, سادەترن بوو. فیشەکی یەکدیان دەدزی.لەسەر بچوکترین شت بەشەڕ دەهاتن .لەسەرپلە گۆشتێ بەگژ یەکد یدا دەچون لەسەر بچوکترین شت بیانوویان بەم دەگرت وجنێویان پێ دەدا:لەسەر چاکەتە شارییەکەی, لەسەر ئەوەی بەدروستی قسەی دەکرد ,لەسەر ئەوەی نەیدەزانی چۆن تفەنگەکەی پاك بکاتەوە. تەنانەت لەسەر کەم خۆریش گاڵتەیان پێ دەکرد. بەڵام لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا گەرچی ئەمانە ئەو خەڵکە نەبوون کە متچیك لەکتێبان دا شتی لەسەر خوێندبونەوە, بەڵام خەڵکانێکی راستەقینەو زیند ووبوون.

ئەوەتا هەرکە لەم شوێنە سەوزو هێمنەی دارستانەکەدا ئیسراحەتی کرد, دووبارە کەوتەوە نێو کتێبان. ئێستا داخی بۆئەوە دەخواردکە بەو هەستە سادەو لەهەمان کاتدا راستگۆیەوە پێوەندی بەلقەکەوە کردبوو. متچیك داخ وکەسەرێکی تایبەتی بەرانبەر بەتەنگەوەهاتن وخۆشەویستی ئەوان وبەرانبەر بەبێدەنگی دارستانەکە نیشان دەدا.

خەستەخانەکە کەوتبووە سەرخاڵی یەکانگیربوونی دوو چۆمەوە. دارکۆنکەرەیەك بەردەوام لەخوار دارستانەکەوە تەقەتەقی بوو ، رەشە درەختی ئەفرا کە ئەرخەوانی دەینواند، سەریان کردبوو بەیەکاو رازو نیازیان دەکرد ، لەخوارترەوەو لەپاڵ شیوەکەدا ، چۆمەکان بەئاوازی خوڕەی بێ کۆتایی گیاکانی دەوروبەری خۆیان دەلاواندەوە، نەخۆش و برینداری کەم لە نەخۆشخانەکەدا بوون تەنیا برینی دوانیان خەتەر بوو یەکێکیان پارتیزانێکی ساچانی بوو بە نێوی فرولف کە گوللەیەك لەسکیا مابووەوە . ئەوی تریان متچیك بوو .

هەموو رۆژی کەبەیانیان ئەوانیان لەکۆختە تەنگەبەرەکە دەبردە دەرێ, پیکای پیرەمێرد بەرِدێنە جوانەکەیەوە دەچووە کن متچیك . سیمای پیکا ، بیرەوەری وێنەیەکی لەبیرکراوو کۆنی لەمێشکیا زیندو دەکردەوە:

لە سوچی خەڵوەتگایەکی کۆنی قەوزە گرتوو و لە دنیایەکی کپ و بێدەنگدا ، پیرەمێردێکی مەندو نورانی کلاو لەسەر، لە کەنار دەریاچەیەکی سەوزی زمرودی دا دادەنیشت و ماسی دەگرت، ئاسمانی ساف بەسەر سەرییەوە بوو، چوار دەوری بەدرەختی ئارام بەخشی کاژ داپۆشرابوو .

زەل و قامیش سەر دەریاچەکەی داپۆشی بوو، هەموو لایەك کپ و بێدەنگ و خەون و خامۆشی فەرمان رەوا بوو .

ئایا روحی متچیك تاسەو ئەڵهای ئەو چەشنە خەونەی دەکرد؟ پیکا وەکو شەماسە بە زمانێکی سادەو ڕەوان باسی کورەکەی خۆی بۆ متچیك دەکرد، کوڕەکەی یەکێك بوو لە ئەندامانی کۆنی گاردی سوور: بەڵێ، من لە نێو باخی هەنگەکەمدا نیشتەجێ بووم، ئەوسا دەهاتە کنم... ئاخر ئیدی لەکوێ دانیشم؟ ... لە مێژە یەکدیمان نەبینیوە هەڵبەتە یەکدیمان ماچ دەکرد، بەڵام سەیرم دەکرد بیرێکی لەسەردایەو دەڵێ : (بابەمن دەبێ بچم بۆ شار ، بۆچیتا.) من پێ ی دەڵێم بۆچی ئەو دەڵێ (ئیدی باوکە ژمارەیەك چیکوسلوفاکی مەلعوون لەوێ پەیدا بوون .) من پێ ی دەڵێم کە

چیکوسلوفاکی چی پێوەندیەکیان بەتۆوە هەیە؟ پێی دەڵێم تۆ لێرە وەمێنەو بزانە چ ژیانێکی باش چاوەڕێتە. بەڕاستی باخی مێشەکەم وەکو بەهەشتی سەرڕووی زەمینە . درەختە زەلامەکانی تیَ دەگەی درەختی لیمو ترشە پڕ شکۆفەکانی و ئەو مێشە چکولانانەم کە بیَ وچان خەریکی ویزەویزن .

پیکا بە خۆشحاڵییەوە کڵاوە رەشە نەرمەکەی دەحولێنیَ (لات وایە چ بوو؟ ئەو نەمایەوە ! رۆیی و ئیدی چ هەواڵێکی نەبوو، کلچاکەکان باخەکەمیان داغان کرد. کوڕەکەشم بۆنەما ئاخر ئەمە چ ژیانێکە !)

متچیك بەتاسەوە گوێی بۆ پیکا رادەدێرا . حەرەکەی هێمن و دەنگی ساف و زوڵاڵی پیکای خۆش دەویست و وای هەست دەکرد لە ناخی روحییەوە هەڵدەقولیَ .

پیکا هێشتا حەزی دەکرد پەرستارەکە روو بداتە ئەو. ڤاریا بە خۆی پینەو بەڕۆو جل شتنی نەخۆشەکانی ئەنجام دەدا ، کە مرۆڤ ڤاریای دەدیت هەستی بەعەشق و خۆشەویستییەکی بیَ سنوور دەکرد، ڤاریا زیاد لە پێویست بەتەنگی متچیکەوە دەهات و خۆی لیَ هەڵدەسوو متچیکیش کە وردە وردە بەرەو چاك بوونەوە دەچوو لە لای خۆیەوە بە چاوی نەوسنەوە دەیڕوانی یە پەرستارەکە . پشتی ڤاریا بە ئاستەم چەمی بووەوە نەختێك بیَ رەنگ بوو، دەستەکانی بۆ ئافرەت کەمیَ گەورە بوون، ڤاریا بەغرور و هەنگاوی پتەوەوە ڕیَ ی دەکرد، لەپشت پەردەی ئاوازی قسەکانیەوە شتیَ خۆی مەڵاس دابوو ، وات هەست دەکرد هەمیشە وادەی شتێکی دەدا .

کە لەسەرتەختەکەو لەتەنیشت متچیکەوە دادەنیشت متچیك بەجاریَ ئۆقرەی لیَ دەبڕا ، متچیك هیچ کاتیَ ئەم چەشنە هەستەی دەرهەق بە کچە پەرچەم جوانەکە نەکردبوو .

جارێك پیکا گوتی : نێوی ڤاریایە ، ئافرەتێکی سووکە ، مێردەکەی نێوی ماروسکایەو لەهێزە . ئەمیش لێرە دەژی، ژنێکی زۆر بیَ حەیایە .

متچیك سەیری ئەو شوێنەی کرد کە پیکا بەچاو ئیشارەتی بۆ دەکرد . پەرستارەکە لە شوێنێکی رووتەنی دارستاکەدا جلی دەشت. خارچنکوی پزیشکیار لە دەورووپشتیا پیاسەی دەکرد، ناوبە ناو بەرەو رووی دادەنەوییەوەو ئیشارەتێکی بۆ دەکرد. ڤاریاش کە کارەکەی خۆی فەرامۆش کردبوو بە چاوانی تەماوییەوە سەیری دەکرد، وشەی (سووك) متچیکی بە تەواوی خستە سەر سیك و سەودا. لە کاتێکا هەولی دەدا هەڵچونەکەی وەشێری ، لە پیکای پرسی : ئاخر بۆچی ..... وایە ..... وایە ؟

خوا دەزانیَ بۆ ئەوەندە بە ئالۆشە . ماڵوێرانە وشەی "نە" ی لای نیە. متچیك یەکەم بیرەوەری خۆی دەربارەی پەرستارەکە وە بیرهێنایەوەو ڤینێکی سەیر لە دەروونیا جۆشی سەند، لەو ساتە بە دواوە بە ووردی ولە نزیکەوە کەوتە تاقیب کردنی، دەیبینی زۆربەی کات لەگەڵ پیاواندایە ، جا هەر پیاویَ بیَ کە لە پیاوەتی نەکەوتبیَ ، بەهەرحاڵ ڤاریا تاقە ژن بوو کە لە نەخۆشخانەکەدا کاری دەکرد .

ڤاریا بەرەبەیانێك پاش تیمارکردنی متچیك کەوتە ڕێکخستنی تەختەکەی. متچیك سوور هەڵگەراو بەشەرمەوە پێی گوت : تۆزێ لام دانیشە .
ڤاریا بەنیگایەکی قووڵی پرسیار ئامێزەوەلێی ڕاما. هەمان نیگای ڕۆژی جل شتنەکە بوو کە دەی بڕیە خارچنکۆ . ڤاریا بەسەرسامی و بێ ئیختیار پرسی : تۆش ....
بەهەرحاڵ پاش ئەوەی جێگاکەی ڕێکخست، لە پاڵیا دانیشت . متچیك لێی پرسی : خارچنکوت خۆش دەوێ ؟
ڤاریا وەکو ئەوەی قسەکانی ئەوی هەر نەژنەوتبێ لەکاتێکا گرفتاری چاوە درشت و خومارەکانی خۆی کردبوو وەڵامی حەزەکانی ناو مێشکی خۆی دایەوە : زۆر گەنجە ، زۆر. پاشان هاتەوە سەرخۆ ووتی : خارچنکۆ ؟ پیاوێکی چاکە ئێوەی پیاو هەمووتان هەروەکوو یەکن .
متچیك دەستی بردو بەستەیەکی بچوکی لە ژێر سەرینەکە دەرهێنا . سیمای ئاشنای کیژێك لە ناخی وێنە ڕەنگ کاڵ بووەکەوە تەماشای ئەوی دەکرد. ئەمجارە وەکو جاران بەلایەوە دڵڕفێن نەبوو. سیمای سەیرو پڕ جۆش و خرۆش دەستکردو ساختە دەینواند ، گەرچی متچیك لە دڵی خۆیدا نیگەرانی ئەوەبووکە جاران نەیدەزانی بۆ ئەوەندە بیری لەو کردووەتەوە. لەگەڵ ئەوەشدا کە نەی دەزانی بۆ بەو چەشنە گیرۆدەی بووبوو ، ئاخۆ ئەو کارەی دروست بووە یان نا ، وێنەکەی دایە دەستی ڤاریا .
پەرستارەکە وێنەکەی وەرگرت و یەکەم جار لە نزیکەوە و پاشان لە دوورەوە تەماشای کرد ، لە پڕ هاواری کردو وێنەکەی دا بە زەویا . لەسەر تەختەکە ڕاپەڕی و مۆڕەیەکی لە متچیك کرد .
دەنگێکی گرو پێکەنیناوی لە پشت دار ئەفراکانەوە بەر گوێ کەوت: قەحپەیەکی خشکۆکە .
متچیك دەست بەجێ ئاوڕی دایەوە و ڕووانی یە سەنتی دەنگەکە. نیگای لەسەر سیمایەکی یەکجار ئاشنا گیرسایەوە کە قژە خورماییەکەی لە ژێر کڵاوەکەیەوە هاتبووە دەرێ . چاوە ڕەشەکانی مایەی پێکەنین بوون. حاڵەتی دەموچاوی گەلێك لەوە جیاوازتر بوو کە لە هزری متچیك دا بوو. دەنگە گڕەکە بە هێمنی لەسەری ڕۆیی : باشە بۆ ترسایت ؟ خۆ بە تۆم نەبوو. بەم وێنەیەم بوو. لەگەڵ ژنانی زۆردا ڕامبواردووە بەڵام هیچیان هەرگیز وێنەیەکیان نەداوەمەتێ ، ڕەنگە ڕۆژێك لە ڕۆژان وێنەیەکم بدەیتێ .
ڤاریا هاتەوە سەرخۆ و لە قاقای پێکەنینی دا : ترساندمت ! بە دەنگێك ئەمەی گوت کە هەرگیز لە دەنگی خۆی نەدەچوو. بە شێوەی ئافرەتێك کە ڕازو نیاز لەگەڵ مێردی خۆی دا بکات لەسەری ڕۆیی : مەیموونی توکن ئەوە لە کوێوە وا لە پڕ هەڵتۆقیت ؟ پاشان ڕووی کردە متچیك ووتی : ئەمە ماروسکایە. مێردمە. زۆر قۆشمەیە. زۆر.... ماروسکا بەخاوییەوە گوتی : ئا ، بڕێ یەکدی دەناسین ، تاکیدێکی تایبەتی لەسەر وشەی (بڕێ) کرد.
متچیك کە نەی دەتوانی تاقە وشەیەك بڵێ خەمبارو شەرمەزار وەکو مرۆڤێکی گێژوکاس لە جێگاکەی دا ڕاکشا .
ڤاریا کە ئیدی وێنەکەی فەرامۆش کردبوو ، بەدەم قسەکردنەوە لەگەڵ ماروسکادا پێی خستە سەر وێنەکە و متچیك لەشەرمەزاری دا نەیتوانی تکای لێ بکات کە بیداتەوە .

وەختێ ژن و مێرد کە بەدووقۆڵی بەرەو دارستانەکە چوون متچیک بەلەقە لەق و لە کاتێکا لەتاو ئازاری پێی لێوی دەکرۆشت، وێنە پێشێلکراوەکەی لە عاردەکە هەڵگرتەوەو پارچە پارچەی کرد
.

هەستی شەشەم

ماروسکا و ڤاریا دەمەو خۆرئاوا ، شەکەست و ماندوو بەدەم دزەنیگاوە لە دارستانەکە گەڕانەوە ، ماروسکا خۆی بە شوێنێکی بەر بەتاك و رووتەنی دارستانەکەدا کرد ، دوو قامکانی خستە دەمی و سێ فیکەی قایمی کێشا. کەئەسپە کوڵکنەکە – بەچەشنی ئەفسانە کۆنەکان – بەتەقەتەقی سمەکانیەوە لە دارستانەکە هاتە دەرێ، متچیك بیری کەوتەوە کە ئەم ئەسپ و ئەسپسوارەی لە کوێ بینیبوو .تەتەرەکە بەسۆزەوە کەوتە لاواندنەوەی ئەسپەکەی: میشکای ئازیز هەی قەحپەداك زۆر ماتڵ بوویت ماتڵ نەبوویت ؟
کە ئەسپ سوارەکە بەتەنیشت متچیك دا رەت بوو، بزەیەکی تاڵی بە روویا دا. پاشان لەو دەمەدا کە بە لاپاڵی دۆڵە سەوزو نزارەکاندا دادەگەڕاو هەڵدەگەڕا ، پتر لەچەن جارێك بیری لە متچیك کردەوە : بۆئەم جۆرە خەڵکانە پەیوەندی بە ئێمەوە دەکەن ؟ بەرقەوە بیری کردەوە : کە ئێمە دەستمان پێکرد کەس دیارنەبوو ، ئێستاش کە کارەکانمان هەموارکردووە هەموو دێن و خۆمان پێوە هەڵدەواسن دەتگوت گوایە متچیك بەراستی چاوەڕێی ئەوە بووە ئەوان (کارەکان هەموار بکەن) ئەوجا پەیوەندیان پێوە بکات . خۆ هەنووکەش هێشتا رێگایەکی درێژو دژواریان لەبەرە .
ماروسکا لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە: بابایەکی حیزەڵەی ژن سیفەتی وەکو ئەو کابرایە دەێتە ئێرەو بەسووکە برینێك دەبورێتەوەو ئەوجاش دەبێ ئێمە باجەکەی بدەین . ئاخر ئەم ژنە گەوجەی من خۆشی بەچی ئەودا دێ ؟
ماروسکا وای دەهێنایە بەرچاوی خۆی کە ژیان بەردەوام دەئالۆسکێ، ژیانی کۆنی ساچان بەرەو بڕانەوە دەچوو، ئەویش ناچاربوو رێگایەکی تازە بۆ ژیان و گوزەران پەیدابکات. هێندە غەرقی بیری پەریشانی خۆی بوو، ئاگای لێ نەبوو کە گەییوەتە شیوەکە، جووتیاران لە گەرمەی کاری سەختی رۆژانەیان دا بوون، داسەکانیان لە نێو چەودەری چڕو گیای بۆن خۆشدا دەنگی دەدایەوە، ردێنیان بە ئەندازەی چەودەرەکان چڕبوو ، کراسە کوڵەکانیان لە ئارەقدا هەڵکشا بوو، بە ئەژنۆی چەماوو هەنگاوی پتەوەوە دەچوونە پێشێ و گیای تورت و بۆنخۆش بەخشەخش لەبەرپێیاندا دەڕژایە سەر زەوی .
هەرکە ئەسپ سوارێکی چەکداریان بینی، بەکاوەخۆ دەستیان لەکار هەڵگرت، دەستە زبرەکانیان کردە سێبەری چاوەکانیان. قەدەرێ لە دوواوە تەماشایان کرد. سوارییەکەیان بەدڵ بوو، کە ماروسکایان بینی لەسەر ئاوزەنگی یەکە وەستا بوو، لەسەر زینەکەوە کەمۆیەك باڵای بۆ پێشەوە بردبوو، چەشنی شو لەی مۆم بێ جوڵە وەستا بوو گوتیان: ئەڵێی چنارە !
ماروسکا لە پشت پێچی چەمەکەوەو لە نزیکی بێستانێکدا کە بێستانی ریابیتسی کوێخای گوند بوو جلەوی ئەسپەکەی گرت ، بێستانەکە لە بێستانی کەوتبوو. کاتێ جوتیار دەچووە کاری

هەرەوەزی ئیدی مەزراکەی لە پوش و گیادا ویران دەبوو، زنجی باووباپیرانی دادەڕوخا، گوندۆرەی گەورە و بۆنخۆش لە نێو گیاو پۆنگەی بۆنخۆشدا بەکاوەخۆ دەگەیین. داهۆڵی نێو کێڵگەو مەزراکان لە باڵندەی مردارەوە بوو دەچوون .

ماروسکا دز ئاسا کەوتە سەرنج دان و تاقیب کردنی دەروبەری خۆی . ئەوجا ئەسپەکەی بەرەو زنجێکی ویران ئاژووت، بۆدڵنیایی سەرێکی کێشایە نێو زنجەکە، کەویڵەکە چۆل بوو. کۆنە داسێکی ژەنگاوی و هەندێ توێکڵی سیسەوەبووی کاڵەك و ئاروو لە نێو کەوێڵەکەدا کەوتبوون.

ماروسکا خورجەکەی لە پاشکۆی ئەسپەکە داگرت ، خۆی هەڵدایە خوارێ و بەسکەخشکێ خۆی خزاندە نێو بێستانەکەوە، بەپەلەپەل کاڵەکی لە بڕگەکان دەکردەوەو دەیتەپاندە نێو خورجەکەوە. هەندێ جار بەپەلە کاڵەکێکی بە ئەژنۆی دا دەکێشاو بەتاسووقەوە قووتی دەدا .

میشگا بەدەم کلك بادانەوەو بە نیگای وریاکردنەوەوە سەیری خاوەنەکەی دەکرد، لە پڕدەنگێکی غەریبی ژنەوت، گوێچکە کۆلکنەکانی قوت کردەوە، بەپەلە کەللە کولکنەکەی بەرەو چۆمەکە وەرگێڕا . پیرەمێردێکی ردێن درێژی دەموچاو رەقەلەکە پانتۆلێکی میلداری لە پێ بوو ، سەرکلاوێکی لبادی قاوەیی لەسەربوو ، لەنێو دارستانە چڕەکەوە هات و گەیشتە قەراغ چۆمەکە. تۆڕێکی بەدەستەوە بوو. ماسیەکی گەورە لە نێو تۆڕەکەدا گیانەلای بوو. خوێنێکی ساردو گەش لە پانتۆڵە موقەلەمەکەیەوە دەچۆڕاو جوگەلەیەکی سووری لەسەر دەبەست .

میشکا هەیکەلی زەلامی ریابیستی ناسییەوە ، چونکە ریابیتس خاوەنی ماینێکی کەحێلی کەفەلێ پڕبوو ، ماینێك کە رۆژگارێ لە نزیکی میشکاوەو لە نێو یەك تەویلەدا کە تەنیا چەپەرێکیان لە نێوان بوو، ژیابوو. ماینێ کە بەعەزرەتی میشکاوە بوو. میشکا سەری هەڵبڕی . وەك یەکێك سەلام بکا گوێچکەکانی قوت کردەوە. بە کەیفەکەرانەوە حیلاندی .

ماروسکا خورجەکەی بەهەردوو دەست گرتبوو . بە ترسەوە لە جێی خۆی ڕاپەڕی .

ریابیتس بەدەنگێکی نیگەران و لەرزۆکەوە پرسی : ئەوەچ دەکەی لەوێ ؟ چاوە رقن و سەرزەنشت ئامێزەکانی بڕی یە ماروسکا. ریابیتس هێشتا تۆرەکەی بە دەستەوە بوو، تۆرەکە بەجۆرێکی سامناك دەجولا . ماسییەکە لەناو تۆڕەکەداو لەپاڵ قاچی ریابیتسەوە هەڵدەپلا . دەتووت دڵە پڕ ئاشووبەکەی خۆیەتی و لە ئەنجامی وشە رقگرتووەکانیەو هاتبووە گوڵ و جۆش ماروسکا ملی لە نێو شانەکانیا خوس کرد. خۆرجەکەی بەجێ هێشت و بەرەو ئەسپەکەی غاری دا . کە سوار بوو ئەمجا بیری کەوتەوە دەبووا گوندۆرەکان هەڵڕێژێ و خورجەکە لەگەڵ خۆیدا بینێ ، تا چ بەڵگەیەکی لە شوێن بەجێ نەمینێ . بەڵام کەزانی تازە درەنگە و کار لە کارترازاوە پاژنەکانی بەقەبرغەی ئەسپەکەدا ژەند و وەکو باوبۆران بۆی دەرچوو، بێستانەکەی بەجێهێشت .

ریابیتس لە دوواوە هاواری دەکرد: سەبرکە ! دەبێ وەڵام بدەیتەوە ! دەبێ وەڵام بدەیتەوە !

لە کاتێکا تاکیدی لەسەر دوو وشە دەکرد، هێشتا باوەری نەدەکرد کە ئەو پیاوە پیاوێکە وەکو کوڕی خۆی بەمانگ نانی دا بوویێ و جلی بۆ کردبوو، بێت کاڵەکیان لێ بدزێ ، ئەویش لە کاتێکا کەجووتیاران سەرگەرمی کاری هەرەوزین و مەزراو بێستانەکانیان لەگیاوپۆشدا وێران بووە .

لڤنسـون لـه سـێبەری باخـە چـکۆلەکەی ریـابیتس دا کەونـە نەخشـەیەکی لەسـەر مێزێـك والآ کردبـووەوە و هـەواڵ و دەنگوباسـی لـە دەوریـەك دەپرسـی کـە تـازە لەماموریـەت گـەڕابووەوە .
دەورێیەکە پاڵتۆیەکی لۆکەی دێهاتی لەبەربوو جووتێ پێڵاوی کـەتان ئاسـای لـە پێدا بـوو. دزەی کردبووە ناوهێزی ژاپۆنەکانەوە. دەموچاوی خڕو تاوەسووت بوو گۆناکانی وەکوو یـەکێك کـە لـە مەترسیەکی گـەورە رزگـاری بووبێ لـە خۆشـیاندا سوورهەڵگەرا بـوو. بـەپێی قسـەی دەروێیەکـە ئۆردوگای سـەرەکی هێزەکانی ژاپـۆن لـە یاکوفلنکادا جێگیرببـوو . دوو لـق لـە سپاسك ـ پریمـور سکەوە بەرەو — ساندا گوا حەرەکەتیان کردبـوو .قوتـە بەرزەکـەی سوپاگینو چۆك کرابـوو. بۆیـە دەورێ یەکـە لەگـەڵ دوو پـارتیزانی چەکداری لقەکـەی شـالدیبادا بـە قیتـار خۆیـان گەیانـد بـووە سەرچاوەکانی شابونوفسکی .

– شالدیبا بۆ کوێ پاشەکشێ ی کردووە ؟
– بەرەو مەزرای کۆرییایی یەکان .

دەوری یەکـە هـەوڵی دەدا جێـی مـەزراکان لەسەرنەخشـەکە دیـاری بکـا. بـەڵام دیـاری کردنـی شـوێنی مـەزراکان بـۆ ئـەو ئاسـان نـەبوو، چـونکە نەشـی دەویسـت خـۆی بشـکێنێتەوەو بـە زەلامێکـی بـێ توانـا بناسـرێ ، هـەر لـە خـۆوە پەنجـەی بەسـەرخاڵی جیـاوازی نەخشـەکەدا دەگێـڕا. بـەبێ تاقەتییـەوە کەوتـە منجـەمنج: لـە کریلوفکـادا پـیس شـکان. تائێسـتا نیـوەی زەلامەکانی گەڕاونەتەوە بۆ دێهاتەکانی خۆیان. شالدیباش هەموو زستانەکەی لە مەزرایـەکی کۆرییاییەکانـدا گوزەرانـدووە. خواردنیشـی "چـامی زای "رووت بـووە، ئـەڵێن یـەکجار زۆر دەخواتەوە. بەتەواوی ئەقڵی لە دەست داوە.

لڤنسون رۆژی پێشوو هەندێ مەعلوماتی لەلایەن ستیرك شـای قاچاغچی مەشروب و چەند زەلامێکی دییەوە کە خۆی بۆ ئەو مەبەستە ناردبونی بۆ شار، بۆ هاتبوو. کە هەواڵە تازەکانی لەگەڵ ئەو معلوماتە بەراوورد دەکرد، هەندێ لە هەواڵە تازەکان لە درۆ دەچوون، لڤنسون لـەم رووەوە کابرایـەکی زۆر بەهەسـت بـوو، دەتـوانرێ بگـوترێ وەك چـۆن شەمشـەمەکوێرە لـە تاریکی دا بەهەستە ئەویش هەمان هەستی شەشەمی هەبوو .

چەند خاڵێك هـەبوون کە مایـەی گومان بـوون، هاوکـاری ئـەو کوێخایـەی کـە نـەی توانی بـوو لـەماوەی ئـەم یەکـدوو هەفتەیـەدا لـە سپاسـکویەوە بگەڕێتـەوە . دانیشـتنی هەنـدێ لـە جووتیارانی ساندا گوکە کوت و پڕو دوو سێ رۆژ لەمەوپێش کەوتبوونـە بیری مـاڵ و ژیـانی خۆیـان ,لیڤۆ شـەلی قاچاغچـی کـە قـەراربوو رێ نـوینی لقەکـە بکـات و بیگەینێتـە ئابوورکـا، کەچی لەبەرهۆیەکی نادیاربەرەو جۆگەکانی سەرووی چۆمی (نیودزین) گەرابووەوە .

لڤنسـون چـەند جارێـك پرسـیارەکانی دووبـارە کردنـەوەو بـە دەم پرسـیارکردنەوە سـەیری نەخشەکەی دەکرد، کابرایەکی یەکجار بەسەبرو کۆڵنـەدەر بوو، لـەو پیرە گورگـەی جەنگـەڵان دەچـوو کـە سـەرەڕای لـە دەسـت دانـی زۆربـەی ددانـەکانی هێشـتا هـەر بـە زەبـری هێـزو جلەوکیشی ئەقڵی پێشینانی خۆیەوە دارو دەستەکەی وا لێ دەکرد پەیرەوی بکەن .

– باشە هەستت بە هیچ بۆنێکی تایبەتی نەکرد؟

دەوریێیەکە بێ ئەوەی لەمەبەستەکەی تێ بگات، گەوجانە تەماشای کرد، لڤنسون وەك بیەوێ بەسەری پەنجە تۆزێ نمەك هەڵگرێ پەنجە کەڵەو پەنجەی شادەی لێك خشاندو لە کەلەپووی دەوریێیەکەی نزیك کردەوەو وتی : بەکەپووت !

دەوریێیەکە وەك یەکێك خەتابار بێ تەماشایەکی کردو وەڵامی دایەوە : نە راستیت دەوێ ، ناتوانم بڵێم هەستم بە هیچ نەکرد، لەبەرخۆیەوە بیری کردەوە: چما من سەگم ، چیم؟ کاس و پەشێو لە پڕ گۆناکانی سوور هەڵگەران، سیمای هێندە گەوجانە دەینواند دەتووت سیمای ژنە ماسی فرۆشەکەی بازاری ساندراگویە .

لڤنسون بەدەم دەست جولاندنەوە گوتی : زۆر چاکە ، برۆ.

چاوانی دەوریێیەکە چەشنی دەریاچەیەکی قووڵ شین بوون، بە شێوەیەکی پێکەنین هێنەر نەختێ تیل دەینواند .

کە لڤنسون بەتەنیا مایەوە، بەدەم بیرکردنەوەوە کەوتە پیاسەکردن بە دەوری باخەکەدا، لە پاڵ دارسێوێکدا وەستا ، کەوتە سەرنج دانی قاڵۆچەیەکی کەللە زل کە تۆێکڵی دارەکەی کون دەکرد، پاش بیرکردنەوە گەییە ئەم سەرەنجامەی کە ئەگەر زوو فریانەکەوێ و چارەیەك نەدۆزێتەوە ئەوا ژاپۆنییەکان هەموو هێزەکەی داغان دەکەن، لەبەر دەرگای باخەکەدا توشی ریابیتس و باکلانف ی سەر لق بوو . بکلانوف گەنجێکی "19" ساڵەی رەقەڵە بوو قەمسەڵەیەکی خاکی لەبەربوو. دەمانچەیەکی سمسی بەلاقەدەوە بوو .

باکلانوف چارەی دا بەیەکاو لە کاتێکا گڕی قین لە چاوییەوە دەردەپەڕی لە پڕ لڤنسونی گازکرد : ئاخر ئێمە چی لەم ماروسکایە بکەین، چووتە بێستانەکەی ریابیتسەوەو کاڵەکی دزیوە، تۆ ئەمە نێو دەنێ ی چی ؟ کەمێك دانەوییەوە، دەستی لەلای لڤنسونەوە بەرەو لای ریابیتس درێژکرد وەك ئەوەی بەیەکدیان بناسێنێ، لڤنسون لە مێژ بوو بکالانوفی بەو جۆرە هەڵچوونەوە نەبینی بوو .

لڤنسون بەکاوەخۆ وەڵامی دایەوە: هاوار مەکە ،چ هاوارێکی پێ ناوێ ، ئێستا پێم بڵێ بزانم چی رووی داوە؟ ریابیتس بەدەستی لەرزۆکەوەخورجەکەی ماروسکای خستە بەردەستی لڤنسون: هاوڕێ فەرماندە باوەڕ بکە نیوەی بێستانەکەمی داوە بەیەکا. ئا ئەمەی کردووە! خۆ دەی بینی، وەختێ چووم سەیری تۆڕەکە بکەم هەرکاتێ دەرفەتم ببێ بەیانیان زوو سەر لە تورەکەم دەدەم ....

کاتێ لە نێو داربیەکانەوە هاتمە دەرێ ....

هەر لەسەری رۆیی و لەسەری رۆیی ، تاکیدی لەسەر ئەو حەقیقەتە دەکرد کە کرێکارێکی وەکو ئەو چویتەکاری هەرەوەزی و بەناچاری وازی لە سەردانی بێستانەکەی هێناوە، دەزانی ژنەکانمان لە بری ئەوەی بڕۆن گیای نێو مەزراکانمان بژاربکەن، وەك چۆن لە هەموو شوێنێکی دی عادەتە کەچی کاری هەرەوەزی مەزرا پشتی هەموویانی شکاندووە .

لڤنسون پاش ئەوەی بە ووردی و هێمنی گوێی لە کەتنەکەی ماروسکا گرت، دەستوری دا بیهێنن.

ماروسکا وەکو هەرزەکارێك کڵاوەکەی لار کردبووەوەو هێدی هێدی هات، خۆی لووت بەرزو لاسار دەنواند. هەر کاتێ کەتنێکی بکردایە ئەو حاڵەتەی لەخۆ دەهێنا . دەیکرد بە هەراو هۆریا و درۆ دەلەسەیەك هەر مەپرسە . فەرماندە چاوە تیژەکانی بەسەراپایدا گێڕاو پرسی ئەم خورجە هی تۆیە ؟

– بەڵێ .

– باکلانوف دەمانچەکەی لێ وەرگرە .

– چی ؟ بۆ چەکم دەکەن ؟

ماروسکا خۆی دایە پەنایەك و دەمانچەکەی نەکردەوە .

باکلانوف رووی گرژ کرد و بە توندی هاواری کرد: دەمانچەکەت بکەوە! هەرکە دەمانچەکەیان لە ماروسکا وەرگرت ئێدی کەف و کوڵی لاساریەکەی بەتەواوی نیشتەوە .

– باشە ریابیتس من چەند گوندۆرەم لە بێستانەکەی تۆکردووەتەوە؟ بۆ بە خۆرایی ئەم هەموو هەرایەت ناوەتەوە.؟ بەخوای ئەم شتە نەحلەتیانە ئەوە ناهێنن باس بکرێن ....

ریابیتس بە دەم سەر داخستنەوە پەنجە توزاویەکانی پێ ی دەجولاند. لڤنسون هەرئەو شەوە دەستووری دا شورای گوند پێك پهێندرێ، تا پێکەوە لە کارەکەی ماروسکا بکۆڵنەوەو وتی : با هەموو بزانن و بژنەون کە ماروسکا چی کردووە !

ماروسکا کەوتە پاڕانەوە: (ئوزیب ئابرامیچ) با مەسەلەکە هەر لە نێو هێزەکەدا بمێنێتەوە ، ئێدی بۆ جووتیاران کۆدەکەیتەوە ؟

لڤنسون قسەکانی ماروسکای پشت گوێ خست و رووی کردە ریابیتس و وتی: گوێ بگرە هاوڕێ، دەمویست هەندێ قسەی تایبەتیت لەگەڵدا بکەم ....

قۆڵی کرد بە قۆڵی کوێخادا و بردییە لایەکەوەو داوای لێ کرد لەماوەی دوو رۆژدا نزیکەی "10" پووت نانی وشك ئامادە بکات، هەروەها پێی وت : نابێ کەس بزانێ ئەو نانە بۆچی و بۆ کێ ئامادە دەکرێ...

ماروسکا کە زانی بوونی لەوێدا زیادەیە بەشەرمەزارییەوە بەرەو ئاسایشگاکەی خۆی رۆیی. کە لڤنسون و باکلانوف بە دوو قۆڵی مانەوە لڤنسون پێی گوت لە سبەینێوە جۆی ئەسپەکان زیاد بکا. هەروەها وتی: بەسەرمەیتەر بڵێ بۆ هەر ئەسپێك سەتلێکی پڕی جۆ دابین بکات .

تەنیایی

متچیك هەركە ماروسكای بینی ئیدی ئەو ئاسودەیی یەی نێو خەستەخانەكەی لەدەستدا ، كە ماروسكا بەتەنیشتیا تێ پەری بە سەرسامی بەخۆی گوت : بۆچی وا بەقێزەوە تەماشام دەكات ؟ راستە لەمەرگ رزگاری كردم بەڵام ئایا ئەو كارە مافی ئەوەی دەداتێ كە تەوسم پێ بكات؟ خۆ ئەوانی دیش هەمان رەفتارم لەگەڵدا دەكەن ...
لە كاتێكا دەیڕوانییە قامكە بارێك و لاوازبووەكانی و سەیری قاچەكانی دەكرد كە لەژێر پەتۆكەوە بەتەتە هەڵبەسترا بوون هەمان سكاڵای جاران كە هەمیشە لە هەوڵی دامركاندنەوەی دابوو، بەهێزو گوڕێكی تازەوە لە دەرونیا گڕی سەندەوەو لەتاو ئێش و ئازار دڵی تەنگ بوو .
لەو ساوە كە ئەو دەریاوانە دەموچاو سێ گۆشەیی یە بەرەقی و بێ نەزاكەتیەوە یەخەی گرتبوو، هەموو ئەوانەی توشی دەبوون لە بری دڵدانەوەو دەست بەسەرا هێنان ، هەمان رەفتاری تەوس ئامێزیان لەگەڵ دا دەكرد كەسیان نەیان دەویست لە خەمەكانی تێ بگەن، تەنانەت كارگێڕانی خەستەخانەكەش كە كپی و بێدەنگی دارستانەكە گیانی شادی بە بەردا دەكرد، تەنیا لە رووی ئەركەوە لەگەڵیا میهرەبان بوون، لەگەڵ هەموو ئەمانەش دا پاش ئەو هەموو خوێن لەبەر رۆیشتنەی هەستی بەتەنیایی یەكی كوشندە دەكرد.
حەزی دەكرد لەگەڵ پیكادا بدوێ ، كەچی پیكاش چەرچەفەكەی لەژێر درەختێكی كەنار دارستانەكەدا راخستبوو و كڵاوە نەرمەكەی نابووە ژێرسەری و بەبێ خەمی لێی نوستبوو، هەندێ مووی زیوینی بریقەدار وەكو خەرمانە دەوری سەرە رووتاوەكەیان دابوو. دوو كورێژگە ـ یەكێكیان باسكی پێچرا بوو، ئەوی تریان دەلەنگی ـ لە دارستانەكەوە هاتنە دەرێ. لەتەنیشت پیرەمێردەكەدا وێستان . چاویان لێكدی داگرت، كوڕێژگە شەلەكە پوشێكی هەڵگرت و برۆكانی هەڵبڕی و لووتی خۆی گرژ كردەوەو پوشەكەی بە كوونی لووتی پیكادا كرد، پیكا بەدەم خەوەوە منگەمنگێكی كرد، لووتی گرژكردەوە ، دەستی راتەكاند و بەقایمی پژمی. كوڕێژگەكان بە پێكەنینەوە و بەماتەمات وەكو هەر مناڵێكی بزێو بەدەم تەماشاكردنی پیكاوە بەرەو زنجەكە رایان كرد، : یەكێكیان لەبەر باسكی بە وریایی یەوە دەرۆیشت ، ئەوی تریشیان وەكو خەتابارێك دەلەنگی، یەكەمیان كە گەییە بەرزنجەكەو خارچنكوی لەسەر تەختەكەو لەپاڵ ڤاریادا بینی هاواری كرد: ئەهای گۆرهەڵكەنە ! لەتەنیشت پەرستارە كەوە دانیشت و بەدەستە ساغەكەی ڤاریای راكێشایە نێو باوەشی خۆیو بەم چەشنە لەسەری رۆیی : ئێستا نۆرەی منە ، با بزانم چ بە دەنێكی نەرم و شلت هەیە ، خۆشمان دەوێ، ئێمە

هەر تۆمان هەیە، ئەو گۆڕهەڵکەنەیە ترۆ بکە با بەو دەمو فلقە وشك و چەپەلەیەوە بچێتە ناو ....

دایکی هەر بەو دەستەی کە ڤاریای پێ لەباوەش گرتبوو هەوڵی دەدا خارچنکو دووربخاتەوە . خارچنکوش لەولاوە خۆی بە ڤاریاوە قەرساند بووو رکەبەری لەگەڵ کوڕیژگەکەدا دەکرد و بەدەم پێکەنینەوە ددانە بەجگەرە رەش و پیسەکانی بەدیارکەوت .

کوڕیژگەشەلەکە منگە منگێکی کرد: ئەدی تەگبیری منی چکۆڵەی بەستەزمان چیە؟ لەم دنیایەدا نە ڕاستی ماوە نەعەداڵەت . کێ مشوری بابایەکی زامداری وەکوو من دەخوا ، ئاخر چ بە هاوڕێ ئازیزەکانی شار دەڵێ ی ؟ بەدەم ئەو قسانەوە بە جۆرێکی سەیر دەستەکانی رادەتەکاند و برژانگە خوساوەکانی پێکا دەدا . هاوەڵەکەی شاپێکی لێ داو دووری خستەوە . خارچنکۆ قاقا پێکەنی و دەستی کرد بە ژێر بلووزەکەی ڤاریادا . ڤاریا بێ هیچ کاردانەوەیەك بە نیگای شەکەت و بێ قەرارەوە دەیڕوانی یە هەرسێکیان . ڤاریا هەرکە لە پڕ چاوی بە نیگای حەپەساوی متچیك کەوت ، لە جێ ی خۆی راپەڕی و جلەکانی رێك خستەوەو چەشنی گوڵاڵە سووره سوور هەڵگەرا. ڤاریا وەکو شێت هاواری کرد: خەڵکانی هەوەسباز دەڵێ ی مێشن و بە دەوروخولی هەنگوینا دەسووڕێنەوە ! سەری داخست و بەرەو زنجەکە دایکێشا . داوێنی کراسەکەی لە دەرگاکە گیربوو ، بە توندی و بەرقەوە بە دووای خۆیدا رایکێشا . ئەوجا دەرگاکەی هێندە بە توندی پێوەدا کە تەپ و تۆزی درزی دیوارەکان وەری یە سەر زەوی .

کوڕە شەلەکە هاواری کرد: چما پەرستارەکە هی ئەنگۆیە! ئەمجا وەکو یەکێك بڕنوتی هەڵمژێ ، چارەی خۆی گرژ کرد و بەشێوەیەکی بێ لەزەت پێکەنی .

فرولوفی پارتیزانی بریندار لە ژێردار ئەفرایەکدا ، لەسەر جوڵانەیەك لەسەر پشت راکشابوو، لەتاو ئازارو سوێ رەنگی زەرد هەڵگەرابوو، بە درێژایی ئەو ماوەیە بە بێ هیچ مەبەستێك تەماشای دەکردن ، نیگای چەشنی نیگای مردووان ئالۆزو بێ رۆشنایی بوو . برینەکانی کاریگەر و کوشندە بوو . کاتێ هەستی بەوە کرد، کە بەدەم ئازاری گەدەوە گینگڵی دەداو بۆ یەکەم جار ئاسمانی بەشێوەیەکی ئاوەژوو هاتە بەرچاو .

متچیك وای دەزای فرولوف سەیری ئەو دەکات ، بۆیە بە بێزاری و نارەحەتییەوە رووی لێ وەرگێڕا .

فرولوف وەك بڵێ ی بیەوێ بۆ هەموو دنیای بسەلمێنێ کە هێشتا زیندووە ، پەنجەیەکی بزواند و بە دەنگێکی کەرخ گوتی : دیسان دەستیان پێ کردووە ....

گەرچی فرولوف کەم و زۆر مەبەستی متچیك نەبوو، بەڵام متچیك تا ماوەیەك خۆی لە نیگای ئەو دەدزییەوەو وای دەزانی فرولوف بەو دەمو دانە ژەنگاوییەوەی چاوی بڕیوەتە ئەو .

دکتۆر ستاشینسکی ، بە جۆرێکی نارێك خۆی دانەواند بووەوە تا لە دەرگاکەوە تێ پەڕی . لە زنجەکە هاتە دەرێ ، پشتی راست کردەوە ، قرچەیەکی ناخۆش لە پشتیەوە هات، بە هەنگاوی هەڕاوەوە بەرەو لای ئەوان چوو. چاوێکی بەردەوام دەتروکا . بیری چوبووەوە کە

بۆچی بۆ ئەویَ چووە ، بەسەرسامی یەوە وەستا ، دەستێکی بەسەرسەرەتاشراوەکەیا هێناو ئەمجا لەبەرخۆیەوە وتی : دنیا گەرمە... دکتۆر بەو نیازەوە هاتبووە دەریَ تا پێیان بلّیَ ئازاری ڤاریا نەدەن، چونکە ڤاریا ناتوانیَ لەیەك کاتدا هەم دەوری دایك و هەم دەوری ژنیان ببینیَ. چووە لای متچیك دەستە وشك و گەرمەکەی خستە سەر تەوێلّی و لیَ ی پرسی : شوێنەکەت نارەحەتە ؟

متچیك کە کەوتبووە ژێر کاریگەری ئەم خۆشەویستی یە چاوەڕوان نەکراوەوە لە وەلاّما وتی : هیچ نیە ، گویَ ی نادەمیَ ... هەرکاتیَ چاك بوومەوە لێرە دەڕۆم . ئەمجا بەپەلە وتی : بەلاّم ئێوە ... هەمیشە لە دارستاندان.

ئەی ئەگەر بە دەست خۆمان نەبیَ ؟

متچیك بەسەرسامییەوە هاواری کرد: چۆن، چۆن؟

– مەبەستم مانەوەمانە لە دارستاندا . ئەمجا دەستی لەسەر تەوێلّی متچیك لابرد و بۆ یەکەمین جار بەتاسەی راستەقینەی مرۆڤێکەوە لیَ ی راما . دکتۆر چاوە رەش و گەشەکانی بڕی یە چاوانی متچیك . چاوانی متچیك غەمگین بوون، دەتووت لێوان لێوی خەمێکی خامۆشی ئەوتۆن کە روحی تەنیای ئەویان لە چیاکانی سیخوتەئالین و لە شەوانی درێژی نێو دارستاندا، لە پالّ ئاگری دووکەلاّویدا بەتالاّن بردووە . متچیك بەدەم پێکەنینێکی دۆستانە و غەمگینەوە ، بە دەنگێکی پڕ لە ژارو ژەنگەوە گوتی : حالّی دەبم ، بەلاّم ناکریَ لە گوندێکدا ... جێگیربین !!.. یانی ... هەرتۆ نالّیم ... متچیك بە دەم پرسیارە سەرسام ئامێزەکەیەوە لەسەری رۆیی و وتی : مەبەستم هەموو خەستەخانەکەیە .

– ئێرە سەلامەت ترە . تۆ لە کوێوە هاتی ؟

– لە شارەوە .

– دەمێکە ؟

– بەلّیَ ، مانگیَ پترە .

ستاشینسکی بە خۆشحالّیەوە پرسی : باشە کریزلمین دەناسی؟

– بەلّیَ ..... بەلاّم زۆر نا .

ستاشینسکی بەدەم چاوتروکاندنەوە ، وەکو یەکێك لە پاشەوە ئەژنۆی دەلەکدا بیَ بەپەلە لەسەرکۆتەرە دارێك دانیشت و لەسەری رۆیی : لەویَ چی دەکا / وەزعی چۆنە ؟ کیَ ی دی دەناسی؟

متچیك وتی : ڤنسیك ، یفرموف، گوریوف، فرانکل – بەلاّم عەینك لە چاوەکەیان نا . من هەر کورتە بالاّکەیان دەناسم ...

شتاشینسکی بەسەرسامییەوە پرسی : خۆ ئەمانە هەموویان ماگزیمالیستن! تۆ چۆنە دەیان ناسیت ؟

متچیك بە ترسەوە وتی ، لەگەلّیاندا بووم...

ستاشینسکی لەژێر لێوەوەو بە دوو دڵی یەوە کەوتە منگە منگ، بڵێ ، ئاو ـ ها ـ ها نازانم ....
ئەمجا بە دەنگێکی وشك و رەسمیانە کە دیسان غەریب دەینواند وتی : باشە ئیشەڵلا کە چاك بوویتەوە .... ئەمجا بێ ئەوەی تەماشای متچیك بکا لە جێ ی خۆی هەستا . بەپەلە و بە هەنگاوی هەڕاو هەڕاوەوە رووی کردە زنجەکە، دەترسا نەوەك متچیك بانگی بکاتەوە .
متچیك لە دوواوە بانگی کردەوە ، قاسیوتیناش دەناسم ! دەتگوت چنگ لەشتێك گیردەکات و لە دەستی دەخزێ . دکتۆر لە کاتێکا سەیری متچیکی دەکرد و خێراتر دەرۆیی وتی : بەڵێ ، بەڵێ ...
متچیك کە زانی نەی توانیوە قەناعەت بە دکتۆر بکا ، سوور هەڵگەڕا و لە داخا کەوتە گینگڵ دان . دەمودەست یادو بیرەوەری تێکڕای رووداوەکانی مانگی رابردووی بە میشکا تێ پەڕی . جارێکی دی هەوڵیدا چنگ لە شتێك گیربکات کە دەتووت لە خزاندایە . لێوەکانی هەڵقورتاند بۆ ئەوەی جڵەوی گریان بگرێتەوە لە یەکبینە چاوی دەتروکاند ئاقیبەت چاوەکانی پڕبوون لە فرمێسك و بەسەر گوناکانیا هاتنە خوارەوە . سەری خستە ژێر پەتۆکەوەو جڵەوی دەسەڵاتی لە دەست بەربوو. بۆ ئەوەی بێ دەسەڵاتی خۆی بشارێتەوە ، بە هێمنی گریاو هەوڵی دا دەنگی هەنسك هەڵدان و هەڵ لەرزینی لەشی بشارێتەوە . ماوەیەکی زۆر بەسۆزەوە فرمێسکی هەڵڕشت ، بیرەکانیشی وەکو فرمێسکەکانی تاڵ و سوێر بوون، پاشان وردە وردە هێور بووەوە جوڵەی لێ بڕاو سەری لە ژێر بەتۆکەوە دەرنەهێنا .
ڤاریا چەند جارێك هاتە دیاری . متچیك بە ئاسانی دەنگی هەنگاوە قورس و پتەوەکانی ڤاریای دەناسییەوە ، چونکە ڤاریا بە شێوەیەکی ئەوتۆ ڕێ ی دەکرد دەتووت عەهدی لەگەڵ خۆی کردووە کە سەرانسەری ژیانی فارگونێکی پڕبار دەڵەك بدات .
ڤاریا بە دوو دڵییەوە تۆزێك بە دیار متچیکەوە دەمایەوەو پاشان بەجێ ی دەهێشت .
پیکا بەخشەخش هاتە دیاری و بەدەنگێکی ساف و هێمن پرسی: خەوتووی ؟
متچیك کە گیزەگیزی میشوولەکانی دەژنەوت خۆی کردە خەوتوو . پیکا بەدەم چاوەڕوانییەوە وەستا: دەبەسە ئیتر خەوبەسە ... دنیا تاریك بوو . ڤاریا و یەکێکی دی هاتنە دیار متچیك ، بە ئاسپایی لەسەر ئەرزەکە هەڵیان گرت و بردیان بۆ کەوێڵەکە . ناو کەوێڵەکە گەرم و تاریك بوو . ڤاریا بە یاریدەدەرەکەی خۆی وت : تۆ بڕۆ ... بڕۆ بەلای فرولوفەوە ، منیش هەنووکە دێم .
ڤاریا هەڵوەستەیەکی کرد ، دیقەتی تەختەکەی دا بە ئاسپایی پەتۆکەی لەسەر متچیك لادا: پاڤل ئەزیزم چیتە ؟ نارەحەتی ؟
ئەمە یەکەمجار بوو کە ڤاریا متچیك بەنازناوەکەی خۆیەوە گازبکا . گەرچی متچیك لە تاریکی یەکەدا سیمای ڤاریای نەدەبینی، بەڵام هەستی بە بوونی دەکرد، دەیشیزانی کە هەر هەردووکیان لە نێو کەوێڵەکەدان، متچیك بە ئاسپایی ناڵاندی : ئاه ، نارەحەتم .
– لاقت دێشێ ؟
– نە، مەسەلەکە ئەوە نیە .

ڤاريا بەپەلە نوشتايەوەوە مەمکە نەرم و گەورەکانی بە سینگی یەوە گوشی، ئەمجا ماچێکی گەرمی لێوەکانی کرد .

جووتیاران و کرێکارانی
مەعدەنی زوخاڵی بەرد

لڤنسون بە مەبەستی گەیشتنە بنج و بناوانی مەزندەکانی خۆی، ماوەیەك بەر لە کۆبوونەوەی شورا، چووە شوێنی کۆبوونەوەکە، دەیویست لەگەڵ جووتیارەکاندا تێکەڵ بیٚ و گویٚ لە رایەکانیان بگریٚ.

شورا لە قوتابخانەکەدا پێکهات، هێشتا خەڵکێکی کەم ئامادە بوو بوون. لڤنسون کە گەیشتە ئەوێن سەیری کرد بەو دەمەو ئێوارەیە خەڵکێکی کەم لەسەر پلیکانەکانەکان دانیشتبوون، ئەوانیش زۆربەیان لەوانە بوون کە لە رۆژانی زووتر لە مەزرا گەڕابوونەوە.

ریابیتس لە نێو دەرگایەکی وازدا دانیشتبوو، خەریکی چرایەکی نەوتی بوو، دەیویست شووشە دوکەڵاوییەکەی بخاتە سەر.

جووتیارەکان بەدەم سەردانەواندنەوە دەستە رەش و زبرەکانی بەرەو لڤنسون درێژ دەکرد: سەلاٚمولێك ئوزیب ئابرامیچ! لڤنسون یەك یەك تەوقەی لەگەڵ کردن و ئەوجا لەسەر یەکێك لە پلەکان دانیشت.

کیژانی گوند لەوبەری چۆمەکەوە بەشێوەیەکی ناڕێك دەسترین. بۆنی زبڵ و خاکی شێدارو دوکەڵی ئاگر ئاسمانی پڕ کردبوو. قەیاغێکی باربەر لەوبەری چۆمەکەوە بوو. دەنگی سمکۆلانی ئەسپی شەکەت دەهات. لەو دەمەو رۆژئاوا گەرمەدا، لە نێو تەقەتەقی گالیسکەی پڕ بارو قۆڕە قۆڕی دوورو درێژی مانگای تێرو نەدۆشراودا، رۆژی پڕ تەقەللای جووتیاران بەرەو کۆتایی دەچوو.

ریابیتس هاتە بەر هەیوانەکەو وتی: زۆر کەس نەهاتووە، هەڵبەتە سەیریش نییە، پیاو ناتوانیٚ لەم رۆژەدا لەیەك شوێندا خڕیان بکاتەوە، زۆربەیان لە خەرمان جاڕەکان دەنوون.

- بۆ لەم هەفتەیەدا کۆبوونەوەی شوراتان کرد؟ ئایا زۆر پێویستە؟

کوێخا بە دوو دڵییەوە وتی: بەڵیٚ، هەندیٚ شت هەیە دەبیٚ بە ئاشکرا باس بکرێن. یەکێك لە ئەندامەکانیان –ئەو پیاوەی کە خۆم خەرجیم دەکێشا– کەتنی کردووە. هەڵبەتە زۆر گرنگ نییە، بەلاٚم کارێکی زۆر خراپی کردووە. ئەوجا بە شەرمەوە سەیرێکی لڤنسونی کردو بێدەنگ بوو.

جووتیارەکان تێکڕا هاواریان کرد: ئەگەر گرنگ نییە، ئەدی بۆ شوراتان پێك هێنا؟ بە تایبەتی لەم کاتەدا کە ئێمە نامان پەرژیٚ تەنانەت سەری خۆمان بخورێنین.

لڤنسون شتێکی بۆ روون کردنەوە. پاشان جووتیارەکان بەدەم غەڵبە غەڵب و بڕینی قسەی یەکدییەوە سکالاٚی خۆیان بۆ لڤنسون کرد. هەموو سکالاٚیان دەربارەی کۆکردنەوەی خەلەو خەرمان و کەمی شتومەکی پێویست بوو.

- ئوزیب ئارامیچ تۆ دەبێ بزانی کە خەڵکی بەچی درەو دەکەن، کەس داسێکی ڕێکوپێکی نییە، هەموو داسەکان کۆن و پنج کراون، ئاخر ئەمە نەبوو بەکار، گیاندەرچوونێکی تەواوە بۆ خۆی!
- سیمون ئەو ڕۆژە چتۆ داسێکی سەقەت کرد! بێ بەڵا بێ هەروا بزێوە، ئیبلیسێکە بۆ خۆی. عەینی مەکینە لەلایەکی مەزراکەوە پێ دادێ و لە پڕ داسەکەی بە بەردێکا دەدا.... وای دەشکێنێ کە هەر چاك نەبێتەوە...
- ئەرێ وەڵا داسێکی گەلێ چاك بوو، ئوباڵ بە گەردنم....

ریابیتس کەمیچ تێ فکری، منگەمنگێکی کرد: ئەمن نازانم ئەو خەڵکە ئێمە دەیانەوێ چ بکەن، داخۆ دەرەقەتی ئەو هەموو درەوە دێن؟

حاسڵاتی ئەوساڵ گەلێ بە بڕشتە .... وای ئەگەر تا ڕۆژی یەك شەممە مەزرا گەورەکەیان تەواو کردبا! ... ئەرێ وەڵڵا بابم ئەم جەنگە هەروا بەئاسانی نابڕێتەوە .

سیماو قەڵافاتی تازە لە نێو تاریکییەکەوە وردە وردە دەهاتنە بەر ڕووناکی لەرزۆکی چراکە ... هەندێکیان تازە لە کێڵگەکان گەڕابوونەوەو کوڵەکانیان هێشتا پێ بوو . بلووزی درێژو سپی چوونەیەکیان لەبەر بوو. چەقەچەقی دێهاتی و بۆنی قیروئارەق و گیای تازە درەو کراویان لەگەڵ خۆیانا هێنا : سلاموڵێك جەماعەت ....؟

- ئەهای ئەهای کوڕە ئیڤان ! بێرە پێشەوە ، بێرە پێشەوە ، با لەبەررۆشنایی یەکە سەروفەساڵت ببینم . سەیر سەیر خزمینە زەردەواڵە چ گاڵەیەکی پێ کردووە . خۆ خزمە من بینیم کە هەڵدەهاتی و زەردەواڵەکان تێت دەئاڵان ....
- ئاڵچاخ بۆ گیایەکەی منت ڕنیوە ؟
- گیای تۆ! ئەوە بەڕاستتە! من بەبست لە ئاقاری خۆم دەرنەچووم ، ئێمە پێویستمان بە ماڵی خەڵکی نییە ، شوکر بە زیادیشەوە بەشی خۆمان هەیە .
- کوڕە ئەمن ئەنگۆ چاك دەناسم ... ئەتۆ چاو چاو ، دەڵێ بەزیادەوە بەشی خۆمان هەیە ! ساڵی ئەو ساڵ بەرازەکانتان لە باخەکەی ئێمەدا بوون، هێشتاش جەنابی بەزیادە بەشی ... !

پیاوێکی کەلەگەتی چوارشانەی یەك چاو کە چاوی لە تاریکی یەکەدا دەبریسکایەوە ، لە پشت خەڵکەکەوە هات و وتی : هاوڕێیانی چاگویفکا دەڵێن ژاپۆنی یەکان پێری گەیشتوونەتە ساندوگا ، قوتابخانەکەیان داگیرکردووەو کەوتوونەتە ئازاردانی ژنەکان . ژنانی ڕوس ... ئای زۆڵینە ! کابرا بە نەفرەتەوە تفێکی ڕۆکردە سەرزەوی و بە جۆرێ دەستی ڕاوەشاند ، دەتووت داران دەشکێنێ .

- دڵنیابن دەگەنە ئێرەش !.....
- ئەمە چ نسیبەتێ بوو یەخەی گرتین !....
- ئێمەی جوتیار چ ڕێ یەکی نەجاتمان نیە ...
- زیان و زەرەری کوشندە هەر بەشی ئێمەیە ، بریا ئەم جەنگە زوو دەبڕایەوە .
- مەسەلەکە ئەوەیە کە چ دەرەتانێکمان نیە، جا بۆیە ئێرە یا دەبێ بە گۆڕمان یا تابووتمان .

لڤنسون به بێدەنگییەوە گوێی بۆ قسەکان رادەدێرا . کلاّوێك و ردێنێکی سوورو پووتێکی تا ئەژنۆ درێژ کالاّی بالاّی لڤنسونی پێك دەهێنا . جوتیارەکان لڤنسونیان تەواو فەرامۆش کردبوو ، بەلاّم لڤنسون کە ئەم ئاوازە ناسازانەی دەبیست پێشبینی مەترسیەکی مسۆگەری دەکرد ، مەترسییەك کە هەر خۆی هەستی پێ دەکرد لڤنسون لە دلّی خۆیا وتی : وەزعێکی خراپە ... زۆر خراپ . پێویستە سبەی بەیانی زوو نامەیەك بۆ ستاشنسکی بنووسم ... پێ ی بلّێم لەهەر شوێنێ بووە بریندارەکان بشارێتەوە . پێویستە پاسدارەکانمان بەهێز بکەین .... ئەمجا سەرلقەکەی گازکرد : باکلانوف ! دەقەیەك . بزانە ... وەرە پێشترەوە پێم وایە دەبێ مشورێکی عەمارەکە بخۆین و حەرەسێکی بۆ دابنێین . هەروەها دەوریەکی سوارە تا دەوروبەی گریلوفکا بنێرین ... بەتایبەتی شەوان ، ئێمە تا ئێستا زۆر خەم ساردبووین .

باکلانوف سەرەتاشراوەکەی بەلای لڤنسون دا وەرگێرا . شلەژان و زرینگی لە چاوە پڕ گومان و بچوکە تاتاریەکانییەوە شەپۆلی دەدا . بە ترسەوە پرسی : مەسەلە چی یە ؟ خەتەرێ لە گۆڕێ دا هەیە ؟ یا مەسەلەیەکی دی یە ؟ لڤنسون بە شۆخی و خۆشەویستی یەوە وتی : برادەری ئازیز شەڕە شەڕ لە کاتی شەڕیش دا خەتەر هەمیشە لە گۆڕێ دایە . لڤنسون بە جۆرێکی چاوەروان نەکراو پێکەنی و سیخورمەیەکی بە قەبرغەی باکلانوفدا کێشا : جەنگ زۆر جیاوازترە لەوەی ماروسیا ببەیتە نێو خەرمانی پوش و لەگەلیا رابوێری ، هاوڕێ ی عەزیز .

باکلانوف وەکو یەکێك ختۆکەی بدەی لە پڕ کەوتە سەرکەیف و دەستی لڤنسونی گرت و وتی : ئەی فێلّباز ، بەڕاستی زۆر زانی . ئەمجا دەستەکەی تری لڤنسونی بەپشتا باداو بەسەر پلەکاندا پالّی پێوەناو بە شۆخی یەوە بولاندی: خۆت گیل مەکە – ناتوانی لە دەستم دەرچی . لڤنسون کە خەریك بوو بە ئاسپایی دەکەتە سەر زەوی گوتی: برۆ، برۆ ماروسیا گازت دەکا ، واز لەمن بێنە ئیبلیس! نابێ لەنێو شورادا بەم جۆرە رەفتارم لەگەلّ بکەی .

– شانست هەبوو، دەنا تێم دەگەیاندی .

– برۆ بەلای ماروسیاوە ، چاوەڕێتە .

باکلانوف هەستایە سەرپێ وپرسی : وتت یەك حەرە س؟

لڤنسون بە نیگای پڕ لە پێکەنینەوە لە دوواوە سەیری دەکرد . جوتیارێك وتی : بەڕاستی سەرلقەکەت پیاوێکی تەواوە ، نەجگەرەکێشە نە مەشروب خۆرە ، لەمانەش گرنگتر گەنجە . پێرێ بۆ بەرۆکی ئەسپ هاتە مالّی ئێمە ، هەرچیم لەگەلّ کرد کە پێکێ ڤودگا بخواتەوە ، ملی نەدایە خەت و وتی : نەخێر ، مەشروب خۆرنیم ، گەر دەتەوێ میوان داریم بکەی ئەوا هەندێشیرم بدەرێ ، حەزم لە شیرە وەکو مندالّ نانەکەی گوشەیە کاسەیەکەوە و شیرەکەی بەسەرا کردو خواردی ، بەراستی پیاوێکی زۆر چاکە . کۆمەلّە پارتیزانێك لەنێو خەلّکەکەوە پەیدابوون، لوولەی تفەنگەکانیان دەبریسکایەوە. پارتیزانەکان پێکەوەو لە کاتی خۆیدا گەینە جێ . پاشان مەعدەنچی یەکان بەرێبەری تیمون دیبوف ی کۆنە مەعدەنچی هەرێمی ساچان و سەرد دەستەی ئێستا هاتنە ژوورەوە .

ئەوانیش چوونە نێو حەشاماتەکەوە ، حەشاماتەکە وەکو پورەی هەنگ تێکەڵ بووبوون . تەنیا ماروسکا نەبێ بەتاقی تەنێ و بەخەمبارییەوە لەسەر کورسیەکی پاڵ دیوارەکە دانیشتبوو .
دویوف کە لڤنسونی بینی، وەکو یەکێك لە مێژ بێ هاوڕێ یەکی خۆشەویستی خۆی نەدیێ، بەخۆشحاڵییەوە هاواری کرد: ئاە ئەوە تۆیش لێرەی؟
دوبوف بە دەستە لیرو زبرەکەی دەستی لڤنسونی گوشی و بە ئەسپایی پرسی ئەرێ ئەو هاوڕێ مەعدەنچی یە چ خەتایەکی کردووە؟ کە لڤنسون مەسەلەکەی بۆ گێڕایەوە ، دوبوف بە حەماسەوەوتی : تەمێ ی بکە دەرسێکی وای بدەرێ کە ببێ بەپەند بۆ ئەوانی تریش .
پیاوێکی گەنج بە نێوی سیسکین کە کڵاوی قوتابی لەسەر بوو، جووتێ پوتی بریقەداری لە پێ بوو، بەسەدایەکی دڵفرێنەوە وتی : دەبووایە زۆر زوو تر تەمێمان بکردایە، هێزەکەمانی بەدناوکردووە .
دوبوف بێ ئەوەی تەماشای سیسکین بکات، قسەکەی پێ بڕی : کەس داوای رای تۆی نەکردبوو . سیسکین لێوی هەڵقورتاند و بەرەنجاوییەوەو بەرقەوە سەیری دوبوفی کرد. بەڵام کە بینی لڤنسون مۆڕەی لێ دەکات ، پێچێکی کردەوە و خۆی لەنێو حەشاماتەکەدا ون کرد.
دوبوف بە توندی پرسی : ئەو حەشەرەیەت بینی ؟ بۆ لە هێزەکەی خۆت دا جێت کردووەتەوە ، دەڵێن لەسەر دزی لە قوتابخانە دەریان کردووە .
لڤنسون وتی : نابێ باوەڕ بە هەموو پرۆپاگەندەیەك بکرێ . ریابیتس بە شڵەژاوی یەوە دەستەکانی دەجوڵاند ، باوەڕی نەدەکرد ئەم هەموو خەڵکە لەبەرخاتری بێستانە پوش گرتووەکەی ئەو لێرە خڕ ببنەوە، لەبەر هەیوانەکەوە گازی کرد، هاوڕێ فەرماندە با بچینە ژوورەوە ناکرێ تا بەیانی دانیشین ....
ژوورەکە گەرم بوو، دووکەڵی سەوز باوی سیغار قانگی دابوو . کورسی کەم تێدابوو، جووتیارو پارتیزانەکان لەنێو رارەوو ژوورەکەدا پێکەوە نووسابوون. ئەوەندە قەرەباڵغ بوو کە لڤنسون لە پشتەوە هەستی بە هەناسەی هەندێکیان دەکرد .
ریابیتس بە خەمبارییەوە گوتی : ئوزیب ئابرامچ دەست پێ بکە . ریابیتس هەم لەبەر خۆی و هەم لەبەرکاکی فەرماندە نیگەران بوو: هەموو ئەم بەزم و رەزمەی بەهەراو هوریایەکی نا پێویست و بێ ئەنجام دەهاتە بەرچاو .
ماروسکا بەچاوی مۆن و رووی گرژەوە جێ ی خۆی لەنێو دەرگا وازەکەدا کردەوە و لە تەنیشت دوبوفەوە وەستا . لڤنسون تاکیدی لەسەرئەوە دەکرد کە هیچ کاتێ لە پێناوی کاری تایبەتی دا کەسی لەکارنەکردووە. خۆ ئەگەر کارێکیش پێوەندی بەهەموو لایەکەوە بووبێ ، واتە بە جووتیاران و پارتیزانانەوە ئەوا ئەنجامدانی کارێکی پێویستە و کەس گلەیی ناکات .
لڤنسون بە زمانی سادەی جوتیاران قسەی دەکرد و لەسەر وشەکانی رادەوەستا ، ئەنجام وتارەکەی خۆی بەم رستەیە کۆتایی پێ هێنا: بریارەکانی دی لەلای خۆتانە لڤنسون بە ئاسپایی لەسەر کورسیەکەی دانیشتەوە ، ئیدی بوو بە جەستەیەکی لەبیرچوو و چەشنی

گڕی مۆمێك دامركایەوە . وازی لە شوورا هێنا تا بەخۆیان مەسەلەكە ببڕێننەوە . زۆربەی ئامادەبووان لەیەك كاتدا دەستیان بە قسان كرد، زۆربەیان بە دوو دڵی یەوە كەوتنە باس و خواسی كاروباری لاوەكی و لە گفتوگۆكە دووركەوتنەوە. كە حەشاماتەكە كەوتنە باس و خواس، قسەكانیان گەلێ نامەفهوم بوو . زۆربەی قسەكەران جوتیاربوون . بۆیە پارتیزانەكان داوایان كرد ڕێ ی قسەكردن بەوانیش بدەن .

پیرەمێردێك بەناوی یفستافی . سیما ژاكاو ردێن بۆز، بەجۆرێ پەنجە لاوازەكانی رادەوەشاند دەتووت یەكێك ئامۆژگاری دەكات . زۆر جدیانە كەوتە منگ منگ: نا ئەمە ڕاست نیە .ئێستا دەوروزەمان گۆڕاوە. لە زەمانی تزار نیكولای دا خەڵكیان لەسەر ئەم جۆرەشتانە بە بازاڕو كۆڵاناندا دەگێڕا . شتە دزراوەكەیان بە ئەستۆی دزەكەوە دەبەست و بەتەنەكە لێدان دووی دەكەوتن و شەقام بە شەقام دەیان گێڕا . پیاوە چوارشانەیەك چاوەكە هاواری كرد زەمانی تزار زیندو مەكەنەوە ! كابرا دەیویست دەست راوەشێنێ ، بەڵام قەرەبالغی یەكە دەرفەتی نەدا بۆیە پتر رقی هەستا : تزار مردوو بڕایەوە ، مێملێكمان لە كۆڵ بووەوە ! بەڵام مەخابن عەقڵ و هەستی هەر یەكێكتان تزارێكە بۆ خۆی .

پیرەمێرەكە بە لاساری یەوەدووبارەی كردەوە : زەمانی تزار بێ یا غەیری تزار ، ئێمە دەبێ نان بە هەموو دەستەكانیان بدەین . بەڵام خۆ بۆ دز بەخێوكردن لێرە دانەنیشتوین .

پیاوەیەك چاوەكە بە دەم ئیشارەت كردنەوە بۆ كوڕی پیرەمێردەكە كە لەم دەساڵەی دوایی یەدا خۆی گوم كردبوو ، وتی : بێگومان تۆ خۆت یەكێكی لەو دزپەروەرانە، دەناكێ وتویەتی دز پەروەردە بكەین ، كەسێش دز ناحەوێنێتەوە. ئەم بەستەزمانە شەش ساڵی ڕەبەقە دەجەنگێ ، خۆ دنیا كاول نەبوو كە ئیشتیای چووە سەركاڵەك و چەن كاڵەكێكی كردووە ! .پێویستە یاسایەكی نوێ دابنێین . جوتیارێكی دی كە دەیویست لەچەند وچوونی مەسەلەكە تێ بگا پرسی: باشە لۆ ئەو كارەی بە دزی یەوە كردووە ؟ جا بۆچیش! بۆ كاڵەكی بێ ئەهمیەت . خۆ بهاتبایە كن من ، یەك سەتڵێ كاڵەكم دادەیێ و هەر بە خەیاڵیشمدا نەدەهات . ئێمە كاڵەك دەدەینە بەرازەكانمان ئێدی چۆن لە پیاوێكی باشی مەنع بكەین !

قسەی جوتیارەكان چ شەقڵێكی تووڕەیی پێوە دیارنەبوو ، زۆربەیان رازی بوون بەوەی مەسەلەكە بەپێ ی یاسای نوێ بخرێتە بەر لێكۆڵینەوە، چونكە قەناعەتی تەواویان هەبوو كە یاسا كۆنەكان بێ كەڵكن .

جوتیارێكی دی هاواری كرد: با ئێمە خۆمانی تێ هەڵنەقورتێنین، لێ گەڕێن با ریابیتس مەسەلەكە لەگەڵ خۆیاندا چارەسەر بكات . لفنسون لە جێ ی خۆی هەستا ، چەند جارێك پەنجەی بە مێزەكەدا كێشا، ئەوجا بەكاوەخۆ بەجۆرێ كە دەنگی بگاتە هەمووان وتی هاوڕێیان بێ زەحمەت یەك یەك قسان بكەن، ئەگەر هەموو پێكەوە قسان بكەین شیرازەی كارەكەمان دەپچڕێ و هیچ بە هیچ ناكەین، ئەوە كوا ماروسكا ؟ وەرە ئێرە ! بە جۆرێ ماروسكای گازكرد كە هەموو حەشاماتەكە ئاوڕیان بۆ لای ماروسكا دایەوە ، ماروسكا بە دەنگی بەرز وەڵامی دایەوە ، شوێنەكەم باشە .

دوبوف سیخورمەیەکی لە ماروسکا داو گوتی : هەستە بڕۆ !
ماروسکا دوو دڵ بوو . لڤنسون کەمێك بە پێشا دانەوی یەوە ، نیگای چاوەکانی ماروسکای بەنج کرد، وەك چۆن گازێك مێخ لە دیوار دەرێنێ بەو جۆرە نیگای لڤنسون ماروسکای لەنێو قەرەباڵغی یەکە هێنایە دەرێ. ماروسکا بە ئانیشك دڕی بە حەشاماتەکەداو بەمل کەچی و چاوشۆڕی بەرەو مێزەکە چوو ، ئازای گیانی لە ئارەق هەڵکشابوو، دەستەکانی دەلەرزین، هەرچەند سەدان چاوی پرسیار ئامێزی تێ برابوو بەڵام هەرسەری هەڵبڕی ، چاوی لەسەر سیمای گرژو توکنی گونچارینگو گیرسایەوە . سیمای گونچارینکو جدی و دڵسۆزانە بوو، ماروسکا نەیتوانی تەماشای بکا ، سەری بەلای پەنجەرەکەدا وەرگێڕا ، چاوی بڕییە ئاسمانی خاڵی و لێڵ ، بەبێ جوڵە لەجێ ی خۆی وەستا لڤنسون بەدەنگێك کە دەگەیشتە ئەوانەی بەرهەیوانەکەش وتی : بەیارمەتیتان با ئەم مەسەلەیە چارەسەربکەین ، کێ قسەی هەیە ؟ تۆ بابە ؟
یفستافی بە شڵەژاوی وەڵامی دایەوە : نەخێر هەروا لە بەینی خۆماندا قسەمان دەکرد. جوتیارەکان هاواریان کرد: ئێمە چ قسەیەکمان نیە ، بەخۆتان مەسەلەکە چارەسەربکەن . دوبوف کەهەوڵی دەدا رقەکەی دامرکێنێتەوە، لە پڕ هاواری کرد : سەبرکە بابە . بەیارمەتیت با من قسان بکەم! دوبوف لەو دەمەدا کە تەماشای یفستافی دەکرد، لە بری بابە یفستافی بە بێ ئیختیار بە بابە لڤنسون گازی کرد. ئاوازی دەنگی دوبوف سەرنج راکێش بوو ، بۆیە حەشاماتەکە خڕ روویان بەلای ئەودا وەرگێڕا .
دوبوف بە پاڵەپەستۆ دڕی بە حەشاماتەکەداو بەرەو مێزەکە چوو، لە تەنیشت ماروسکاوە وەستا. هەیکەلی زەلامی دوبوف بەردەم لڤنسونی گرت. دوبوف کەمێ دانەوییەوە ، بەڕقەوە هاواری کرد: ئێوە واتان پێ چاکە کە خۆمان مەسەلەکە چارەسەربکەین ! بەپەلە ئاوڕی لە ماروسکا دایەوەو چاوە ئەبڵەق و ئاگراویەکانی تێ بڕی : تۆ دەڵێ ی یەکێکی لە ئێمە — یانی بابایەکی مەعدەنچی ؟ بەگازندەو تورەییەوە پرسی: ئەهای دووڕە، کوڕە بێ وەفاو نمەك حەرامەکەی ساچان ! لەخۆت ناگری یەکێك بێ لە ئێمە ؟ دەتەوێ دزبی ؟ تۆسەری هەموو مەعدەنچیەکانت شۆرکردووە! زۆر باشە ئێمەش ئێستا کارەکە یەك لایێ دەکەوینەوە ! قسەکانی دوبوف وەکو هاڕەی داروخانی کانە زوخاڵ بێدەنگی یەکەی شڵەقاند . ماروسکا رەنگی بوو بوو بە جاوی سپی ، جڵەوی فرمێسکەکانی بۆ نەدەگیرا بە دڵی خەمگین و رەنجاوەوە سەیری دوبوفی دەکرد. دوبوف دووپاتی کردەوە، زۆر چاکە ، دزی خۆت بکە ئێمە دەرت دەکەین بابزانین بەبێ ئێمە چ کارێك دەکەی ! دوبوف لەپڕ قسەکەی بڕی و بەرەو لای لڤنسون کشایەوە، یەکێك لە پارتیزانەکان هاواری کرد: کێ دەردەکەن؟
دولوف هەنگاوێك چووە پێشەوەو بۆڵەیەکی کرد: چی ؟
دەنگێکی منگن و کز لە گۆشەیەکی ژوورەکەوە گەییە کوێ: کوڕینە محز بۆ رەزای خوائەوەندە بەتوندی مەی گرن . لڤنسون لە دوواوە قۆڵی کراسەکەی دوبوفی راکێشاو گوتی : دوبوف کەمێ لەولاترەوە بوەستە بەچاوت گرتووم ....

دوبوف لە پڕ هێور بووەوە ، شەرمەزارانە چاوی دەتروکاند .
گونچارینکو بە قژەتاوەسووتەکەیەوە سەری هەڵبڕی و بەدەنگی بەرز هاواری کرد : چۆن کابرایەکی گەوج لە خۆمان دووربخەینەوە هەڵبەتە نامەوێ بەرگری لێ بکەم ، چونکە کارەکەی هی ئەوە نیە بەرگری لێ بگرێ، بەهەرحاڵ کارێکی ناجۆر و ناشیرینی کردووە ، من من بەشی خۆم سەرزەنشتم کردووە ، بەلاّم ئێوە بیبەخشن – لە شەڕدا پارتیزانیکی چاکە، پێکەوە لە بەرەی ئاسووریدا شەڕمان کردووە ، کابرا یەکێکە لە خۆمان و قەت خیانەتمان لێ ناکات .
دوبوف بەتاڵی یەوە گوتی: یەکێکە لە ئێوە ! بەلاّم لە ئێمە نیە ؟ ئێمەش پێکەوە لە تونێلێکی دوزەخ ئاسادا کارمان کردووە . سێ مانگی رەبەق لەژێر یەك پاڵتۆدا خەوتووین .
دوبوف لەپڕ قسە حەقەکەی سیسکینی بیرکەوتەوەو بەبۆڵەبۆڵەوە وتی : هەر هەرچی و پەرچیەك راست دەبێتەوە دەیەوێ لێمان ببێ بە مامۆستا !
گونجارینکو ئەم توانجەی دووایی دوبوفی بردە سەرخۆی ، ئەمجا مۆریەکی لێ کردو وتی : من واتێ دەگەم نەدەتوانین چاوپۆشی لە هیچ شتێ بکەین و نەدەتوانین هیچ کەسێکیش دەربکەین !ئێمە مافی تڕۆکردنی ئەندامانی خۆمان نیە. بەڕای من پێویستە ئەو شتە لەخۆی بپرسین! دەستە زل و زبرەکانی بەجۆرێ رادەوەشاند وەك بیەوێ لایەنی دروستو نا دروستی رایەکەی خۆی لێکتر هەلاّوێرێ دروستە با لە خۆی بپرسین ، لێگەڕێن با خۆی پێمان بڵێ ئەوساکە هەموومان حاڵی دەبین کە ئاخۆ یەکێکە لە ئێمە یان نا .
دوبوف کە دڕی بەخەڵکەکە دەداو خەریکی گەڕانەوە بوو، لە رارەوەکەدا هەڵوەستەیەکی کردو سەراپای ماروسکای دایە بەر نیگای پشکێنەر.
ماروسکا کە قامکە ئارەق کردووەکانی بەسەر بلووزەکەی دا دەهێنا ، بە شلەژاوی لە نیگای دوبوف ورد بووەوە.
– بزانم دەتەوێ چ بڵێ ی !
ماروسکا بە تیلەی چاو سەیرێکی لڤنسونی کرد و دەمی هەڵێنا ، تۆ بەراستی لات وایە کەمن .... دەستبەجێ زمانی چووە کلیلە نەیتوانی مەبەستەکەی بە وشە بسپێرێ و بیدرکێنێ .
خەڵکەکە هانیان دەدا کە درێژە بەقسەکەی بدات : بڵێ، بڵێ !
– تۆ لات وایە کەمن دەتوانم .... شتێکی ئاوها ... هەمدیس وەستا، ئیشارەتێکی بۆلای ریابیتس کرد و لەسەری رۆیی : زۆر چاکە ، ئەو گوندۆرانە... تۆ لات وایە ئەگەر تۆزقاڵێ بیرم بکردایەوە ... ئەو کارەم دەکرد .... بێت وایە ئەو کارە لە رووی نەگریسیمەوە بووبێ ؟ کە منداڵ بووین دزیمان دەکرد – تۆ خۆت چاك دەزانی ... هەڵبەتە منیش دەزانم ... دوبوف گوتەنی من سەری هەمووتانم شۆڕکردووە بەلاّم ئاخۆ من دەتوانم، برایان ... دووا وشەکان لە قوڵایی دڵیەوە دەردەچوون. کەمێك سەری داخست و دەستی خستە سەرسنگی خۆی و تیشکێکی گەرم و هێدی لە چاوییەوە بریقایەوە .... منێك کە ئامادەم هەموو دڵۆپە خوێنێکم فیدای یەك بە یەکی ئێوە بکەم، چۆن ناتوانم نەبمە مایەی شەرمەزاریتان !

هەندێ دەنگی بێگانە لە دەرێ را ڕژایە ژوورەکەوە: سەگێك لە دوورەوە دەوەڕی ، کیژانی ئاوایی دەسترین ، لە ماڵی کەشیشەکەوە دەنگێکی بەڕیتم و ئاهەنگ و توند و قایم دەگەیشتە گوێ . لەبەری قەباغەکەوە دەنگی ناڵەیەکی دوورو درێژ بیسترا ...

دەنگی ماروسکا هێشتا هەمان هەڵچوون و شڵەژانی پێوە دیاربوو. ماروسکا مەحکەم تر بەڵام ریاکارانە تر قسەی دەکرد: باشە چۆن خۆم تەمێ خواردووبکەم ؟ من تەنیا گفتی کرێکارانەتان دەدەمێ کە چیدی ئەو جۆرە کارانە نەکەمەوە ...

لڤنسون پرسی : ئەدی ئەگەر گفتەکەت نەبردە سەر ؟

ماروسکا لەبەردەم حەشاماتەکەدا تەریق بووەوە ، بەروویەکی گرژەوە وتی: من قسەی خۆم ناشکێنم .

– ئەدی ئەگەر شکاندت ؟

– ئەگەر شکاندم ، چیتان پێ خۆشە وام لێ بکەن .... حەز دەکەم تیربارانم بکەن ...

دوبوف رقەکەی نیشتبووەوە ، تروسکەی شادی لە چاوانی دەباری ، بە پێکەنینەوە وتی : بەڵێ ئەوجا تیربارانت دەکەین !

خەڵکەکە لە جێ ی خۆیانەوە هاواریان کرد. باشە ئیدی تەواو. جوتیارەکان بە کۆتایی هاتنی ئەم کۆبوونەوەیە دووردرێژە خۆشحاڵ بوون ، کەوتنە دەنگە دەنگ و غەڵبە غەڵب : باوکم قسە هەزارەوە دووانی بەکارە .

– کەواتە ئەمە بڕیارەکەمان بوو ., چ پێشنیازێکی دیتان نیە ؟.

پارتیزانەکان کە تەواو وەڕس ببوون تێکرا هاواریان کرد: دەبەسە تەواوی کەن ، تاقەتمان چوو برسیمانە –ئاگاتان لە قۆڕەقۆڕی سکمان نیە !؟

لڤنسون دەستی هەڵبڕی، چاوێکی بەسەر حەشاماتەکەدا گێڕا وتی : کەمێ سەبرکەن ، ئەوە مەسەلەیەکمان چارەسەرکرد ، بەڵام یەکێکی دی ماوە

– ئەویان چی یە ؟

لڤنسون سەیرێکی دەوروبەری خۆی کرد و بەڕووخۆشییەوە وتی : پێم وایە پێویستە بەیانێك دەربکەین ، بەڵام حەیفێ سکرتێرمان نیە ، ئادەی سیسکین بنووسە : (بەیانەکە : کە چالاکی عەسکەری دەوەستێت ، دەبێ پارتیزانەکان لە بری پیاسەکردن بچنە کێڵگەکان و یارمەتی جوتیاران بدەن، با ئەو یارمەتییە کەمیش بێت ....)

لڤنسون بە جۆرێ قسەی دەکرد وەك بڵێ ی بەڕاستی باوەڕی وایە دەبێ پێشمەرگەکانی یارمەتی جوتیاران بدەن . یەکێ لە جوتیارەکان وتی : بەڵام خۆ ئێمە ئەم چەشنە داواکاریا – نەمان نیە . لڤنسون لەبەرخۆیەوە بیری کردەوە : ئەوانی دی رازین . جوتیارەکانی دی قسەی جوتیاری یەکەمیان بڕیو بە نارەزایی یەوە بە رووبا هەڵشاخان : تۆ قسان مەکە بۆ خۆت گوێ بگرە ، واز بێنە با کۆمەکمان بکەن – دەستی کەرەم ناگێڕدرێتەوە .

لڤنسون دووا بە دووای بەیانەکە وتی : هەوڵ دەدەین یارمەتیەکی تایبەتی ریابیتس بدەین .....

جوتیارەکان بە ناڕەزایی و هەڵچوونەوە هاواریان کرد: جا بۆ تایبەتی بابم ؟ خۆ هەموو کەسێ دەتوانێ کوێخایەتی بکا، کارێکی گەلێك زەحمەت نیە ....

– بەسە بەسە رازین .. بنووسە .

پارتیزانەکان بێ ئەوەی گوێ بە فەرماندەکانیان بدەن هەستان ولە ژوورەکە چوونە دەرێ ... پیاوێکی توکنی لووت باریك بەپەلە بەرەو پیری ماروسکا چوو لەگەڵ خۆیدا بەرەو دەرگا رای کێشا . بەدەم خشەخشی سۆڵەکانی یەوە وتی : ئەهای ڤانیا کوڕە باشەکەم . رۆڵەکەم چڵمن !...

پیاوە توکنەکە کڵاوەکەی لارکردەوەو دەستێکی لەناوقەدی ماروسکا ئاڵاند و بەنیمچە سەماوە بەرەو هەیوانەکە دای کێشا .

ماروسکا کابرای لەخۆی دوورخستەوە وتی : بڕۆ بۆ خۆت بڕەقسە. لڤنسون و باکولانوف بە هەشتاو بەتەنیشت ئەواندا تێپەڕین . باکلانوف بە دەم دەست جولاندنەوە وتی : ئەم دوبوفە بەقەد گایەك بەکارە ! هەقە نیە بەرامبەر لە گونچارینکو بگرێ . بەڕای تۆ کامیان براوە ئەبن ؟ لڤنسون لە دەریای بیری خۆی دا بوو، ئاگای لە قسەکانی باکلانوف نەبوو، بەدەم ڕێ کردنەوە پێیان بە خاکی نمداری جادەکەدا رۆدەچوو. ماروسکا لەوانی دی دوواکەوت . دووا دەستەی جوتیارەکانی پێ گەیشتەوە . جوتیارەکان ئەوەندە بە نەرمی گفتوگۆیان دەکرد دەتووت لەسەر ئیش دەگەڕێنەوە نەك لە شوورا . پەنجەرەی رووناکی کەوێڵەکان بە شێوەیەکی دڵڕفێن و جوان چاوشار – کێیان لەگەڵ گردۆڵکەکاندا دەکرد و خەڵکەکەیان بۆ شێوکردن بانگ دەکرد . چۆمەکە لەتەما دیارنەبوو ، هاو ئاواز لەگەڵ دەنگی سەدان قوڵێنگ دا گۆرانی دەچڕی .

ماروسکا وردە وردە دەچووەوە دۆخی ئاسایی جارانی . کتوپڕبیری کەوتەوە کە میشکا هێشتا ئاونەدراوە .میشکا هەرکە بۆنی خاوەنەکەی کرد ، بەرقەوە کوڕماندی، دەتگوت دەڵێ : ئەوە بەئەستۆی وردت تا ئێستا لە کوێ بووی ؟ ماروسکا لەنێو تاریکی یەکەوە بە لەپەکوتێ دەستی گەیاندە یاڵی بڕی ئەسپەکەو لە تەویلەکە بردی بە دەرێ .

کە میشکا لمۆزی تەڕی لە ئەستۆی ماروسکا هەڵسوو، ماروسکا سەری دایە دوواوە وتی : دیارە تۆش خۆشحاڵی ، هەی حیلەباز ، تەنیا حیلەبازی چاك دەزانی ، ئەوجاش هەردەبێ من لە بڕی هەردووکمان وەڵام بدەمەوە ....

لڤنسون

هێزەکەی لڤنسون مانگێك پتر بوو کە لە ئیسراحەت دابوون ئەم ماوەیە هەندێ گالیسکەو ئامانی ئاشخانەو چەند ئەسپێکی ئامادە کردبوو کە فیرارە شڕپۆشەکانی لقەکانی دی چاویان تێ بڕی بوو، ئەو فیرارانەی کە گوێ رایەڵ ترین خەڵك بوون. پارتیزانەکان لە رادەبەدەر پشوویان دابوو، ئەوەندە تەمەڵ بوو بوون تەنانەت لە ئێشك گرتنیشدا دەخەوتن، لڤنسون لەبەر ئەوەی هەندێ هەواڵی سەیری پێ گەیشتبوو، سوور بوو لەسەر ئەوەی تا زووە ئەم هێزە ئەستوورە بجوڵێنێ. حەقیقەتە تازەکان بۆنی خەتەریان لێ دەهاتو بیرە سامناکەکانی مێشکی لڤنسونیان دەچەسپاند. لڤنسون چەند جارێ گلەیی ئەوەی لە خۆ کرد کە پیاوێکی کەمتەرخەمو لیبراڵە — بەتایبەتی ئەو دەمەی کە ئاشکرا بوو ژاپۆنییەکان لەکریلوفکا دەرچوونو دەورییەکانی ئەم"لڤنسون" نەیانتوانی بوو لەدووری چەند میلی کریلوفکاوە پێوەندی بە هێزەکەیەوە بکەن.

بە هەر حاڵ جگە لە ستاشینسکی کەس کەس ئاگای لە بێ ورەیی لڤنسون نەبوو. هیچ پێشمەرگەیەکی هێزەکە رێی بە خۆی نەدەدا وا بیر بکاتەوە کە رەنگە لڤنسونیش دوو دڵ بێ، چونکە لڤنسون بیرو هەستو رازی خۆی بۆ کەس دەرنەدەبڕی. وەڵامەکانی هەمیشە بریتی بوون لە (بەڵێ)، (نەخێر). لڤنسون بەلای هەموویانەوە —جگە لە پیاوانی وەك دوبوف، ستاشینسکیو گونچارینکو کە نرخی راستەقینەی ئەویان دەزانی— کابرایەکی زۆر بە جەوهەرو بێ وێنە بوو. هەموو پارتیزانەکان بە تایبەتی باکلانوف لاو هەوڵیاندەدا لە رەفتارو هەڵسو کەوتیاندا لاسایی لڤنسون بکەنەوە. پارتیزانەکان وا بیریان دەکردەوە: هەڵبەتە من لاوازی زۆرم هەیە، خەتابارم، گەلێ شت نازانم، زۆر جار خوم پێ کۆنترۆڵ ناکرێ، ژنێکی خۆشەویست و دڵسۆز یا نەوبووکێکم لەماڵیدایەو ئارەزووی دیداری دەکەم، من حەزم لە گوندۆرەی شیرین و نانو شیرە، حەز دەکەم قۆندەرەی بریقەدار لەپێ بکەم، تا نیوەشەو سەما بکەمو دڵی کیژانی گوند بفڕێنم. بەڵام لڤنسون —مرۆڤیکی سەیرە! چ پیاوێکە! پیاوێکە بنیادەم ناتوانێ ئەم چەشنە گومانانەی لێ بکات. لڤنسون کارامەیەو هەموو شتێ دەزانێ،هەموو کارێك بە دروستی ئەنجام دەدات، وەکو باکلانوف دوای کیژان ناکەوێ، وەکو ماروسکا گوندۆران نادزێ، تەنیا یەك شتی لە خەیاڵ دایە ئەویش کارەکەیەتی. مرۆڤ ناتوانێ باوەڕی پێ نەکات، ناتوانێ گوێ رایەڵی نەبێ، بۆ؟ چونکە پیاوێکی پیاوانەو راستو بێ غەلو غەشو کەموکوڕییە!

لەو رۆژەوە کە بە فەرماندە هەڵبژێردرا، هیچ پارتیزانێك نەی توانیبوو جگە لەو شێوەیە بیهێنێتە بەرچاوی خۆی: بەڕای پارتیزانەکان هەر بۆ فەرماندەیی خولقابوو. خۆ ئەگەر لڤنسون بۆی بگێڕانایەوە کە چۆن باوکی کۆنەفرۆش بووەو ئەم بە منداڵی یارمەتی داوە، چۆن باوکی هەموو خەمێکی ژیانی دەوڵەمەند بوون بووە، چۆن لڤنسون خۆی لە مشك ترساوە چۆن کەمانچەی

خراپ لێداوە، ئەوە هیچ یەکێکیان باوەڕیان نەدەکردو بە شۆخییان دەزانی. بەڵام لڤنسون هەرگیز باسی ئەم شتانەی ناکرد، کە باس دەهاتە سەر ئەم شتانە بێدەنگ دەبوو، هەڵبەتە نەك بۆ شاردنەوەیان بەڵکو لەبەر ئەوەی کە دەیزانی هەموویان وەکو (کابرایەکی بە جەوهەرو بێ وێنە ڕێزیان دەگرت) لڤنسون کەمو کوڕیو بێ توانییەکانی خۆیو خەڵکانی دی چاك دەزانی. لڤنسون باوەڕی وابوو تەنیا ئەو کەسە دەتوانێ ڕێبەری کۆمەڵێك لە ئەستۆ بگرێ کە بە چاکی بتوانێ کەمو کوڕیو خەوشەکانی خۆیان پێ بناسێنێ، هەروەها بە دڵو بە گیان هەوڵ بدات کەمو کوڕیو خەوشەکانی خۆی نەهێڵێ. بۆیە قەت ڕێی لە باکلانۆف نەدەگرت کە لاسایی ئەو بکاتەوە. چونکە سەردەمانێ ئەویش کە لە تەمەنی باکلانۆفدا بوو، بە هەمان شێوەی ئێستای باکلانۆف پەیڕەوی مامۆستاکانی خۆی دەکردو بەلایەوە خەڵکانێکی گەلێك پایەبەرزو بەرجەستە بوون. پاشان کە گەورەتر بوو بۆی دەرکەوت کە مامۆستاکانی بەو ڕادەیەش کە ئەو بیری لێ کردونەتەوە پایە بەرزو نموونەیی نەبوون. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا زۆریان لێ ڕازی بوو. باکلانۆف تەنیا لاسایی هەڵسوکەوتو ڕواڵەتی لڤنسونی نەدەکردەوە. بەڵکو پەندو دەرسی لە سەرجەم ئەزموونەکانی، ڕەفتاری، شێوەی جەنگینو بەرنامەی کارکردنی وەردەگرت لڤنسون دەیزانی لەگەڵ تێپەڕبوونی ڕۆژگاردا ئەو شێوازانە دەگۆڕێتو دەپۆکێتەوە. بەڵام ئەزموونەکانی باکلانۆفو هینەکانی ئەوی تێکەڵ دەبنو دەوڵەمەند دەبنو بەیەك گرتنەوەی هەردوو شێوازەکە لڤنسونو باکلانۆڤ نوێ دێنە مەیدانەوە. ئەمە ئەو شتە بوو کە بەلای لڤنسونەوە بوونی هەم گرنگو هەم پێویست بوو.

لە سەرەتای مانگی هەشتو لە ئاخرۆ ئۆخری شەوێکی بارانیدا تەتەرێکی سوارە لە ڕێوە گەیشتەجێ، نامەیەکی لەلای سوخوڤ- کوڤتانی پیرەمێردەوە (سەرۆکی گشتی گروپی پارتیزانەکان) هێنابوو. سوخوڤ کوفتان لە نامەکەی دا نووسیبووی: ژاپۆنییەکان هەڵمەتیان بردۆتە سەر ئونوچینو، (شوێنی سەرەکی هێزی پارتیزانەکان)، شەڕێکی خوێناوی لە دەوروبەری ئیزڤستکوڤایا کراوەو سەدان پارتیزان تا دووایین هەناسە شەڕی قارەمانانەیان کردو بە خۆشی نۆ گوللەی بەرکەوتووەو لە یەکێك لە حەشارگە زستانیەکاندا –ڕاودا– خۆی پەنا داوەو مەترسی مردنی لێ دەکرێ.

گەرچی کابرای تەتەر یەکەم هەڵگری نامەکە بوو، کەچی هەواڵی شکستەکە زۆر بەخێرایی لەسەرانسەری ناوچەکاندا بڵاوبووەوە. هەر یەکێك لەو تەتەرانەی کە نامەکەی دەگەیاندە دەستی تەتەرێکی دی، وەکو ترسناك ترین هەواڵی سەرانسەری بزوتنەوە پارتیزانەکە باسی دەکرد. ترس تەنانەت ئەسپە توکنەکانیشیانی داگرتبوو. ئەم حەیوانانە بەدەمی داچەقاوو چوار ناڵەی شێتانەوە، لە گوندێکەوە بۆ گوندێکی دی دەچوونو لە دوورەوە گەردەلوولی گڵو خاك لە ژێر سمیاندا بەئاسمانا پەرت دەبوو، بە توندی جادە گڵەکانیان دەبڕی.

وەختێ لڤنسون نامەکەی وەرگرت، نیو سەعات لە نیوە شەو تێپەڕیبوو. نیو سەعات پاشتر دەستەیەك سوارە بە فەرماندەیی متلیستای شوان، کریلوفکایان بەجێ هێشتو یەکسەر بە پەلە

کەوتنە سەر تولە ڕێگای پڕ پێچ‌و پەناکان‌و بە سیخوتەئالیندا هەڵەگەڕان تا هەواڵی خەتەرەکە بە بەشە سوپاییەکانی تری سوییاگینو ڕابگەیەنن.
پاش چوار ڕۆژی تەواو ئەوجار مەعلومات لە بەشە جۆراوجۆرەکانەوە کۆ کرایەوەو بۆ لڤنسون هات. هەر چەندە لڤنسون وڕو کاس بوو، پێ دەچوو پێشبینی شتی خراپ بکات، بەڵام لە ڕووا بە هەمان شێوەی هێمنی هەمیشەیی خۆی لەگەڵ پارتیزانەکاندا دەدوا. گاڵتەی بە باکلانۆف دەکرد، چونکە خۆی لە ماروسیای بێ سەروبەر هەڵدەسوو. کاتێ سیسکین لە ترسا دەلەرزی‌و لە پەنایەکەوە داوای لە لڤنسون کرد کە بۆ تەگبیرێك ناکا، لڤنسون بە ئەدەبەوە پەلەپیتکەیەکی بە نێوچاوانیدا کێشاو گوتی: خۆ ئەمە موشێن نییە.
ڕواڵەتی کارەکانی لڤنسون وای دەسەلماند کە لڤنسون ئاگای لە چۆنیەتی هەموو ڕووداوەکانەو دەزانێ چۆن کۆتاییان دێ، بۆیە هەموو پارتیزانەکان شتەکەیان بەلاوە خەتەرو نا ئاسایی نەبوو. چونکە بە خەیاڵی ئەوان لڤنسون دەمێکە نەخشەی دروست‌و بێ کەموکوڕی بۆ ڕزگارکردنیان کێشاوە. بەڵام ڕاستیەکەی ئەمجۆرە پلانە لە مێشکی لڤنسوندا دروست نەببوو، بەڵکو وەکو قوتابیەك کە کوتوپڕ خۆی لەبەردەم هاوکێشەیەکی ئاڵۆزدا ببینێتەوە بە تەواوی پەشۆکابوو. چاوەڕێ بوو لە شارەوە هەواڵی بۆ بێ. کانی کوڤ پارتیزان هەفتەیەك پێش ئەم هەواڵە ترسناکە چوو بوو بۆ شار.
کانیکۆف (5) ڕۆژ پاش هەواڵی شکستەکە، برسی‌و ماندوو لە شار گەڕایەوە، ڕدێنی زبرو تۆزاوی هەموو دەموچاوی داپۆشی بوو. وەك چۆن قژە سوورەکەی هیچ ئومێدێکی لێ نەدەکرا، بەو جۆرەش بێ موبالاتیەکەی هیچ موژدەیەکی خۆشی لێ بەدی نەدەکرا. بەدەم زەردەخەنەو بە لێهاتوویی وەرەق بازێکەوە دوو نامەی لەنێو جزمەکانییەوە دەرهێنا –گەرچی بە هیچ جۆرێ هەستی شادی لەلا نەبوو، کەچی نەیدەتوانی بێ پێکەنین قسان بکات– بەمجۆرە دەستی بە قسان کرد: لە شارا هەرا بوو، کریزلمان گیرا. ژاپۆنییەکان لە فلادیمێرا ئەلکساندەر فسکویەو لە ئولگادا هەڵیان داوە. هەموو خەڵکی ناوچەی ساچان ئاوارە بوون. شێرازەی کارەکان پچڕاوە! جگەرەت دەوێ؟ جگەرەیەکی قون سۆری دایە.
لڤنسون پشتی زەرفەکانی خوێندەوە، یەکێکیان خستە گیرفانییەوەو ئەوی تریانی هەڵپچڕی. ئەم نامەیە ئەو هەواڵانەی دەسەلماند کە کانینیکوف هێنابوونی. لڤنسون هەر چەندە بە ڕواڵەت شاد دیار بوو بەڵام بە ئاشکرا نا ئومێدی لە پشت پەردەی قسە ڕەسمیەکانییەوە بەدی دەکرا.
کانینیکوف بە هاوخەمییەوە پرسی: هەواڵێکی ناخۆش‌و خراپە، ها؟
–زۆریش نا. کێ ئەمەی نووسی– سیرخ؟
کانینیکوف سەری ئەرێی لەقاند.
لڤنسون وتی: پیاو شێوازەکەی دەناسێتەوە، لە نووسیندا قسەکانی بەش بەش دەکات. بەشێوەیەکی تانە ئامێزو بە نینۆك خەتێکی بەژێر (بەشی چوارەمدا: ئەرکەکانی ئێستا) کێشاو بەدەم بۆن کردنی جگەرەکەوە وتی: توتنێکی خراپە، وانییە؟ شخارتە.

متلیستای شوان قسەکەی پێ بڕی و وتی: ئیدی وەختی مردنتە. متلیستا وەکو هەمیشە هەڵچوو و بە مشت کێشای بەسەر مێزەکەدا، دەموچاوە مەیلەو کونجەکەی لە ئارەقدا بریقایەوەو لەسەری رۆیی: هاپۆ کوبراك! ئیدی دەبێ بەرۆکی ژنەکانت بەردەی. لە کاتێکدا پێڵاوە قایەمەکانی بەسەر عەردیدا بکێش دەکردو بە قامچی کەوتبووە وێزەی چرپایەکان، کەوتە هاتوچۆ بە ژوورەکەداو لەسەری رۆیی: ئالێرەدا وەکو جوجەڵە سەرمان دەبڕن، تێ دەگەن. ئیدی وەختی مردنمانە.

لڤنسون گەرچی لە ناخەوە ئەم هەڵسو کەوتو رەفتارەی متلیستای بەدڵ بوو، چونکە متلیستا لەسەر پێ بوو، وەکو سەری قامچییەکەی سەختو ئامادەی هەڵسوڕان بوو، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا پێی گوت: زۆر سەختیش مەیگرە، هەندێك هێدی بە، متلیستا گەرم داهاتبوو، ئوقرەی نەبوو چاوە وریاکانی لە تینویەتیەکی لە دامرکاندنەوە نەهاتوودا دەسووتان.

متلیستا نەخشەی پاشەکشێکەی خستەڕوو، نەخشەکە بە ئاشکرا ئەوەی نیشاندەدا کە مێشکی پڕ خرۆشی متلیستا باکی لە درێژی رێگاوبان نییە. هەروەها نەخشەکەشی لە تاکتیکی سوپایی بەدەر نییە.

باکلانۆف لە کاتێکا ستایشی متلیستای دەکردو کەمێك بەغیلی بە بەرزە فڕی لاسارانەو سەربەخۆیی خەیاڵی ئەو دەبرد، وتی: دروستە سەری لەگەڵ لەشیدا دەگونجێ. ئەمە هێشتا هەر شوانە سادەکەی دوێنێیە، وایە. بەم جۆرە بڕوا دەبینین لە ماوەی یەکدو ساڵی تردا دەبێ بە فەرماندەی گشتمان.

لڤنسون قسەکانی باکلانۆڤ سەلماندو وتی: متلیستا؟ ئا، بەڵێ... بە قورسایی خۆی ئاڵتون دێنێ. ئەم جار رووی کردە متلیستاو گوتی: بەڵام دەبێ لە خۆی بایی نەبێو وریا بێ!

بە هەر حاڵ باسەکە گەرم بوو. لەم باسەدا هەر کەس خۆی لەوی دی بە زیرەکتر دەزانیو گوێی بۆ راوبۆچوونی ئەوانی دی نەدەگرت. لڤنسون کەڵکی لەم باسە وەرگرتو ئەم هەلەی قۆستەوەو نەخشەکەی خۆی کە سادەتر بوو، بە نێوی متلیستاوە خستەڕوو. ئەوەندە بە لێهاتوویی و وردبینییەوە ئەم کارەی ئەنجامدا، بە تێکڕای دەنگ ئەو نەخشە تازەیەی کە بەنێوی متلیستاوە خرابووە روو، پەسەند کرا.

لڤنسون لە وەڵامی نامەکانی شارو ستاشینیسکیدا نووسی کە لە ماوەی چەن رۆژێکدا هێزەکە بەرەو گوندی شیبیشیو سەرچاوەی "ئیرۆهدزا" دەبا هەروەها دەستووری دا کە خەستەخانەکە با جارێ لە شوێنی خۆی بمێنێ. لڤنسون شەوێ یەکجار درەنگ لە کار بووەوە, چراکەی روو لە کزی بوو. دەنگی سیسرك لە پشت سۆپاکەوەو پرخەپرخی ریابیتس لە زنجەکەی تەنیشتەوە دەهاتنە گوێ. لڤنسون نامەی ژنەکەی بیرکەوتەوە. تۆزێ نەوتی کردە چراکەوەو کەوتە خوێندنەوەی نامەکە. چ شتێکی تازەو خۆشی تێدا نەبوو. ژنەکەی هێشتا هەر بێکار بوو، هەرچی هەبوو فرۆشتبوونی، پەنای بردبووە بەر خاچی سووری کرێکارانو لەوێ دەژیا. منداڵەکانی تووشی لاوازیو کەم خوێنی ببوون. هەر دێڕێکی نامەکە داستانێ بوو باسی خۆشەویستی بێ پایانی ئەوی دەگێڕایەوە. لڤنسون بە دەم بیرکردنەوەوە دەستی خستە سەر ردێنەکەیو کەوتە نووسینی وەڵامی نامەکە. لە هەوەڵەوە بێزار بوو لەوەی کە بیری خۆی بە

ژیانی تایبەتی خۆیەوە خەریك بكات. بەڵام وردە وردە جڵەوی بۆ هەستەكانی شل كرد. بە خەتە وردو لە خوێندنەوە نەهاتووەكەی دوو لاپەڕەی بە جۆرێ پڕ كردەوە كە كەس باوەڕی نەدەكرد ئەمە نامەی لڤنسون بێ. ئەمجا كەمێك كێشمانی خۆیداو چووە نێو حەوشەكە. ئەسپەكانی بە پرمە پرم لە نێو تەویلەكەدا دەلەوەڕان و سمكۆڵیان دەكرد. نۆبەچی تەویلەكە تفەنگەكەی لە شوێنێكدا هەڵواسی بوو و لە سوچێكا خەوی لێ كەوتبوو. لڤنسون لەبەر خۆیەوە وتی: ئەگەر هەموو نۆبەچییەكانمان بەمجۆرە خەویان لێ كەوتبێ چی روودەدا؟ پاش سووكە هەڵوەستەیەك، لە كاتێكدا بە زەحمەت خەوی لە چاوی خۆی دەتاراند، ئەسپەكەی خۆی لە تەویلەكە بردە دەرێ و زینی كرد. نۆبەچییەكە هێشتا لە خرپەی خەودابوو. لڤنسون لە ژێر لێوەوە وتی: هەی قەحپەداك! ئەمجا بە وریاییەوە كڵاوی نۆبەچییەكەی هەڵگرت و لە ژێر كڵاوەكاندا شاردییەوە. پاشان سواری ئەسپەكەی بوو و كەوتە رێ تا پۆستەی نۆبەچییانی شەو بەسەر بكاتەوە. كە لە دارستانەكە نزیك بووەوە بە دزە بەرەو تەویلەكان چووە پێشێ. لەگەڵ سەدای میل هێنانەوەی تفەنگێكدا، دەنگی نێری تێ خوڕینی نۆبەچییەك بەرز بووەوە: زەلام كێی؟

– خۆمانین،

– لڤنسون؟ بەم شەوە چ دەكەی لێرە؟

– ئەرێ شەو گەڕەكان لەم ناوە بوون؟

– چارەكێ لەمەوپێش یەكێكیان بە سواری لێرەوە رەت بوو.

– چ هەواڵێكی تازە نیە، وەعز هێدییە؟

– خراپ نییە، ئەرێ جگەرەت پێیە؟

لڤنسون كەمێ توتنی دایێ و ئەوجا لە بواری چۆمەكەوە بەرەو مەزراكان پەڕییەوە.

هەیڤۆك بەڵێڵی لە نێو پەڵە هەورێكەوە دەركەوت، تاریكی سەر بنچك و دەوەنە زەردباوەكانی رەواندەوە. لق و گەڵای دەوەنەكان لە ژێر قورسایی ئاونگدا داهاتبوونەوە. چۆمەكە بەشێوێكی بەردەڵانی و پەلدا دەڕۆیی. چەوو زیخی ئاوەڕۆی چۆمەكە هاژەی پتری بە شەپۆلەكان دەدا. لڤنسون كە تەماشای كرد (4) سواری بینی لەسەر گردێكی گەورەوە دادەگەڕان. لڤنسون گەڕایەوە نێو دەوەنەكان و بەبێ خشپە لەجێی خۆی وێستا. دەنگی سوارەكان بە تەواوی نزیك بووەوە. لڤنسون دەنگی دوانیانی ناسییەوە، دوو كەس لە شەوگەڕەكانی خۆی بوون. لڤنسون بەرەو جادەكە دایكێشاو دەنگیدان: ئەهای زەلامینە نەجوڵێن! ئەسپەكان حیلاندیان و رەوینەوە. یەكێ لە ئەسپەكان ئەسپەكەی لڤنسونی ناسییەوەو كوڕماندی. سوارەكەی بەرایی بە دەنگێكی نیمچە تووڕە دەنگیدا: هێی، ترساندمانت، هەی نامەرد!

لڤنسون لێیان نزیك بووەوەو پرسی: ئەوانە كێن لەگەڵتان؟

– شەوگەڕەكانی "ئوسكین"نن، ژاپۆنییەكان وان لە ماریانوفكا.

لڤنسون كەمێ خۆی لەسەر زینەكە بەرز كردەوەو وتی: ماریانۆفكا؟ ئەی ئوسكین و هێزەكانی لە كوێن؟

یەکێك لە شەوگەڕەکان وتی: لە کریلوفکان. لڤنسون کە ئەمەی ژنەوت، وەك بڵێی سەختی وشەکان باڵایان تێکشکاند، کەمێ بە پێشا هات، ئەوجا شەوگەڕەکە لەسەری ڕۆیی: ناچار بووین پاشەکشێ بکەین، جەنگێکی یەکجار تووش بوو، سەنگەرەکانی خۆمان بۆ نەپارێزرا، ئێستاش هاتووین ئێوە ئاگادار بکەینەوە. بە تەماین سبەینێ بەرەو مەزرای کۆریاییەکان دایکێشین. هەموو ئەم هاوینە شتێکیان سووتاند، "4" کوژراومان هەیە، بریندار ئەوەندە زۆرە بە درێژایی هەموو ئەوەندە بریندارمان نەبووە.
لڤنسون پرسی: دەمێکە لە کریلۆفگاوە بەڕێ کەوتوون؟ بگەڕێنەوە منیش دەگەڵتان دێم.
لڤنسون کە گەڕایەوە لای هێزەکەی، دنیا تەواو ڕووناك بوو بووەوە، شەکەت و ماندوو سەری قورس و چاوانی خەواڵوو بوو.
لڤنسون دوای ئەوەی ئوسکینی بینی بوو، قەناعەتی کردبوو کە بڕیاری کشاندنەوەی هێزەکە، بڕیارێکی بەجێ بووە، چونکە ڕواڵەتی هێزەکە دروستی بۆچوونەکانی ئوسکینی دەسەلماند: هێزەکە وەکو لیژنە دارێك کە کەوتبێتە ژێر جەزرەبەی تەورەوە، لە پاڵ یەك ترازابوون، هەندێ کەس سەرپێچیان لە دەستووری فەرماندەکان دەکرد، دەستەیەکی مەست و سەرگەردان و بێ هیواش لە حەسارەکەدا هاتوچۆیان دەکرد. لڤنسون چاکی لە بیرە کە یەکێك لەوانە پیاوێکی قژ بژی ئاڵۆزکاوی ڕەقەڵەو لاوازبوو، لە نزیکی جادەکەدا لە مەیدانێك دانیشتبوو، چاوی بڕی بووە ئەرزەکەو لە نائومێدی دا تەقەی بە ئاسمانی تاریك و ڕوونی بەیانیدا دەکرد.
لڤنسون هەرکە گەڕایەوە نامەکانی ڕەوانە کرد. بەڵام لەو کاتەدا هیچ قسەیەکی دەربارەی ڕەوو مەنزڵی هێزەکە لەگەڵ کەسدا نەکرد.

دژمنان

لڤنسون پاش شورا لە بیرچوونەوە نەهاتووەکە، یەکەم نامەی بۆ ستاشینسکی ناردبوو. لە نامەکەدا بە پەنامەیەکی نیگەرانی خۆی سەبارەت بە بارودۆخەکە دەربڕی بوو. داوای لە ستاشینسکی کردبوو کە وردە وردە خەستەخانەکە بپێچێتەوەو خۆیان لە بارو بنەی قورس بپارێزن. ستاشینسکی چەن جارێ نامەکەی خوێندەوە، کە چاوەکانی خێراتر دەتروکان، دەوروبەرەکەی ترسیان لێ دەنیشت‌و دەشڵەژان. دەتووت دڵە خورپەو ترسی لڤنسون دەرهەق بە ئایندە لە نێو زەرفە بۆرە چکۆلەکەی دەستی ستاشینسکییەوە هەڵدەچێ‌و ئەو هەستە ئارامەی کە لە قوڵایی هەر لاسکە گیایەك‌و لە گۆشەی روحی هەر ئینسانێکدا هەڵنیشتبوو دەتارێنێ وەرزی خۆش بە خێرایی تێدەپەڕی، هەتاو کەمتر دەردەکەوت. باران دەباری‌و درەختی ئەفرا بەر لە هەموو شتێك هەستی بە هەناسەی پایز دەکردو هێدی هێدی خۆی دەلاواندەوە. پیرە دارکونکەرەیەك بە ئارەزوویەکی تازەوە دەنووکی بە قەدی دارەکان تاقی دەکردەوە. پیکا شڵەژابوو و دەتگوت لەسەر ئاگر دانیشتووە، تووڕەو کەمدوو ببوو، هەر لە گەردی بەیانەوە تا بانگی شێوان بە نێو دارستانەکەدا دەسووڕایەوەو شەوانە شەکەت‌و ماندوو بۆ زنجەکە دەگەڕایەوە. هەر شتێکی دەکرد بۆی نەدەهات: کە جلەکانی دەدوورییەوە، دەزووەکەی گرێی تێ دەکەوت‌و دەپچڕا، کە (زارێن)ی دەکرد یەك لە دوای یەك دەدۆڕا. وەك ئاوێکی سوێر بە گەرویا بکەن، وای هەست دەکرد. لەم کاتەدا هەندێ لە هاوڕێ نەخۆشەکان. لە خەستەخانە دەردەچوون‌و دەگەڕانەوە بۆ شوێنی خۆیان. شتومەك‌و وردەواڵە سوپاییەکانی خۆیان کۆدەکردەوەو بە دڵتەنگی لە یەکتر جودا دەبوونەوە. پەرستارەکە بۆ دوایین جار تەماشای برینەکانیانی دەکردو بەناوی دوامالئاواییەوە یەك یەك ماچیانی دەکردو بەڕێی دەکردن. بەدەم رێ کردنەوە پێلاوە کەتانە نوێیەکانیان رۆ دەچووە پوش‌و پەلاش، بەرە بەرە لە ناخی پڕ رەمزو شێدارو ساردی دارستانەکەدا ون دەبوون. کوڕە شەلەکە دوا کەس بوو کە پەرستارەکە بەڕێی کرد. پەرستارەکە ماچێکی لە لێوەکانی کردو پێی وت: بە دوعا برادەر بزانە خوا چەندی خۆش دەوێی، چ رۆژێکی خۆشی بۆت رەخساندووە، ئێمەی فەقیر لێرە فەرامۆش مەکە.... گەنجە شەلەکە بە پێکەنینێکی تەوس ئامێزەوە پرسی: کوا ئەو خوایەی تۆ لە کوێیە؟ خوای چی، کەی خوا هەیە! بەسەری هەردووکمان نە خوا هەیەو نە تەڕەماش!....

کوڕە شەلەکە دەیویست بە هەمان شێوە شتێکی دی بڵێ، بەڵام هیچی بۆ نەهات‌و ماسولکەکانی دەموچاوی گرژ بوون، بە خەمبارییەوە ئاوڕی دایەوەو دەستی هەڵبڕی، بەشەلەشەل خۆی گەیاندە جادەکەو ملی ڕێی گرت‌و، تەقوهۆڕی لەگەنە سوپاییەکەی لە دواییەوە بە شوومی دەنگی دەدایەوە.

هەموو بریندارەکان لە نەخۆشخانەکە مەرەخەس کران، تەنیا فرولف و متچیك مانەوە. پیکاش لەوێ بوو، بەڵام بیکا نەخۆش نەبوو، حەزیشی نەدەکرد ئەوێ بەجێ بێڵێ. متچیك لەسەر تەختەکە شانی دادابووە سەر سەرینەکەی خۆی و چەرچەفەکەی پێکا، ئەو بلووزەی لەبەرا بوو کە ڤاریا بۆی چنیبوو، ماوەیەك بوو سارغییەکەی سەری لێ کردبووە، قژی هاتبووەوە، قژەکەی زەرد وەکو کارەبا بوو. جێ زامی سەر لاجانگەکانی سیمای بە تەمەن تر دەنواند.

پەرستارەکە بە خەمبارییەوە پێی وت: تۆش چاك دەبیەوەو بەم زوانە لێرە دەڕۆیی.

متچیك بە دوو دڵییەوە گوتی: بۆ کوێ دەڕۆم؟ متچیك لە قسەکەی خۆی سەرسام بوو. یەکەمجاری بوو کە بیری لەم مەسەلەیە دەکردوە، مەسەلەیەك کە هەستی پەرێشانی و ناڕەحەتی و نیگەرانی دەوروژاند. بە رووگرژییەوە گوتی: چ شوێنێك شك نابەم کە رووی تێ بکەم.

ڤاریا بەسەرسامییەوە هاواری کرد: مەبەستت چیە؟ ئا هەڵبەتە دەچیتە کن لڤنسون، دەچیتە هێزەکەی ئەو! سواری دەزانی؟ هێزەکەی ئێمە، یانی بەشی سوارە زۆر باشە، تۆش بۆ خۆت فێری سواری دەبی. ئەمجا لە تەنیشتییەوەو لەسەر تەختەکە دانیشت و دەستی متچیکی خستە نێو دەستی خۆیەوە. متچیك چاوی داخست. ئیدی بیری ئەوەی کە درەنگ یا زوو دەبێ ئێرە بەجێ بهێڵێ نەك هەر نەفرەت ئەنگێز بوو، بەڵکو ژەهر ئاسا تاڵیش بوو.

ڤاریا وەك ئەوەی بیرەکانی نێو مێشکی متچیکی خوێندبێتەوە، وتی: خەم مەخۆ، گەنجێکی وەکو تۆ ئەوەندە قۆزو ئەم هەموو شەرمنییە... تۆ پیاوێکی زۆر شەرمنی. ڤاریا چاوێکی بە دەوروبەری خۆیا گێڕاو نێو چاوانی متچیکی ماچ کرد. ماچەکە تام و بۆنی سۆزی خۆشەویستی دایکی لێ دەهات. ئەوجا ڤاریا بە دڵسۆزییەوە لەسەری رۆیی: هێزەکەی شالدیبا زۆر جیاواز ترە لە هێزەکەی ئێمە. بەڵام هێزی لڤنسون... ڤاریا بەردەوام ورتە ورتی لێوە دەهات و قسەکانی نەدەبڕایەوە: هێزەکەی شالدیبا زۆربەیان جووتیارن، بەڵام هێزەکەی ئێمە هەموو کرێکاری مەعدەنی زوخاڵن، هەموو مرۆڤی چاکن. دڵنیام کە دەتوانی لەگەڵیاندا هەڵ بکەی. هەر کاتێکیش دەرفەتت بۆ رەخسا وەرە سەرم لێ بدە.

متچیك وتی:" ئەی ماروسکا چی لێ دەکەی؟

ڤاریا بە ئاسپایی پێکەنی و وتی: ماروسکا چی لێ بکەم؟ بە دوایدا وتی: ئەی تۆچی لەو کیژە دەکەی، ئەو کچەی لە وێنەکەدا بوو؟

فرولوف لەو کاتەدا سەری وەرچەرخاند، ڤاریاش بە پەلە خۆی لە متچیك دوور خستەوە.

متچیك وتی: ئەو کچە دەڵێی؟ هەر لە بیرم بردووەتەوە، تەنانەت وێنەکەشیم دڕاند، ئەمجا بەپەلە وتی: ئەدی پارچەکانیت لە نێو ژوورەکەدا نەبینی؟

- زۆر چاکە، تۆش خەمی ماروسکات نەبێ، ئەو لەگەڵ ئەم شتانەدا راهاتووەو خووی پێ گرتووە. بە خۆیشی ئەم بابەتە کارانە دەکات. هەر وەختێ ئارەزووت لێ بوو وەرە کنم، هەمیشە پشت بە خۆت ببەستە مەچۆ ژێر باری هیچ کەسێکەوە، نابێ لە هاوڕێیانی ئێمە بترسیت، چونکە تەنیا رواڵەتیان ترسناکە- هەڵبەت دەبێ ئەوەش بڵێم ئەگەر لە بەریان دابێنی دەتخۆن. راستت دەوێ کەسیان لەو زەلامە ترسناکانە نین. هەر بە رواڵەت وا

نیشان دەدەن. تەنیا کارێ کە دەبێ تۆ بیکەی ئەوەیە کە تۆش چاوێکیان لێ سوور بکەیتەوەو تەواو.

- باشە تۆ چاویان لێ سوور دەکەیتەوە؟

ڤاریا کەمێك تێ فکری و وتی: ئاخر من ژنم، بەبێ ئەوەش دەتوانم ژیان بگوەزرێنم–عەشقبازی شێوازی منە. بەڵام بۆ پیاوێك هەر ئەو رێگەیە هەیە کە من وتم. من تەنیا خەمی ئەوەمە کە تۆ هێشتا زۆر سادەی.

ڤاریا دیسان بەسەر متچیکدا دانەوییەوەو بە گوێدا چرپاند: رەنگە هەر لەبەر ئەوەش بێ کە خاتری تۆم دەوێ –دەنا کێ دەزانێ...

متچیك هەردوو دەستی خستبووە ژێر سەریو چاوی بڕی بووە ئاسمانو تێ دەفکری: راست دەکا، من چ شەهامەتو زاتێکم نیە، بەڵام ئاخۆ ناتوانم بەهەر جۆرێ بووە پەیدای بکەم؟ دەتوانم.. بە هەر جۆرێ بووە. وەك چۆن هەر کەسێك دەتوانێ... متچیك ئێستا هەستی بە هیچ جۆرە پەشێویو تەنیاییەك نەدەکرد. هەموو شتێکی بەڕێکیو دروستی دەبینی. برینەکانی بە خێرایی سارێژ دەبوونەوە، گوڕو هێزی تێ دەگەڕایەوە دەیویست باوەڕ بەخۆی بێنێ کە سەرچاوەی ئەم لەش سووکیو هێز تێ گەرانەوەیەی، ڤاریای چاو بە خومارە، ڤاریای رووخۆش و بە دەموودوو لەبز شیرینە. متچیك وەك چۆن منداڵێك دایکی خۆی خۆش دەوێ بەو جۆرە هەستی بە قەرزرباری سۆزو خۆشەویستی ڤاریا دەکرد.

بە ورەیەکی ئەوتۆوە کە تا ئێستا بە خۆیەوە نەبینی بوو بڕیاری دا: وێڕای ئەمانەش بۆ دەبێ نائومێد بم، بەڕاستی وای هاتە بەر چاو کە چ هۆیەك بۆ پەرێشانی و پەشێوی نیە، پێویستە خۆم بە هاوشانی ئەوان بزانم، نابێ مل کەچیان بم: بەڕاستی ڤاریا حەقیەتی، پیاوان لە ژنان جیاوازن، پێویستە خۆم دروست بکەم و هەر دەشی کەم. کە بگەڕێمەوە بۆ شار ئیدی هەموو شتی گۆڕاوەو کەس نامناسێتەوە دەبم بە زەلامێکی دی. بیر بەرەو شوێنی دووری دەبرد، – بۆ ئەو رۆژە گەشو بە شکۆیانەی کە وەکو پەڵە هەوری جۆراوجۆر بەسەر ئاسمانی دارستانە سەوزەکەوە وردە وردە دەرەوییەوەو لە چاو گوم دەبوو. خۆیو ڤاریای لە نێو ڤیتارێکی پڕ سەروسەودادا دەبینی کە لە پاڵ پەنجەرەیەکا دانیشتوونو بەرەو شار دەگەڕێنەوە.

هەوری سووباو وەکو ئەو هەورەی سەر زنجیرە شاخێکی سەر بە تەمی ئەو ناوە، بەسەر سەریانەوە دەکشا، متچیك بە چاوی خەیاڵ دەیبینی کە بە ڤاریاوە قەرساوەو بە دڵسۆزی لە پاڵ یەکدیدا دانیشتوونو ڤاریا ئاوازی عاشقانەی بۆ دەچڕیو ئەم دەست بەسەریان دێنێو قەڤ پرچە ئاڵتوونیەکەی دەلاوێنێ. چونکە هەموو خەیاڵەکانی زیندەخەو بوون، بۆیە ڤاریای خەیاڵی پتر لە پیاوێکی کەتەی چوارشانە دەچوو کە لە تونێلی ژمارەیەکدا عارەبانەی داژۆت. مارۆزکا پاش چەند رۆژێك دووەم نامەی لڤنسونی گەیاندە خەستەخانە، دەتووت رەشەبایەو ترسی لەگەڵ خۆیدا هێناوە، بەڕاکردنو هاتو هاوارەوە لە بێشەکەوە دەرچوو، ئەسپەکەی هێنابووە گیرو گاز، ئەسپەکە هەستا بووە سەر پاشوو، ماروسکا شێت ئاسا

هاواری دەکرد، ئەو هەموو هاتو هاوارەی بۆ دامرکاندنەوەی وزەی هەڵچوی خۆیو... لە پێناوی عەیشو نۆشدا دەکرد.
پێکا لە ترسا دەلەرزی، بە هێمنیو سادەیی پرسی: ئاخر ئیبلیس، ئەوە شێت بوویت؟ "ئیشارەتی بۆ لای فرولوف کردو لەسەری رۆیی: ئەو پیاوە لەسەرە مەرگایەو تۆش بەم جۆرە هاوار دەکەی..." ماروسکا سڵاوی لێکرد: ئەهای باوکە سرافیم! ئەو بچکوڵە شلکە قژ لوولەم چوونە؟
پیکا بە پەستیەوە وەڵامی دایەوە: یەکەم من باوکی تۆ نیم، دووەم نێوم فیودورە نەك سرافیم! پیکا لەم رۆژانەدا بە تەواوی دڵی ناسك بوو بوو، زوو تووڕە دەبوو، وەختێ کە کوتو پڕ لە ترساندا راپەڕی، دیمەنێکی سەیرو گوناحی هەبوو.

- راستە فدوسی، نازمان بەسەرا مەکە... سڵاو، سڵاوی گەرم لە هاوسەرەکەم بە شێوەیەکی رەسمیانە کڕنۆشی بۆ ڤاریا بردو کڵاوەکەی خۆی داکەندو کردیە سەری پیکا!
- زۆر چاکە فیدوسی، زۆرت لێ دێ، بەڵام تۆزێ پانتۆڵەکەت هەڵکێشە، ئەڵێی هی داهۆڵەکانەو هاتۆتە خوارەوە– لەوانەیە بنیادەم لێی تێکچێو وا بزانێ مرۆڤ نیت!.

ستاشینسکی بەدەم هەڵپچڕینی نامەکەوە پرسی: کەواتە دەبێ خێرا ئێرە چۆڵ بکەین؟ کارچنکو بێ ئەوەی گوێ بە تووڕە بوونی ستاشینسکی بدات، هەر سەرەتاتکێی بوو کە لە پشتەوە نامەکە بخوێنێتەوە، ستاشینسکی نامەکەی دوور خستەوەو بە ماروسکای وت: پاشان وەرە بۆ وەڵامەکەی.
ڤاریا لەبەر دەم ماروسکادا وێستاو بە ڤامکەکانی کەوتە یاری کردن بە بەرهەڵبێنەکەی بۆ یەکەم جار بە جۆرێکی سەیر لە هاتنەوەی شووەکەی ناڕەحەت بوو، بە ساردییەوە پرسی: ئەم چەند وەختە تەشریفت لە کوێ بووی؟ ماروسکا کە هەستی دەکرد ڤاریا زۆر لەوەوە دوورە بە تەوسەوە وەڵامی دایەوە: بیرت دەکردم، نا؟ زۆر چاکە، قەیدی نییە دەتوانیت تۆڵەی هەمووی بکەیتەوە هەر ئێستا پێکەوە دەچینە نێو دارستانەکە، ماروسکا سووکە هەڵوەستەیەکی کردو قسەیەکی بە توێکڵی کرد... دەچین خاکی دنیا بەسەری خۆدا دەکەین.
ڤاریا کە هەموو هزرو هۆشی لای متچیك بوو، بێ ئەوەی سەیری ماروسکا بکات، بە وشکیو مەیلەو تووڕەییەوە وەڵامی دایەوە: تینوو هەر ئاوی لە بیرە. ماروسکا کە هێشتا چاوەڕێی وەڵامی ڤاریا بوو، بە دەم ڤامچی بادانەوە پرسی: ئەدی تۆ؟

- بۆ من شتێکی تازە نییە، نەخێر شتێکی تازە نییە، دەڵێی یەکدی ناناسین! ماروسکا بە دوو دڵییەوەو بێ ئەوەی لە جێی خۆی بجوڵێ گوتی!، هەنووکە دێی یان نا؟

ڤاریا داوێنی بەرهەڵبێنەکەی بەردا، پرچە هۆنراوەکەی هەڵدایە پشتەوەو بە قەراخ جادەکەدا کەوتە رێ. ڤاریا وا خۆی دەنواند کە بێ خەمە، بەڵام لە جەنگێکی سەختا بوو دژ بەو هێزە نادیارەی ناچاری دەکرد ئاوڕ بداتەوەو سەیری متچیك بکات، ڤاریا دەیزانی متچیك بە

چاوانی خەمبارو پەشێوەوە بەڕێی دەکات‌و هەرگیز پەی بەوە نابات کە ناچارە ئەم ئەرکە قورس‌و تاقەت بەرە ئەنجام بدات.
ڤاریا لەوە دەترسا کە ماروسکا لە پشتەوە پەلاماری بدات، بەڵام مارۆزکا لێی نزیک نەکەوتەوەو ماوەیەك بەو چەشنە دوور لە یەکدی ڕێیان کرد. کەسیان ورتەیان نەکرد، ڤاریا سەبری سوا، وێستاو بەسەرسامی بەرەو لای گەڕایەوە. ماروسکا نزیکتر بووەوە، بەڵام چ بایەخێکی بە ڤاریا نەدا. ماروسکا لە پڕو بە دوو دڵی‌و تووڕەییەوە گوتی: تۆ بە کەڵکی چی دێی قەحپەی بەڕەڵڵا! عاشق بوویت؟
ڤاریا سەری هەڵبڕی، بێ حەیایانە چاوانی بڕیە چاوی ماروسکاو وەڵامی دایەوە: ئەوە پێوەندی بە تۆوە نییە، چ پێوەندیەکی بە تۆوەیە؟
ماروسکا بە تەواوی ئاگادار بوو کە ڤاریا بە دزییەوە دەست لەگەڵ پیاوانی دیکەدا تێکەڵ دەکات. وەکو چۆن پێش ئەوەی زەماوەندیش بکەن هەروا بوو. ڕاستت گەرەکە ماروسکا لە یەکەم شەوی زەماوەندەکەیانەوە بەمەی زانی بوو. ئەوە شەوە لە ژوورێکا بوون کە کۆمەڵێك لە پاڵ ئەوانەوە خەوتبوون، کە بەیانی چاوی کردەوە سەیری کرد ژنە شەرعیەکەی لە باخەڵی براسیمی مێ بازدایە، براسیم کرێکاری تونێلی ژمارە چوار، بەڵام ماروسکا ئەو زەمانە هێشتا شارەزای ژیانی خێزانداری نەبوو، تەنانەت ماوەیەك لەوە پاشیش هەر وابوو، زۆر لە ئێستای جیاواز بوو. ماروسکا هەرگیز خۆی بە مێردێك حسێب نەدەکرد، بەڵام هەنووکە ئیدی بەلایەوە ئەستەم بوو کە ژنەکەی گەنجێکی لە بابەتی متچیکی خۆش بوێو لەگەڵیا بخەفێ.
ماروسکا لە کاتێکا بە پێکەنینێکی ژەهراوی تانە ئامێزەوە خۆی لەبەر نیگاکانی ڤاریادا ڕادەگرت‌و هەوڵی دەدا نیگەرانی‌و ناڕەحەتی خۆی وەشێرێ، بە ئەدەبەوە پرسی: ئاخر منیش دەمەوێ بزانم ئەمە کێیە؟ هەمان ناسکە کوڕ نییە!

- گریمان ئەوە؟ ماروسکا وەکو ئەوەی تەئیدی قسەکەی ڤاریا بکا لەسەری ڕۆیی: پیرۆزە، ڕێك‌و پێك‌و قۆزیشە، بەڵام دەبێ دەستەسڕێکی بۆ دروست بکەیت تا دفنە چڵمنەکەی بسڕێ.

ڤاریا کە خەریك بوو لە ڕقا شەقی دەبرد، ڕووی تێکردو لەسەر ڕۆیی: چ قەیدیە، دەستەسڕیشی بۆ دروست دەکەم، گوێت لێیە؟ بە خۆم لووتی دەسڕم، پێویست ناکا پیاوەتی خۆت بەسەرمندا بنوێنی! پیاوێ نەتوانێ بە سێ ساڵان منداڵێك دروست بکات فایدەی چییە؟ هەر دەمیت، بە ڕاستی قارەمانیت! ماروسکا قسەکەی بڕی‌و گوتی: جا چاڵە کۆنێ بە هەموو هێزەکە هەر خەریکی بن چۆن بە من پڕ دەکرێتەوە! هاوار مەکە... ئەگینا....
ڤاریا بە گڕیا چووەو گوتی: ئەگینا چی؟ ڕەنگە بتەوێ لێم بدەی، فەرموو! زۆر حەز دەکەم بزانم کە ....!
ماروسکا وەك بڵێی ئیلهامێکی چاوەڕوان نەکراوی بۆ هات، بە سەرسامی کەوتە قامچی بادان، لەکاتێکا هێشتا دوو دڵ بوو لەوەی کە لێدانی کارێکی دروست نییە، گوتی: نا، هەر

چەند موستەحەقی لێدانی، بەڵام لێت نادەم ، خەیاڵت خاوە کە کارێکی وا بکەی دەست لە ژنێك هەڵبێنمەوە. چەشنە ئاوازێکی پەنهان لە پشت پەردەی دەنگی ماروسکاوە هەست پێ دەکرا، کە ڤاریا هەرگیز لەمەوبەر هەستی پێ نەکرد بوو: زۆرچاکە تۆش برۆ بە دووی بەختی خۆتا، بەڵکو رۆژێ لە رۆژان ببی بە ژنێکی بەختەوەر، ئەوجا لەسەر پاژنەکانی وەرچەرخاو لە حاڵێکا گوڵو دەوەنی دارستانەکەی بەر قامچیان دەدا، بەرەو زنجەکە رۆیی.
ڤاریا سۆزی هاتە کوڵو بە بەزەییەوە هاواری کرد: هێی ڤانیا، بوەستە.
ماروسکا بە تەوسەوە، وەڵامی دایەوە: من پاشماوەی نەجیب زادان ناخۆم، ئەمە هەر لە شانو شەوکەتی ئەوان دێ.
ڤاریا دوو دڵ بوو لەوەی بە دووی ماروسکادا غار بدات یان نا، بەڵام ئەنجام بڕیاری نەڕۆیشتنیداو ماوەیەك چاوەڕێی کرد تا ماروسکا لە پێچی جادەکە رەت بوو، پاشان لێوە وشکەکانی بە زمان تەڕکردو هێدی هێدی کەوتە رێ.
متچیك کە بینی ماروسکا بە دەست راوەشانو هەنگاوی قورسەوە لە دارستانەکە گەڕایەوە، بۆی دەرکەوت کە لەگەڵ ڤاریادا رێك نەکەوتووە چونکە متچیك مایەی ئەمە بوو، جۆشو خرۆشێکی ترسێنەرو هەستی خەتاباریيەکی لە وەسف نەهاتوو لە دەروونیا جۆشی سەندو تەواو ترسی لەوە پەیدا کرد کە روو بە رووی سیمای پیا کوژانەی ماروسکا ببێتەوە.
میشکای توکن لە دەوروبەری تەختەکەی متچیکدا دەلەوەڕی. گەرچی هەستێکی ئاڵۆزو نادیار ماروزکای بەرەو لای متچیك بکێش دەکرد، بەڵام پێ دەچوو بۆ لای ئەسپەکەی بڕوات نەك متچیك. چونکە ئەو ماروسکایەی کە سەراپای غرووری بێ ئەندازە بوو، پێی نەنگ بوو تەنانەت لە دڵی خۆیشیا دان بەم بەزینەدا بنێ. تا ماروسکا نزیکتر دەبۆوە، هەستی تاوانباری لەلای متچیك قووڵو قوڵترو گیانی خاوو خاوتر دەبووەوە، بە جۆرێ چاوە بچووكو ترساوەکانی بڕیە چاوانی ماروسکا، کە توانای گواستنەوەیانی نەبوو.
ماروسکا هەوساری ئەسپەکەی گرت، ئەسپەکە دەتگوت بە هەموو شتێکی زانیوە، بۆیە بەسەر، ماروسکای بۆ لای متچیك وەرچەرخاند، تا سیمای تووڕەو رەشو زەبری ماروسکا بە جارێ متچیکی نەخۆش لە پەلو پۆ بخات. متچیك لەم ساتە کورتەدا ئەوەندە ترسابوو تەنانەت نەیتوانی تاقە وشەیەك لەوهەموو قسەیەی هاتبووە سەر زاری بدرکێنێ.
ماروسکا بە تووڕەییەوە تفێکی کردە سەر زەوی بۆ خۆت رابوێرە لە پشتی جەبهەوە! متچیك چ ئیعتیرازێکی نەکرد، ماروسکا لەسەری رۆیی: جەنابی بلوزی چەرمینی لەبەر کردووە.
ئەگەر چی ماروسکا بە خۆیشی هۆی راستەقینەی تووڕەییەکەی نەدەزانیو دەترسا کە متچیك وا بزانێ حەسوودی پێ دەبات، وێڕای ئەمەش ئاگری قین لە دەروونیا هەر کڵپەی سەندو زۆر بێ حەیایانە تێر جنێوی کرد.
متچیك دەهری بوو، و پرسی: بۆ جنێو دەدەی!و هەر کە ماروسکا لە جنێودان کەوت، متچیك بە شێوەیەکی لە وەسف نەهاتوو هێدی بۆوەو گوتی: لاقیشم لە پشتی جەبهەوە شکا! بەدەم لەرزینەوە ئەو وشانەی بە غرورو شانازی سەربازێکی زامدارەوە درکاند. لەو ساتەدا

دەتگوت هەر بە راستی باوەڕی وایە کە لاقەکانی لە شەڕدا لە دەست داوەو ئەوەی هەنووکە بلوزی چەرمی لە بەرەو لەسەر تەختەکە دانیشتووە، ماروسکایە نەك ئەو، ئەمجا بە رەنگی پەڕیوەوە لەسەری رۆیی: ئێمە زۆر شتمان دەربارەی ئەو قارەمانانەی ریزی پێشەوەی جەبهە بیستووە، بە رەنگی پەڕیوەوە گوتی: ئەگەر قەرزار بارت نەبوایەم، حاڵیم دەکردیت... هەر چەند بە داخەوەم کە....

ماروسکا لە هەژمەتدا سمکۆڵی دەکردو دەیوست وا بنوێنێ کە گوێی لە قسەکانی متچیك نییە، تێی خوڕی: ئەهای، لە بیرت چۆوە! لە بیرت چوو کە چۆن لە نێو ئاگرا دەرم هێنایت... رزگارکردنی کەسانی وەکو تۆ هەمیشە مایەی هەندێ گرفتاریو سەریەشەیە بۆ ئێمە! ئەمەی بە جۆرێ دەوت، وەك بڵێی کارو پیشەی هەر ئەوە بووە خەڵکی چەشنی شا بەڕوو لە نێو ئاگردا دەربێنێ، دووپاتی کردەوە: بەڵێ مایەی هەندێ سەریەشە! ئەوجا بە پەستیەوە کێشای بە پشتی ملی خۆیداو لە سەری رۆیی: تۆ بوویتە مایەی ئەوەی کە ئەستۆم بداتە ژان!

ستاشینسکی و کارچنکو بەغار لە زنجەکە هاتنە دەرێو فرولوف بە سەرسامی و نارەزاییەوە سەری بۆ لایان وەرگێڕا.

ستاشینسکی بە دەم چاو تروکاندنەوە پرسی: ئەوە چیە بۆ هاوار دەکەن؟ ماروسکا لەوەڵامی ئەم پرسیارەی متچیکدا: ئەوە عەقڵت لە کوێیە؟ لە حاڵێکا بە سەرو بە دەست حەرەکەی لاسارانەو ئیشارەتی ناشیرینو کرێتی دەکرد، شێت ئاسا هاواری کرد: ئەقڵم لە کوێیە لێرەیە، لێرەیە!.

وەختێ ڤاریاو پیکا لەدارستانەکەوە بە دادو فریاددەوە بۆ لای ئەمان غاریان دەدا، ماروسکا خۆی هەڵدایە سەر پشتی ئەسپەکەو بە قامچی تێی بەربوو –کارێ کە تەنیا لە رۆژانی توندترین رقا ئەنجامی دەدا– میشکا هەستایە سەر هەردوو پاشوو بە جۆرێ دەرپەڕی، دەتگوت ئاوی کوڵە کوڵیان پێدا رشتووە.

ستاشینسکی بە هەڵچوونەوە هاواری کرد: ماروسکا، سەبرکە، وەڵامی نامەکە بەرەوە بەڵام ئیدی ماروسکا لە چاو ون بوو، تەنیا دەنگی چوار ناڵەی شێت ئاسای میشکا لە نێو دارستانەکەوە دەبیستراو ئەویش هێندە درێژەی نەکێشاو بڕایەوە.

یەکەمین پاشەکشێ

جادە دوورو درێـژو بـێ کۆتاییەکـە بـە خێرایـی لـە دوایـەوە جـێ دەمـا، لقـی شـۆڕەو بـووی درەختانی ئەم بەرو ئەو بەری جادەکە کە سەریان هێنابووە ناوەندی جادەکە،دەمووچاویان ئازار دەدا، ماروسکا کە لە نێو گڕی رق و کینەو رەنجاویدا دەسووتا، بەردەوام دەی ژەنییە ئەسپە شێت ئاساکەیەوە، هەندێ لەو قسە ساردو ناشیرینانەی کە لەگەڵ متچیکدا بە یەکیان گوتبوو، و هەر یەکەیان لەوی تریان تاڵترو بە سوێ تر بوو، میشکی گڕ گرتوویان دەهەژاند. هێشتاش هەستی دەکرد رق و نەفرەتی خۆی وەکو پێویست نەڕشتووە. بۆ وێنـە دەیتـوانی ئەوە بە چاوی متچیکدا بداتەوە کە چۆن بەترسێکی شێتانەوە دەستە رەق بووەکانی لـەم ئالآند بوو و، چۆن لـە پێنـاوی ئـەم ژیانـە نـزمو سووکەیدا ترسێکی تـەواو نیشتبووە سـەر چاوانی. دەیتوانی زۆر بە توندی لەسەر عەشقبازی سەرزەنشتی بکا، عەشقبازی لەگـەڵ ئـەو کیژە پرچ جوانەدا کە رەنگە هەنووکەش وێنەکەی لە گیرفانی چاکەتەکەیدا بێ و لەسـەر دڵـی هەڵی گرتبێ. دەیتوانی نزمترین سیفەت بداتە پاڵ ئەو کیژە خنە. لەم کاتـەدا هەمـدیس بیری کەوتەوە کە متچیك هەنووکە دەست لەگەڵ ژنەکەی ئەمەدا تێکـەڵ دەکـاتو گوێ بە رەنجـانی ئەو کیژە نادات. سەرەڕای هەستی پڕ کینەی دیسان هەستی دەکرد سووکایەتیەکی ئـەوتۆی پێکراوە کە تۆڵەی ناکرێتەوە.

میشکا لە بێ ئینساف خاوەنەکەی تەنگەتاو بوو بوو، تـەنیا ئـەو کاتـە ریتمـی خێراییەکـەی دەپاراسـت کـە لغاوەکـە پـتر لا لغـاوە بریندارەکـەی زامـدار دەکـرد، وەخـتێ هەوسـارەکە شـل دەبوو، هەنگاوەکانی خاو دەکردەوەو هەستی دەکرد کە ئیدی خاوەنەکەی فشاری لێ ناکات. میشکا وەکو مرۆڤێك چۆن ئازارێکی توندی پـێ گـەیی بـێ و بـە تـەنگ حـەیای خۆیـەوە بـێ، هەوڵی دەدا بە پەلە هەنگاو بنێ، تەنانەت ئاگای لەو قەلە رەشانەش بوو کە زۆرترو بـێ هـۆتر لە جاران بەم دەمەو ئێوارەیە دەیان قراند.

دارسـتانەکە لـە بێشـەیەکدا دەبڕایـەوە کـە درەخـتی غـان لـە دەوروبـەریا رووا بـوو، تیشـکی کزەتاو لە نێو لق وپۆپی درەختەکانـەوە سیمای ماروسـکای رونـاك دەکـردەوە، لـەم بێشـەیەدا هەموو شتێك ناسك و جوان و مایەی گورج و گۆڵی بوو، لێرەدا چ هـەواڵێك لـە هـەراو هوریـای گەوجانەی ئینسان نەبوو، ماروسکا ئارامی گرت ئێستا ئەو جنێوانەی لە مێشکی خۆیـدا ئامادەی کردبوو کە بە متچیکی بدات، ئەو توندی و گیانی تۆڵە ئەستێنییەی جارانی نەمابوو و، بەلایەوە بوو بوو بە شتی بێ تام و بێ مانا. ئێستا ژێـوان بـوو لـەو گێرمـە وکێشـەو دەنگـە دەنگـەی لەگـەڵ متچیکدا نایـەوە. ئـەو متچیکەی کـە نـەیتوانی تـا کۆتـایی بـەرگری لـە خـۆی بکات، ئێستا هەستی دەکرد کە زیاد لە پێویست بیری لە ڤاریا کردۆتەوە، دڵنیا بوو کە ئیدی

هـەرگیز ناگەڕێتـەوە لای. تـا ئێسـتا ڤاریـا لـە هـەموو کـەس پـتر لێـوەی نزیـك بـوو، ڕۆژگـاریٚ ئـەویش وەکـو هـەر ئینسـانێك دەژیـاو هـەموو شـتێکی بـەلاوە سـافو سـادە بـوو، لەبـەر ئـەو هۆیانە ئیدی لێکدی دابڕان، وەك بڵێی ئەم ژیانە نەمرو لە پچڕان نەهاتووە لە پڕ کۆتایی هات. ئەوجا نۆرەی ئەوەیە دەست بە ژیانێکی نویٚ بکات.

هەتاو لە ژێـر قـەراخی کڵاوەکەیـەوە لـە چاوی دەدا، هـەتاو چەشـنی چاوێکی سـاردو ئەبڵـەق ڕووی کردبـووە کێـو، بـەڵام مـەزراکان خـەمبارو سسـت بـوون، ماروسـکا چاوێکی بـەو مـەڵۆ جۆیانەدا گێڕا کە هێشتا لە نێو کێڵگە نیوە دوراوەکاندا مابووە، پاشان تەماشایەکی ئەو بەر هەڵبێنە ژنانەیەی کرد کە بەسەر گیاکانەوە مابۆوە، ئەمجا چاوێکی بەو کەردووەدا گێڕا کە بەسـەر جۆگەلەکـەی کـەناری کێڵگەکـەدا هەڵواسـرابوو، قەلەڕەشـێك لەسـەر شـارا جۆیـەك کـە لەلایەکەوە سکی دابوو، وەکو هەتیو بە تەنیٚو بە خەمبارییەوە هەڵنشتبوو، چ شتێك لەمانـە شوێنەوارو نیشانەیەکیان لە مێشکی ماروسکادا بەجیٚ نەهێشت. بیرەوەریو یادگاری کۆن باڵیان بەسەر مێشکیا کێشایەوە، ئەوانەش شتێکی تازەو کەیف بەخشیان تێدا نەبوو، بەڵکو بـارێکی گـرانو بێزارکـەر بـوونو بـاری شـانیان قـورس دەکرد. هەسـتی بێکەسـیو تـەنیایی ئازاری دەدا، دەتگووت بەسەر دەشتێکی بەرینو بێدەنگو خەمبارا دەفڕیٚ.

لـە پـڕ دەنگـی هێواشـی سمـی ئەسـپێك لـە پشـتی گردەکانـەوە هـاتو ماروسـکای هێنایـەوە سەرخۆ، سەری هەڵبڕیو چاوی بە هەیکەلی وردیلەی دەورێیەکی سوارە کەوت کە پشتێنێکی توندی لە پشت بەستبوو. پێك گەیشتنەکەیان هێندە کوتو پڕو چاوەڕوان نەکراو بوو، کە ئەسپی دەورێکە هەستایە سەر هەردوو پاشوو.

دەورێکە لە کاتێکا خەریك بوو، کڵاوە پەڕیوەکەی خۆی دەگرتەوە گوتی: ئـەوە تـۆی نەحلـەتی! تـۆی ماروسـکا، خێـرا بگـەڕێوە، ماتـەڵ مەبـە، بـە پەلـە بگـەڕێوە بـۆ مـاڵیٚ، تـۆ نازانیـت لـەویٚ چ حەشرێکە! وەڵڵا من سەرم لە کارەکەیان دەرنەکرد!

- چۆن، چما چی بووە؟
- هەنـدیٚ لەوانـەی کـە لـە دەسـت ژاپۆنییـەکان هـەڵاتبوون، شـتی سـەیریان دەگێڕایـەوە. بـە کورتی لەوانەیە هـەر وەختـیٚ بیانـەویٚ، بگەنـە ئێـرە. هـەموو جوتیـاران کێڵگـەکانیان بـەجیٚ هێشتووەو هەڵاتوون، ژنان دەگریان گالیسکەکانیان کە پڕ بە شاریٚ بوون، بە بارەوە بەرەو قەیاغەکە دەچوون، چ وەزع و حاڵیٚ! چ دیمەنێك! شتێکی نەمابوو کە قەیاغەوانەکە بکوژن، دڵنیـام هێشـتا نـەیتوانیوە هـەموویان بپەڕێنێتـەوە ئەوبـەر. نـا دڵنیـام هێشـتا نەیپەڕانـدو نەتـەوە. گریشـکا بـە درێـژایی دە فەرسـەخ ئـەو دەوروبـەرە گـەڕا. بـەڵام چ شـوێنەوارێکی ئەوانی بەدی نەکرد —هیچ شوێنەوارێك. هەموو ئەمانە قسەی بیٚ سەروبەرە، حەرامزادانە درۆ دەکەن! پێویستە لەسەر ئەم درۆیانەیان بکوژرێن، بـەڵام حەیفـە فیشـەکیان لـیٚ خەسـار بکریٚ– بەڵیٚ بە ڕاستی حەیفە فیشەك...

دەورێکە بە شپرزەییەوە تفێکی ڕۆ کردە سـەر عـاردی. قامچییەکەی بـادا، کڵاوەکـەی لەسـەری داکەنـدو هەمـدیس کردیـەوە سـەریو پاشـان بـە شـانازیو خـۆ نواندنـەوە، بـە جـۆریٚ میلـی

تفەنگەکەی هێناو برد وەك ئەوەی بیەوێ بڵێ وێڕای هەموو ئەمانە هاوڕێ سەیری من بکە! چۆن هەموو کیژان بۆم دەمرن.
ماروسکا بیری کەوتەوە کە هەمان زەلا م، دوو مانگان لەوە پێش پەرداخێکی فافۆنی لێ دزیو پاشان سوێندی بۆ خوارد کە لە رۆژانی جەبهەی ئەڵمانیاوە هەی بووە.
گەرچی ئەمەی بەلاوە ناخۆش نەبوو، بەڵام کوتوپڕ بیری گەڕاندەوە بۆ رابردوو، "تەنانەت ئاگای لە قسەکانی دەورێکە نەبوو و، لە دەریای بیری خۆیدا مەلەی دەکرد" گەڕاندیەوە بۆ شێوەی ژیانی ئاشنای ناو هێزەکە... گەڕانەوە لە کانونیکف.پاشەکشەی ئوسوکین! ئەو پڕوپاگەندانەی دەربارەی –ئەو هێزە دەکران کە ئەو تێیدا ژیا بوو– لەپڕ تەوژمی شوتی خەتەر، سەراپای داگیرکردو تاڵی رۆژگاری رابردووی راماڵی و لەگەڵ خۆیدا بردی.
قسەی دەورێکەی بڕیو پرسی: فیرارەکان؟ ئەوە چ دەڵێی؟
دەورێکە بەسەرسامی برۆکانی بەرز کردەوەو راوەستا، کڵاوەکەی کە تازە لەسەری داکەندبوو، و دەیویست بیکاتەوە سەری، لە حەوادا مایەوە.
ماروسکا بەدەم گازاندەوە گوتی جاشەکەر، هەموو هۆشو بیرت لای ئەمەیە کە خۆت قۆز بنوێنی، بە رقەوە لغاوی ئەسپەکەی راکێشاو پاش کەمێك گەییە لای قەیاغەکە.
قەیاغەوانەکە پیاوێکی توکن بوو، لنگێکی پانتۆڵەکەی هەڵکرد بوو، دومەڵێکی گەورە لە ئەژنۆی هاتبوو، راستت دەوێ توانای لێخوڕینی قەیاغەکەی نەبوو، هێشتا یەك دنیا شتو مەك لەم بەری چۆمەکەوە مابوو، هەر کە قەیاغەوانەکە پێی دەخستە قەراخ چۆمەکە، حەشاماتێکی زۆر، جانتا، عەرەبانە، منداڵی چاو بە گریانو بێشکەی منداڵان بە هاتو هاوارەوە بە سەریا دەڕژان. هەر کەسەو دەیوست پێشتر لەوانی دی بگاتە سەر قەیاغەکە. هەر هەموویان هاواریان دەکرد. دادو بێدادیان بوو، یەکتریان دەڵەك دەداو بە عاردیدا دەکەوتن.
قەیاغەوانەکە بە تەواوی دەنگی گیرابوو. فشاری لە گەرووی خۆی دەکردو بە هەوڵی بێ فایدەوە، دەستوورەکانی دووبارە دەکردەوە. ژنێکی لووت پان کە پێ دەچوو هەندێ قسەی لەگەڵ فیرارەکاندا کردبێ و بۆی تەواو نەکرد بن، بۆیە دوو دڵ بوو لەوەی کە ئایا بە پەلە بگەڕێتەوە بۆ ماڵێ یان پاشماوەی قسەکانیان بۆ تەواو بکات، لەبەر خۆشحەکایەتی خۆی بۆ سێیەم جار لە قەیاغەکە بەجێ ما. جانتاکەی لە خۆی زلتر بوو، سیخناخی کردبوو لە پەلکە چەوەندەر بۆ بەرازەکانی، جانتاکەی دایە عەرداو لە ژێر لێوەوە کەوتە دوعاکردن: خوایە، ئەی پەروەدگار! ئەمجا سەر لە نوێ هاتەوە سەر قسەکردن، بە چەشنێ دەستی پێکردەوە پێ دەچوو بۆ جاری چوارەم لە قەیاغەکە بەجێ بمێنێ.
ماروسکا هاتبوو بە سەریا... "هەر بۆ خۆشیو پێکەنین" کارێ بکات کە ناچاریان بکات رابکەن. بەڵام لەبەر هەندێ هۆ ژێوان بۆوەو خۆی بە نێو حەشامەتەکەدا کرد. لە ئەسپەکە دابەزیو کەوتە گفتوگۆ لەگەڵیانداو دڵنیای کردن کە ئەم پڕوپاگەندانە درۆیە.
ژنێکی دێهاتی بە شپرزەییەوە قسەی دەکرد. ماروسکا قسەکەی پێ بڕیو گوتی: بەسە، بی بڕەوە واز لە قسەی پڕوپوچ بێنە. کوا ژاپۆنی، چ خەبەرو هەواڵێك لە ژاپۆنیان نیە! گازی

ژەهراوی گازی ژەهراوی بێگومان گوندنشینە کورییاییەکان ئاگریان کردۆتەوەو ئەمیش باسی گازی ژەهراوی دەکات!.

جووتیارەکان ژنەکەو حەکایەتەکەیان پشت گوێ خستو لە دەوری ماروسکا ئەلْقەیان بەست.

ماروسکا کتو پڕ هەستی کرد کە بووە بە پیاوێکی گرنگو پڕ مەسئولیەت، بەم دەورە نائاساییەی خۆی دڵشاد بوو، زۆری کەیف بەوە هات کە بەسەر خۆیدا زاڵ بوو و کارێکی وای نەکرد کە "هەڵێن" ماروسکا گاڵتەی بە قسەو باسی هەڵاتووەکان دەکردو بەدرۆی خستەوەو سەرەنجام هەموویانی هێور کردەوە. کە قەیاغەکە گەڕایەوە ئیدی ئەو غەڵبەغەڵبو هەراو هوریایە نەمابوو، ماروسکا بە خۆی سەرپەرشتی پەڕینەوەو هاموشۆی گالیسکەکانی دەکرد، جووتیارەکان کە لە ترساندا زوو مەزراکانیان جێ هێشتبوو و، دەستیان لە کار هەڵگرتبوو، هەنووکە لەو کردەوەیەی خۆیان ژیوانو بێزار بوونو جوێنیان بە ئەسپەکانیان دەدا، ژنە دێهاتیە دفن پانەکەش لە ئەنجاما خۆیو جانتاکەی تەپاندە نێو گالیسکەی پیاوێکەوە، لە دوورەوە لە بەینی سەری ئەسپەکانەوەو لە پشت سمتی قەبەی کابرای دێهاتیەوە دەبینرا.

ماروسکا بەسەر تەیمانی قەیاغەکەدا دانوییەوەو کەوتە سەیر کردنی ئەو بڵقە سپییە کەفئاسایانەی کە بە دەوروپشتی قەیاغەکەدا دەخولانەوە. کەس نۆبەبڕی لە کەس نەدەکرد، ڕێكو پێکی حەشاماتەکە ئەم بیرەی بە مێشکیا گوزەراند کە ئەو –ماروسکا– دروستکەری ئەم ڕێکوپێکییە بووە، ئەمەی بەلاوە شتێکی پەسندو لەبەر دڵان بوو.

لە نزیکی عەمارەکەوە تووشی هەندێ حەرەس بوو کە لە ئیسراحەتا بوون، (5) کەسی هێزەکەی دوبوف بوون، بە سڵاوو پێکەنینو روو خۆشیو شۆخی بازییەوە پێشوازییان لێکرد، هەمیشە بە دیداری ماروسکا خۆشحاڵ بوون، ئەوان جگە لەم قسە سووکانە چ شتێکی تریان نەبوو کە خەڵاتی یەکدی بکەن. حەرەسەکان هەموو گەنجی تەندروستو بە خۆوە بوون.

دنیا خەریك بوو تاریك دادەهات، هەوا ساردو لەزەت بەخش بوو مارۆسکا بەغیلی بە حەرەسەکان دەبرد، لە دواوە هاواری کرد: بڕۆن بۆ دۆزەخ!، ماروسکا پڕ بە دڵ خۆزیای بەوە دەخواست کە لەگەڵیاندا بوایەو بەم شەوە ساردو خۆشە هاوبەشی پێکەنینو شۆخیو سواری سەختیان بوایە. کە ئەوانی بینی، ئەوجا بیری کەوتەوە کە وەڵامی نامەکەی ستاشنیسکی لەگەڵ خۆیدا نەهێناوەو کارێکی نابەجێی کردوە، شوراکەی بیرکەوتەوە، ئەو شورایەی خەریك بوو بڕیاری تڕۆکردنی بدات کوتوپڕ دڵی داخورپا. لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە کە ئەم کارەی نابەجێترین کاریێ بووە کە لە مانگی رابردوودا کردوویەتی بەڕاستی لەوکارەش نابەجێ تر بووە کە لە خەستەخانەکە کردبووی.

چنگی لەیاڵی مێشکیا گیرکردو کەوتە دەردە دڵ بۆ میشکا: میشکا، دۆستی ئازیزم، من ئیدی لە گشت شتێ تێر بووم، بەڵێ برام، لە گشت ئەم کارە تاقەت بەرانە بێزارم.

میشکا سەری هەڵبڕیو پرمەیەکی کرد. هەر بەو دەقەوە کە بەرەو ئوردوگا دەچوو، لە دڵی خۆیدا بڕیاریدا: کە ئیدی واز لە هەموو شتێ بێنێو، داوا بکات بینێرن بۆ هێزی عەسکەریو لەگەڵ هاوڕێکانیا بێ، تا لەم کارە تاقەت بەرانەی تەتەری رزگار بێ.

لەبەر هەیوانەکەدا وێستا، باکلانۆف تەحقیقی لە چەند هەلاتوویەك دەکرد، هەلاتووەکان چەك کرابوون، دەست بەسەر بوون، باکلانوف لەسەر یەکێك لە پلیکانەکان دانیشت بوو، و ناونووسی دەکردن.

یەکێکیان تەواو ملی کێشابووە دەرێ، بە دەنگی لەرزۆك و نەرمەوە وەڵامی دایەوەو گوتی: ئیڤان فلیمونف.

باکلانۆف بە توندی پرسی: چی؟ هەموو لەشی بە چەشنی لڤنسون بەلای هەلاتووەکەدا وەرچەرخاند –(باکلانۆف وای دەزانی لڤنسون بۆیە ئەم حەرەکەیە دەکات تا بایەخێکی تایبەتی بە قسەکانی بدرێ، هەنوکەش کە ئەم لە مێژ بوو ملی پێکرا بوو، بە هۆی نوقوستانی بەدەنییەوە ناچار بوو لە کاتی پێویستدا لە بری ئەستۆی هەموو لەشی پێکەوە– وەرچەرخێنێ).

– فلیمونف؟ نێوی شۆرەتی بابت چییە؟

ماروسکا پرسی: لڤنسون لە کوێیە؟ پیاوێك بەسەر ئامارەی بۆ لای دەرگاکە کرد، ماروسکا دەستێکی بە قژی خۆیدا هێناو چووە کوختەکەوە.

لڤنسون لە سوچێکی ژوورەکەدا، لە پشت مێزێکەوە دانیشتبوو، سەرگەرمی کار بوو، ماروسکا بە دوو دڵییەوە کەمێك یاری بە قامچییەکەی کرد. ماروسکاش وەکو هەموو ئەندامەکانی تری هێزەکە بەچاوی رێزو گەورەییەوە دەیڕوانییە فەرماندە. بەلام چونکە کۆمەڵێك ئەزموونی ژیان وای فێرکرد بوو کە ئەو چەشنە پیاوە خەیاڵییە لە دنیادا نییە، بە پێچەوانەوە هەولی دەدا قەناعەت بە خۆی بکات کە ئەگەر لە سەرانسەری دنیادا تاقە حیلەبازێکی زرنگ هەبێ ئەوا ئەم "لڤنسون"ـەیە هەر بۆیەش دانی بەوەدا دەنا کە لڤنسون ئاگای لە هەموو شتێکەو مەیلەو مەحاڵ دەهاتە بەرچاو کە کەسێك بتوانێ هەڵی خەڵەتێنێ.

وەختێ تووشی لڤنسون دەبوو و، قسانی لەگەڵ دەکرد، هەستی دەکرد کۆنترۆڵی خۆی لە دەست دەدا ئەنجام بەم چەشنە دەستی پێکرد: تۆ کە هەمیشە وەکو مشکان دەچیتە نێو کاغەزەکانتەوە! کاغەزەکەتم بەساغ و سەلامەتی گەیاندە جێ.

– چ وەڵامێکی نەبوو؟

– نـ . . . ـە...

لڤنسون نەخشەکەی خستە لایەکەوەو لە جێی خۆی هەستا:

– زۆر چاکە.

ماروسکا دەستی بە قسان کرد: سەیرکە لڤنسون، مەجبورم داوات لێبکەم، ئەگەر قەبوڵی بکەیت سوێند دەخۆم کە تا دوا هەناسە هاوڕێت بم!

لڤنسون بە پێکەنینەوە دووبارەی کردەوە: هاوڕێم، تا دووا هەناسە؟ باشە وەرە پێشەوە بزانم چیت دەوێ؟

– بمنێرەوە شوێنەکەی خۆم.

– شوێنەکەی خۆت؟ بۆ؟

ماروسکا گرژ بوو بوو، دەستەکانی دەجولاَند، دەترسا شتیَ بلَیَ کە هەموو ریسەکەی ببیَتەوە بە خوری، لەسەری رۆیی: بە کورتی و کرمانجی

- لەم کارە بیَزار بووم، هەست ناکەم پارتیزان بم، تەنیا یەك....
- ئەدی کیَ ببیَ بە تەتەر؟

ماروسکا بە پەرۆشەوە گوتی: ئەها، ئا ئفمیکا: سواریَکی بەتەجرەبەیە، من دەزانم –ئەوسا لە سوپای کۆندا خەلاَتی وەردەگرت!

لڤنسون جاریَکی دی دووبارەی کردەوە: گوتت هاورِیَیەکی هەمیشەیی؟ لڤنسون ئەو رستەیەی بە جۆریَ درکاند کە ماروسکای پیَ پەست بکات و تیَی بگەیەنیَ کە لە جیاتی نەقلَەکەی بەرتیلی هاورِیَیەتی دەداتیَ!

ماروسکا رقی هەستا: واز لە گالَتە بیَنە توخمە شەیتان، من هاتم مەبەستیَکت لەگەلَدا باس بکەم کەچی تۆ قا قا قا....

- زۆر چاکە، نارِەحەت مەبە– شەرمە بۆ تۆ، بە دوبوف بلَیَ یفیمکا بنیَریَ. تۆش... دەتوانی برِۆی...

ماروسکا گەلەك خۆشحالَ بوو. هاواری کرد: تۆ دۆستی راستەقینەی منی... پیاوەتیەکی چاکت دەرحەقم کرد! بەرِاستی فەرماندەیی هەر لە خۆت دیَ لڤنسون! کلاَوەکەی داکەندو بە ژوورەکەدا تورِیدا..

لڤنسون کلاَوەکەی ماروسکای هەلَگرتەوەو گوتی: گەوجە.

ماروسکا کە گەیشتە بەشەکەی خۆی دنیا تاریك بوو. کە چووە زنجەکەوە ژمارەیەك لە هاورِیَکانی دانیشتبوون.

دوبوف وەکو یەکیَك سواری ئەسپ بوبیَ، هەردوو لاقی بەملاو بەولای تەختیَکدا شۆرِ کرد بووەوە دەمانچەکەی لەبەر روناکی چراکەدا دەکردەوە.

دوبوف لە ژیَر لیَوەوە مرِەیەکی کرد: ئەهای توخمە شەیتان! کە بوخچەکەی بە دەستییەوە بینی، بە سەرسامی پرسی: بەو بەرو بوخچەیەوە چ دەکەی لەم ناوە؟ گەرِایتەوە لای خۆمان، مەسەلە چییە!

ماروسکا هاواری کرد: هاورِیَ تەواو! رزگارم بوو! وەکو بالَندە پەرِم دەرکردو ئازاد بووم، ئیدی لە قەفەزا نیم! یفیمکا بنیَرە با برِوات– فەرمانی فەرماندەیە!

یفیمکا بە تەوسەوە گوتی: گوایە بە حسیَب دەبیَ مەمنونت بم ها؟

یفیمکا پیاویَکی وشك‌و توورِەو هەلَچوو بوو.

- برِۆ، برِۆو هیچ مەلَیَ، کاکە یفیم سیمیونیویچ بە کورتی پیرۆزبایت لیَ دەکەم، تازە قەرزارم بوویت.

لە خۆشی ئەوەی جاریَکی دی خۆی لە نیَو هاورِیَکانیا بینییەوە. هەمیشە شۆخی لەگەلَ دەکردن، عەزیَتی دەدان‌و نوقورچی لە کەیبانۆی مالَەکە دەگرت، بە دەوری ژوورەکەدا غاری دەداو سەمای دەکردو ئاخری کەوت بە سەر فەرماندەیاو زەیتەکەی بەردەستی رشت.

دوبوف بۆڵاندی: گەوجە، تۆش هەموو بورغوو بزمارەکانت ژەنگیان گرتووە. دوبوف مشتێکی ئەوەندە قایمی بە پشتیا کێشا دەتگوت سەری لە بەدەنی جیاکردەوە.
گەرچی مشتەکەی دوبوف ئازاری دا، بەڵام لە دڵی نەگرت و نەتۆرا، ماروسکا تەنانەت لەزەتی لە قسە رەق و وشە قرتاوو نا مەفهومەکانی دوبوف -کە کەس لێیان حاڵی نەدەبوو- وەردەگرت. هەموو ئەو شتانەی لێرەدا روویان دەدا بەلای ئەوەوە ئاسایی و خۆش بوون.
دوبوف گوتی: زۆر باش بوو، لە کاتی خۆیدا هاتیتەوە. تۆزێ دەرنگیش بووە. لەوێدا بوو بووی بەشتێکی هیچ و پووچ، عەینی برغویەکی کۆن و ژەنگ گرتوو، مایەی سەر شۆڕی هەموومان بووی.
هەموو پارتیزانەکانی دوبوف بە گەڕانەوەی ماروسکا خۆش حاڵ بوون، بەڵام هەر یەکەیان لەبەر هۆیەك خۆشحاڵ بوو، زۆربەیان ماروسکایان لەبەر هەندێ خاسیەت خۆش دەویست کە دوبوف لێیان بێزار بوو.
ماروسکا هەوڵی دەدا یادگاری دیدارەکەی خەستەخانە لە مێشکی خۆی دەربکات، بۆیە بەم پرسیارە: ژنەکەت چ دەکات؟ قەڵس دەبوو.
دوای تۆزێك لەگەڵ هاوڕێکانیا بۆ ئەسپ ئاودان چوون بۆ چەم، پەپوەکان بەسەر درەختەکانەوە دەیان خوێند، دەنگیان هێواش بوو، بەڵام شووم نەبوو، چونکە ئاوەکە هەڵمی لێ هەڵدەستا، بۆیە سەری ئەسپەکان بە سەر ئاوەکەوە تەواو نەدەبینرا، دەوەنە چڕەکانی ئەم بەرو ئەو بەری چۆمەکە هەر چەند شەونم بەسەر پەلکەکانیانەوە بوو، بەڵام لەو سەرمایەدا سیس و ژاکاو دەیان نواند.
ماروسکا لەبەر خۆیەوە گوتی: بەمەش دەڵێن ژیان، بە خۆشەویستییەوە کەوتە فیکە کێشان بۆ ئەسپەکەی.
مەعدەنچیەکان لە پشت زنجەکەوە خەریکی چاك کردنەوەی زینەکان و پاك کردنەوەی چەکەکانیان بوون.
دوبوف بە دەنگی بەرز ئەو نامەیەی دەخوێندەوە کە لە مەعدەنەوە هاتبوو، کە شەوێ گەڕایەوە زنجەکە، ماروسکای بە بۆنەی گەڕانەوەیەوە بۆ لای ئەمان- کرد بە ئێشکچی شەو.
ماروسکا بە درێژایی ئەو شەوە وای هەست دەکرد کە هەنووکە بووە بە سەربازێکی راستەقینەو مرۆڤێکی بەسوود. لە نیوە شەوا ئازارێکی توند دایە پەراسووەکانی دوبوف و خەوی لێ زڕاند.. لە جێی خۆی هەستا، بە ترسەوە هاواری کرد: چی؟ چی؟ هێشتا چاوە خەواڵووەکانی تەواو هەڵنەهێنا بوو کە سەیری شولەی چراکە بکات، لە دوورەوە دەنگی گوللەیەکی ژنەوت، یا وای هەست کرد. پاشان تەقەی گوللەیەکی دی لە ئاسماندا دەنگی دایەوە.
ماروسکا لە پاڵ تەختەکەیدا وێستاو بە دەنگی بەرز هاواری کرد: رابن، لەزێ بکەن، لە دەوروپشتی چۆمەکە تەقەیە!
لەمەودایەکی دیارەوە دەنگی چەند گوللەیەك دوا بە دوای یەك هاتە گوێ.

دوبوف دەستووری دایە ماروسکا کە: هاوڕێیان هەستێنە! خێرا هەڕو سەر بە زنجەکاندا بکە! راکە، بلەزینە!
ماروسکا پاش چەند دەقیقەیەك تەدارەکی تەواوی لە خۆداو بە غاردان لە کوخەکەوە دەرچوو، دنیا ساردو کپ، لە روونـاك بوونـەوەدا بـوو، ئەسـتێرەکان لـەنێو رێگـای دەسـت لـیّ نـەدراوو تەمومژاوی کاکێشاندا، کە پێی چ زی روحێکی تیّ نەکەوتبوو، بە ترسەوە هەڵدەهاتن.
پارتیزانـەکان یـەك یـەك لـە کادێنـە پڕەکـەوە دەردەکـەوتن، بـە خوتـەو بۆڵـەوە فیشـەکدانەکانیان دەبەست و ئەسپەکانیان دەهێنایە دەریّ.
مریشکەکان بە فرەفرو قیڕە قیڕی تـرس ئـامێزەوە لـە کۆڵانـەکان دەردەپەڕینـە دەریّ. ئەسـپەکان هەڵدەبەزینەوەو دەیان حیلاند.
دوبوف فەرمانیـدا: بـەغار بچنـە دەریّ. سـواربن. دمیتری سیمیون خێـرا هـەموو برادەرانـی نێـو زنجەکان بێدار بکەوە!
راکێتێك بەدەم دووکـەڵ کردنـەوە بـە ئاسمـانی مەیدانەکـەی بەرانبـەر ئوردوگاکـەدا گڤـەی کـرد, ژنێکی دێهاتی بـە چـاوی خـەواڵوەوە سـەری لـە پەنجـەرە هێنایـە دەریّو بەپەلـە سـەری بـردەوە ژووریّ.
دەنگێکی پەشێوو لەرزۆك بەرز بۆوە: پەنجەرەکە داخـە! یفیمکا بـە پەلـە لـە ئۆرودوگاکـە چـووە دەریّو لەبـەر دەرگـای هـەر زنجێکـدا هـاواری دەکـرد: چـەكو تـاقم ببەسـتەو راکـە دەریّ. بگـە شوێنی کۆبوونەوە!
سەری ئەسپەکەی لە دەرگای زنجەکان بـەرزتر بـوو. یفیمکـا لەگـەڵ هـاوار کردنـدا هەنـدیّ شـتی دی دەتگوت کە مەفهوم نەبوون، بۆیە بە فیڕۆ دەچوون.
وەختیّ مامورانی بێدارکردنەوەی پارتیزانەکان گەڕانەوە، دەرکەوت کە پتر لە نیوەی ئەندامانی دەستەکەی دوبوف شەویّ لە ئۆردوگادا نەبوو بوون، تومەز چووبوونە شـەوانە کـۆڕو لەوانەشـە شـەوێیان لەگـەڵ کیژانـدا گوزەرانـدبیّ. دوبـوف پەشـێو بـوو، نەیـدەزانی کـە ئـاخۆ بەوەنـدە پارتیزانەوە بکەوێتە کار یـان بـە خـۆی سـوار بـیّو بـڕوا بـۆ ئوردوگـا تـا بزانـیّ وەعـزلـە چ دایـە.
دوبوف بە دەم کفرکردنەوە، هەندیّ سواری نارد کە یـەك یـەك زەلامـەکان کۆبکەنـەوە. بـۆ دووەم جار هەندیّ سوار بە چوار نالـە گەیینـە جیّو فـەرمانی لڤنسونیان هێنـابوو کـە دەسـت بـە جـیّ هەموو زەلامەکان ئامادەبن، بەلاَم هێشتا چ هەواڵێك لە زەلامە غایبەکانەوە نەبوو، دوبوف وەکـو گیانلەبەرێك کەوتبێتە داوەوە، هەر پەلە قاژەی بوو، لێرە بۆ ئـەویّ، لـەویّ بـۆ ئێـرە غـاری دەدا، هێند نائومێد بوو بەو بوایە بە گوللەیەك تەپڵی سەری خۆی هەڵگریّ، ئەگەر بە تەواوی هەستی بەو ئەرکە سەختەی سەر شانی نەکردبا بە گوللەیـەك خـۆی تـەواو دەکـرد، ئـەو شـەوە کۆمـەڵێك پارتیزانی بیّ بەخت مستە کۆڵەی باوە پیاڕانەی دوبوف یان بەرکەوت.
دەستەکەی دوبوف، ئـەنجام لـە کاتێکـا سـامی جادەکـان لەگـەڵ دەنگـی سمـی تێکـەڵو پێکـەڵی ئەسـپو جرینگـە جرینگـی سـازو بـەرگو چـەکی پۆڵاییـنـدا تێکـەڵ دەبـوو، بـە دەم حەپـەی شێتانەی سەگەلەوە گوندەکەیان بەرەو شوێنی خڕبوونەوە بە جیّ هیشت.

دوبوف که دیتی زەلامی دەستەکانی دی لەمەیدانەکەدا ئامادە بوون، سەرسام بوو، زەلامەکان بەسەر شا ڕێی عەماری قیتارەکەدا بڵاوەیان کردبوو، کۆمەڵێکیان لە ئەسپەکانیان دابەزی بوون و لە کەنار شارێیەکەداو، لە سەر عاردی دانیشتبوون و سەبیلیان دەکێشا. دوبوف چاوی بە هەیکەلی وردیلەی لڤنسون کەوت کە لە نزیکی کۆمەڵە لەوحێکەوە لەبەر ڕوناکی مەشخەڵێك، لەگەڵ میلیتسادا قسانی دەکرد.

باکلانۆف بە ڕەقی گوتی: بۆ ئەوەندە دوا کەوتی؟

ئێستاش هەر لاف لێ بدە کە —مەعدەنچییەکان! لە رقا بێ تاقەت بوو، خۆ ئەگەر لەم هەلومەرجەدا نەبووایە هەرگیز زاتی نەدەکرد بەو ڕەقییە لەگەڵ دوبوفدا بدوێ.

دوبوف سەری شۆڕ کرد. ئەوەی لە هەموو شتێ پتر دەیڕەنجاند ئەوەبوو: هەستی دەکرد حەق بە باکلانۆفەو هەقی خۆیەتی تا دەتوانێ تەوسی پێ بکات و تانەی لێ بدات. بەلای خۆیەوە هیچ سەرزەنشت و گازاندەیەك بارتەقای درێغی کردنەکەی نەدەکردەوە. جگە لەمانەش، باکلانۆف ئەوی لە قافا گرتبوو: دوبوف بە هەموو بوونییەوەو بە ڕاستیش باوەڕی وابوو کە نێوی مەعدەنچی لەم سەر زەمینەدا گەورەترین و پڕ شانازیترین نازناوێکە کە یەکێك بتوانێ لە خۆی بنێ. ئێستاش باوەڕی وا بوو کە دەستەکەی ئەو نەك هەر حورمەتی خۆی نەپاراستووە، بەڵکو پەڵەیەکی ئەو تۆیان ناوە بە نێو چاوانی حەیاو ئابڕوی مەعدەنچییانی ساچان و گشت مەعدەنچییەکی ترەوە کە بەلای کەمەوە تاوەکو حەوت پشتان دەمێنێتەوە.

باکلانۆف پاش سەرزەنشت کردنی دوبوف —دوبوف کە بە خۆی لە ناخی دڵەوە بەو سەرزەنشتە رازی بوو— سواری ئەسپەکەی بوو، و چوو زەلامەکانی خڕ بکاتەوە. دوبوف لەلایەن (5) زەلام لە سوارەکانی خۆییەوە، کە تازە لەو بەر چۆمەکە گەڕابوونەوە، ئاگادار کرایەوە کە چ دژمنێك لە گۆڕێدا نییەو تەقەکانیش بە فرمانی لڤنسون کراون، دوبوف تێگەیی کە لڤنسون ویستوویەتی ڕادەی ئامادەیی هێزەکە تاقی بکاتەوە: کە بیری لەوە دەکردەوە کە فەرماندەکەی لە خۆی ڕەنجاندووەو نەیتوانیوە ببێ بە سەر مەشق بۆ ئەوانی دی، گڕی رقی پتر بڵێسەی دەستاند.

وەختێ هەموو بەشەکان ریز بوون و سەرژمێری حازرو غایب دوایی هات، دەرکەوت کە ژمارەیەکی زۆر لە پارتیزانەکان لەوێ نین، زۆربەی غایبەکان لەدەستەکەی کوبراك بوون، کوبراك بەخۆیشی کە چوو بووە بەڕێ کردنی خزمێکی خۆی، هێشتا بە تەواوی نەهاتبووە سەرخۆ، بەردەوام قسەی بۆ زەلامەکان دەکردو دەیپرسی. چۆن دەتوانن حورمەتی بەرازێکی بێ فەڕی وەکو من بگرن.

بەردەوام دەگریا. زەلامی گشت دەستەکان هەستیان دەکرد کە مەستە، تەنیا لڤنسون نەبێ وا خۆی دەنواند کەچ شتێك نابینێ، لە لایەکی تریشەوە ناچار بوو لای بدات. بەڵام زەلامێکی دی نەبوو لە شوێنی ئەو دایبنێ.

لڤنسون سوارانی هێزەکەی تەفتیش کردو رۆیی بۆ مەرکەزی مەیدانەکە, بەرانبەر زەلامەکان وێستا, بەووشکی و جدی دەستێکی رووەو زەلامەکان هەڵبڕی و کەوتە قسان. هەندێ دەنگی نامەفهوم لە ژێر پەردەی تاریکی شەوەوە دەگەییەگوێ.
لڤنسون بە دەنگێکی ڕەوان و هێدی, بە دەنگێ کە بەلای هەر یەکێك لە زەلامەکانەوە لە لێدانی دڵی خۆی ئاشناتر بوو, دەستی بە قسان کرد: هاوڕێیان! ئێمە دەبێ لێرە بڕۆین. بۆ کوێ؟ جارێ شوێنێکی تایبەتیمان دیاری نەکردووە.
هێزی ژاپۆنییەکان گەرچی پێویستی بە موبالەغە نییە، بە ئەندازەی کافی زۆرو بە هێزن، قازانجی ئێمە لەوەدایە بۆ ماوەیەك خۆ ون بکەین، هەڵبەتە ئەنجامدانی ئەم کارەش ئەوە ناگەیەنێت کە ئیدی بە تەواوی لە خەتەر خەلەساوین، نا، ئێمە هەمیشە خەتەرمان لە پێشەوئەم خەتەرەش بۆیەکە بە یەکەمان روون و ئاشکرایە. ئایا ئێمە بەڕاستی شایستەی نێوی پارتیزانین؟ ئەوڕۆ پێچەوانەی ئەوەمان سەلماند، ئێمە بە قەت کیژە مەکتەبلییەکان زەبت و رەبتمان نییە، ئەگەر ئەم تەقانە بەڕاستی لەلایەن ژاپۆنییەکانەوە بوایە ئەو حەلە تەگبیرمان چ دەبوو؟ بێگومان بێ سێ و دوو گەروویان هەڵدەدرین و ئەمەش شوورەیی و نەنگە!
لڤنسون بە پەلە بە پێشا دانەوییەوە، دوا وشەی چون سپرنگێك کە لە حاڵەتی کردنەوەدا بێ لە دەمی دەرپەڕی، دەتگوت دەستێکی بێ رەحم گەرووی گوشی.
کوبراك کە تاقە وشەیەك لە وشەکانی حاڵی نەبوو بوو بە دەنگێك کە تەواو قەناعەت بەخش دەهاتە بەرچاو هاواری کرد: بە تەواوی دروستە... هەر وشەیەکی!.... ئەوجا بەدەم سەر لەقاندنەوەو بە دنگی بەرز نزگرەیەکی کرد.
دوبوف هەموو ساتێ بە تەمای ئەوە بوو. لڤنسون رووی تێ بکات و بڵێ بۆ نموونە دوبۆف دەڵێم –ئەم پیاوە لە رابواردن گەڕابۆوە، یەکێك بوو لەوانەی کە پتر لە هەمووان حسێبم بۆ دەکر. ئەمەش مایەی شەرمەزارییە. بەڵام لڤنسون نێوی چ کەسێکی نەبرد. لە راستیا زۆر کەم قسەی کرد. تاکیدی بنەڕەتیشی لەسەر یەك خاڵ بوو, دەتگوت مێخێکی مەزن بە چەکوش دادەکوتێ تا وەکو هەتا هەتایە لە جێی خۆی بمێنێ. وەختێ کە قەناعەتی کرد مەبەستی خۆی پێکاوە ئەوجا ئاوڕی لە دوبوف دایەوەو گوتی: دەستەکەی دوبوف دەبێ بە ماموری بنکە... تۆزێ زەلامەکانت هێدی بکەوە– ئەوان زوو مەبەستەکان حاڵی دەبن.
لڤنسون لەسەر ئاوزەنگییەکەوە هەستا، قامچییەکەی بادا، بە دەنگی بەرز هاواری کرد: سێ سێ لە جێی خۆتان ریز بن، بە دەستە راستیی درەختەکانا، بڕۆن! جرینگە جرینگی زنجیری هەوسارو جیڕە جیڕی زین ئاسمانی پڕ کرد. ریزی سفتی پیاوان لە نێو جەرگەی شەوا، چەشنی ماسییەکی گەورەی نێو ئەستێلێکی راوەستاو، لە جوڵانا بوو. دەتگوت بەرەو قوتەو لوتکەکانی سیخوتە ئالین دەکشێن، ئەو کێوە بە تەمەن و جوان و زیندووەی کە سپێدەی گرتبووە باوەش و دەتگووت هەر ئێستا نا ئێستا ئازادی دەکات.

متچیك له ناو هێزدا

ستاشینسکی لەلایەن یاریدەدری مەسئول تەداروکاتەوە کە بۆ پشکنینی ئازووقە چووبووە خەستەخانە, لە حەرەکەتی هێزەکە ئاگادار کرایەوە.
یاریدەدەری مەسئولی تەداروکات بلوزێکی کاڵەوە بووی لە بەردا بوو. پشتە چەماوەکەی کردە هەتاو و گوتی: ئەم لڤنسون"ە گەلێك زرینگە. ئەگەر ئەو نەبوایە هەموو تیادەچووین. تۆ بیری لێ بکەوە، کەسمان ڕێگای خەستەخانەمان نەدەزانی. ئەگەر ژاپۆنییەکان دوامان بکەوتنایە، هەموومان دەڕژاینە ئێرەوەو لە دەستیان هەڵدەهاتین خۆ، ئەوساش ئەم هەموو ئازووقەیەمان لێرەدا هەبوو، لەگەڵ ئەمەشدا لڤنسون پیاوێکی ناموافق نییە؟ ئەمجا سەری ئافەرین و ستایشی لەقاند.
ستاشینسکی چاك دەیزانی کە ستایش و ئافەرینی ئەم کابرایە تەنیا لەبەر زیرەکی لڤنسون نەبوو، بەڵکو حەزی لەوە بوو ئەو سیفەتانەی کە لە خۆیدا نەبوون، بیانداتە پاڵ خەڵکانی دی.
متچیك ئەو ڕۆژە بۆ یەکەمجار کەوتەوە سەر پێ. لە کاتێکا ژێر باڵیان گرتبوو، و بەسەر سەوزە گیاکەدا هەنگاوی دەنا، سەری لە هەڵگەڕانەوەی سپرینگ ئاسای گیاکانی ژێر پێی سور دەما، لە خۆشیاندا سەری لێ شێوابوو، بەردەوام و بێ ئیختیار پێدەکەنی، پاشان لەسەر تەختەکە ڕاکشاو کەوتە گوێ گرتن لە لێدانی توندی دڵی خۆی، نەیدەزانی ئەم لێدانە توندەی دڵی، ئەنجامی شەکەتی بوو، یا ئەنجامی ئەو هەستی شادییە بوو کە دیتنی گیایەکانی ژێر پێی پێی بەخشیبوو، هەر چەندە هێشتا لاقەکانی سست و بێ هێز بوون، بەڵام ئازای گیانی لە خۆشی و شادیدا هاتبووە سەما. کە متچیك بە پێی خۆی دەڕۆیی، فرولوف بەغیلی پێ دەبرد. متچیك کە دەچووە کن فرولوف هەستی بە شەرمێکی سەیر دەکرد, بۆیە هەنوکەش نەیدەتوانی ئەو هەستە لە خۆی بتارێنێ.. نەخۆشییەکەی فرولوف هێندە درێژەی کێشابوو کە گشت کارگوزەرانی خەستەخانەکەی بێزار کردبوو, هەر چەند بە تەنگییەوە دەهاتن وغافلیان نەدەکرد, بەڵام چەندین جار بە خۆی گوێی لێ بوو بوو کە پێیان دەگوت: ئەرێ تۆ کەنگێ دەمری؟.بەڵام ئەو دەیویست بژی.
چونکە بەخۆرایی چاوەڕێی ژیانی دەکرد, بۆیە بوو بوو بە بار بە سەرشانی ئەوانەوە.
ئەو پیوەندییە سەیرەی نیوان متچیك ڤاریا تا دوا ڕۆژی مانەوەی متچیك لە خەستەخانەکە هەر بەردەوام بوو، وەزع و حاڵیان لە گەمەیەك دەچوو کە هەر یەکێکیان دەستی ئەوی تری خوێندبێتەوە. متچیك دەیزانی ڤاریا چی دەوێ. ڤاریاش دەیزانی متچیك دەترسێت. کەسیان نەیاندەتوانی دوا هەنگاوی یاخیانەوە بنج بڕ بنێ.

ڤاریا لە ڕۆژانی سەخت و دژواری خەستەخانەدا، لەو ڕۆژانەدا کە نەخۆشێکی یەکجار زۆر لە خەستەخانەکە کەوتبوون و ناسینەوەیان بەسیماو ڕەنگی چاوو قژا، تەنانەت بەناویشیاندا زەحمەت بوو، هەرگیز نەیدەپەرژا موغازەلەی کەس بکات و بە چ کەسێك بڵێ: دڵدارەکەم، خۆشەویستەکەم. متچیکی هەر لە بیر بوو و لە خۆشاوی ئەو وشانەی بێبەش نەدەکردو بە کردەوەش بۆی دەسەلماند. ڤاریا وای هەست دەکرد تەنیا ئەوە پیاوە قۆزو خۆشەویست و میهرەبانە دەتوانێ تامەزرۆی ئەو بشکێنێ و غەریزەی دایکایەتی لا بسەلمێنێ، هەر ئەو تاسەیەش ڤاریای خستە داوی عەشقی متچیك–ەوە، شەوانە خەیاڵی بە متچیکەوە لێ دەداو بەبێ دەنگی و کپی بۆی دەسوتا، بە ڕۆژیش ئەڵهاو ئارەزوو تینی بۆ دەهێناو حەزی دەکرد متچیك بەرێتە پەناییکەوەو عەشقی درەنگ وەختی خۆی پێ ڕابگەیێنێ، بەڵام لەبەر چەند هۆیەك هەرگیز بە ئاشکرا ئەم عەشقەی خۆی پێ ڕانەگەیاند، متچیکش هەر چەند بە هەموو شەوق و خەیاڵاتی لاویەوە هەمان خۆزگەو ئارەزووی ڤاریای لە دڵدا بوو، کەچی تا پێی دەکرا خۆی لە ڤاریا دەپاراست و هەوڵی دەدا بە تەنیا لەگەڵیا کۆنەبێتەوە: لە کاتی تەنیاییدا یا پیکای گاز دەکردە نك خۆی یا نەخۆشی دەکردە بیانوو، متچیك شەرمی لە ڤاریا دەکرد، چونکە لە ژیانیا ئاشنایەتی لەگەڵ چ ژنێکا پەیدا نەکرد بوو، وای هەست دەکرد ئەو کارەی خەڵکانی دی لەگەڵ ڤاریادا دەیانکرد ئەم ناتوانێ بیکات. جگە لەمەش مەسەلەی ئابڕوو چوون لەئارادا بوو. هەر کاتێکیش بەسەر شەرمەکەیدا زاڵ دەبوو. سیمای گڕ گرتووی ماروسکا لە دارستانەکەوەو بە دەم قامچی بادانەوە دەر دەکەوت. متچیك– دادەمرکایەوەو جۆرە ترسێکی لێدەنیشت, هەستی دەکرد قەرز و پیاوەتی ماروسکای پێ نادرێتەوە. متچیك بە درێژایی ئەو ماوەیە لاوازترو باریکتر بوو، تا دواساتی مانەوەی لە خەستەخانەکەدا نەیتوانی بەسەر ترسەکەیدا زاڵ بێ. متچیك و پیکا پێکەوە لە خەستەخانە دەرچوون, کە خەستەخانەکەیان بەجێهێشت دەتگوت لە خەڵکانێ جیادەبنەوە. کە هەرگیز نەیانناسیون. ڤایار بەهانکە هانك لە ڕێگاکەوە خۆی پێ گەیاندن, گۆناکانی لە شەرم و شپرزەیی دا سوور هە ڵگەڕا بوون, گوتی: سەیرکە با بە لای کەمەوە خوا حافیزییەکی تێرو تەسەل لە یەکدی بکەین, نازانم بۆ لەوێ شەرمم کرد، قەت وا نەبووم کەچی ئەمجارە شەرمم کرد. بە چەشنی کچۆڵانی مەعدەن، بە ئەسپایی و دزییەوە کیسەیەك توتنی خستە دەستی متچیکەوە.
شپرزەیی و دیارییەکەی ڤاریا ئەوەندە چاوەڕوان نەکراو بوو کە متچیك لە ناخی خۆیدا هەستی بە ئازارێکی سەخت کرد. لەبەر پیکا بە شپرزەیی و هەڵچوونەوە لێوەکانی بە گۆنایەوە چەسپاند. ڤاریا چاوی بڕییە متچیك، لێوەکانی کەوتنە تەتەڵەو بە چاوە خومارەکانی دوا نیگای خوا حافیزی بڕییە متچیك.
لە کاتێکا متچیك و پیکا لە نێو درەختە چڕەکانا ون دەبوون، ڤاریا هاواری کرد: سەرم لێ بدەوە! بەڵام ئیدی چ وەڵامێك نەبوو. ڤاریا خۆی بە عاردیداداو هۆن هۆن کەوتە گریان.
متچیك بەدەم ڕێگاوە بیرەوەرییە خەمناکەکانی لە خۆی دوور خستەوە. ئیدی بەلای خۆیەوە پارتیزانێکی ڕاستەقینەبوو. تەنانەت قۆڵەکانی هەلکرد تا هەتاو بیانسوتێنێ. وەك بڵێی ئەم

کاره لە ژیانی تازەیداو پاش ئەو گفتو گۆ لە بیرچوونەوە نەهاتووەی لە گەڵ ڤاریادا کرد بووی، کارێکی گرینگ و گەلەك بە بایەخ بوو.
هێزی ژاپۆنی و کلچاکەکان گەلی "ئیرو خدزا"یان داگیر کردبوو. پیکا بە درێژایی رێگا، پەشێوو نیگەران سکالای لە دەست دەردێکی خەیالی دەکرد. متچیك نەیتوانی قەناعەتی پێ بکات کە لە دۆڵەکەوە گوند بەجێ بهێڵن، بۆیە بە هەورازی شاخەکاندا و لە رێگای نادیاری بزنە رێوە درێژەیان بەرێی خۆدا، بۆ دووەمین شەو، لە کاتێکا ترسی مەرگیان هەبوو، بە چوار چنگۆڵە بەسەر تاوێرە سەختەکاندا بەرەو چۆمەکە داگەڕان: متچیك هێشتا متمانەی بەلاقەکانی خۆی نەبوو، نزیکی بەیانی گەیشتنە یەکێك لە مەزرا کورياییەکان و، بە تاسوقەوە کەوتنە خواردنی "چامیزای" بێ تام و خوێ.
متچیك کە تەماشای سیمای ژاکاوو بەزەیی وروژێنی پیکای کرد، ئیدی نەیتوانی سیمای شیفتەی ئەو پیرەمێردە بێ دەنگ و نورانییە بیر خۆی بەرێتەوە کە لە قەراخ دەریاچەیەکی مەنگ و بە زەل داپۆشراو دادەنیشت. رواڵەتی بەزیوی پیکا نیشانەیەکی ئەکیدی شڵەقانی گومێ ئارامییەکەی بوو، پاشان رێگەیان کەوتە هەندێ کێڵگەی لێك دابڕاو کە چ کەسێك لەو ناوەدا نێوی ژاپۆنییەکانی نەژنەوتبوو، وەختێ پرسیاری پەڕینەوەی هێزەکانی لە وەرزێرەکان کرد، وەرزێرەکان ئامادەیان بۆ سەرووی چۆمەکە کردو دەنگوباسیان لێپرسین و خوڵکیان کردن کە "کواس"ی شیرین بخۆنەوە. کیژانی دێهاتی بە عەزرەتەوە سەیری متچیك-یان دەکرد. رۆژی کارو سەرگەرمی ژنان هاتبوو. جادەکە پڕ بوو لە گوڵە گەنمی درشت، داوی هێلانەی چۆڵی جاڵجاڵۆکە لەو گزنگی بەیاندا لە ئاونگا دەبریسکایەوە. دنیای پاییز پڕ بوو لەوزە وزی خەم وروژێنی زەردەواڵان، دەوروبەری رۆژئاوا گەیشتنە گوندی "ش بی شی" دێیەکی بچکۆلە بوو. لەبەر تیشکی زەردەپەڕی ئێوارەو لە داوێنی شاخێکی پڕ درەخت دا ئارامی گرتبوو، دەستەیەك زەلامی شاد کە هەر یەکەیان تلیماسکێکی سووری بەکڵاوەکەیەوە کردبوو، بە دەنگە دەنگی شادی وروژێنەوە لە نزیکی مزگەوتێکی پەرپوت و وێراندا کە پەلەی تەرەشوع دیوارەکانی داڕزاند بوو، مژۆلی وازی اسکیتل بوون. کابرایەکی کورتە باڵا بە جوتێ پوتی درێژەوە، بە ردێنێکی سووری پایین باریکەوە کە پتر سیمای کورتە باڵاکانی ئەفسانەی پەریانی نێو کتێبی مندالانی پێدا بوو، گوێیەکانی دەهاویشت و زۆر لە دووری دارەکان دەکەوتەوەو ئەوانی دی پێدەکەنین، کابرای کورتە باڵا بە شەرمەوە پێدەکەنی. بەڵام هەموو دەیانزانی کە بە هیچ کلۆجێ مەیدان خاڵی ناکات، لەوانی دیش کەمتر کەیف ناکات. پیکا گوتی: ئەوانن، ئەوە لڤنسونە.

- کامە؟
- ئەوە، ئەو ردێن سوورە.

پیکا متچیکی بە سەرسامی بەجێ هێشت. بە پەلە و بە شێوەیەکی سەیر بەرەو کابرا کورتە باڵاکە کشا.

- ئەهای کوڕینە وەرن، پیکا هات!

- بەڵێ خۆیەتی، بەخێر هاتی!
- شەیتانی سەر حەوێس "اصلع" کارەکەی بە جۆرێ ساز داوە کە بە دوای ئێمەدا بێت. وازیان لە گەمەکە هێناو هەموو لە دەوری پیرەمێردەکە خڕبوونەوە. متچیك لە دووریان وێستاو دوو دڵ بوو کە ئاخۆ بچێتە نێویانەوە یا سەبرکات تا گازی بکەن.

ئەنجام لڤنسون پرسی: ئەدی ئەوە کێیە لەگەڵ خۆتت هێناوە؟

- ئەها، هاوڕێیەکە لەخەستەخانەوە هاتووە، کوڕێکی باشە! یەکێکیان کە متچیکی ناسییەوە هەڵیدایێ: ئەو گەنجە برینندارەیە، کە ماروسکا هێنای.

متچیك کە گوێی لێ بوو دەربارەی ئەو قسان دەکەن، چووە نزیکترەوە، پیاوە کورتە باڵاکە، ئەوەی یاری "اسکتیل"ی خراپ دەکرد دوو چاوی درشت و کاریگەری پێوەبوو، ماوەیەك لە متچیك راما، چووە ناخییەوە دەروونی پشکنی، دەتگوت دیوی ناوەوەی متچیکی هەڵدەسەنگاند.

متچیك کە بیری چوو بوو قۆڵەکانی داداتەوە، لە شەرماندا سوور بۆوەو گوتی: هاتووم پێوەندی بەهێزەکەی ئێوەوە بکەم، ئەمجا بۆ ئەوەی سەنگێك بە قسەکەی بدات هەڵیدایێ: بەر لە بریندار بوونم، لە لقەکەی شالدیبا بووم.

- چەندێك لە لقەکەی شالدیبا مایتەوە؟
- لە مانگێ شەشەوە... لە نیوەیەوە... لڤنسون نیگایەکی توندو پرس ئامێزی کرد: تەقە دەزانی؟ متچیك دەمودەست وەڵامی دایەوە بەڵێ...
- یفیمکا برۆ تفەنگەکە بێنە.

وەختێ یفیمکا چوو بۆ تفەنگ، متچیك هەستی کرد گەلێك چاوی پرس ئامێز سەیری دەکەن. وای دەهاتە بەرچاو کە ورد بوونەوەو نیگا ساردەکانیان هەڵقوڵاوی دژمنایەتییە.

لڤنسون تەماشایەکی دەوروپشتی کردو گوتی: زۆر چاکە فەرموو. حەز دەکەیت بە چی تەقان بکەی؟

یەکێکیان بە خۆشحاڵییەوە پێشنیازی کرد: بەو سەڵبییە!

- نا.. ئەوە باش نییە. یفیمکا ئەم داراسکیتلە بخە سەر ئەو عامودە.

متچیك تفەنگەکەی بە دەستەوە گرت و بۆ سێرە گرتن تەقریبەن چاوی نوقاند. ترسێکی کوت و پڕ سەراپای داگرت، هەڵبەتە ترسی لە تەقەکردنەکە نەبوو، بەڵکو لەبەر ئەوە بوو وای بیردەکردەوە کە هەر هەموویان حەز دەکەن نیشانەکە نەپێکێ.

یەکێکیان ئامۆژگاری کرد: دەستی چەپت توندترکە، وا خۆشترە لەوەی کە تۆ گرتوتە. کابرا ئەو قسانەی وەکو جۆرە هاوخەمی و بە تەنگەوە هاتنێك کردو کارێکی زۆری لە متچیك کرد. متچیك غیرەتی دایە خۆ، میلی تفەنگەکەی هێنایەوە. لەگەڵ تەقەی فیشەکەکەدا —چەند جارێك چاوی تروکاند—و پاشان "اسکتیل"ەکەی بینی کە لەسەر عامودەکەوە دەکەوتە خوارێ.

لڤنسون پێکەنی: تەقان دەزانی. ئەدی سواری بەڵەدی؟

متچیك هێنده سەرمەستی سەرکەوتنی تەقەکردنەکەی بوو، ئامادە بوو گوناحی هەموو مرۆڤایەتی لە ئەستۆ بگرێ، بۆیە ئیعترافی کرد کە: نا، لڤنسون گوتی: ئەمەیان گەلەك خراپ بوو. شتێکی بەڵگە نەویستە کە وای بیر دەکردەوە بە راستی خراپ بوو: باکلانوف، زیوچیخا بدەنە ئەو ئەمجا بە زۆڵێتییەوە چاوەکانی بچووك کردنەوەو: وریابە ئەسپێکی بێ وەیە، فەرماندەکەت پێت دەڵێ کە چی لێ بکەیت، لە کام لق دای بنەین؟

باکلانوف وەڵامی دایەوە: من دەڵێم لە لقەکەی کوبراك... ئەو زەلامی کەمە, یانی هەم ئەمو هەم پیکاش. لڤنسون گوتی: بۆ نا؟ منیش رازیم!

تاقە تەماشا کردنێکی زیوچیخا کافی بوو بۆ ئەوەی متچیك هەموو نەشئەی دوای سەرکەوتنەکەی کە بە ئومێدێکی منداڵانەو غرور ئامێزەوە لەناخیا دەجۆشا، فەرامۆش بکات. زیوچیخا ماینێکی چروساوەی چاو ریپۆقاوی سپی چڵکن و کەفەڵ زل و ورگن بوو، ماینێکی رام، کە چەندین هێکتار زەوی کێڵاو بوو، وێڕای هەموو ئەم چاکیانەشی ئاوس بوو، ناوە سەیرەکەی پڕ بە پێستی بوو.

متچیك بە ئەسپایی پرسی: بە تەمان ئەمەم بدەنێ؟

کوبراك بە دەست کێشای بە کەفەڵی ماینەکەداو گوتی: هەڵبەت بە رواڵەت باش نییە، سمەکانی لاوازە، من وا تێ دەگەم یان لەبەر کار نەکردنە یان لەبەر لاوازی خۆیەتی. سەرەڕای ئەمانەش بە کەڵکی سواری دێت. سەرە لوولە بۆزەکەی وەرگێڕاو بە دڵنیاییەوە دووپاتی کردەوە: بەڵێ بە کەڵکی سواری دێت. متچیك هەندێ لە زیوچیخا راماو بە رەنجاوییەوە پرسی: باشە ئەسپێکی ترتان نییە بمدەنێ؟ کوبراك هەر وەڵامیشی نەدایەوە. ئەمجا وەکو بەڕووی برژاو لە دەمیا بتەقێتەوە کەوتە باسکردنی ئەو کارانەی کە پێویستە متچیك بەیانیان و ئێواران و شەوان ئەنجامیان بدات تا ئەو ماینە پیرو لاوازە نەتۆپێ، کە لە سەفەری دوور گەڕایتەوە، یەکسەری زینەکەی لێ مەکەوە، تاوێك بیگێڕە تا بەدەنی فێنك دەبێتەوە. هەموو جارێ قەشاویشی بکەو جوان پاکی بکەوەو ئەوجا زینی بکەو سواری بە. متچیك لێوی هەڵقورتاند، لەسەرو کەللەی ماینەکە راما، بە هیچ جۆرێ هۆشی لەلای قسەکانی کوبراك نەبوو، هەستی دەکرد بۆیە ئەو ماینە کرێت و ترسناکەیان داوەتێ تا هەر لە سەرەتاوە بیبوغزێنن، کە ژیانی تازەی لە مێشکی خۆیدا تاوتوێ دەکرد، زۆری لا زەحمەت بوو بەو ماینە نەفرەت ورۆژێنەوە بتوانێ دەرەقەتی ئەو ژیانە بێ. چ کەسێك ئاگای لەوەزعی متچیك نەبوو کە هەنووکە پیاوێکی دییە، پیاوێکی سەربەخۆو پشت بە خۆ بەستووەو زۆری فەرقە لەگەڵ پیاوەکەی پێشوودا، هەموو وا خەیاڵ دەکەن ئەوەندە پیرو بێ توانایە کە ئەسپێکی چاپۆك و گەنجی پێ رەوا نەبینرێ.

کوبراك، بێ ئەوەی گوێ بەوە بدا کە متچیك ناڕەحەتە یان نا! یا بێ ئەوەی بزانێ گوێ لە قسەکانی دەگرێ یانا! ئەمەشی گوت: ئەم ماینە سەرەڕای ئەو عەیبانە گڕوشە. دەرمانەکەشی سولفاتە، بەڵام ئێمە سولفات-مان نییەو ناچار بە ریقنە مریشکان دەرمانی دەکەین. شتێکی

زۆر چاکە. تۆ دەبێ کەمێ ریقنە بخەیتە سەر پارچە پەڕۆیەك و بەر لەوەی رەشمەی بکەی، لەسەر لمۆزەکەی بئالێنی و توند گرێی بدەیت. ئیدی بزانە چتۆ ماینێکە!
متچیك بێ ئەوەی تاقە وشەیەك لە قسەکانی سەر دەستەکەی تێ بگات، لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە چما من منداڵم، نەخێر... دەچمە لای لڤنسون و پێی دەڵێم سواری ئەمە نابم، مەجبور نیم باجی خەڵکانی دی بدەم، هەموو حەزێکی ئەوە بوو کە هەست بکات باجی خەڵکانی دی دەدات: نا، خەتاکە لەوەوەیە ئەو ناتوانێ بەم جۆرە رەفتارم لەگەڵدا بکات.
وەختێ دەستوورەکانی فەرماندە تەواو بوون و ماینەکەیان بە متچیك سپارد، ترسی لێ نیشت و خۆزیای دەخواست کە بەلای کەمەوە گوێی لە قسەکانی دەگرت، زیوچیخا سەری داخست بوو، لچەکانی کۆکردبۆوە، متچیك دەیزانی کە ژیانی ئەم ئاژەڵە لە دەستی ئەودایە, بەڵام متچیك تەنانەت جۆری بەستنەوەی ئەم حەیوانە رامەشی نەدەزانی هەر بۆیەش لە نێو تەویلەکەدا بەرەڵڵای کرد. ماینەکە سەرگەردان لە نێو تەویلەکەو لە ناو جەرگەی تاریکییەکەدا هاتوچۆی دەکرد، سەری بە ئاخوڕی ئەسپەکانی دیدا دەکرد، ئەسپەکان و پاسەوانەکانی تووڕە دەکرد.
شریخەیەکی سامناکی قامچی بەرز بووەوە. دەنگێك لە نێو تەویلەکەوە هاتە گوێ: ئەرێ ئەو کوڕە تازەیە بە ئەستۆی وردی کێو چووە؟ بۆ ماینەکەی نەبەستۆتەوە؟ دەبڕۆ قەحپەی بەرەڵلا، ئەهای کێ نۆبەچی تەویلەیە، ئەم دەعبایە رەوانەکە بابڕواتەوە....
متچیك لە پەشێوی و پەلەپەل دا عەرەقی کردبۆوە. درکەزییەکان دەچزان بە لەشیاو بە پەستییەوە جنێوی بە خۆی دەدا، کەوتبووە نێو کۆڵانە تاریك و چۆڵەکان کە بچێ بۆ ئۆردوگاکە، لە پڕ تووشی کۆمەڵە گەنجێك بوو، ئوکوردوێنێك بە دەنگێکی گڕو توند شیعرەکانی ساراتفی لێ دەدا، ئاگری جگەرەکانیان لە تاریکییەکەدا دەبریسکایەوە. سەدای ئاوزەنگی و شمشێر لە ئاسمانا دەنگی دەدایەوەو کیژان بە شادییەوە دەیانقڕیواند، هەموو شتێك لە سەماو جولانا بوو. متچیك بە تەنیشتیانا تێپەڕی و زاتی نەکرد پرسیاری رێگەکەیان لێ بکات. خۆ ئەگەر لە پێچی کۆڵانەکەدا تووشی تارماییەکی تەنیا نەبوایە ئەوا دەبوو تاکو بەیانی لە نێو کۆڵانەکاندا وێڵ بێ.
متچیك کە گەییە ئاستی تارماییەکە پرسی: هاوڕێ ئۆردوگا لە کوێیە؟ ئەمجا ماروسکای ناسییەوە، بە شپرزەییەکی تەواوەوە گوتی: مەرحەبا!
ماروسکا بە سەرسامی وێستا، پاشان بە دەنگێکی لەرزۆك وەڵامی دایەوەو گوتی: دەستی راست، دەرگای دووەم. چاوەکانی متچیك بە جۆرێکی سەیر بریقانەوەو بێ ئەوەی چ شتێکی دی بڵێ یا سەیری دواوە بکات ملی رێگاکەی گرت.
متچیك لەبەر خۆیەوە تێفکری! چۆن، ماروسکا! بێگومان ئەویش لێرەیە. رێك و راست وەکو رۆژانی هەوەڵ هەستی بە تەنیایی کرد. چەندین یادگار لە شێوەی ماروسکا، تاریکی کۆڵانە نەناسراوەکان، ئەو پیرە ماینەی کەوتبووە ئەستۆی و نەیدەزانی چی لێ بکات، ئابڵۆقەیان دابوو.

وەختێ گەییە ئۆردوگا بیری ئەوەندە ئاڵۆز بوو، نەیدەزانی بۆچی هاتووە بۆ ئێرەو دەبێ چ شتێ بڵێ و هەنووکە چ بکات.

کومەڵە پارتیزانێك لە ناوەندی حەسارێکی خاڵی و گەورەدا, لە دەوری ئاگرێکی گەورە راکشابوون. لڤنسون لە پاڵ ئەوان و لەسەر هەردوو چۆکان، کۆریایی ئاساکان بە جۆرێ دانیشتبوو دەتگووت ئەفسونی بڵێسەی پڕ دووکەڵ و قرچە قرچی دارگرتویەتی، بەلای متچیکەوە لە جاران پتر لە کورتە بالآیانی چیرۆکی پەریان دەچوو، متچیك چووە پێشەوەو لە پشتییەوە وێستا. چ کەسێك گوێی نەدایێ. پارتیزانەکان هەموویان بە نۆرە حەکایەتی بێ سەرو بەریان دەکرد. لە هەموو حەکایەتەکاندا قەشەیەکی گەوج هەبوو، و ژنێکی هەوەس بازی هەبوو. ئەنجام گەنجێکی بە تەجرەبە قەشەکەی فریو دەداو سەرنجی ژنەکەی بۆ لای خۆی رادەکێشا. بەلای متچیك-ەوە گێڕانەوەی ئەم حەکایەتانە بۆ سەرگەرمی نەبوو، بەڵکو لەبەر ئەوە بوو کە جگە لەم بابەتە حەکایەتانە چ شتێکی تریان نەدەزانی, بۆ خۆیان بێ خەم و خەیاڵ پێدەکەنین، بەڵگەش ئەمە بوو کە لڤنسون تەواوی ئەو ماوەیە بەوردی گوێی دەگرت و بە قاقا و نیاز پاکییەوە پێدەکەنی, وەختێ پێشنیازیان کرد کە هەنووکە نۆرەی لڤنسون-ە، ئەویش حەکایەتێکی خۆشی گێڕایەوە. چونکە خوێندەوارترین ئەندامی گروپەکە بوو حەکایەتەکەشی لەگشت حەکایەتەکان مامۆستایانەتر بوو، بەلآم لڤنسون بێ خۆ شێلوکردن، بە هێورییەکی تەوس ئامێزەوە حەکایەتە دەستکردەکانی دەگێڕایەوە. بێ هیچ جۆرە نیگەرانییەك وشەی ناشیرین و کرێت لە زاری دەڕژاو دەتگوت ئەم وشانە هەرگیز لە زاری ئەوەوە دەرنەچوون.

متچیك کە لڤنسونی بینی، حەزی دەکرد ئەمیش حەکایەتێك بڵێ، بەلآم دەترسا هەموویان چاوی تێ ببڕن و ئەمەش خۆی لە خۆیدا شتێکی ترسناك بوو، متچیك لە کاتێکدا بە دڵ و بە گیان گوێی بۆ ئەو حەکایەتانە رادەدێرا، لای وابوو دەبێ پارتیزانەکان لە گێڕانەوەی ئەم جۆرە حەکایەتانە شەرمەزار بن، وا خۆی دەنواند کە ئەم لە ئاستی ئەوان بالآترە.

متچیك خۆی لە خۆیدا بێزارو پەست بوو، کە ئەوانی بەو جۆرە بینی، بە تایبەتی لڤنسون، توڕە بوو و کەوتە رێ. بە جۆرێکی خەمبار لێوەکانی هەڵقورتاندو لەبەر خۆیەوە گوتی: هەر بیرشی لێ ناکەمەوە. بە هەر حاڵ من حەقم بەسەر ئەو ماینەوە نییە، با بتۆپێ بزانم ئەوسا چم لێدەکەن، هەر غەمیشم نییە.

رۆژانی دواییش خۆی لە ماینەکەی تێنەگەیاند. تەنیا بۆ مەشق سواری دەیبردە دەرێ. هەندێ جاریش ئاوی دەدا ئەگەر فەرماندەکەی جار جارێ بە رێکەوت پێی داگرتبا کە ئاگاداری ئەسپەکە بکات، ئەوا کوبراك هەرگیز خۆی لە کاروباری نێو لقەکە تێنەدەگەیاند. کارەکان بە رۆتینی ئەنجام دەدران. زیوچیخا هەمیشە برسی و تینوو بوو، ئازای گیانی گڕوو بوو بوو. مەگەر بە رێکەوت خێرەو مەندێك ئاوڕی لەو حەیوانە بدایەتەوەو شتێکی بکردایەتە بەری. متچیك هەنووکە وەکو بەرەڵلایەکی لە خۆ رازی دەسوڕایەوەو نەفرەتی هەموویانی دژ بە خۆی دەوروژاند.

لە هەموو لقەکەدا تەنێ دوو کەس کەم تا زۆر دۆستی متچیك بوون پیکاو سیسکین. تێکەڵ بوونی لەگەڵ ئەوانیشدا لەبەر ئەوە نەبوو کە نرخێکی بۆ تێکەڵ بوونیان دادەنا، بەڵکو لەبەر ئەوە بوو کە نەیدەتوانی لەگەڵ خەڵکانی دیدا هەڵکا. سیسکین هەوڵی دەدا خۆشەویستی متچیك بەلای خۆیا راکێشێت.

متچیك کە لەگەڵ سەر دەستەکەیدا، لەسەر ئەوەی گوایە تفەنگەکەی جوان پاك نەکردۆتەوە، کرد بەشەڕ، تۆراو بە تاقی تەنیا چوو لە عەمارەکەدا راکشاو چاوی بڕییە بنمیچەکە، سیسکین بە ئەسپایی خۆی گەیاندە لای و گوتی: زۆر پەستی؟ بیبوورە، کابرایەکی جوتێری نەزانە بۆ ئەوەندە بیر دەکەیتەوە؟ متچیك ئاهێکی هەڵکێشاو گوتی: مەسەلەکە ئەو نییە......

– ئۆە دەزانم، بێ تاقەت بوویت، ئەمە شتێکە تەنیا من تێی دەگەم.

سیسکین خۆی دا بەسەر پێشی گالیسکەیەکی شکاودا، بە هەمان حەرەکەی ئاسایی خۆی پوتە بۆیاخ کراوەکانی هەڵکێشا: دەزانیت گەر راستیت دەوێ منیش بێ تاقەت بووم. ئاخر پیاوێکی خوێندەوار لێرەدا پەیدا نابێ: تەنێ یەك لڤنسونە کە لەوانەیە... ئەگەرچی ئەویش... شانەکانی هەڵتەکاندو بە نیگایەکی پڕ ماناوە لە پێڵاوەکانی ورد بووەوە.

متچیك بە تاسەوە پرسیاری کرد: ئەگەر چی ئەویش چی؟

سیسکین بە پێکەنینێکی تاڵەوە درێژەی دایێ: بەڵێ، دەزانی چییە، ئەویش خوێنەوارییەکی زۆری نییە، هەر ئەوەیە کە پیاوێکی بە توانا و لێهاتووە. هەرچییەکی هەیە لە ئێمەوەیە، باوەڕ ناکەی! بەڵێ بۆ وێنە تۆ لات وایە پیاوێکی زۆر ئازایە، بێگومان ئێژی ژەنەڕاڵێکی راستەقینەیە. وشەی ژەنەڕاڵی بە جۆرێکی تایبەتی درکاند: قسەی قۆڕە! من دڵنیات دەکەم هەموو ئەمانە ئێمە دروستمان کردووە. هەر نەختێك لە جۆرێ ئەم پاشەکشەیە ورد بەرەوە: لە بری ئەوەی جەزرەبەیەکی کوشندە لە دژمن بدەین، هەڵاتین هاتینە نێو ئەم کونە پیسەوە، تێ دەگەی! ئەویش بە بیانوی گەلێك مەسەلەی ستراتیژییەوە، رەنگە لە شوێنانی تریش هاورێکانمان بکوژرێن، بەڵام ئێمە بیانووی پاراستنی ستراتیژیەتمان بە دەستەوەیە! ئەمجا بێ ئیختیار بزماری ناوەندی پێچکەی گالیسکەکەی دەرهێناو بە هەڵچوونەوە خستییەوە جێی خۆی.

متچیك زۆری لا زەحمەت بوو باوەڕ بکات حەقیقەتی لڤنسون ئەوە بێ کە سیسکین دەیڵێ، بەڵام قسەکانی سیسکین–ی لە گیان خۆش بوو. چونکە ماوەیەکی زۆر بوو قسەیەکی دڵگیری لەگەڵ چ کەسێك دا نەکردبوو و لەبەر هەندێ هۆ حەزی لێ بوو ئەوە قبوڵ بکات کە بەلای کەمەوە بڕێك حەقیقەت لە قسەکانی سیسکیندا هەیە. متچیك پشتی راست کردەوەو پرسی: ئەرێ ئەم قسانەت بەڕاستە؟ خۆ من ئەوم بەپیاوێکی مەزن دەزانی.

سیسکین راچڵەکی و گوتی: مەزن! شێوازی قسەکەی سیسکین دەگۆڕاو بۆنی خۆ بە زل زانی تێ دەگەڕا: چ هەڵەیەکی گەورەیە! تۆ چاك تەماشا بکە. بزانە چ خەڵکانێکی لە دەوری خۆی خڕ

کردۆتەوە! ئاخر ئەم باکلانۆفە کێیە؟ منداڵێکە. هەڵبەتە لڤنسون بە خۆشی زۆری حسێب بۆ دەکات. بەڵام ئەمە چ مەسئولێکە؟

دەڵێی ئاخر زەلامە! بێگومان دەیتوانی خەڵکی باشتر پەیدا بکات. من هەر چەندە نەخۆش و زامدارم، حەوت گوللەم بەرکەوتووە. جارێکیش گوللە تۆپم بەسەردا تەقەییەوەو تازەش حەز ناکەم کارێکی وا پڕ لە سەر یەشەم لە عۆدەدا بێ– بەڵام نەبێ بە خۆ هەڵکێشان دەتوانم بە پڕکێششییەوە بڵێم کە لەو کەمتر نیم.

- لەوانەیە فەرماندە نەزانێ کە تۆ ئەوەندە شارەزای هونەرەکانی جەنگیت؟
- پەکو، ئەو نازانێ! چما بەری رۆژ بە بێژینگ دەگیرێ؟! بڕۆ لە کێ دەپرسیت، بپرسە! بێگومان زۆربەیان لە بەغیلی و حەسوودیدا درۆت لەگەڵ دا دەکەن، بەڵام لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا ئەمە حەقیقەتێکی روناکە!.

متچیك وردە وردە متمانەی بە سیسکین پەیدا دەکردو رازە نهێنییەکانی خۆی بۆ باس دەکرد. هەموو رۆژێ پێکەوە بوون، هەر چەندە متچیك پاش چەند جارێك لەو بابەتە گفتوگۆیانە، سیسکینی بە ناحەق دەزانی و لە دڵی خۆیدا لێی رازی نەبوو، کەچی تەواو هۆگری بوو بوو، بێ ئەو هەڵی نەدەکرد، تەنانەت هەندێ جار کە نەیدیبا، خۆی پێ نەدەگیراو دەچووە لق بۆ دیدەنی. سیسکین متچیکی فێر کرد کە چۆن لە ئێشك گرتن و کاروباری ئاشخانە خۆی بدزێتەوە– ئەو کارانەی کەبە ماوەیەکی کەم لەبەر چاوی کەوتن و بەلایەوە بوون بە بێگار.

ئیدی ژیانی پڕ جۆش و خرۆشی هێزەکە دەستی پێکردەوە، ئیدی متچیك بزوێنەری سەرەکی و میکانیزمی ئەم ئامێرە جەنگییەی دەرك نەدەکرد. گەلێ کار ئەنجام دەدران و ئەو لێی حاڵی نەدەبوو، ئیدی فێر بوو بوو بەرپەرچی ئەوانی دی بداتەوەو لە کەسیان نەترسێت, چونکە بە رواڵەت ئەویش وەکو ئەوانی دی رەش هەڵگەڕابووغارابوو، خۆر بردبووی، جل و بەرگەکەی ناڕەحەتی نەدەکرد، بەم چەشنە هەر چەندە بە رواڵەت لە وان جیا نەدەکرایەوە، بەڵام گشت خەون و ژیانە تازەو پڕ ئازایەتییەکەی لە جۆرە نامۆییەکدا توایەوە.

سەرەتای پاشەکشێ

ماروسکا کە متچیکی بینی، بەسەرسامییەوە هەستی کرد ئەو رق و کینەی جارانی بەرانبەری نییە، بەڵکو هەستی بە گێژییەکی تەواو دەکرد —بۆ ئەو ناڕەسەنە هەمدیس لەبەر دەممدا قوت بووەوە؟ ئەم هەستە خۆ بەخۆیە وای لە ماروسکا کرد کە تووڕە بێ، لەگەڵ ئەوەشا ئەم رووبەڕووبوونەوەیە بەجۆرێ پەرێشانی کرد کە پڕ بە دڵ حەزی دەکرد لەگەڵ یەکێکدا قسان بکات.

ئەمەی بە دوبوف گوت: ئێستاکێ کە لە کۆڵانەکەوە دەهاتم، ئەو کوڕەی لقەکەی شالدیبا، لە پێچەکەدا لەبەردەممدا قووت بووەوە، لە بیرتە —ئەو یارۆیەی کە بە خۆم هێنام.

– ئێ؟

– ئێ، ئێ. پرسیاری ئۆ ردوگای لێکردم، منیش گوتم بە دەستە راستا، دەرگای دووەم.

دوبوف بە تەواوی لە قسەکەی ماروسکا حاڵی نەبوو بوو، پێی وابوو هێشتا مەبەستە سەرەکییەی نەوتووە، بە پەلە پرسی: ئێ ئیتر؟

ماروسکا خۆی لە خۆیدا تووڕە بوو، هێندەی دی هەڵچوو: ئێ ئیتر دیتم و تەواو... دەتەوێ چ ببێ؟

ماروسکا کە کاسەی سەبری لێو ڕێژ بوو بوو، کوت و پڕ تاسەی قسەکردنی نەماو لەبری ئەوەی بچێتە سەیران و سەمای شەوانە کە پێشتر بڕیاری دابوو، یەکسەر رۆیی بۆ کادێنەکەو لەسەر کایەکە راکشا. بەڵام نەیتوانی بنوێ.

بیری ئاڵۆزو تێکەڵ و پێکەڵ، چەشنی بارێکی گران قورسایی دەخستە سەرشانی. وای هەست دەکرد متچیك بە ئانقەست خۆی نیشانی داوە، تا ناچاری بکات کارێکی خەڵەت بکات. بەم جۆرە ماروسکا سەراپای رۆژی دواییشی بە ناڕەحەتی بوراند. تەواوی رۆژەکە سەرگەردان و بێ ئۆقرە بوو. لەگەڵ ئەو ئارەزووەدا دەجەنگی کە هانی دەدا دووبارە بڕوات، متچیك ببینێ، بە توندی ئیعترازی لە فەرماندەکەی دەگرت کە: بۆچی بێ ئیش و بێ کار لێرە دانیشتووین و چ کارێك ناکەین؟ لەبێ تاقەتی و بێ کاریدا لێرە بۆگەن بووین، ئاخر ئەم لڤنسونە چ بیرێ دەکاتەوە؟ ئەرێ، دیارە خەریکە بیر دەکاتەوە کە چۆن بتوانێ چاکتر ماروسکا مژول بکات. هێندە دانشت و بیری لەم مەسەلەیە کردەوە نافەکی پانتۆڵەکەی سوا.

دوبوف پەی بەو هەڵچوونە دژاوارانەی ناخی ماروسکا نەبرد. ماروسکا تووشی هیچ هاو خەمێ نەبوو، بۆیە بە دڵی رەنجاوەوە هەستی کرد کە ئەگەر بە زووی کارێکی سەرەکی نەیەتە پێشێ, ئەوا دەبێ پەنا بەرێتە بەر بادەنۆشی. بۆ یەکەمجار لە هەموو ژیانیا، بە هوشیارییەوە لەگەڵ هەڵچوونە

دەروونییەکانیا دەجەنگی. ویستی ئەوەندە پتەو نەبوو، تەنیا رێکەوتە لە پڕەکان جلەوی ورە بەردان و بەزینیان دەگرت.
لڤنسون بە هۆی پاشەکشێ بۆ شوێنێکی دوور، تا رادەیەك پێوەندیەکانی لەگەڵ لقەکانی دیدا پچڕا بەشێ لەو هەواڵانەی کە هەندێ جار بە خۆی سەرپەرشتی کۆکردنەوەی دەکردن، بۆنی لێکدابڕانی ترسناکی لێدەهات. ناوچەی یۆلاخە بۆنی خوێنی لێدەهات.
لڤنسون بڕیاریدا لە رێگای نهێنی دارستانەکەوە، کە دەمێ ساڵ بوو پێی هیچ مرۆڤێکی نەکەتبووە سەر، خۆیان بگەیەننە رێگای ئاسن. لڤنسون مەعلوماتی ئەوەی دەستکەوتبوو کە بەو زووانە قیتاری سوپایی بە جل و بەرگ و چەکەوە بە ویدا تێدەپەڕێ، کارگوزارانی قیتارەکە قەولیان دابوویە کە بە وردی رۆژو سەعاتی تێپەڕبوونی قیتارەکەی پێ رابگەیەنن. چونکە دڵنیا بوو کە سنووری تەقریبی هێزەکە درەنگ یا زوو کەشف دەبێ و دەیزانی گوزەراندنی زستان لە دارستاندا بەبێ پێویستی و چەك و جل و بەرگی گەرم مەحاڵە، بۆیە بڕیاری پەلامارێکی بروسکە ئاسایدا. گونجارنکو بە پەلە مینەکانی نایەوە. دەستەکەی دوبوف لە شەوێکی تەمومژدا کە بە دزییەوە خۆی گەیاند بووە ناوچەی دژمن، لە پڕ لەسەر رێگای ئاسن قوت بووەوە.
مینەکەی گونجارنکو بێ ئەوەی زیان بە تاقە نەفەرێ بگەیەنێ، ڤارگونە بارییەکانی لە ڤارگونە نەفەر بەرەکان ترازاند، لەگەڵ دەنگی گرمەدا، رێڵە شکاوەکان لەنێو دووکەڵی تەقینەوەی دنیامیتدا چوون بە حەواداو پاشان کەوتنەوە سەر زەوی، پارتیزانەکان سیمی دوای مینەکەیان بەست بە تەلی تەلەگرافەوە تا ئەو خەڵکانەی دواتر ئەمە دەبینن ماوەیەك بیر بکەنەوە کە چۆن و بۆچی ئەم سیمەیان بە تەلی تەلەگرافەوە هەڵواسیوە.
وەختێ دەورێی ناوچەکەی دراوسێیان بە سواری هەڵمەتیان بردە سەر شوێنی رووداوەکان، ئەسپە بار قورسەکانی دوبوف لە قەڵای سویباگینودا هەڵوەستەیەکیان کردو پاشان بەنێو تاریکی شەوا لە رێگای دۆڵە تەنگەکانەوە درێژەیان بەرێی خۆدا، لە ماوەی چەند رۆژێکا بێ ئەوەی تاقە نەفەرێکیان لێ بفەوتێ خۆیان گەیاندە گوندی شی بی شی.
لڤنسون گوتی: باشە، باکلانوف ئێستاکێ چاك بیپارێزە! مەعلوم نەبوو بەو چاوە لێڵانەوە بە جدی قسان دەکات یان بە شۆخی. هەر ئەو رۆژە هەموو ئەو ئازووقەیە لە عەمارەکەدا بوو دابەشی کردو قەمسەڵەی سوپایی گەرم، شمشێرو نانی سوخاری دانێ، تەنیا هەندێ شتی هێشتەوە کە پڕ بە خورجێك بوو.
هەنووکە سەرانسەری یولاخە بە دەستی کەنارەکانی ئاسووریدا، بە دەستی دژمنەوە بوو، ئێستا هێزی تازە لە گەرووی ئیروخدزادا مۆڵەتی دابوو، دەورێی ژاپۆنیان لە هەموو شوێنێکا دەگەڕان.
پتر لە چەند جارێك لەگەڵ دەورێکانی لڤنسون دا لە یەکیان دابوو. لە ئاخرو ئۆخری
مانگی هەشتا هێزی ژاپونیان لە بەری چۆمەکەوە دەستیان بە سەرکەوتن کرد. زۆر بەووردی و وریایی و خاوییەوە دەهاتنە پێشەوە. هێزی پاڵێشت لە دوو قۆڵەوە ئاسایشی سەرەکی هێزەکەیان دابین دەکرد. مرۆڤ دەیتوانی لە جۆری هاتنە پێشەوەو توانای متمانە بەخش و وورییایاندا لە هەمان کاتدا کوێرانەیاندا– هەست بە ورەی پۆلاییینیان بکات.

دەورێکانی لڤنسون بە چاوی ترس لێنیشتووەوە دەگەڕانەوەو هەواڵی ناکۆك و بێ سەرو بەریان رادەگەیاند.

لڤنسون بە ساردیەوە پرسی: دەتەوێ چ بڵێی؟ دوێنێ گوتت لە سولومنایا بوون. ئێستاکێ دەڵێی ئەمڕۆ بەیانییەکەی لە موناکینو بوون. ئەم هەواڵە وا ناگەیێنی کە بیانەوێ پاشەکشێ بکەن؟

دەورێکە بە دەمەڵاڵکێوە گوتی: نازانم, رەنگە ئەوانەی لە سولومنایادا دیتمن پێشقەرەوڵەکانیان بووبن...

- باشە، ئەدی چۆنت زانی ئەوانەی کە لە موناکینو مۆڵیان داوە بەشی سەرەکی هێزەکەن و پێشقەرەوڵ نین؟
- جووتیارەکان وایان دەگوت.
- قوڕ بەسەر خۆت و جووتیارەکانت، ئەدی ئیشی تۆچ بوو؟ ئەوجا دەورێکە لە خۆیەوە حەکایەتێکی دروست کردو ئەوەی روونکردەوە کە چۆن زیاتر چوونە پێشەوە لە دژمن مەحاڵ بوو. بەڵام لڤنسون ئەوەی بۆ دەرکەتبوو کە دەورێکە ئەوەندە لە چپە چپی ژنان ترساوە، زاتی نەکردووە لە دەفەرسەخان پتر لە دژمن نزیك بێتەوە. لە نێو دەوەنەکانا دانیشتوەو جگەرەیەکی داگیرساندەوەو ئیدی بۆ خۆی وەختی گوزەراندووە تا لە کاتی خۆیدا بگەڕێتەوە بۆ لق.

دەورێکە لە کاتێکا چاوە فێڵبازە دێهاتییەکانی دەتروکاندو سەیری لڤنسونی دەکرد، لەبەر خۆیەوە تێفکری: خۆزیا خۆتم لەوێ دەبینی، بزانم چی....!

لڤنسون فەرمانی دایە باکلانۆف، دەبێ خۆت بچی بۆ ئەوێ و سەرێ بدەی. وەڵا وەکو مریشکان سەرتان دەبڕن. تۆ هەقت بەسەر ئەمانەوە نەبێ، یەکێکی تریش لە گەڵ خۆتا بەرەو بەر لە سپێدە هەرەکەت بکە.

باکلانۆف پرسی: کێ لەگەڵ خۆما بەرم؟ ئەگەرچی هەموو ناخی لە ترسی جەنگ هاتبووە لەرزین، بەڵام هەوڵی دەدا خۆی جدی وبە تەنگەوە هاتوو بنوێنێ، چونکە بە پێویستی دەزانی وەکو لڤنسون هەستی دەروونی خۆی وەشێرێ.

- کێت پێ خۆشە بیبە، بزانە ئەو کوڕە تازەیە لەگەڵ خۆتا بەرە، ئەوەی لە دەستەکەی کوبراکە.... نێوی چییە —متچیك؟ دەرفەتێکی چاکیشە تا بزانی چتۆ پیاوێکە، تێدەگەی؟ باشی دەرهەق ناڵێن، رەنگیشە بە هەڵەدا چووبن.

ئەم ماموریەتی تاقی کردنەوەیە بۆ متچیك خۆش بوو. لەم ماوە کەمەدا کە لە هێزەکەدا خزمەتی دەکرد، کۆمەڵێ کاری ئەنجام نەدراو، بەڵێنی بەجێ نەگەیەنراو و، چاوەڕوانی زۆر، لەسەر یەکدی کەڵکەبوو بوون...

ئەنجامدانی هەر یەکێکیان ئەگەر تاك تاك بخرانایە بەر چاو نرخ و بایەخێکی ئەوتۆیان نەبوو... بەڵام ئێستا بە تێکڕایی، بە جۆرێکی سەخت و ناخۆش باری شانیان قورس دەکرد، هەڵاتن و خۆ دزینەوەش لەم ئەرکانە، مەیسەر نەبوو. بۆیە وای دەهاتە بەرچاو کە دەتوانێ بە تەکانێکی بوغرایانەوە خۆی لە هەموویان رزگار بکا.

بەر لە سپێدە کەوتنە ڕێ. دارستانەکە بەسەر کێوەکانەوە بە ئاستەم سووری دەنواند. دووەم بانگی کەڵەباب، لە گوندەکەی بنار شاخەکەوە دەگەییە گوێ.

دنیا ساردو تاریك و هەندێك سامناك بوو. هەستی تووش بوونی خەتەر لەلایەك و ئومێدی سەرکەوتن لەلایەکی ترەوە گیانێکی جەنگاوارانەی ئەوتۆی لە بوونی هەردووکیاندا دروست کردبوو کە بە سەر هەموو هەستەکانی تریاندا زاڵ بوو. خوێن لە دەمارەکانیانا دەکوڵا ماسولکەکانیان تورت و سفت بوو بوو. دنیا ساردو بەکزەو ئاوسی هەورە گوڵە بوو. باکلانوف گوتی: پەنا بە خوا ئەسپەکەت عەنتکەیە! ئەوە قەت وریایی ناکەیت؟ واتێ دەگەم کوبراك ی گەوج فێری نەکردوویت کە چۆن وریایی و خزمەتی بکەی، ها؟

باکلانوف باوەڕی نەدەکرد کە یەکێك هەر بە ئاستەم سەرو سەختی لە گەڵ ئەسپدا هەبێ، ئەم ئەسپەی بەم ڕۆژە بگەیەنایە: فێری نەکردویت! ها؟

متچیك بە نیگەرانی وەڵامی دایەوە: بەڵێ، بە خۆت دەزانی و دەبینی کە ئەو زۆر کارامە نییەو پیاوی کۆمەك کردن نییە. پیاو نازانێ ئەم شتانە لە کێ بپرسێت؟ چونکە بەخۆی لە درۆکەی شەرمەزار بوو، لەسەر زینەکە ئۆقرەی نەدەگرت و سەیری باکلانۆڤ نەدەکرد.

- چۆن کەس نییە! ئێمە ئەو هەموو خەڵکەمان هەیە، هەموویان شارەزای ئەسپ و سوارین، سەربازی زۆر چاکن.

وێڕای ئەو بیرانەی سیسکێن خستبوویە مێشکی متچیك-ەوە، متچیك بەخۆیشی، خۆشی بە باکلانوف دا چوو، بەلایەوە پیاوێکی ڕێکۆ پێك بوو. باکلانۆف بە جۆرێ لەسەر زینەکە دانیشتبوو، دەتگوت پێوەی دووراوە، چاوە قاوەییەکانی زیت و زرنگ دیار بوون، مێشکی بە یەك کەڕەت هەموو شتێکی وەردەگرت و دەست بەجێ شتە گرنگ و بێ کەڵکەکانی لێکدی جودا دەکردەوەو دەگەییە دوا ئەنجام.

- شەیتان بە نەحلەت بێ، نازانم زینەکەت بۆ ئەوەندە دەلەقێ، هێی کوڕە ئەتو تا بۆت کراوە پاڵدۆکەت توند بەستووەو بەرۆکەکەت شل بەستووە، دەبێ بە پێچەوانەوە بیبەستی. بێنە با چاکی بکەم، بەر لەوەی متچیك تێ بگات و بزانێ چی دروست و چی هەڵە بووە، باکلانۆف دابەزی و مژۆڵی تەنگ و پاڵدۆکە بوو.

- خۆ دیقم کرد، وەرە خوارەوە -تۆ ئەم ئەسپە دەفەوتێنی، پێویستە سەر لە نوێ زینی بکەینەوە.

پاش ئەوەی چەند فرسەخێکیان بڕی، متچیك قەناعەتی هێناکە باکلانوف زۆر لەو چاکترو زیرەکترە، پیاوێکی بە هێزو ئازاو عەگیدەو دەبێ هەمیشە بێ چەندو چون گوێ ڕایەڵی بێ، لەلایەکی تریشەوە دۆستایەتی و خۆشەویستی باکلانۆف لەگەڵیا بێ فڕوفێڵ بوو. هەر چەندە باکلانوف دەیزانی کە لە متچیك لێهاتوو ترە، بەڵام بە چەشنێکی هاو بەرانبەری قسەی دەکرد. بە جۆرێکی بێ وێنە هەوڵی دەدا نرخی ڕاستەقینەی متچیك بدۆزێتەوە.

- کێ تۆی بۆ لای ئێمە نارد؟

- بە خۆم هاتم, بەڵام ماکسیمالستەکان ڕێنوێنیان کردووم کە ئێرە لە کوێ بدۆزمەوە.

وەختێ متچیك کاردانەوە ئاڵۆزەکەی ستاشینسکی بیر کەوتەوە، هەوڵی دا ئەوە روون بکاتەوە کە بە چ جۆرێ ناردوویانە.

– ماکزیمالیستەکان؟ خراپت کردووە تێکەڵاوی ئەوانە بوویت– ئەوان جگە لە چەنەبازی چ ئامانجێکی تریان نییە.

– من چ پێوەندییەکم پێیانەوە نەبوو، ئاشنایەتیم لەگەڵیاندا تەنیا لە بەر خاتری چەند دۆستێکی دەورانی خوێندکاریم بوو، کە لەگەڵیاندا بوون، بۆیە منیش.....

– تۆ ئامادەییت تەواو کردووە، ها؟

– چی؟ بەڵێ تەواوم کردووە.

– زۆر چاکە منیش چوومە قوتابخانەی پیشەسازی, دەمویست بەشی بەڕادی تەواو بکەم، بەڵام شانس نەیکردو تەواوم نەکرد، تێ دەگەی؟ من زۆر درەنگ دەستم پێکرد، ئەوجا بە دەنگێکی سکاڵا ئامێزەوە لەسەری رۆیی: بەر لەوە ناچار بووم لە کۆمپانیایەکی کەشتی رانیدا کار بکەم، تا برا چکۆلەکەم گەورە بێ و بتوانێ کار بکات، ئیدی پاش ئەوەش ئەو بەزم و رەزمە دەستی پێکرد....

پاش هەندێك بێدەنگی بە ئەسپایی درێژەی دایێ: بەڵێ ئامادەیی.... منیش سەردەمانێ گەنج بووم و حەزم دەکرد بچمە ئامادەیی، بەڵام باشە تۆ لەهەموو شتێکی شارەزای.

ئەمەی متچیك بە رێکەوت دەربارەی ئامادەیی باسی کرد، بەڕواڵەت زنجیرە بیرەوەرییەکی مردووی لە مێشکی باکلانوفدا زیندوو کردەوە. متچیك بە هەڵچوونێکی کوت و پڕەوە دەستی بەم باسە کرد کە تەواو نەکردنی ئامادەیی بۆ باکلانوف نەك تەنیا خراپ نەبووە بەڵکو زۆریش باش بووە، ئەوجا بێ ئەوەی مەبەستەکەی خۆی بزانێ نیازی وابوو قەناعەت بە باکلانوف بکات کە سەرەڕای بێ بەش بوونی لە خوێندن، هێشتا هەر پیاوێکی بە هۆش و زرنگ و گورجە، بەڵام باکلانوف هەستی نەدەکرد کە بێ بەش بوونی لە خوێندن چ چاکەیەکی تێدابێ و بە شێوەیەکی گشتی چ شتێکی لە باسە ئاڵۆزەکەی متچیك هەڵنەدەکڕاند، بۆیە زنجیرەی قسە دۆستانەکانی پچڕا.

هەردووکیان لە کاتێکا بە پاژنەی ئاوزەنگیەکان دەیانژەندە ئەسپەکانیانەوە، ماوەیەك بەبێ دەنگی رۆیشتن.

لە رێگادا زۆر جار تووشی دەورێکانی خۆیان دەبوون، دەورێکانی وەکو جاران بێ شەرمانە درۆیان دەکردو باکلانۆف تەنیا سەری دەلەقاند، باکلانوف و متچیك لە مەزرایەکدا دابەزین کە سێ فەرسەخان لە گوندی سولومبانا دوور بوو، ئەسپەکانیان لەوێ جێ هێشت و خۆیان بە پێیان بەرەو گوندەکە چوون، هەتاو بەرەو کەلی ئاوا بوون دا دەکشا.

رەفتەی رەنگاو رەنگی سەری ژنانی دێهاتی گیانی دەخستە بەر کێڵگەو مەزرا کپەکان. سێبەری کاڵ و خەستی گیشە زڵەکان بە جۆرێکی تەسەلا بەخش بە هەموو لایەکا پەرت بوو بوو، لە رێگادا تووشی گالیسکەیەك بوون، باکلانوف لێی پرسین کە ئاخۆ ژاپۆنییەکان لە سولوفایا جێگیر بوون.

- ئێژن ئەم بەیانییە (5) دەورییەی ئەوانیان لەم نزیکانە دیتووە، بەڵام ئێمە بە درێژایی ڕۆژەکە چ ئاسەوارێکی ئەوانمان نەدیتووە نەحلەتیانە... بریا وازیان دەهێنا تابەلای کەمەوە حاسلاتەکەمان خڕ دەکردەوە!.

دڵی متچیك کەوتە لێدان، بەڵام نەترسا، باکلانوف گوتی: ئەم قسەیە وا دەگەیەنێ کە بەڕاستی لە موناکینو دانو ئەوە (5) کەسەش دەورێکانیان بوون. ئێستا دەتوانین بچینە ناو گوندی.

کە گەیشتنە ناو گوند، سەگەل بە حەپە حەپ لێیان خڕبوونەوە. گالیسکەك لە پەنای میوانخانەیەك دا وێستا بوو، ئەمان بە تەکیا ڕەت بوون، چەپکێك گیای وشك بە دەستەکێکی سەر دەرگای میوانخانەکەوە بوو. میوانخانەکە هەر بەو نیشانەیەش دەناسرایەوە. بە دوو قوڵی هەندێ نانیان گوشییە نێو شیرەوەو خواردیان. پاشان وەختێ متچیك ڕووداوە ترس وروژێنەکانی ئەو ڕۆژەی وەبیر خۆی دەهێنایەوە، سیمای باکلانوڤ لەبەر چاو بەرجەستە دەبوو کە چۆن بە ڕووخۆشی و گەشییەوە لە کاتێکا چۆڕاوگەی شیر بەسەر لێوەییەوە سپی دەچۆوە، لە میوانخانەکە دەرچوون. هێشتا چەند هەنگاوێ دوور نەکەوتبوونەوە، تووشی ژنێکی قەڵەو بوون کە داوێنی کراسەکەی گرتبووە دەستییەوەو بەغار لەکۆڵانێکەوە دەهاتە دەرێ. کوت وپڕ لەبەر دەمیاندا وێستاو بەرد ئاسا لە جێی خۆی چەقی. چاوەکانی دەتگوت لە ترسا دەرپۆقیون. وەکو ماسیەك لە ئاو دەرهێنرابێ دەمی کردەوەو هەندێ هەوای هەڵمژی، دەست بە جێ بە دەنگێکی تیژ هاواری کرد: ئەهای کوڕەکانم بۆ کوێ دەڕۆن؟ یەك دنیا ژاپۆنیان ڕژاونەتە دەوروبەری قوتابخانەکە! خەریکە بۆ ئێرە دێن! خێرا غاردەن، خەریکە دێن.

بەر لەوەی متچیك لە قسەی ژنەکە حاڵی بێ، چوار سەربازی ژاپۆنی لەهەمان کۆڵانەوە تفەنگ بەشان، بە هەنگاوی سوپاییانەوە هاتنە دەرێ. باکلانوف هاواری کرد. دەمانچەکەی دەرهێنا. تەقەی لە دوانیان کرد. متچیك بە چاوی خۆی بینی پارچەی جلە خوێناوییەکانیان لە پشتەوە کەوتە سەر زەوی . باکلانوف گوللەی سێیەمی تەقاندو دەمانچەکەی لە کارکەوت. یەکێك لە دوو سەربازە ژاپۆنییەکە هەڵات و ئەوی تریان تفەنگەکەی لە شانی هێنایە خوارەوە. لەم ساتەدا متچیك بە هێزێکەوە کە لە ترسا پەیدای کردبوو. چەند تەقەی لەسەر یەك کرد، دوا گوللەی بەر سەربازە ژاپۆنییەکە کەوت و بە دەم ئێش و ئازارو سوێوە کەوتە سەر عاردەکەو بە تلدان ڕۆیی. باکلانوف هاواری کرد: ڕاکە! بەرەو گالیسکەکە!

لە چاو تروکانێکا ئەسپێکیان کردەوە کە خەریکی جووتە وەشان بوو، بەسەر جادەکەو بە نێو تەپ و تۆزدا تێیان تەقاند. باکلانوف لەسەر گالیسکەکە وێستابوو. پەیتا پەیتا بە کۆتایی هەوسارەکەو بە هەموو توانایەوە لە ئەسپەکەی دەدا، بەردەوام ئاوڕی دەدایەوە تا بزانێ کەس دوایان دەکەوێ یان نا. لە نێو گوندەکەوە پێنج شەیپورچی کەوتنە لێدانی شەیپووری خەتەر. باکلانوف بەڕقەوە هاواری کرد: لێرەن، هەموویان لێرەن! هەر هەموویان، زۆربەی هێزەکەیان... دەنگی شەیپورچییەکان دەژنەوی؟.

متچیك چ شتێکی نەدەبیست. لە حاڵێکا لەنێو گالیسکەکە ڕاکشا بوو، هەستی بە گورج و گۆڵییەکی لە ڕادەبەدەر دەکرد. بەخۆی ساغ بوو، سەربازێکی ژاپۆنیشی کوشت بوو، متچیك

بیری لە سەربازە ژاپۆنییەکە دەکردەوە کە لە نێو ئەو خاکە گەرمەدا بەئازارەوە دەتلایەوەو سوێی مەرگ تای لێ هێنا بوو. وەختێ روانیە باکلانوف، سیمای لە رەنگ کەوتووی باکلانوڤ بەلاوە کرێت و سامناك بوو.

دوای تۆزێك باکلانوف دەستی بە پێکەنین کرد: تا رادەیەك باش هاتینە دەست، وانییە؟ ئەوان هاتن نێو گوندەکەو ئێمەش لەوێ بووین، برادەر بە راستی تۆ جێی متمانەیت. چاوەڕوانی ئەمـــــــــــــــــــــم لـــــــــــــــــــــــــێ نـــــــــــــــــــــــــــــــــەدەکردیت.

ئەگەر ئەو کارەی تۆ نەبا بە گوللە دایان دەبێژاین! متچیك بە رەنگی زەردەوە کە لە گوڵە گەنمێکی نەگەییوی سیسەوە بوو دەچوو، لە نێو گالیسکەکە راکشابوو و هەوڵی دەدا سەیری باکلانوف نەکات.

نزیکەی دوو قۆناغ بێ ئەوەی کەسێك دوایان کەوتبێ، بە توندی غاریان دا ئەنجام باکلانوف لە پاڵ تاقەدار هەنارێکا کە لق و پۆپی بەڕووی جادەکەدا هاویشتبوو وێستا: تۆ لێرە بە، تا من بچمە سەر درەختەکەو تەماشایەك بکەم، بزانم وەزع و حاڵ لە چ دایە، متچیك کە لەهەڵچوونا زمانی گیرابوو پرسی: بۆ بچیت؟ با دەرچین، دەبێ هەواڵەکە بەرین، ئیدی ئاشکرایە کە هەموویان لێرەن. متچیك هەوڵی دەدا باوەر بە قسەکەی خۆی بکات. بەڵام نەیدەتوانی.....

دەترسا لە دەوروبەری دژمندا بوەستن.

– نا، سەبر بکەین باشترە، کوشتنی ئەو سێ کەسە بەس نییە، پێویستە بچینە بنج و بناوانی کارەکەیان.

نیو سەعات لەوە دوا دەستەیەك سوارەی سوپایی لە سولومپیاناوە دەرچوون، ناخی باکلانۆف هاتە لەرزین و لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە: ئەگەر بمانبینن چ دەکەن؟ ئێمە ناتوانین بەم گالیسکەیە دەرچین. خۆی کونترۆڵ کردو بڕیاری دا تا دەکرێ لێرەدا وەمێنن. متچیك ئاگای لەو پۆلە سوارە نەبوو کە لەولای گردەکەوە دەجووڵان و گەییبوونە ناوەندی رێگاکەی بەینی ئەمان و گوندەکە. باکلانوف لەسەر درەختەکەوە دەیڕوانیە ریزی سفتی ئەو پیاوانەی کە لە گوندەکەوە دەردەچوون و تفەنگەکانیان لە نێو تۆزو گەردا دەبریقانەوە. وەختێ بەرەو ئەو مەزرایەی ئەسپەکانی خۆیان لێ بەجێ هێشتبوو، پاشەکشەیان کرد ئەوەندەیان فشار لە ئەسپەکە کردبوو، تەواو شەکەت بوو بوو، لەوێ سواری ئەسپەکانی خۆیان بوون و لە چاوتروکانێکا بە چوار ناڵە کەوتنە سەر جادەی شی بەشی. لڤنسون بەپێی دووربینی ئاسایی خۆی چاوەڕوانی گەڕانەوەی ئەوانی نەکردو (وەختێ ئەوان گەڕانەوە شەو تاریك بوو بوو) حەرەسەکانی دامەزراند –دەستەکەی کوبراك کە تەنیا سێیەکیان بۆ ئاگاداری ئەسپەکان تەرخان کرابوون، بە پیادە لە پەنای بارستە خۆڵێکی قەڵایەکی چکۆڵەی کۆنی مەغۆلیان سەنگەریان گرت، متچیك ئەسپەکەی بە باکلانۆف سپاردو خۆی لە نێو هاوڕێکانیا مایەوە.

متچیك زۆر شەکەت بوو، بەڵام نەیدەویست بخەوێ. بایەکی ساردو شێدار لە چۆمەکەوە دەهات. پیکا بە دەم خەوەوە دەیناڵاندو گینگڵی دەدا. پوش و گیاکان بە جۆرێکی نا مەفهوم لە ژێر پێی نۆبەچییەکاندا خشەخشیان دەکرد. متچیك لەسەر پشت راکشا بوو و چاوی بڕی بووە

ئەستێرەکان. هەستارەکان لەبن میچی ئاسمانی بێ بن و تاریکا، لە پشت پەردەیەکی ئەستووری تەمەوە هەڵواسرابوون، بەحاڵ دەبینران.

متچیك هەستی دەکرد هەمان بۆشایی باوەشی بە ئاسمانی دڵیا کردووە، چونکە چ هەسارەیەکی تێدا نەبوو، بەڵکو تاریکترو خاڵی تریش دەینواند. بە مەیا ئەو بیرەی لە مێشکا زیندوو بووەوە کە دەبێ فرولوف هەمیشە هەست بەم چەشنە بۆشاییە بکات. کوتوپڕ وای بە خەیاڵا هات کە رەنگە چارەنووسی خۆیشی وابێ. هەوڵی دەدا ئەم بیرە سامناکانە لەمێشکی خۆی بتارێنێ، بەڵام تارمایی فرولوف بەرچاوی بەر نەدەدا، زۆر چاك دەیبینی لەسەر تەختێك خەوتووەو دەستە سستەکانی بەملاو بەولایدا شۆڕ بوونەتەوە، سیمای وشك و ژاکاو بوو، درەختی ئەفرا بەسەر سەرییەوە هێدی هێدی خشەخش دەکات. متچیك بە ترسەوە بیری کردەوە کە مردووە، بەڵام فرولوف قامکەکانی بزواندو بەلای متچیکدا وەرچەرخاو بە پێکەنینێکی وشکەوە گوتی:

– وەزعی هاوڕێکانمان زۆر خراپە. ئەوجا کوتوپڕ موچوڕکەیەك لەتری پێدا. پەتۆ شڕەکەی سەری لاچوو. متچیك سەیری کرد چ فرولوڤ لە ئارادا نەبووەو ئەوە سەربازێکی ژاپۆنییە. بەخۆی گوت: زۆر سامناکە!.

ئازای گیانی نیشتە لەرز، بەڵام ڤاریا بەسەریا دانەوییەوەو بە ئەسپایی گوتی: نەترسە! بەدەنی سادو فێنك بوو. متچیك کە هێور بۆوە، بە ئەسپایی گوتی: بم بوورە لەوەی کە باش خوا حافیزیم لەگەڵ نەکردیت، من تۆم خۆش دەوێ. ئەوجا باوەشی پێدا کردو بە خۆوەی گوشی. کوتوپڕ هەموو شتێك سڕایەوەو لە خاڵێکدا ون بوو. دوای تۆزێك هەستاو لە سەر زەوی دانیشت. بەدەم چاوگلۆفتن و تروکانەوە بە لەپە کوتێ بەدووی تفەنگەکەیا گەڕا، دنیا تەواو روناك بوو بۆوە. پیاوانێکی زۆر بە دەم پاڵتۆ لە خۆپێچانەوە هەرا هەرایان بوو. کوبراك تا نێو قەدی چوو بووە نێو دەوەنەکانەوە، بە دووربینەکەی دەیڕوانییە دەوروپشتی. ئەوانەی کە لێی خڕ ببوونەوە دەیان پرسی: لەکوێن؟ لە کوێن؟

متچیك، ئەنجام تفەنگەکەی دۆزییەوەو بەرەو لای بارستە خۆڵەکە خزا. لەوێدا بۆی دەرکەوت کە پرسیارەکان دەربارەی دژمنە، بەڵام چ ئاسەوارێکی دژمنی بەدی نەدەکرد. بۆیە ئەویش پرسی: لە کوێن؟

سەر دەستەکە بە دەنگێکی نێر گوتی: بۆ هەمووتان لێرە خڕبوونەتەوە. ئامادەبن! زەلامێکی دەڵەك دایە دواوە.

وەختێ هەموویان لە پشتی دیوارەکەوە خۆیان بە عاردی داداو سەنگەریان گرت، متچیك هەر سەرەتاتکێی بوو تا دژمن ببینێ.

چەندین جار لە زەلامەکەی تەنیشت خۆی پرسی: لە کوێن؟ بەڵام زەلامەکە کە لەسەر سك راکشا بوو، و لێوی شۆڕ بوو بووەوە، گوێی بە قسەکانی متچیك نەداو لەبەر هۆیەکی نادیار قامکەکانی ئاخنیی بووە گوێچکەیەوە. لە پڕ لە متچیك گەڕایەوە شێت ئاسا کەتە جنێو

پێدانی، متچیك فریا نەكەوت وەڵامی جنێوەكانی بداتەوە, چونكە لەو ساتەدا دەنگی فەرمان بەرز بۆوە: ئا–ما–دە!

گەرچی متچیك هێشتا دژمنی نەدەبینی و زۆر بە داخەوە بوو كە وەكو ئەوانی دی توانای دیتنی دژمنی نییە، لولەی تفەنگەكەی لەسەر بارستە خۆڵەكە گیركردو لەگەڵ فەرمانی تەقەدا لە خۆڕاو بێ ئامانج كەوتە تەقەكردن، نەیدەزانی كە نیوەی پارتیزانەكان بە هیچ جۆرێ دژمنیان نەدیتووەو تەنیا وایان دەنوان كە دژمنیان بینیوە. ئەمەش خۆی لە خۆیدا بۆ خۆپاراستن بوو لە گاڵتە پێكردنی پاش تەواو بوونی شەڕ.

كوبراك هەمدیس فەرمانی دا: تەقە! متچیك بە هەمان شێوە كەوتەوە تەقە كردن.

دەستەیەك هاواریان كرد: ئەها, چاكیان خوارد! ئەو دەستەیە بە غەڵبە غەڵب و بە جۆرێكی ناڕێك و پێك مژوڵی گفتوگۆ بوون. سیمایان شاد و بەدەماغ بوو.

سەر دەستەكە بە دەنگی بەرز فەرمانی تەقە راگرتنی دا: بەسە, بەسە! ئەوەكێیە تەقان دەكات! فیشەك خەسار مەكە!

متچیك بۆی دەركەوت دیدەوانێكی ((رصد)) ژاپۆنی هەوڵی دابوو لە وێوە بچێتە پێشێ. بەڵام ئێستا ژمارەیەكی زۆر لەوانەی كە وەكو ئەو چ ئاسەوارێكی دژمنیان نەبینی بوو. گاڵتەیان بەو دەكرد، زۆربەیان لافیان لێ دەدا كە ژاپۆنییەكانیان پێكاوەو لەسەر زینەكانەوە خستوویاننەتە خوارێ. لەم لە حزەیەدا هاژەی تۆپێكی مەیدانی لە ئاسمانا دەنگی دایەوەو دەنگەكەی سەرانسەری دۆڵەكەی گرتەوە، ژمارەیك لە پارتیزانەكان لە ترساندا كەوتن و متچیكش وەكو یەكێك گوللەی بەر كەوتبێ خۆی گرمۆڵە كرد، متچیك یەكەمجاری بوو كە لە هەموو ژیانیا دەنگی تۆپی دەژنەوت. گوللە تۆپەكە لە پشتی كوندەكەوە تەقییەوە. هاژەی دەسترێژی رەشاش شێتانەو بەردەوام دەگەییە گوێ دەنگی دەیان فیشەكی تفەنگ قۆناغ بە قۆناغ دەگەییە گوێ. پارتیزانەكان وەڵامی ئەم تەقانەیان نەدەدایەوە.

متچیك پاش سانییەك لەوە دوا یا سەعاتێك لەوەدوا –هەستكردن بە وەخت و شوێن لەبەین چوو بوو– هەستی كرد ژمارەی پارتیزانەكان، زیادی كردووە، باكلانوف متیلستای بینی كە بەبن دیوارەكەدا دێتە پێشەوە.

باكلانوف دووربینێكی بە دەستەوە بوو. دەم و چاوی متیلستا گرژ بوو بوو، پەڕەی كەپوی تەواو كرابووە.

باكلانۆف بە دەم چارە گرژ كردنەوە گوتی: ئەها, ئەمە تۆ لێرە خەوتووی باشە وەزع و حاڵ چۆنە؟

متچیك بەدەم خۆ گورج كردنەوەو بە زەردەخەیەكی تاڵەوە پرسی: ئەسپەكانمان لە كوێن:

باكلانۆف گوتی: لە دارستانەكەدان هەنووكە بە خۆیشمان دەچین بۆ ئەوێ، مەجبور بووین كەمێك پێشیان بگرین، غەدرمان كرد لێرە نەڕۆیشتین. دیار بوو دەیویست زاتی بخاتە بەر: دەستەكەی دوبوف لەو خوارەوەن، لە دۆڵەكەدان، ئاه.... نەحلەتی!

لە ئەنجامی تەقینەوەیەکی نزیکا ئەو جنێوەیدا. هێزەکەی لڤنسون–یش هەر لەوێن لە کاتێکدا دووربینەکەی بە دەستەوە بوو، بە پاڵ پارتیزانەکانا کەوتە ڕێ.
وەختێ متچیك دەیویست بۆ جاری دووەم تەقە بکات، ئیدی سەربازە ژاپۆنییەکانی دەبینی: وەکو شەپۆل دەهاتنە پێشێ لە دەوەنێکەوە بۆ دەوەنێکی دی دەکشان. ئەوەندە نزیك بوون کە ئەگەر هەلاتنیش پێویست بوایە، ئیدی دەرفەت نەمابوو. متچیك هەستی بەشتێ دەکرد کە پتر چاوەڕوانییەکی پڕ ئازار بوو وەك لەوەی ترس بێ: ئاخۆ ئەم کارەساتانە کۆتاییەکیان هەیە؟ لە پڕ کوبراك دەرکەوت و هاواری کرد، تەقە لە چ دۆزەخێك دەکەی؟ متچیك ئاوڕی دایەوەو دەرکەوت کە فەرماندە لەگەڵ ئەوی نەبوو، بەڵکو لەگەڵ پیکای بوو، کە هێشتا لە دنیای خۆیدا دەژیا، پیکا لە دوای دوای هێزەکەوەوە لە پاش هەموویانەوە لەسەر زەوی راکشا بوو، دەموچاوی لە خۆڵەکە چەقاندبوو و، تفەنگەکەی بەسەر سەرییەوە گرتبوو. پیکا لە خۆڕا دەستی بە پەلەپتکەی تفەنگەکەیا دەناو تەقەی دەکردە نێو گەڵاو پۆپی درەختێکی بەرانبەرییەوە. ئێستاش پاش هاوارەکەی کوبراك–یش دەستی لە پەلەپیتکەی تفەنگەکەی هەڵنەگرت. ئیدی مەخزەنی تفەنگەکەی خاڵی بوو، تەنیا دەنگی ناسازی چرکە چرکی پلەپیتکەی تفەنگەکەی دەهات، فەرماندە چەند لەقەیەکی پێدا ماڵی، پیکا هێشتاش هەر سەری لەسەری عاردەکە هەڵنەبڕی.
دوای چاوتروکانێك هەر هەموویان هەڵاتن، ئەمە یەکەم شکست و پاشەکشەی ناڕێك و پێکیان بوو، بەڵام پاشان ریزیان بەست و مەسافەیان وەرگرت. متچیکیش بێ ئەوەی بزانێ چ قەوماوە لەگەڵ ئەواندا غاریدا. بەڵام لە دژوارترین ساتدا هەستی بەوە کرد کە خەڵکانێ هەن کاردانەوەیان بەرانبەر بە رووداوەکان جیاوازە لە کاردانەوەی ئەم و رێبەری کارەکانی ئەم و ئەوانی دی دەکەن، متچیك ئەو خەڵکانەی نەدەبینی بەڵام لە مەبەستیان بێ ئاگا نەبوو.
کاتێ گەیشتنە گونەدەکە چاوی ژێر کردەوە. هەموو هزرو بیری کۆکردەوە ئێستا هەموویان بە درێژایی ریزێکی درێژ رێیان دەکرد–بێ ئیختیار چاوی بۆ ئەو کەسانە دەگێڕا کە رێنوێن و رێبەری چارەنووسیان بوون. لڤنسون لە پێش هەر هەموویانەوە دەرۆیی، هەیکەلی بچکۆلەی ئەوەندە کەم جۆرم بوو، و دەمانچە گەورەکەی بە جۆرێکی ئەوەندە سەیر دەجوڵا کە بە زەحمەت باوەڕ دەکرا ئەوە سەر فەرماندەی هەمووان بێ. وەختێ متچیك خەریکی تاوتووێ کردنی ئەم بابەتە بوو. دووبارە گوللە بارانێکی خەست و خۆڵ کران. هەستی دەکرد گوللەکان جارێ سەری قژی دەگرت و جارێك وەکو بروسکە بە بناگوێی دا گیزەی دەکردو رەت دەبوو. لەشکرەکە بۆ پێشەوە هێرشی برد، چەند کەسێك لە پارتیزانەکان کەوتن و لە سەر زەوی تلیاندا. متچیك لەبەر خۆیەوە بڕیاریدا کە ئەگەر ئەمجارە مەجبور بە تەقە کردن ببنەوە، وەکو پیکا بکات.
بیرەوەری تاڵی تری ئەو رۆژە، سیمای ماروسکا بوو بەسەر ئەسپەکەیەوە. ئەسپەکەی دەمی داچەقاند بوو، ددانەکانی بە دەرەوە بوون. یاڵە ئاگرینەکەی بەدەم بایەکەوە شەپۆلی دەدا. ئەوەندە بە خێرایی تێپەڕی، دەست نیشان کردنی سوارەکەو ئەسپەکە مەحاڵ بوو، پاشان

متچیك بـۆی دەركـەوت كـە ماروسـكا یەكێكـە لـەو كەسـانەی پێوەنـدی نێـوان دەسـتە جەنگاوەرەكان دابین دەكات.

متچیك لە نێو دارستانەكەداو لەسەر جادە كوێستانییەكەدا كەلە ژێر سمی ئەسپدا ساف بوو بوو، بە تەواوی هاتەوە سەرخۆ، ئێرە سێبەر بوو. هەموو شتێك هێدی و ئارام دەهاتە بەرچاو درەختـانی سـەرووی ئـازادی دارسـتانەكە، لـە ژێـر لـق و پۆپـە چـڕو شـۆكە گرتـوو، و ئـارام بەخشەكانی خۆیدا پەنای دەدان.

کاری سەختی ڕۆژانە

هێزەکە پاش شەڕێك. لە دۆڵێکی سەوزو خۆشدا جێگیر بوو، و لە چاو ون بوو، وەختێ لڤنسون بەسەر ئەسپەکانا دەگەڕا چاوی بەزیوچیخا کەوت.

– ئەمە چییە؟

متچیك بە دەم منگەمنگەوە گوتی: چی، چییە؟

– زینەکەی لێ وەکە با پشتی ببینم.

متچیك بە دەستی لەرزۆکەوە تەنگ و پالۆکەی کردەوە.

لڤنسون بە دەنگێك کە وای دەگەیاند جگە لەمە چاوەڕێی چ شتێکی دی نەبووە، گوتی: ئەها، ڕاستە پشتی بریندارە، دیارە پێت وایە دەبێ تۆ سواری بیت و یەکێکی دی بێت خزمەتی بکات؟

لڤنسون هەوڵی دەدا دەنگی هێمن بێ. بەڵام نیگەران بوو، بە قینەوە بە قامکان بەر بووە ئەو شولەی کە لە درەختێکی کرد بۆوەو ورد وردی کرد.

– فەرماندەی دەستە وەرە ئێرە! ئەمە چییە. بۆ ئاگات لێ نەبووە؟

فەرماندەی دەستە بە ئەبڵەقی تەماشای زینەکەی دەست متچیك–ی کردو بە دەنگێکی لەرزۆك گوتی: چەندین جار ئەم شتانەم بەم گەوجە گوتووە!

لڤنسون بەدەم تووڕدانی شولە وردکراوەکەوە هەمدیس گوتی: دەزانم! بە سیمای وشك و ساردەوە ڕوانییە متچیك و گوتی: بچۆ کن مەسئولی تەداروکات و بارگیرێکی لێ وەربگرە تاکو برینەکانی ئەمە مالیجە دەکەی.

متچیك لە پەستی و شەرمەزاری و داماویدا دەلەرزی. لەبەر ئەوە پەست و شەرمەزار نەبوو کە کەمتەرخەمی دەرهەق بە ئەسپەکە کرد بوو، بەڵکو لەبەر ئەوە پەست بوو کە بەو وەزع و حاڵەوە زینەکەی بە دەستەوە گرتبوو، و تا ڕادایەك گەوج دەهاتە بەرچاو، بۆیە لە ژێرە لێوەوەو بە پچڕ پچڕی گوتی: هاوڕێ لڤنسون گوێ بگرە، من کەمتەرخەم نیم، تۆ بزانە، سەبرکە..... باوەڕم پێ بکە زۆر بە چاکی خزمەتی دەکەم. بەڵام لڤنسون بێ ئەوەی ئاوڕ بداتەوە چوو بە لای ئەسپێکی دیکەوە.

کەم بوونی پێداویستییەکانی ژیان هەر زوو بە زوو هێزەکەی بەرەو دۆڵێکی تەنیشت بکێش کرد. هێزەکە پاش چەندین پێکادان لەگەڵ دژمناو دوای بڕینی ڕێگایەکی زۆر، شەکەت و ماندوو بوو بوو، بۆیە بە پەلە لە پێچ و پەناکانی دەوروبەری یولاخە بڵاوبۆوە، ژمارەی ئەو گوندانەی کە هێشتا دژمن داگیری نەکردبوون، زۆر بە خێرایی کەم دەبۆوە. مەگەر بەشەرش لەتێ نان یان مشتێ جۆ دەست بکەوتایە, زۆر جار برینی ئەو بریندارانەی کە تازە چاك بوو بوونەوە، دەکولایەوە. پارتیزانەکان مۆن و کەم دوو و بێ ورەو بێ حەوسەڵە بوو بوون.

لڤنسون دەیزانی کە هاندەری زەلامەکانی تەنیا عیزەتی نەفس نییە، بەڵکو گەلێ هۆی بالاّو بە هێز –گەرچی بە رواڵەت زۆربەیان پەنامەگی و شاراوە بوون– هانی دەدان خۆ لەبەر سەختی و دژواری و تەنانەت مەرگیش رابگرن، هانی دەدان بە خۆیان داوا بکەن تێکڕا لە پێناوی ئامانجی هاوبەشیاندا لە دارستانەکەدا لە نێو بچن، هەروەها دەیزانی ئەم غەیزە زاتییەی زەلامەکانی لە سایەی حەزو ئارەزووی بووندا شاردراوەتەوە. چونکە هەموو ئینسانێك دەبێ بخوات و بخەوێ، چونکە بەدەنی بنیادەم لاوازو بێ توانایە، ئەم پیاوانە لە ژێر باری قورسی نیگەرانی داو لە کاتێکا بێ توانایی خۆیاندەناسی ئەرکە قورسەکەیان بە وانە سپاردبوو کە لە خۆیان بە هێزتر بوون= بەوانەی لەبابەتی لڤنسونن، باکلانوف و دوبوف بوون، کە لە ئاستی ئەم مەسئولیەتەدا پتر بە تەنگی زەلامەکانەوە دەهاتن تا بە تەنگی پێداویستییەکانی خەوو خۆراکی خۆیانەوە بێن.
لڤنسون ئێستاکێ بەردەوام لە نێو زەلامەکانیا بوو، بە خۆی لە شەڕەکاندا ڕێبەری و ڕێنوێنی دەکردن، لە یەك قاپدا نانی لەگەڵ دەخواردن. شەوان خەو نەدەچووە چاوانی. سەری لە دەوری و حەرەسەکان دەدا: هەمیشە دەم بە پێکەنین بوو، تەنانەت کە دەربارەی بچوکترین و کەم بایەخترین شت لەگەڵیاندا دەدوا، لە هەر وشەیەکەوە کە لە زاری دەهاتە دەرێ. مرۆڤ وای هەست دەکرد، دەیەوێ بڵێ: بزانە چۆن هاوبەشی خەم و ناخۆشییەکانتانم! ڕەنگە سبەینێ لە پەناێیکدا لە برسا بمرم، ڕەنگە بگیرێم و لە سێدارە بدرێم، بەڵام هەرگیز نائومێد نابم، بۆچی؟ چونکە لەم چەشنە مردنە باکم نییە....
وێڕای ئەم هەموو هەوڵانەشن ئەو داوە نا دیارانەی لڤنسونیان بە دڵی هێزەکەوە گرێ دەدا، ڕۆژ بە ڕۆژو یەك لە دوای یەك دەپچڕان. کە داوەکان خاوتر دەبوونەوە، دەسەلاّتی لڤنسون بەسەر پارتیزانەکاندا کەمتر دەبۆوەو ئیدی وەکو هێزێکی غەریب بەسەر لەشکرەکەوە دەینواند.
پارتیزانەکان بۆ دابین کردنی خواردنی خۆ دەچوونە قەراخ چۆمەکەو دینامیتیان تێدا دەتەقاندەوەو ڕاوە ماسییان دەکرد، ئاوی چۆمەکە سارد بوو، کەس نەبوو بە حەزی خۆی بچێتە نێو ئاوەکەوەو ماسییەکان بگرێتەوە. ئیدی بە تۆبزی زەلامێکی کەم جورمیان دەگرت و دەیانخستە ئاوەکەوە. هەندێ جار قورعەیان دەکرد، زۆربەی کات قورعەکە بەر لافروشکا ناوێك دەکەوت، لافروشکا پیاوێکی لاڵەپەتەی شەرمنۆك بوو، جاران شوانە بەراز بوو. کەس نێوی شۆرەتی نەدەزانی. لافروشکا زۆر لە ئاو دەترسا، وەختێ لە کەنارەکەوە بەرەو نێو چۆمەکە دەخزی، خۆی خڕ دەکردەوەو دەلەرزی، وەختێ متچیك پشتە لاوازو بەزەیی وروژێنەکەی دەبینی، زۆری دڵ پێ دەسووتا.
ڕۆژێك لڤنسون بەمەی زانی، هاواری لە لافروشکا کرد: سەبرکە! ئەوجا لە کابرایەکی ڕێوەلەی پرسی کە دەتگوت لەشی لەنێو دەرگایەکدا گیر بووەو بە شاپ لافروشکای دەخستە ئاوەکەوە: بۆ خۆت ناچیت؟

کابرا برژانگە سپییەکانی لەسەر چاوە قین گرتووەکانی هەڵبڕیو بە لاسارییەوە وەڵامی دایەوە، ئەدی بۆ تۆ ناچی؟ لڤنسون بە هێمنی گوتی: ئەمە کاری من نییە. من بە ئەندازەی کافی کارم هەس بەڵام تۆ دەبێ ئەم کارانە بکەی.

خێرا پانتۆڵەکەت داکەنە دەی! نابینی ئاوەکە خەریکە ماسییەکان دەبات؟

- با بیبات، من کۆیلەی کەس نیم! پشتی کردە لڤنسون و لە کەنارەکە دوور کەوتەوە، چەندین چاو بە نیگای تاییدکردنەوە شوێنی کەوتن، پاشان بە بزەی تەوس ئامێزو گاڵتە پێکردنەوە بەرەو لای لڤنسون وەرچەرخان. گونجارنکو بەدەم کردنەوەی دوگمەکانی کراسەکەیەوە گوتی:
- کە خەڵکانێکی بێ کەڵکن!

لڤنسون بە توندی دەستووریدا...... بگەڕێوە!

گونجارنکو دەستی لە کردنەوەی قۆپچەکانی کراسەکەی هەڵکرت و ڕەق راوەستا.

توانایەکی چاوەڕان نەکراو لە دەنگی لڤنسوندا هەست پێدەکرا. پیاوەکە هەڵوەستەیەکی کرد، ژیوان بوو لەو سەریەشەیەی کە بە خۆی دروستی کردبوو، بەڵام بە هیچ کلۆجێ حەزی نەدەکرد لەبەر چاوی هاوڕێکانیا سەر کۆنە بکرێ. بۆیە سەر لە نوێ دووپاتی کردەوە: یەکجار پێم گوتیت من ناچم.

لڤنسون بە هێوری بەرەو لای کابرا چوو، دەستی خستە سەر دەمانچەکەی، نیگای چاوە تیژو توڕەکانی ناخی کابرای هەژاند، کابرا بە دوو دڵی وێستا، دەستی بە داکەندنی پانتۆڵەکەی کرد.

لڤنسون بە هەڕەشەوە فەرمانیدا: زووتر!

کابرا دزە نیگایەکی کرد، کوت و پڕ ترسی لێ نیشت، لە پەلەپەلدا لاقێکی لە پانتۆڵەکەی گیر بوو، دەترسا لڤنسون، ئەم کارەی بە ڕێکەوت نەزانێ و پەنجە بە پەلە پیتکەی دەمانچەکەیەوە بنێ. بۆیە بە دەنگێکی تایبەتی دەستی بە قسان کرد: بەڵێ، بەڵێ. پێم لێی گیراوە .... خوا بی بڕێ! هەر ئێستا، تەنیا یەك دەققە!

وەختێ لڤنسون ڕوانییە سیمای زەلامەکانی دەوربەری، سەیری کرد هەر هەموویان بە نیگای ترس ئامێزو حورمەت گرتنەوە لێی ورد ببوونەوە. ئەوەی لە چاویانا دەخوێندرایەوە بریتی بوو لەمە ـــچ جۆرە هەستێکی هاوخەمی یا پێوەندییەکیان تێدا بەدی نەدەکرا. لڤنسون دەمو دەست هەستی کرد خەنیمی لەشکرەکەیە نەك فەرمانـدەی.... بەڵام بۆ ئەوەش ئامادەبوو، باوەڕی تەواوی بەوە هەبوو کە سەرچاوەی هێزو توانای خۆی، توانایەکی عادیلانەیە.

لەو ڕۆژە بە دواوە هەر کاتێ مەسەلەی خواردن و ئیسراحەت هاتبا گۆڕێ، لڤنسون کۆی لە هیچ کارێك نەدەکردەوە، بێ سێ و دوو دەستی بەسەر ڕانە مەڕدا دەگرت، مەزراو باخی دێهاتیانی تاڵان دەکرد. تەنانەت ماروسکاش هەستی دەکرد ئەم کارانەی لڤنسون گەلەك جیاوازترن لە کاڵەك دزینەکەی ئەو.

پاش ئەوەی هێزەکە چەندین قۆناغ ڕێی بەسەر قوتەی کێوی یودجدا بڕی و جگە لە ترێ و هەندێ کارگ نەبێ کە لەسەر ئاگر دەیانبرژاند، چ شتێکی دییان نەبوو بۆ خواردن. خۆیان کرد بە دۆڵی ببرداو چوونە نێو تاقە مەزرای کورپاییەکانەوە، مەزراکە بیست قۆناغە ڕێیەك لەخوار ئیروخدزاوە بوو. لەوێ تووشی کابرایەکی کەتەی تووکن بوون، توکن وەکو پێلاوە جەنگەلییەکانی خۆی. پشتێنێکی ژەنگاوی تایبەتی لە پشت بوو. لڤنسون ناسییەوە، ستیرکشانی قاچاخچی مەشروب و خەڵکی ناوچەی داوبیخە بوو.

ستیرکشا بە چاوانی لە موا ون بوو، سەیری لڤنسونی دەکرد. بە هەمان تەڵخی ئاسایی و بەدەنگێك کە لە ئەنجامی سەرمادا گیرا بوو، ئەحواڵ پرسی لەگەڵ کرد: ئەهای لڤنسون، مەرحەبا! ئەوە هێشتا ماوی؟ زۆر خۆشحاڵم خۆ بە دووتا دەگەڕێن.

– کێ بە دووما دەگەڕێ؟

– کێ؟ ژاپۆنییەکان. کلچاکەکان... دەتەوێ کێی دی بە دووتا بگەڕێ؟

– دەزانم ناتوانن دەستگیرم بکەن، ئەرێ خۆراکێ، شیتێ لەم ناوە دەست ناکەوێ.

ستركشا بە شێوەیەکی پڕ ماناوە گوتی: ڕەنگیشە دەستگیرت بکەن، گەوج نین, خەڵاتیان بۆ سەرت داناوە. لە متینگێکا لە نێو گوند حوکمێکیان خوێندەوە کە هەر کەسێك بە مردوویی یان بە زیندوویەتی دەستگیرت بکات، خەڵاتی دەدەنێ.

– خەڵاتەکە زۆرە؟

– 500 رۆبڵی سیبری.

لڤنسون بە پێکەنینەوە گوتی: چ هەرزانە! باشە خۆراکێ، شتێك دەست دەکەوێ؟

– لێرەدا چ شتێك پەیدا نابێ, کۆرپاییەکان بە خۆیشیان چامیزای رووت دەخون ، بەرازێکی دەپاوەندییان هەیە بۆ تەنگانەیان هەڵگرتووە –ئەو بەرازە گۆشتی سەرانسەری زستانەکەیانە.

لڤنسون چوو بە سۆراخی جووتیارەکەوە جووتیارە. کۆرپاییەکە سەر کڵاوێکی تەلی لەسەر بوو. کوت و پڕ بەردێنی بۆزو بە لەشی لەرزۆکەوە کەوتە پاڕانەوە کە دەست لە بەرازەکەی نەدەن.

لڤنسون دەیزانی لەلایەکەوە سەدو پەنجا کەسی برسی لەگەڵدایە، لەلایەکی ترەوە تەواو دڵی بە جووتیارەکە دەسووتا، دەیویست بە جووتیارەکەی بسەلمێنێ کە ناچارە بەرازەکە بکوژێت و جگە لە مە چ چارەیەکی تری نییە. جووتیارەکە بێ ئەوەی کەم و زۆر لە قسەکەی لڤنسون حاڵی ببێ، هەمدیس کەوتەوە پاڕانەوە. بەڕێزەوە دەستی بە سینگییەوە گرتبوو، و گوتی: نا، نا خواردن، خواردنی ئەو.... نا....

لڤنسون فەرمانیدا وێڕای هەموو ئەمانە... بە گوللە بیکوژن! لڤنسون بە جۆرێ سیمای گۆڕا، وەکو ئەوەی فرمانی کوشتنی خۆی دابێ نەك بەرازی جووتیارەکە.

سیمای پیرەمێردەکە گۆڕا، بە کوڵ کەوتە گریان، لە پڕ خۆیدا بە سەر پێی لڤنسوندا، ردێنی دەکرد بە نێو پۆش و گیاکانداو پێی لڤنسونی ماچ دەکرد، لڤنسون چ کارێکی نەکرد کە

نیشانەی هەستاندنەوەی جووتیارەکەی پێوە بێ: دەترسا نەبادا کۆنترۆلی خۆی لە دەست بدات و لە فرمانەکەی ژێوان بێتەوە.
متچیك بەم دیمەنە دڵی گوشرا، غاری دایە پشت زنجەکەوە، دەمو چاوی لە نێو کایەکاندا نوقم کرد بەڵام بەم حاڵەشەوە سیمای بە فرمێسکی پیرەمێردەکەی دەبینی کە بە رەنگی پەڕیوەوە لە پێی لڤنسونی هەڵدەسوو. متچیك بەسەرسامی و هەڵچوونەوە لە خۆی دەپرسی:
باشە نەدەکرا ئەم کارە نەکری؟ ریزێکی دریژ لە دێهاتیانی مەزلووم و بێ پەنا، کە دوا مایەی خۆراکی خۆیان لە دەست دەدا, بە بەر چاویا رەت دەبوو, چەند جارێك ئەم بیرەی بە مێشکا تێپەڕی کە: نا, نا, ئەمە کارێکی زاڵمانەیە. ویتر دەمو چاوی لە کایەکەدا نقوم کرد.
متچیك دەیزانی کە هەرگیز نەیدەتوانی ئەم رەفتارە لە گەڵ جووتیارە کوریاییەکان دا بکات, کەچی ئەویش لە گەڵ ئەوانەی دی دا بەشداری گۆشت خواردنەکەی کرد, چونکە ئەویش برسێتی کێشابوو.
لەگەڵ گەردی بەیاندا, دژمن لە کێوەکانەوە رێگای لڤنسون ی بڕی. پاش شەڕێکی دوو سەعاتی، کە لەو شەڕەدا لڤنسون نزیکە سی (30) کوژراوی دا، رێی خۆی بەرەو دۆڵی ئیروخدزا کردەوە، چونکە سوارانی کلچاك لەو نزیکانەوە لە پارێزدا بوون، لڤنسون ناچار ئەسپەکانی بە بارو بنەوە بەجێ هێشت، وەختێ چوونە سەر ئەو جادەیەی کە بۆ خەستەخانەکە دەچوو، نیوەڕۆ بوو. لڤنسون لە پڕ هەستی کرد کە زینەکە ئازاری دەدا، پاش ماندوو بوونێکی لە رادەبەدەر، هەستی دەکرد دڵی بەسستی و تەمەڵی لێدەدا، دەترسا هەر ساتێ لە لێدان بکەوێ، دەکەوێ، هەستی دەکرد،زۆری حەز بەخەوە، ملی خوار بۆوە، لە پڕ وای بە خەیاڵ داهات کە لە سەر زینەکە هەڵفڕیوەو هەموو شتێکی بە لاوە سادەو بێ بایەخە، لە پڕ وەکو ئەوەی راچەنینێکی دەروونی وەئاگای هێنابێتەوە ئاوڕێکی دایەوە، چ کەسێك ئەوی بەو وەزع و حاڵەوە نەبینی بوو، هەموو پارتیزانەکان پشتی ئاشنای فرماندەکەی خۆیان دەبینی کە نەختێ بە پێشا خوار بوو بوو، کەسیان باوەڕیان نەدەکرد، نەدەچووە ئەقڵیانەوە کە لەوانەیە ئەویش وەکو خەڵکانی دی ماندوو بوو بێ و حەز بە خەو بکات! لڤنسون لە خۆی دەپرسی: باشە ئەوەندە بێ دەسەڵاتم کە نەتوانم بەسەر ئەم لاوازییەدا زاڵ ببم؟ پاشان سەری لەقاندو هەستی کرد زرانییەکانی دەلەرزن، ئەم هەستە یەجگار بە سوێ بوو.
کە لە خەستەخانەکە نزیك دەبوونەوە، دوبوف بە ماروسکای گوت باشە، هەنووکە بۆ خۆت ژنەکەت دەبینی.
ماروسکا وەڵامی نەدایەوە. هەر چەندە لەم رۆژانەدا زۆر بیری ڤاریای دەکردو بە تاسەی بینینییەوە بوو، وای بیر دەکردەوە کە ئیدی دەورانی ژیانی خێزانداریان تەواو بووەو بەسەر چووە، ماروسکا خۆی فریودەدا، کە گوایە تاسەی دیداری ڤاریا هەمان کەڵکەڵەی ئاسایی بینەرێکی بێگانەیە کە بیەوێ سەرەنجامی پێوەندی ئەو دوانە بە کوێ گەیی؟
وەختێ ماروسکا سەیری کرد –ڤاریاو ستاشینسکی و گونچارنکو لە پاڵ زنجەکەدا وێستا بوون بە دەم پێکەنینەوە تەوقەیان لەگەڵ یەك بە یەکی پارتیزانەکاندا دەکرد– هەموو شتێك لە

ناخیا هەڵگەڕایەوە. بێ چ هەڵوەستەیەك بەرەو دار ئەفراكان ڕۆیی، بەدەم شل كردنەوەی قایش و قروشی زینەكەوە، ماوەیەك خۆی لەگەڵ میشكادا مژول كرد.
ڤاریا كە لە هۆڵی متچیكدا بوو، بەبیری ئاڵۆزەوە سڵاوی پارتیزانەكانی دەسەندەوەو بە پەرێشانی و شەرمەزارییەوە بزەی بە ڕوودا دەدان، نیگای متچیك تێكەڵ بە نیگای ڤاریا بوو، متچیك سەرێكی لەقاندو لە شەرماندا سەری داخستەوە: دەترسا نەبادا ڤاریا ڕاستەوخۆ بەرەو پیری غار بدات و هەموو ڕازو نهێنییەكانیان ئاشكرا بێ، بەڵام ڤاریاش زرنگ بوو، هەر چەند بە دیتنی متچیك گەلەك شاد بوو، بەڵام زەقاو زەق دەری نەبڕی.
متچیك خێرا زیوچیخای بەستەوەو بە پەلە چوو بۆ نێو دارستانەكە, هێشتا چەند هەنگاوێ نەڕۆیی بوو، بەسەر پیكادا دانەوییەوە، پیكا لە تەنیشت ئەسپەكەیا ڕاكشا بوو، چاوە تەڕەكانی بە قوڵا چوو بوون.
بە دەنگێكی ماندوو بە متچیك ی گوت: دانیشە.
متچیك لە پاڵیا دانیشت.
- ئێستا بۆ كوێ دەڕۆین؟
متچیك بێ دەنگ بوو.
پیكا بە عەزرەتەوە گوتی: ئەگەر هەنووكە لە خانووەكەی خۆمدا بوایەم.... لە پاڵ باخی هەنگەكانم، دەمتوانی ماسیان بگرم، ئێستا ماسییەكان لەگەڵ ئاوەڕۆی چۆمەكەدا حەرەكەت دەكەن، تەنیا بەربەستێكی چكۆلەی دەوێ، ئەوجا تۆڕێكم لەبەر دەمیا دادەنا، ئیدی لێی دەگەڕام و ماسییەكان چ چارێكیان نەدەبوو جگە لەوەی بێن و بكەونە ناوییەوە. پیكا ماوەیەك كڕ بوو، پاشان بە كەسەرەوە لەسەری ڕۆیی، بەڵام ئێستا ئیدی كوا باغ! ئەگەر ببوایەتەوە زۆر چاك بوو، لە رەگ و ریشەوە دەریان هێناوە، ئێستا نەك هەر زەوییەكان مردوو بێدەنگن، بەڵكو هەنگەكانیشم كڕو بێدەنگن.
لە پڕ بەسەر ئانیشكێكیا شانی دادا، دەستێكی بە متچیكدا كێشا، بە دەنگێكی خەمناكی لەرزۆكەوە گوتی: گوێ بگرە پاڤل، گوێ بگرە پاڤل، كوڕە چكۆلەو عەزیزەكەم، ئاه، تۆ بڵێی جارێكی دی جێگایەكی وەها پەیدا ببێتەوە؟ پاڤلی ئازیز, كوا بەبێ ئەو هەڵدەكەم، پاڤل، كوڕی خۆشەویستم؟ من ئیدی لەم دنیایەدا چ كەسێكم نییە، هەر خۆم و خۆمم.... بابایەكی پیرەمێرد.... بەم زووانەش دەمرم.... وشەكان لە دەمی دەردەپەڕین، هەناسەی هەڵدەكێشاو هەوای هەڵدەمژی، بە دەستە ئازادەكەی گیاو پوشەكانی دەڕنییەوە. متچیك تەماشای دەكرد، قسەكانی نەدەژنەوت، بەڵام قسەكانی ئەو پیرەمێردە بە هێمنی شتێكی لە ناخیا دەڕوژاند. دەتگوت ئەو قامكانەی كە ئێستاكێ گەڵا وشەكەكانی لە لقە تەڕەكان جیا دەكردەوەو دەیڕشتە سەر زەوی, ڕۆحی پیكای لە بەدەنی جیا دەكردەوە. ئەو وای بیر دەكردەوە كە هەموو شتێك بڕاوتەوەو چ شتێكیش ناگەڕێتەوە....، بۆ خەزانی ژیانی خۆی گەرمەشینی دەگێڕا.
متچیك، هەر چەند پێی ناخۆش بوو پیكا بە جێ بهێڵێ، گوتی: من ماندووم، دەڕۆم دەخەوم.
متچیك چووە قووڵایی دارستانەكەوەو لە نێو دەوەنەكانا هەڵاژا. خەوێكی ناخۆش و ناڕەحەت

باڵی بەسەردا کێشا. بەڵام لە پڕ وەکو یەکێك رایتەکێنیٚ لە خەو راپەڕی و دڵی داخورپا. کراسەکەی ئارەقی کردبۆوەو بە بەدەنییەوە چەسپی بوو. دوو کەس لە پشت دەوەنەکانەوە قسانیان دەکرد. دەنگی لڤنسون و ستاشینسکی ناسییەوە. متچیك بە وردی دەوەنەکانی لار کردەوەو چاوی بڕییە ئەوان.

لڤنسون بە خەمبارییەوە دەیگوت: بە هەر حاڵ ئێمە ناتوانین ماوەیەکی زۆر لەم ناوچەیەدا بەرگری بکەین، تەنیا یەك رێگامان بە دەستەوەیە، ئەویش رێگای باکوورە —بەدەستی دۆڵی تیودو– ڤاکیودا. جانتا سوپاییەکەی کردەوەو نەخشەیەکی دەرهێنا: ئالێرەوە، دەبیٚ ئەم زنجیرە کێوە بېڕین و لە دەوروبەری خایونیخدزاوە داگەڕێین. سەفەرێکی درێژو سەختە، بەڵام چ چارەیەکی دی نییە.

ستاشینسکی هزرو بیری لای نەخشەکە نەبوو، چاوی بڕی بووە قوڵایی دارستانەکە، دەتگوت ئەندازەی ئەو قۆناغە رێیانەی دەگرت کە دەبوا بە عارەقی ئینسان تەڕ ببیٚ، لە پرس بە پەلە چاوی تروکاندو روانییە لڤنسون: ئەدی مەسەلەکەی فرولوف؟ هەمدیس لەبیرت کرد!

لڤنسون بە کەماڵی ئیسراحەت لەسەر گیایەکە دانیشت: وایە فرولوف، لایەکی روومەتی زەرد هەڵگەڕاوی لڤنسون لە متچیك–ەوە دیار بوو.

ستاشینسکی پاش هەڵوەستەیەك بە دەنگی نزم گوتی: هەڵبەتە من دەتوانم لێرەدا لەگەڵیاندا وەمێنم، ئەمە جگە لەوەی ئەرکی سەر شانمە.

لڤنسون سەری لەقاندو گوتی: قسەی قۆڕو بیٚ مەعنا، ژاپۆنییەکان شوێن پێمان هەڵدەگرن و بە مسۆگەری تا سبەی شەو دەگەنە ئێرە، ئەرکی سەر شانت ئەمەیە کە بکوژرێی؟

– ئاخر چ کارێکی ترمان پیٚ دەکریٚ؟

– من نازانم.

متچیك هەرگیز لڤنسونی بەم پەشێوی و نائومێدییەوە نەبینی بوو.

– وا دەزانم تەنیا یەك کارمان لە دەست دیٚ، ئێستا بە بیرما هات...

لڤنسون کەمیٚ بێدەنگ بوو، ددانەکانی لێکدی سوو، و کڕ بوو.

ستاشینسکی بە دەم چاوەڕوانییەوە پرسی: بەڵیٚ: متچیك هەستی دەکرد کە پیلانێکی شووم لە ئەنجامداندایە، بە جۆریٚ خۆی بە دەمابرد بووە پێشەوە خەریك بوو لەوانەوە دەربکەویٚ.

لڤنسون دەیویست بە تاقە وشەیەك، ئەو کارەی هێشتا ئەنجام نەدراوە روون بکاتەوە، بەڵام وا دیار بوو وشەکە ئەوەندە قورس بوو هەر چەندی دەکرد نەدەهاتە سەر زاری. ستاشینسکی بە چاوانی ئەبڵەق و ترس ئامێزەوە روانییە لڤنسون.... لە هەموو شتیٚ حاڵی بوو. هەردووکیان بە ترس و لەرزەوە کەوتنە چپە دوو، ماوەیەکی باش لەسەری رۆیشتن، مەبەستەکە لە لای هەردووکیان ئاشکرا بوو، بەڵام ئاقیبەت کەسیان ئەو وشە بنج بڕەیان بۆ نەهات کە لەم دڵە راوکیٚ و ئازارە بە سوێیە رزگاریان بکات.

متچیك، لـە ناخـەوە راچڵەكی: دەیانـەوێ بیكـوژن! متچیك رەنگـی زەرد هەڵگـەڕا، دڵـی كەوتـە پەلەپەل، دڵی هێندە بە توندی لێی دەدا دەترسا نەوەك زەلامەكانی پشت دەوەنەكان گوێیان لـە دەنگی دڵی بێ...

لڤنسـون چـەند جـارێ پرسـی: حـاڵی چـۆنە؟ خـراپ؟ بـە كـورتی ئەگـەر لەبـەر خـاتری ئێمـە نەبوایە.... ئەگەر لەبەر خاتری ئێمە نەبوایە ئومێدی چاك بوونەوەی هەیە؟

- نەخێر، بە هیچ جۆرێ، بەڵام ئاخۆ ئەمە گرنگە؟

لڤنسون قەناعەتی وابوو كە ئەمە كارەكە ئاسانتر دەكات.

لڤنسون زانی دەیەوێ خۆی بخەڵەتێنێ، بۆیە دەست بە جێ لە ناخی خۆیدا تەریق بـۆوە، بـەڵام لە هەمان كاتدا پێی وابوو بەو رێگایە كارەكە ئاسـانتر ئـەنجام دەدرێ، پـاش بێدەنگییـەكی كـەم بـە هـێمنی گـوتی: هـەر ئەوڕۆكـە ئـەم كـارە ئـەنجام دەدەیـن، بـەڵام وریـا بـە چ كەسـێك نـەزانێ، لەهەمووی گرنگتر ئەمەیە كـە نـابێ بـە خـۆیشی پـەی پـێ ببات. دەتـوانی بـەو جـۆرەی كـە گـوتم ئەنجامی بدەیت؟

- پەی پێ نابات.. ئا ئێستا وەختی دەرمان خواردنییەتی.

جا لەبری شروبی مقەوی... ناكرێ تا سبەینێ دوای بخەین؟

- بۆ نا، چ فـەرقێ دەكـات؟ ئـەمجا نەخشـەكەی خسـتەوە جانتاكـەی‌و لـە جێـی خـۆی هەسـتا: چارمان نییەو دەبێ ئەم كارە ئەنجام بدرێ، چ چارێكی دی هەیە؟

لڤنسون بێ ئەوەی لە دەسەڵاتی خۆیدا بێ پـەنای بـۆ پیاوێـك دەبـرد كـە بـە خـۆی پێویسـتی بـە یارمەتی و كۆمەك بوو.

ستاشینسكی لەبەر خۆیەوە بیری كردەوە: بەڵێ، وایە. چ وەڵامێكی نەدایەوە.

لڤنسـون بـە هـێمنی لەسـەری رۆیـی، گـوێ بگـرە، دەبـێ ئـەم كـارە بـە دروسـتی ئـەنجام بـدرێ، دەتوانی بە باشی ئەنجامی بدەی؟ ئەگەر ناتوانی قسە بكە.

ستاشینسـكی دووپـاتی كـردەوە: نـاتوانم؟. بـەڵێ مـن ئامـادەم. لڤنسـون قـۆڵی كراسـەكەی ستاشینسـكی گـرت‌و درێـژەی دایـێ: دەی دەسـت پـێ بكـە! ئـەوجا بـە جووتـە بـەرەو زنجەكـە گەڕانەوە.

متچیك بە دەم چاو هەڵگلۆفتنـەوە دەمـەو روو لـە نێـو گیاكانـدا كـەوت، ماوەیـەك، كـە خۆیشـی نەیزانی چەند بوو، بەو جۆرە مایەوە. لەبەر خۆیەوە دەیگوت: بەڕاستی ئەو كارە دەكەن؟

متچیك وەكو بریندارێكی بێ تاقەت بەدەم لەتردانەوەو بەنێو دەوەنەكاندا كەوتە شوێنی ئەوان. ئەسپە رووتەكان فێنك بوو بوونەوە، سەری ماندوویان بەلای متچیكا وەرگێڕا.

دەستەیەك پارتیزان لە مەیدانە بەر بەتاكەكەی دارستانەكەدا بە دەم خەوەوە دەیان پرخاندو تاقمێكی دی خواردنیان لێ دەنا، متچیك بەدەم سەرەتاتكێوە چاوی بۆ ستاشینسكی دەگێڕا، كەبۆی نەدۆزرایەوە، بە پەلە بەرەو زنجەكەدا غاریدا.

متچیك لە كات‌و شوێنی خۆیدا، خۆی گەیاندە زنجەكە، ستاشینسكی پشـتی لـە فرولـوف بـوو. پەرداخێكیدا بووە بەر شەوقی چراكەو دەرمانێكی تێ دەكرد، متچیك بە چاوانی ئەبڵەقەوە،

بەرەو ستاشینسکی هەڵمەتی بردو هاواری کرد: سەبرکە! ئەوە چ دەکەی؟ سەبرکە، گوێم لە هەموو شتێك بوو!.

ستاشینسکی راچڵەکی، بە پەلە سەری وەرچەرخاند. دەستەکانی بە شێوەیەکی ترسناك کەوتنە لەرزین و لە پڕ بەرەو متچیك چووە پێشێ، دەماری نێو چەوانی بە شێوەیەکی سامناك هەستا بوو.

بە دەنگێکی نزمی شووم و زۆر بە ئەسپایی گوتی: گوم بە لێرە، دەتکوژم!.

متچیك هاواری کردو لە زنجەکە دەرپەڕییە دەرێ، خۆیشی نەیدەزانی چ دەکات. ستاشینسکی دەست بەجێ هێور بۆوەو بەرەو لای فرولوف چوو.

فرولوف بە ترسەوە گۆشەی چاوی بڕییە پەرداخەکەی دەستی ستاشینسکی و پرسی: چییە.... ئەوە چییە؟

ستاشینسکی زۆر بەساردی و بە ڕەقی و ئەمرکردنەوە وەڵامی دایەوە: بیگرە. شروبی مقەوییە. هەردووکیان بیریان لەیەك شت دەکردەوە، چاوە مەنگ و وریاکانیان بڕی بووە یەکدی. فرولوف هەستی کرد کە هەموو شتێك لە بڕانەوە دایە. نەدەترساو نە خەفەتی دەخوارد، هێدی و ئارام، هەستی بەتاڵی و ترسی مەرگ نەدەکرد، هەموو شتێك بەلایەوە سادەو ئاسان دەینواند. هەنووکە بەلایەوە سەیر بوو کە ئەو هەموو رەنجەی کێشاوەو زۆر سەر سەختانە بە ژیانەوە نووساوەو لە مردن ترساوە. شتێکی بەڵگە نەویستە کە ژیان بۆ ئەو جگە لە مژدەی دەردو ئازار چی دی پێ نەبووەو ناش بێ، تەنیا مەرگ دەتوانێ لە هەموو ئەو دەردو ئازارانەی رزگار بکات، بێهودە دەیڕوانییە دەوروپشتی خۆی، دەتگوت چاو بۆ شتێ دەگێڕێ،چاوی بە خواردنێکی دەست لێنەدراو کەوت کە لەسەر مێزێکی تەنیشت ئەوەوە دانرابوو، خواردنەکە شیر بوو، سارد بوو بووەو مێش بەسەرییەوە هەڵدەفڕین.

لە سەرەتای نەخۆشییەکەیەوە تا ئێستا بۆ یەکەمجار خەمی ئینسانی لە چاوەکانیا ئاشکرابوو —دڵی بە خۆی یا بە ستاشینسکی دەسووتا، پێڵووەکانی لێك نا، وەختێ کردنییەوە هێوری و تەسلیم بوون لە سیمایدا دیار بوو. زۆر بەهێوری گوتی: ئەگەر جارێ رێت کەوتە ساچان، پێیان بڵێ زۆر خەم نەخۆن، ئەمە رێگای هەمووانە.... بەڵێ، هەموویان.... ئەم وشانەی بە جۆرێ دووبارە دەکردنەوە دەتگوت هێشتا باوەڕی بەوە نەبوو کە مەرگ بۆ بنیادەم شتێکی حەتمییە— باوەڕی نەگۆڕ کە مەرگ، ئەو لە تەنیایی و ترس جیا دەکاتەوەو ئەمەش چەمکێکی ئاسایی و گشتی بە مەرگ دەبەخشێت. پاش کەمێك بێدەنگی گوتی: لەوێ کوڕێکم هەیە، لەمەعدەن.... نێوی فدیایە. کە شەڕ تەواو بوو, ئەو فەرامۆش مەکەن... ئەوەندە یارمەتی بدەن کە ژیانی هەڵبسوڕێ، ئەوجا ئەوەم بدەرێ لە پڕ دەنگی لەرزی و نزم بۆوەو قسەکەی بڕی.

ستاشینسکی لێوی تەتەڵەی دەکرد، ئازای بەدەنی دەلەرزی، لەو دەمەدا چاوێکی بە شێوەیەکی سەیر کەوتە پرتە پرت، پەرداخەکەی دایە دەستی فرولوف. فرولوف پەرداخەکەی بە هەردوو دەستان گرت و یەك بین هەڵیدا.

متچیك به ناڵە ناڵ و به کۆڵێ کەسەرو داخەوە بەسەر لق و پۆپ و گەڵای درەختەکاندا، کەوتە لەتردان، بەرەو ناو جەرگەی دارستانەکە غاریدا. متچیك کڵاوەکەی گوم کرد بوو، چەپکێ قژی ناشیرینی پێکەوە چەسپاو بە شێوەی داوی جاڵجاڵۆکە رژابووە سەر چاوەکانی، لاجانگەکانی پلیان دەدا، لەگەڵ هەر پلدانێکا وشەیەکی بەزەیی ورۆژێن و بێ مەعنای بەزاردا دەهات، جگە لەو وشانە چ شتێکی دی نەدۆزییەوە کە پەنای بۆ بەرێ، لە پرش تووشی ڤاریا بوو، راچڵەکی. چاوانی ڤاریا بە شێوەیەکی ترسناك دەبریسکانەوە.

ڤاریا بە خۆشحاڵیەوە دەستی بە قسان کردو گوتی: من بە دووی تۆدا دەگەڕام... ڤاریا لە نیگا گێژەکانی متچیك ترساو قسەکەی بڕی. متچیك دەستی ڤاریای گرت، بەدەم غاردانەوە بە دووی خۆیا رایکێشاو گوتی: گوێ بگرە، ئەوان، ئەویان ژەهر خوارد کرد... فرولوف یان... دەزانی ئەم کارەیان کرد...

ڤاریا دەست بەجێ حاڵی بوو، هاواری کرد: چی؟ ژەهر خوارد؟ وس بە. ئەوجا بە توندی متچیك–ی بە سینگی خۆیەوە گوشی و دەستە گەرم و ئارەق کردوەکانی خستە سەردەمی: وس بە! قسە مەکە! با لێرە دوور بکەوینەوە. متچیك خۆی لە دەستی ڤاریا راپسکاندو دەڵەکی دایەلاوەو بەدەم ددان چیڕ کردنەوە گوتی: بۆ کوێ بڕۆین؟ وازم لێ بێنە، دەمەوێ بە تەنێ بم!

ڤاریا هەمدیس قۆڵی کراسەکەی گرت و بەدەم راکێشانییەوە دووبارەی کردەوە: وس بە! با دوور بکەوینەوە، دەمان بینن، هەموو زەلامەکانمان لەم دەوروبەرەن.... وەرە! با بڕۆین،خێراتر!

متچیك ئەو جارە بە جۆرێ خۆی لە دەستی ڤاریا راپسکاند،خەریك بوو ڤاریا بخات. ڤاریا بە دوویا رای دەکردو هاواری دەکرد: بۆ کوێ دەڕۆی؟ سەبرکە!

لەم ساتەدا سیسکین لە نێو دەوەنەکانەوە دەرپەڕی. ڤاریا لە جۆگەیەك پەڕییەوەو خۆی خزانە گۆشەیەکەوەو لە نێو دارستانەکەدا ون بوو.

- چ بوو، نەیهێشت بە عەمەلی بێنی؟ زۆر چاکە، لێی گەڕێ بۆ من، مەرج دەکەم کە لە تۆ بە شانس تر بم! ئەمجا دەستێکی بە رانی خۆیا کێشاو بە غار دووی ڤاریا کەوت.

کۆرەو

ماروسکا هەر لە منداڵییەوە بە دیتنی خەڵکانی وەك متچیك راهاتبوو، ئەو خەڵکانەی بیریان وەکو خۆیان بچووك بوو و لە ژێر پەردەی وشەی قەبەو قەڵەوداوەیانشاردەوەو بەو جۆرە خۆیان لە خەڵکانی خۆیان ئاسا، کەتوانای رازاندنەوەی بیرەکانیان نەبوو، جودا دەکردەوە.
ئەگەرچی ماروسکا نەیدەزانی لەم بۆچوونەدا هەق بەوەو توانای نەبوو ئەو بوچوونانە بخاتە قاڵبی قسەوە، بەڵام هەمیشە دیوارێکی گەورەی درۆو ریاو هەندێ کردەوەی دەبینی کە خوا دەیزانی لەچ مەعدەنێك بوو.
بەم چەشنە متچیك لەو پێك دا هەڵشاخانەی لەگەڵ ماروسکادا، ئەو پێکا هەڵشاخانەی قەت لەبیر نەدەچۆوە، هەوڵی دابوو وا بنوێنێ کە بۆیە لەبەری داهێناوە چونکە ماروسکا رزگاری کرد بوو. متچیك لە ناخدا هەستی بە خەمێکی ئاسایی دەکرد، لەبەر ئەوەی کە گوایە هەستی گیانلەبەرانەی خۆی بۆ قازانجی بونەوەرێکی بێ نرخی وەك ماروسکا جڵەو کردبوو. ئەگەرچی متچیك پڕ بە دڵ لەخۆیو لە ماروسکا رەنجا بوو، و پڕ بەدڵ حەزی بە زەرەری ماروسکا بوو، بەڵام بەڕاستی دەترسا بچووکترین ئازاری پێ بگەیەنێ –متچیك بە تەواوی شەهامەتو زاتی ئەنجامدانی ئەم جۆرە کارانەی نەبوو، ئەمە جگە لەوەی کە بەلایەوە ئاسایی بوو لەگەڵ ئەم خەمە بە سەبرەدا رابێ.
ماروسکا هەستی دەکرد، هەر ئەم توانای رواڵەت بازییەوە بوو. ماروسکا بە خۆی ئەم توانایەی نەبوو– کە ڤاریای وا لێ کرد پشت لەم بکاتو روو بکاتە متچیك. ڤاریاش حەزی دەکرد وەکو جوانێکی مەعنەوی سەیر بکرێ، نەك وەکو جوانێکی رەوتەنی و تەمەن کورت، هەر بۆیەش وەختێ ماروسکا، ڤاریای بینییەوە، بێ ئەوەی لە دەستەڵاتی خۆی دابێ گێژاوی یادگارو بیرەوەرییەکان راپێچیان کردو خۆیو ڤاریاو متچیك لەبەر چاوی خەیاڵی دا بەرجەستە بوون.
ماروسکا بۆی دەرکەوت کە ڤاریا چووەتە پەنایەکەوە "هەڵبەتە لەگەڵ متچیکدا" هەر چەندە هەوڵی دا قەناعەت بەخۆی بکات کە ڤاریا چ پێوەندییەکی بەمەوە نەماوە، بەڵام ماوەیەکی زۆری شەوەکە نەیتوانی بخەوێ، بچووکترین دەنگو خشپە دەیخستە سەرەتاتکێو چاوی دەبڕییە ناوجەرگەی تاریکییەکە، دەتگوت بە ئاواتەوە بوو کە بە چاوی خۆی دوو تارمایی ببینێ، بە شەرمو دزییەوە لە دراستانەکەوە بێنە دەرێ. پاشان لەو غەڵبە غەڵبەی دەوروبەری بێدار بۆوە، بای پایز بەنێو مەشخەڵی ئاگردا دەی گڤاند. چەند تارماییەك لە شوێنێکی رووتەنو بێ درەختی دارستانەکەدا سەمایان دەکرد. پەنجەرەی کوختەکان جارێ رووناكو جارێ تاریك دەبوون. لەناو جەرگەی تاریکییەکەوە یەکێك شقارتەی پێکرد. پاشان گونجارنکو لەزنجەکەی هاتە دەرێ، کەمێك لەگەڵ پیاوێکدا کە لە تاریکییەکەدا نەدەناسرایەوە، قسانی کرد. ئەوجا بەپاڵ ئاگرەکاندا رەت بوو، بە دووی یەکێك دا دەگەڕا.

ماروسکا بە پەلە پرسی: بە دووی کێدا دەگەڕێی؟ چ وەڵامێکی نەدرایەوە. دووبارەی کردەوە: چییە؟ گونچارنکو بە ئەسپایی وەڵامی دایەوە: فرولوف مردووە.
ماروسکا بە پەلە پاڵتۆکەی دا بە خۆیداو خەوت، کەمێك پاش سپێدە فرولوف یان بە خاك سپارد، ماروسکاش بێ چ شڵەژان و خەمێك لەگەڵ ئەوانی دیدا هەندێ خاکی خستە سەر گۆڕەکەی.
وەختێ ئەسپەکانیان زین دەکرد، بۆیان مەعلوم بوو کە پیکا دیار نەماوە. ئەسپەکەی بە قەپۆزە هەڵۆ ئاساکەیەوە کە لە دوێنێ شەوەوە زینەکەی پێوە بوو، بە خەمباری و پەشێوی لە ژێر درەختێکا وێستا بوو، وەزع و حاڵی ئەسپەکە بەزەیی و روژێن دەهاتە بەرچاو.
ماروسکا گەییە ئەم ئەنجامە: پیرەمێر چاك قوچاندی! نەیدەتوانی لەوەی پتر هەڵبکات.
لڤنسون لە بەیانییەوە تاکو ئێستا بەدەم ئازاری قەبرغەیەوە دەیناڵاند، روو گرژ کردو گوتی: زۆر چاکە پێی ناوێ بە دوویا بگەڕێن، بەڵام ئەسپەکەی لەبیر نەکەن... نا، پێی ناوێ باری بکەن، مەسئولی تەداروکات لە کوێیە؟ هەموو شتێك ئامادەیە؟ سواربین؟ ئاهێکی قوڵی هەڵکێشاو دووبارە نێوچەوانی دا بەیەکا. لڤنسون بە زەحمەت خۆی لەسەر زینەکە دەگرت، دەتگوت جەستەیەکی قەبەو قورسیان ئاخنیوەتە لەشییەوە. کەس هەر بە ئاستەمیش بیری لە پیکا نەکردەوە. تەنیا متچیك هەستی بە نەمانی دەکرد، ئەگەرچی لەم دوواییانەدا پیکا، متچیکی بێ تاقەت کردبوو، بیرەوەری تاڵی لەلای زیندوو دەکردەوە، بەڵام لەگەڵ ئەمەشا متچیك هەستی دەکرد پیکا بەشێك لە بوونی ئەوی لەگەڵ خۆیدا بردووە.
هێزەکە بەسەر زنجیرە چیایەکی پڕنشێودا، کە بزنە کێوی گیایەکی روتاندبووەوە، تێپەڕی. ئاسمانی ساردو قوڕقوشمین باڵی بەسەردا کێشا بوون. زۆر لە خواریانەوە، دۆڵە سپی واژەکان تا چاو هەتەر کات راکشا بوون. ئەو بەردە زلانەی لە ژێر سمی ئەسپەکانەوە هەڵدەکەندران بەرەو خوار خل دەبوونەوە، پاشان هێزەکە لە ئامێزی گەڵای زێڕینی دارستانەکەدا، کە نقومی بێدەنگییە پڕ لە چاوەڕوانییەکەی پاییز بوو، گیرسیایەوە. کەڵە کێویانی سیبری بە ریشی پۆشەوە مووەکانیان بەسەر لق و پۆپی زەرد باوا دەڕشت. کانیاوە ساردەکان قوڵە قوڵیان بوو. شەونمی زوڵاڵ و ساف کە رەنگی زەردی گەڵاکانی گرتبوو، بە درێژایی رۆژ بە دەوەنەکانەوە هەڵواسرابوو. گیانلەبەرانی کێوی و دڕندەی دارستان لە گەردی بەیانییەوە نەعرەتەیان دەکێشا، نەعرەتەو دەنگەکانیان هاولفی رق و بێ قەراری بوو. مرۆڤ کە رەنگی زێڕینی دارستانەکەی دەبینی هەستی بە هەناسەی دێوێکی مەزن و نەمر دەکرد.
یفیمکای تەتەر، یەکەم کەس بوو کە شەڕو ئاژاوەی ماروسکاو ڤاریای زانی. یفیمکایان نارد بوو بۆ لای دەستەکەی کوبراك تا هەواڵی پێ بگەیەنێ کە: زلامەکان بەجۆرێ کۆ بکەرەوە کە ئازاریان نەگاتێ، یفیمکا بەر لە پشووی نیوەڕۆ گەیشتە جێ. ئەسپەکەی بەرەو کۆتایی هێزەکە تاودا، دەوەنە دڕکاوییەکان پانتۆڵەکەیان لە چەندین لاوە هەڵدڕی، لەگەڵ کوبراکدا بە شەڕ هات. یفیمکا سەیری کرد ماروسکا و ڤاریا ئەسپەکانیان دوور لە یەکدی داژۆن. وای هاتە

بەرچاو کە لەم ڕۆژانەی دواییەدا ئەوانی بە تەنیشت یەکەوە نەبینی بوو. فەرماندەی دەستە، یفیمکا ئاگادار کردبۆوە کە خۆی لە کاری خەڵکانی دی هەڵنەقورتێنیٚ.

یفیمکا لەگەڕانەوەدا بەرەولای ماروسکا چوو، و گوتی:

- بزانم لە ژنەکەت دوور دەکەویتەوە، شەڕتان بووە؟

ماروسکا گێژو پەشێو، بە چارەی عەبوسی وشك و تووڕەوە تەماشای یفیمکای کردو گوتی: شەڕی چی، چ شەڕێك لە ئارادا نییە، بەرەڵلام کرد.

- بەرەڵلات کرد! ئەمجا بۆ ماوەیەك بە بێدەنگی و پەشێوی چاوی بڕییە خاڵێکی دوور، وەك بڵیی وشەی بەرەڵلاکردن سەرسامی کرد، کەمیٚ لەبەر خۆیەوە تێفکری و گەیشتە ئەو قەناعەتەی کە هەرگیز پێوەندییەکی راستەقینە لە نێوان ئەو ژن و مێردەدا نەبووە، ئەمجا گوتی: ئەم شتانە هەر دەبن خزمە، مەبەستم ئەوەیە کە ئیدی ئەمە بەخت و ناوچەوانە. دەی تێی تەقێنە ئەسپە چکۆڵەکەم. یفیمکا بە فیزێکەوە قامچییەکی بە ئەسپەکەی داکێشا. ماروسکا لە دواوە چاوی بڕییە کراسە خورییەکەی. یفیمکا چووە نك لڤنسون، هەواڵی دایٚ و بە سواری لە تەنیشتیەوە کەوتە ریٚ.

ماروسکا بەوپەڕی نا ئومێدییەوە بە خۆی گوت: ئاه، کە ژیانێکی سەختە! هەستی کرد خەمێکی گەورەی لە دڵ بارە، هەر چەند سەری دەهێناو دەبر، هەستی دەکرد شتێك بە ئێرەوەی بەستۆتەوە، ناتوانیٚ وەکو ئەوانی دی ئازادانە بە درێژایی لەشکرەکەدا هاتوچۆ بکات و خۆی تێکەڵ بەوانی دی بکات و ببیٚ بە هاودەمیان.

بە حەسوودییەوە بیری دەکردەوە: هەموویان بۆ خۆ بەختەوەرن، دڵیان بە کوێوە بیٚ دەڕۆن، چ خەمێکیان هەیە؟ سەیری ئەم لڤنسون-ە بکەن ئیژی گەنەسوورکەیە، هەمووش ڕێزی دەگرن، هەر کارێکی بویٚ ئەنجامی دەدا، ئەمەیە ژیان!

ماروسکا ئاگای لەوە نەبوو کە چۆن لڤنسون بە دەم ژانی قەبرغەوە ئازاری دەچەشت. لڤنسون مەسئولیەتی مەرگی فرولوف تەحەمول دەکرد، خەلاتیان بۆ سەری دانابوو، ئەوجاش لەوانە بوو یەکەم کەس بیٚ کە لەم ڕێیەدا گیانی خۆی لە دەست بدا، هەموو ئەو شتانەی ماروسکا لە خەیالا بەرجەستەی دەکرد، دنیایەك بوو پڕ لە پیاوانی بە تواناو ئارام و شاد، کەچی تۆزقاڵە ئومێدێکی بۆ خۆی نەدەدۆزییەوە.

بۆ یەکەم جار بیرەوەرییە تاڵ و سوێرەکانی ئەو ڕۆژە گەرمەی تەمووز کە لە نەخۆشخانەکە دەگەڕایەوەو درەوەنییەکان تاریفی سوارییەکەیان دەکرد، هێرشی بۆ مێشکی هێنا، بیرەوەری تێك هەڵچوونی لەگەڵ متچیکدا، تێپەڕبوونی بە مەزرا تەرك کراوەکاندا، دیمەنی ئەو قەلە رەشەی بە تەنیٚ و بە کزی لەسەر گیشە پووشەکان هەڵنیشتبوو، ماروسکایان گەمارو دابوو.

ئێستا سەرجەمی ئەو بیرەوەریانە لە ناخیا دەبوژایەوەو ئازاریان دەدا، جاران وا نەبوو! ماروسکا هەستی دەکرد سەراپای تەمەنی رابووردوی هەر هەڵخەڵەتاوە، ئێستاش کە دەڕوانینە دەوروبەری خۆی جگە لە گومان و ریا چ شتێکی دیکە نابینیٚ، هەنووکە دڵنیا بوو کە تێکڕای ژیانی، هەر لە منداڵییەوە -سەراپا رەنج و کاری سەخت و بێهودەو رابواردنی مەستانە

بووه، دڵنیا بوو هەموو ئەو خوێن و ئارەقەی لە ژیانا رشتبووی تەنانەت هەموو "خۆشییەکان"یش و کارە هەڵەکان چ لەزەتێکی نەداوەتیّ و چ شتێکی بە دیاری بۆ نەهێناوە، جگە لە مەینەتی کۆیلەیەکی فەرامۆش کراو نەبیّ کە کەس نرخی بۆ دانەناوەو هەرگیزیش بۆی دانانیّ، ماروسکا بیری لە پەستی و شەکەتی و پەشێوی و خەمباری پیرەمێردێکی رەنجاو دەکردەوە کە هەنووکە (27)ەمین قۆناغی تەمەنی بەڕیّ کردووەو ناتوانیّ تەنانەت یەك سات لەو تەمەنە بەسەرچووەی بگەڕێنێتەوە تا بەدڵی خۆی و سەر لە نویّ بژێتەوە. ماروسکا ئایندەیەکی روناکی لەبەردەم خۆیدا بەدی نەدەکرد، رەنگە بەم زوانەش گوللەیەك ساردی بکاتەوەو کۆتایی بە هەموو شتێکی بینیّ و بیّ ئەوەی دڵۆپە فرمێسکێکی بۆ بێتە رژان. وەکو فرولوف کە کەس بە مردنەکەی پەشێو نەبوو، گیان بسپێریّ. ماروسکا ئێستا بە ئاشکرا دەیبینی کە بە درێژایی هەموو تەمەنی و بەگشت توانایەکییەوە هەوڵی دابوو کە رێگایەك بگریّ —رێگایەکی رۆشن، راست و راستەقینە، رێگایەك کە خەڵکانی وەکو لڤنسون و باکلانوف و تەنانەت یفیمکاش (کە بە لای ماروسکاوە ئێستا هەمان رێگای گرتبووە بەر) پێیدادەڕۆیشتن.

ماروسکا وای هەست دەکرد هەمیشە ئەم یا ئەو کەسی بەدڕەوشت لەو رێگایە دووریان خستۆتەوە، ماروسکا هەرگیز ئامادە نەبوو وا بیر بکاتەوە کە دژمن و تەگەرەی سەر رێگاکەی، خودی خۆیەتی، بۆیە زۆر جار و بە شێوازێکی تایبەتی زۆری پیّ خۆش بوو و بیر بکاتەوە کە لە ئەنجامی نزمی خەڵکانی دییەوە —خەڵکانیّ کە زۆربەیان لە چەشنی متچیك بوون— ئازاری دەچەشت.

ماروسکا پاش فراڤین ئەسپەکەی برد بۆ چۆمەکە تا ئاوی بدات. ئەو کابرا قژلوولە قەرەباڵغەی کە وەختی خۆی پەرداخە فافۆنەکەی لیّ دزی بوو بەشێوەیەکی ئاڵۆز لێی هاتە پێشەوەو بە پەلەو لە ژێر لیوەوە کەوتە قسان: ئەوەی کە دەمەویّ پێت بڵێم... ئەوەی کە دەبیّ بیڵێم، دوای کارە نهێنییەکان بیڕێتەوە، ڤاریا دەڵێم —ئا ڤاریا... برالە! من بۆ ئەم شتانە زۆر بە هەستم.

ماروسکا سەری هەڵبڕی و بە رەقی پرسی: چی؟ چ دەڵێی" کابرا بە هەندیّ سەرسامییەوە گوتی: دەربارەی ژنان. من گەلەك شتیان دەربارە دەزانم، وێرای ئەمەش هێشتا زۆر گرنگ نییە، زۆر جدی نییە، بەڵام ناتوانن چ شتێك لە من وەشێرن، لە من.... ناتوانن برالە! ئەو ناتوانیّ دەست لەو کوڕە هەڵگریّ.... چاوی بڕیوەتە ئەو، ئەم کارە دەکات....

ماروسکا هەر چەندە دەیزانی مەبەستی متچیکەو بیری چوو بوو خۆی گێل بکات، بە گۆنای لە رقا سوور هەڵگەڕاوەوە پرسی: دەربارەی کیّ قسان دەکەی؟

پیاوەکە لە رووی ریاو مەراییەوە لە کاتێکا وای دەنواند کەقسەکانی پێشووی چ نەبووەو، باس کردنیان تەنیا بۆ پاساوی هەڵەی پێشوو، و بە دەست هێنانی خۆشەویستی ماروسکا بووە، لەسەری رۆیی: کیّ؟ چۆن، نا، هیچ کەسێك، هەر.

ماروسکا تفێکی رۆکردە سەر زەوی و گوتی: بە ڤیروسیا! من هەقم چییە! بە پەستی و بە شێوەیەکی تەوس ئامێزەوە لەسەری رۆیی: من لەوەش پتر دەزانم، دوور نییە تۆش لەگەڵیا خەوتبێت.

– چی؟ نەحلەتی خوام لیٚ بیٚ ئەگەر، بۆ.....

ماروسکا بە رقەوەو لە پڕ هاواری کرد: بچۆوە.... دایکت. دوای ئەو هەستەت بڕێتەوە! ئێستا ملت دەشکێنی یان! تا توانی شاپێکی تێهەڵدا.

میشکا لەم حەرەکەتە کوتوپڕەی ماروسکا ترسا، لە پڕ راپەڕی و پاشووەکانی خزانە نێو ئاوەکەوەو گوێچکەکانی رووەو ماروسکا قولاخ کردەوە.

کابرا هەناسەی سوار بوو بوو، بە رق و سەرسامی و لە ژێر لێوەوە بۆلاندی: باشە، توخمە.... بەر لەوەی قسەکەی تەاو بکات بە ماروسکادا هەڵشاخی.

وەکو دوو گوڕ هەڵکەنە تێك ئالان. میشکا بە پەلە کشایەوەو لێیان دوور کەوتەوە.

ماروسکا بە مستە کوڵە بەربووە قەبرغەی کابراو، کابرا خۆی پێوە نووساندبوو، ماروسکا پێی نەدەکرا بە دڵی خۆی پێیدا بکێشێت، بە رقەوە بۆلاندی: ئێستا پێت نیشان دەدەم کە بەو هەستەت چی بکەی، تۆ....!

پیاوێك لە سەرووی چۆمەکەوە بە سەرسامی هاواری کرد:

– تەماشای ئەوانە، هێی، دەیانەویٚ چ بکەن؟

دوو دەستی بە هێز خزانە نێوانیانەوە، یەخەی هەردووکیانی گرت و لێکدی جودا کردنەوە، ئەوان بیٚ ئەوەی ئاگایان لەمە بیٚ، هەوڵیان دەدا هەمدیس بە یەکدیدا هەڵشاخێنەوە، بەڵام هەر یەکەیان جەزرەبەیەکی بەرکەوت. ماروسکا پاشەو پاش کشایەوەو پشتی بە درەختێکا کەوت. ئەوی دی کەوتە سەر گەڵاو لق و پۆپی رژاوی درەختان و بە دەم تل دانەوە لە نێو ئاوەکەدا گیرسایەوە.

گونجارنکو بە کاوەخۆ گوتی: کوا دەستت بدە من با یارمەتیت بدەم، گەمەیەکی خۆشتان کرد.

ماروسکا بەدەم راپسك راپسك و پەلاماردانەوە هاواری دەکرد: ئاخر چۆن زات دەکا.... کابرایەکی وا سووك و چروك.... مردنی فەرزە... کابرای دی بە سیمایەکی گەوجانەوە لە بەرانبەر ماروسکادا وێستا بوو، بە دەستێك خۆیدا بوو بەسەر گونجارنکوداو دەستەکەی تری دەکێشا بەسینگی خۆیاو شێت ئاسا سەری دەلەقاندو رووی دەمی تەنیا لە گونجارنکو بوو، بە خەم و کەسەرەوە هاواری دەکرد: نا، تۆ دەبیٚ پێم بڵێی... تۆ دەبیٚ تێم بگەیەنی، ئەمە مانای وایە کە هەقی هەیە ئەم کارە لەگەڵ هەموو کەسێکا بکات؟ ئەگەر بیەویٚ و حەز بکات.... دەتوانیٚ لە دەرگای ..... هەر کەسێك بدات.... لە دەرگای.... هەموو کەسێك؟ ئەمجا کە چاوی بە حەشاماتەکەی دەوروبەری خۆیان کەوت، هاواری کرد: ئەگەر ژنەکەی, چما تەخسیری کێیە... کە ژنەکەی..... گونجارنکو خەمی ماروسکای بوو، دەترسا لڤنسون بەدەم غەڵبە غەڵب و قەڵەباڵغییەکەوە بێت و بە مەسەلەکە بزانیٚ، بۆیە پیاوەکەی بەرەڵلا کردو باوەشی بە ماروسکادا کردو بردییە پەنایەکەوە.

ماروسکا دەیویست خۆی لە دەستی گونجارنکو دەربێنیٚ. گونجارنکو بەدزییەوە پێی گوت: ئاخر قەحپە دایك واز بێنە! تۆ خۆت دەزانی دەرت دەکەن.

ماروسکا کە هەستی کرد ئەم پیاوە بە هێزو تووڕەیە خێری ئەوی دەوێ، ئیدی دەست بەردار بوو، کابرایەکی جەرمانی چاوشین کە لە دەستەکەی متلیستا بوو، بە غاردان بەرەو لایان چوو و پرسی ئەوە چییە؟ گونچارنکو بە ئەدەبەوە وەڵامی دایەوە: ورچێکیان گرتووە.

– ورچێك؟ کابرای چاو شین لەسەرسامیدا ئەبڵەق بوو، هەڵوەستەیەکی کردو بە پەلە کەوتە غاردان، دەتووت بە تەمای کوشتنی ورچەکەیە.

ماروسکا بۆ یەکەمجار بە سەرسامی و سەرنجەوە تەماشای گونچارنکوی کردو پێکەنی، ئەوجا بە بیری ئاسوودەوە گوتی: تۆ چ جانەوەرێکی سەیری! گونچارنکو پرسی: بۆ لەگەڵی بەشەڕ هاتیت؟

ماروسکا بە هەڵچوونەوە گوتی: بۆ.... هیچ و پوچ و خوێڕی وەکو ئەمە... دەبێ.... گونچارنکو کەوتە دڵدانەوەی ماروسکاو قسەکەی پێ بڕی.

– ئاه، ئەرێ، کەواتە هەقی خۆی بوو؟ زۆر چاکە!

باکلانوف لە پەنایەکەوە، بە دەنگێکی گڕ فەرمانیدا: بچنەوە شوێنی خۆ!

میشکا لەم ساتەدا کەللە تووکنەکەی لەنێو دارستانەکەوە هێنایە دەرێ، بە چاوە زیت و ڕەشەکانی سەیرێکی کردن و بە هێوری حیلاندی.

ماروسکا کە کەوتبووە ژێر کاریگەری دەنگی میشکاوە، بانگی کرد: هێی، هاوڕێ!

– ئەسپێکی زۆر چاکت هەیە.

ماروسکا لە کاتێکابە دڵسۆزی و خۆشەویستییەوە دەستی بە ملی ئەسپەکەیدا دەهێنا، گوتی: ئامادەم گیانی خۆمی فیدا بکم!

گونچارنکو ردێنە ڕەش و بژەکەی جوڵاندو بزەیەکی دۆستانەی بە رووی ماروسکادا داو گوتی:گیانت بەفیڕۆ مەدە، ڕەنگە پیویستت پێی ببێ. با منیش بچم ئەسپەکەم ئاو بدەم، دەتبینمەوە... ئەوجا بە هەنگاوی زلەوە بەرەو ئەسپەکەی کەوتەرێ.

ماروسکا لە دواوە تەماشای گونچارنکوی کرد بەلایەوە سەیر بوو کە چۆن تا هەنووکە ئەم پیاوە بە نرخەی نەناسیوەو گوێی پێ نەداوە.

پاشان کە دەستەکان ریز بوون, ماروسکا خۆ بە خۆ چووە ریزەوەو لە تەنیشت گونچارنکووە وێستا، بە درێژایی کۆڕەوەکە بەرەو چۆمی خوانیخدزا, بەنێونەخت لە گونچارنکو غافڵ نەبوو. ڤاریاو ستاشینسکی و خارچنکو کە نەقڵ بوو بوون بۆ دەستەکەی کوبراك, دەستەی دواوە بوون. لڤنسون لە ریزی پێشەوەی هەموویانەوە سواری ئەسپەکەی بوو بوو, و بە لەقە لەق دەچووە پێشەوە. باکلانوف لە پاش– لڤنسون ەوە بوو بێ ئەوەی بە خۆ بزانێ لە رۆشتن و ڕەفتاردا لاسایی لڤنسونی دەکردەوە.

ڤاریا بە درێژایی رێگا وای هەست دەکرد متچیك لە دواوەیەتی, ڕەفتارەکەی دوێنێی متچیك ئازاری دەدا گڕی سوزو حەزی سارد دەکردەوەو دای دەمرکاندەوە. ڤاریا لەو رۆژەوە کە متچیك لە خەستەخانە دەرچوو بوو. بە نێو نەخت خەیاڵی ئەوی لەسەر دەرنەکرد بوو, هەر بە ئومێدو خەیاڵی دیداری تازەیان دەژیا، شیرینترین کەڵکەڵەو ئارەزو لە ناخی ئەم ئومێدو

خەیاڵانەی دادەگەشایەوە –کەڵکەڵەو ئارەزوو گەلێك کەڤاریا هەرگیز دانی پێدا نەنان– بەڵام ئەوەندە لە بەر چاوو زیندوو بوون کە بە دەست بێنە گرتن.
متچیك–ی دەهێنایەوە بەرچاوی خەیالی خۆی، کوڕێکی قۆزو سەلار، کەمێك شەرمن، بە قەمسەڵە چەرمییەکەیەوە لە قەراخ دارستانەکەوە دەردەکەوت. ڤاریا جڵەوی بۆ خەیاڵ شل دەکرد، هەستی دەکرد هەناسەی گەرمی متچیك بەدەنی دەوروژێنێ، دەستی سۆز بە قژە نەرمو پڕ پێچەکەیدا دەهێنێ، وشەی دڵگیرو بە ئاهەنگ بە گوێیدا دەدا. ڤاریا هەوڵی دەدا یادی سووکە شەڕەکەیان لەبیر بەرێتەوە. وای خەیاڵ دەکرد کە ئیدی هەرگیز جودایی ناکەوێتە نێوانیانەوە، پێوەندی ئایندەیان جیاوازتر دەبێ‌و تا خەیاڵ بڕ دەکات خۆش‌و ئاسایی دەبێ.
وەختێ ڤاریا تووشی متچیك بوو، بە حوکمی تەجرەبە بۆی دەرکەوت کە متچیك لەوە ئاشفتەو پەرێشانترە بتوانێ لە بەرانبەریا خۆی کونترۆڵ بکات, ئەو رووداوانەی کە ئێستا پەرێشان‌و پەشێویان کردووە، لە ئازارە شەخسیەکانی گرنگترە، بەڵام چونکە ڤاریا پێشتر ئەم دیدارەی بە جۆرێکی دیکە بەرجەستە کردبوو، بۆیە رقی‌و توندییە چاوەڕوان نەکراوەکەی متچیك زۆری ئازارداو خستییە ترسەوە.
ڤاریا بۆ یەکەمجار هەستی کرد ئەم رەقی‌و ساردییە زادەی رێکەوت نەبووە، رەنگە متچیك ئەو پیاوە نەبووبێ کە ڤاریا بەدەم چاوەڕوانییەوە شەو و رۆژی دوورو درێژی لە پێناویا گوزەراند بوو... بەڵام چ کەسێکی تری لە دڵی خۆیدا شك نەدەبرد.
ڤاریا نەیتوانی بوو تەنانەت لە دڵی خۆشیاو بۆ تاقە جارێکیش دان بەم کارەیدابنێ، زۆری بەلاوە ئەستەم بوو تەواوی ئەم ئارەزووانەی –گشت خەم‌و شادییەکانی– کە شەوان‌و رۆژگاری دوورو درێژ لە پێناویا ژیا بوو، فەرامۆش بکات‌و لە پڕ توڕیان بدات، بۆیە لە ناخا هەستی بە بۆشاییەکی ئەوتۆ دەکرد کە چ شتێك توانای پڕ کردنەوەی نەبوو، دڵخۆشی خۆی بەوە دەدایەوە کە کارێکی نائاسایی رووی نەداوەو هەموو گۆڕانەکان زادەی مەرگی خەم‌و رۆژێنی فرولوف بووەو، بەم زووانە هەموو شتێك ئاوەڕۆی ئاسایی خۆی وەردەگرێتەوە. کەچی لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا کەبیری دەکەوتەوە چۆن بە دنیایەك عەشق‌و خەونی زێڕینەوە بەرەو پیری متچیك چوو، چۆن متچیك رەنجاندنی، چۆن بە رەقی‌و ساردییەوە دەستی بە روویەوە نا، ئازاری دنیای دەچەشت.
ڤاریا بە درێژایی رۆژەکە بە ئاواتی ئەوەوە بوو کە متچیك ببینێ یان قسەی لەگەڵ دا بکات، کەچی متچیك تاقە جارێکیش ئاوڕی لێ نەدایەوە. تەنانەت لەو وەستانە کەمەشا کە بۆ فراڤین وێستان، نەچووە نك متچیك، لە دڵی خۆیدا دەیگوت: خۆ تازە نابمەوە بە کچۆڵە تا لەم کون بۆ ئەو کون شوێنی بکەوم؟ ئەگەر راست دەکاو وەکو خۆی دەیگوت –خۆشی دەوێم، با ئەو یەکەم هەنگاو بنێ‌و بێتە سۆراخم– من یەك تۆزقاڵ گلەیی لێناکەم. خۆ ئەگەر ئیدی نەیەت... ئەوا ئیدی هەموو شتێکم بەلاوە وەکو یەك دەبێ‌و تا دوا هەناسە بە تاقی تەنێ دەمێنمەوە.
کە گەیشتنە سەر زنجیرە سەرەکییەکەی کێوەکە، جادەکە پان بۆوە، سیسکین بە هانکە هانك خۆی گەیاندە تەنیشت ڤاریا. سیسکین رۆژی پێشوو ڤاریای چنگ نەکەوتبوو، بەڵام لەم

مەسەلانەدا یەجگار ڤیرسیچمە بوو، بە ئاسانی نائومێد نەدەبوو، ئەژنۆکانی لەلاقی ڤاریا دەسوو، قسەی کرێت و سوکی بە گوێی دا دەدا، بەڵام ڤاریا چونکە لە دەریای بیرەکانی خۆیدا بوو، قسەکانی ئەوی نەدەژنەوت.
سیسکین بەپێ داگرتنەوە دەیگوت: باشە خانم، دەربارەی ئەو مەسەلەیە چ دەڵێی؟ باشە؟ (سیسکین بێ رەچاوکردنی تەمەن یان پایەو پێوەندی، وشەی خانمی بۆ هەموو ئافرەتێك بەکار دەهێنا).
ڤاریا لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە : ئەها ئێستا هەموو شتێ حاڵی بووم– وەك بڵێی دەبێ من لە ئاغا بپارێمەوە؟ ئەرێ بەڕاستی ئەوەندە زەحمەتە، کە لەگەڵ منا باش بێ؟ خۆ لەوانەیە ئەویش هەنووکە نیگەران و ناڕەحەت بێ، رەنگە واش بیر بکاتەوە کەمن لێی ناڕەحەتم، ئەدی چۆن دەشێت قسەی لەگەڵ بکەم؟ نا، مەحاڵە! دوای ئەو جۆرە تڕۆ کردنە! نا, نا. با من دەستپێشکەری نەکەم.
– خانمی ئازیز، ئەوە کەڕیت، یان چی؟ دەڵێم رازیت؟
ڤاریا راچڵەکی و پرسی: ئەوە چی دەڵێی، رازی بوونی چی؟ خۆت دەزانیت... بۆ کوێ دەڕۆی بڕۆ.
سیسکین بە دڵشکاوییەوە شانەکانی هەڵتەکاندو گوتی: چ خوڵکێکە! خانمی ئازیز، خۆت گران مەگرە، ئێژی ئەمە یەکەم جارتە، ئێژی کچۆڵەیە هیچ ناچێتە عەقڵییەوە. سیسکین ئەمجا بایدایەوەو بە کاوەخۆ کەوتە تکاو پاڕانەوە، بە خەیاڵی خۆی ڤاریا هەموو قسەکانی ئەوی ژنەوتووەو حاڵی بووە، بەڵام وەکو هەر ژنێك ناز دەفرۆشێ.
کە شەو داهات، تاریکی دۆڵەکانی قووتدا، تەمو مژ سەر کانیاوەکانی گرت و هێدی هێدی بەرەو دۆڵەکان کشا، ئەسپەکان شەکەت و ماندوو دەیان پرماند. متچیك هێشتا نەهاتبووە دیدەنی ڤاریا، ئاشکراش بوو کەنیازی هاتنی نییە. ڤاریا تا لە نەهاتنی متچیك دڵنیاتر دەبوو، پتر هەستی بەبێ ئەنجامی ئارەزووەکانی و تاڵی خەونەکانی پێشووی دەکرد، لەمەش قورستر و زەحمەت تر ئەوەبوو نەیدەتوانی ئارەزوو و خەونەکانی لە دڵ دەربکاو بە فەرامۆشییان بسپێرێ.
پارتیزانەکان شەوێ لە دۆڵێکا لایاندا، ئەسپەکان و پیاوەکان لە نێوان سێبەرە ساردو شێدارەکانا لە دەوری یەك خڕبوونەوە.
سیسکین بە منجڕی و لاساری عاشقانەوە پێی دادەگرت: باشە خانمی ئازیزم، کەواتە لەبیرت نەچێ باشە، بەو ناونیشانەی ئاگرێکی چکۆڵە دوور لەوانی دی دەکەمەوە، ئەمەت لەبیر نەچێ، دوای تۆزێك کەوتە بۆڵەبۆڵ بەسەر یەکێکدا: بۆ کوێ دەڕۆم! تۆ حەقت چییە؟ ئەدی خۆت لێرە چ دەکەی، حەرەسی رێگاکەی؟ بۆ دەتەوێ بە زۆر جێی خۆت لێرە بکەیتەوە، ئێرە شوێنی لقەکەی ئێوە نییە!
– ئەوە چ دەڵێی؟ لقی من نییە؟ چاوت بکەوە!

پاش بێدەنگییەکی کەم کە گوایە هەردووکیان بە رواڵەت –چاویان دەکردەوە– ئەو زەلامەی کە پرسیاری لە سیسکین کردبوو، وەکو یەکێك هەڵەیەکی کردبێ و ژێوان بێ، گوتی: نەحڵەت لە شەیتان، ئەمە دەستەکەی کوبراکە، ر استە. ئەدی دەستەکەی متلیستا لە کوێیە؟ کابرا هەستی کرد سەدای دەنگی تا رادەیەك هەڵەکەی داپۆشیوە، هەمدیس بە دەنگێکی بەرزو ناڕەحەت گوتی: مت– لی ستا؟.
لە قووڵایی دۆڵەکەوە هاواری پیاوێك هاتە گوێ، دەتگوت کەسێکەو خۆ کوژی دەکات، یان کەسێکە دەپاڕێتەوەو کەس گوێی لێ ناگرێ، بە راست و بە چەپا دەکەوتە سەر عاردی: پێت دەڵێم ئاگر بکەوە!
لە پڕ لە قووڵایی دۆڵەکەوە بڵێسەی گڕێك لەنێو کپی و بێدەنگیدا بەرز بۆوە، تارمایی پیاوانی شەکەت و سەرو کەللەی توکنی ئەسپان و بریقەی ساردی تفەنگ و فیشەکدانان لە ناو جەرگەی تاریکییەکەوە کەوتنە بەرچاو.
ستاشینسکی و ڤاریا و خارچنکو بە سواری چوونە کەنارێکەوە دابەزین.
خارچنکو بە شادییەکی دەست کردەوە کەکاردانەوەی لەلای چ کەسێك دروست نەدەکرد، گوتی: باشە، ئێستا ئێمەش بۆ خۆ ئاگرێ دەکەینەوە –تا ئیسراحەت بکەین، با هەموومان بچین چیلکان خڕ بکەینەوە، هەمیشە هەر وا بووە– قەت لە شوێنی خۆیدا نەوێستاوین و هەمیشەش زیانەکەیمان دیتوە. خارچنکو بە دوو دڵی دەدواو کوێرانە دەستی بە نێو پوشەکاندا دەگێڕا, خارچنکو بەڕاستی لەم وەزع و حاڵانە بێزار دەبوو، لەشێ، لەتاریکی، لە ترسی ئەوەی نەبادا مار بە دەستییەوە بدات و ئەنجام لە بێدەنگییە خەم وروژێنەکەی ستاشینسکی: لە بیرمە وەختێ ساچان– یشمان بەجێهێشت بەم جۆرە بوو، دەبوایە بەر لە رۆژئاوا لامان بدایە، ئێستا تاریکی هەموو لایەکی داگرتووە، بەڵام ئێمە....
ڤاریا لەبەر خۆوە تێفکری، بۆ ئێستا ئەم شتانە دەڵێ؟ ساچان.... کە ئەوێیان بەجێهێشت... تاریکی هەموو لایەکی داگرتووە.... قسە بۆ کوێ دەکات! کێ گوێی لێ دەگرێ؟ خۆ هەنووکە هەموو شتێ تەواو بووە، چ شتێکیش رووی نەداوە، ڤاریا برسی بوو، بیری لەو بۆشاییە خامۆش و سەختە دەکردەوە کە چ شتێك لە عالەما نەبوو بتوانێ پڕی بکاتەوە، بە دەم بیرکردنەوە دانەی فرمێسك بە سەر گۆناکانیا خزین.
بە هەر حاڵ پاش شێو خواردن خۆیان لەبەر ئاگرەکە گەرم کردەوە، هەرسێکیان خۆشحاڵ بوون. ئێستا ئەو دنیا ساردو غەریبە سپی واژەی، گەمارۆی دابوون، لەلایان ئاشناو گەرم و هۆگر بوو.
خارچنکو کەوتە کردنەوەی بوخچەکەی، وەکو یەکێکی لەخۆڕازی گوتی: ئەمەش پاڵتۆکەم، پاڵتۆیەکی کەون و عەنتیکەیە! نە لە ئاگرا دەسووتێ، نە لە ئاوا نقوم دەبێ، خۆزیا ژنێکم دەبوو، بە دوو قۆڵی لە ژێریا دەخەوتین ئەمجا چاوێکی داگرت و پێکەنی.
ڤاریا پاش ئەوەی لەبەر ئاگرە خۆشەکە گەرم بۆوە، شیوەکەی خواردو قسە خۆمانییەکانی خارچنکوی ژنەوت، هەستی کرد ئاسوودەیی باڵ بەسەر رۆحیا دەکێشێت و دڵی دەکاتەوە،

لەبەر خۆوە تێفکری: بۆ وا شتەکەم لەگەڵ ئەو کوڕەدا خەست کردۆتەوە؟ ئاخر شتێکی گرنگ نەقەوماوە، ئەدی بۆ ئەوەندە توڕەو کەللەیی کردم؟ قەلەندەرە تەنیا لە بەر خاتری گەوجێتی من بە تەنێ لەوێ دانیشتووە، من هەر ئەوەندەم لەسەرە هەستم و بچمە کنی، ئیدی هەموو شتێك وەکو جارانی لێ دێتەوە.

ڤاریا هەستی کرد بە هیچ جۆرێ حەز ناکات رق لە متچیك هەڵگرێ, رقێ کە دەبێ هەر خۆی پێوەی بتلێتەوەو ئازارەکەی بچێژێ, ئەویش لە کاتێکا هەموو دەوروبەرەکەی خۆیان بەوە راهێنا بوو کە لەبەر خاتری هیچ شتێك خۆیان ئازار نەدەن و بێ دڵی خۆیان نەکەن, بۆیە هەر لەوێ داو دەمو دەست بڕیاریدا هەموو بیرێك لە مێشکی خۆی بتارێنێ و دەست بەجێ بچێتە نك متچیك, ڤاریا هەنووکە چ شتیکی ناشرین و کرێت و ناپەسەندی لەم کارەی خۆیدا بەدی نەدەکرد.

لەپڕ بە خۆشییەوە لەگەڵ خۆیدا کەوتە بیرکردنەوە: بەس پێم رازی بێ, خۆشی بوێم, هەر ئەوەندە لەلام بێ هیچی دیم لێی ناوێ, ئەگەر هەمیشە ئەسپەکەی لە تەنیشتمەوە باژوێ و قسەم لە گەڵدا بکات و لەلام بخەوێ.... هەموو شتێکی خۆمی فیدا دەکەم.... گەلەك گەنج و قۆزە...

متچیك و سیسکین دوور لەوانی دی ئاگرێکیان بۆ خۆ خۆش کرد. بەلاّم لەوە تەمەڵ تر بوون کە شیوێ بۆ خۆ چێ بکەن، هەندێ گۆشتی چەق و لەڕی بەرازیان بۆ خۆ برژاند، ئەوەندە بەئشتیاوە پەلاماری گۆشتەکەیان دا، نانیان بیر چوو، وەختێ گۆشتەکەیان تەواو کرد هێشتا هەر برسی بوون.

متچیك هێشتا بە تەواوی لە مۆتەکەی مەرگی فرولوف و گوم بوونی کوت و پڕی پیکا رزگاری نەبوو بوو، هەستی دەکرد بیری سەیرو پەرێشان، تەنیایی، مەرگ، لە هەموو لایەکەوە تەم ئاسا گەمارۆیان داوە. دەمەو عەسر ئەم تەمە رەوییەوە، بەلاّم هێشتا لە هەموو کەسێك دەترساو حەزی نەدەکرد چ کەسێك ببینێ.

ڤاریا پاش زەحمەتێکی زۆر ئاگرەکەی ئەوانی دۆزییەوە. روناکی ئەو ئاگرانەی لە ئۆردوگاکەدا کرابوونەوە سەرانسەری دۆڵەکەی داگرتبوو، پیاوان لە نێوان دوکەڵی ئاگرەکانەوە سەرگەرمی گۆرانی چڕین بوون.

ڤاریا بە هەناسە بڕکێ و دڵە خورپەوە لە بێشەکەوە دەرچوو، و گوتی: ئاه، ئەوە ئێوە لێرە خۆتان شاردۆتەوە.

متچیك راچڵەکی، نیگایەکی ساردی ڤاریای کردو بە شپرزەییەوە رووی بۆ لای ئاگرەکە وەرچەرخاند.

سیسکین بەدەم پێکەنینێکی ئاساییەوە گوتی: هێی, تۆمان ون کردبوو, دانیشە خانمی ئازیزم، دانیشە!

پاڵتۆکەی داخست و ڤاریای خوڵك کرد کە لە تەنیشتییەوە دانیشێت. ڤاریا لە لایەوە دانەنیشت، ڤاریا هە ر چەند پێشتر وەکو سەرنجی خۆی سیسکینی بە پیاوێکی کەمو

نەفس نزم دەزانی، بەڵام کە ئەو کردەوەیەی لێ بینی هێندەی دی لەلای سووك بوو، و رقی لێی هەستا.

ڤاریا بێ ئەوەی بەلایەوە شەرم بێ ئەوە نیشان بدات کە تەنیا لە بەر خاتری متچیك هاتووە، رووی کردە متچیك و بە دەنگێکی ناسكو پەرێشان لەسەری رۆیی، هاتم بزانم چۆنی. خۆ تۆ ئێمەت بە تەواوی فەرامۆش کردووە، خارچنکو ئەحواڵی دەپرسیت. شتێکت لێ هاتبوو.... دەیگوت خراپ بریندار بوویت. بەڵام وادیارە لە خەتەر رزگار بوویت. خۆ بە نیسبەت خۆمەوە چت عەرز بکەم....

متچیك بە ساردییەوە شانەکانی هەڵتەکاند.

سیسکین کە دەیویست بە هەر جۆرێ بێ ڤاریا بەلای خۆیدا راکێشێت، بە تاسەوە لەسەری رۆیی. پێیان بڵێ وەعزمان زۆر چاکە– هیچ خەمیان نەبێ. بەڵام خانم وەرە دانیشە، شەرم مەکە!

ڤاریا وەڵامی دایەوە: قەیدی نییە، هاتبووم.... بە رێکەوت بە ئێرەدا تێدەپەڕیم.

ڤاریا لە ناخدا بە خۆیدا شکایەوە. لە بەر خاتری متچیك بۆ ئەوێ چوو بوو کەچی متچیکیش بەوپەڕی ساردییەوە شانی هەڵتدەتەکاند، ڤاریا بەم چەشنە لەسەری رۆیی: بزانم هیچت نەخواردووە.قسعەکەت پاكو تەمیزە.

سیسکین سیمایەکی تایبەتی گرتە خۆو گوتی: ئەدی لەوێ چ پەیدا دەبێ! خۆ ئەگەر هەمان ئازوقەی راستەقینەمان بدەن.. بەڵام کوا, مەگەر شەیتان بزانێ کەچمان دەدەنێ! هەمدیس بە شێوەیەکی نائومێدانە کەوتەوە خولق کردنی ڤاریا. دەستی ڤاریای گرتو بەرەو لای خۆی رای کێشا: دەوەرە ئیدی ، وەرە لە کنم دانیشە: دانیشە خانم، دانانیشیت؟ لەسەر پاڵتۆکەو لە تەنیشتییەوە دانیشت.

سیسکین چاوێکی لێ داگرتو گوتی: قەولەکەی خۆت لەبیرە؟ ڤاریا بەدەم گوێ هەڵخستنەوە هاواری کرد: کام قەول؟ کە زانی ئەم پیاوە چی مەبەستە، لەبەر خۆوە تێفکری: ئاخ نەدەبوو بێم. دەتگوت ئازارێکی سەخت لە ناخیا هاتەوە سوێ.

– چۆن– کام قەول؟ ئەها، حاڵی بووم، ئێستا پێت دەڵێم. ئەمجا بە پەلە بەسەر متچیکدا دانەوییەوە، شانی متچیکی گرتو رووی بۆ لای ڤاریا وەرگێڕاو گوتی: ئەگەرچی کاری ژێراو ژێر لە لقدا کارێکی چاك نییە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا....

ڤاریا خێرا خێرا چاوانی دەتروکاند، بە پەنجە سستو لەرزۆکەکانی یاری بە قژەکەی دەکرد، بە پێکەنینێکی تاڵەوە گوتی: کاری ژێراو ژێر؟ بڵێ بزانم.....

سیسکین رووی کردە متچیك و بە چپەوە پێی گوت: ئاخر تۆی ئیبلیس بۆچی وەکو بەرازی ئاوی لێرە دانیشتوویت؟ بە هەزار زەحمەت سازم کردووەو تۆش...

متچیك خۆی لە دەستی سیسکین راپسکاند، سەیرێکی ڤاریای کرد، لە شەرمانا سوور هەڵگەڕا، نیگای پڕ لە گازاندەی ڤاریا دەتگوت بەسەرزەنشتەوە لێی دەپرسی: چاك بوو، ئێستا دڵت داکەوت؟ بینیت چم پێ دەڵێ!

هەر کە سیسکین گەڕایەوە شوێنەکەی خۆی, ڤاریا بە شپرزەییەوە گوتی: نا، نا، من دەڕۆم....
نا، نا,... نا، نا... من دەڕۆم. ئەوجا هەستایە سەر پێ، بەسەری لەشەرما شۆڕو بە هەنگاوی
وردو خێراوە لەناو تاریکییەکدا ون بوو.
سیسکین وەکو مار دەیفیشکاند، لە متچیك پڕو پەست بوو، گوتی: ناشی، هەمدیس لێت
تێکداینەوە! وەك بڵێی هێزی رووتی حەیوانی لە ناخیا پەتی پچڕاند، بۆیە لە پڕ هەستاو بە
گورگە لۆقە دووی ڤاریا کەوت.
سیسکین خۆی گەیاندە ڤاریا، بە توندی دەستێکی لە قەدی ئاڵاندو لەسەری رۆیی: وەرە
بڕۆین، خانمی ئازیز یاللا دەی، چکۆلانەکەم ئەمجا رایکێشایە نێو بێشەکەوە.
ڤاریا لە تاقەت کەوتبوو، قورگی پڕ بوو بوو لە گریان. بە پاڕانەوەوە گوتی: وازم لێ بێنە با
بڕۆم، حەز دەکەم بە تەنێ بم، ئەگینا فیزاح دەکەم. هەستی دەکرد توانای فیزاحکردنی نییە.
وێڕای ئەمەش چ پێویست بە فیزاحکردنە! بۆ فیزاح بکات؟ لەبەر خاتری کێ؟
سیسکین دەستێکی خستە سەردەمی، سات بە سات پتر جۆشی دەسەند، گوتی: با بڕۆین
خانمی ئازیز، بۆ فیزاح دەکەی؟

- راستیش دەکات، بۆ فیزاح بکەم؟ ئیدی چ فایدەیەکی هەیە؟ بە خەمبارییەوە بیری کردەوە:
بەڵام ئاخر ئەمە سیسکینە.

سیسکین! ئاخر بۆ ئەم؟ ئاه، چ فەرق دەکات! بەڕاستی هەموو شتێکی بەلاوە وەکو یەك لێهات.

ڕەنج

ماروسکا دەیگوت: من ئەوانم خۆش ناوێ، ئەو جووتیارانە. من ناتوانم بە ئاسانی لەگەڵیاندا هەڵبکەم، و بەردەوام لەسەر زینەکە دەجووڵا. هەر جارێ کە میشکا دەستی ڕاستی هەڵدەبڕی، ماروسکا قامچییەکەی دەکێشا بە گەڵای زەردو لەرزۆکی درەختانی غاندا، لەبیرمە هەندێ جار دەچوومە دیدەنی باپیرەم-جگە لەو، دوو مامیشم لەوێ بوون... ئەوانیش کێڵگەیان دەکێڵا. نا، ناتوانم بە ئاسانی لەگەڵیاندا هەڵکەم، ئەوان وەکو هاوڕێ مەعدەنچییەکانم نین، خوێنیان لە یەکدی جیاوازە. ئەوان هەم ڕەزیلن و هەم موزیرن، ئەمە حەقیقەتێکە بۆ خۆی! کە دارغانێکی لە دەست دەچوو، هەر بۆ پاراستنی ئاهەنگی جەزرەبەکانی قامچییەکەی بە پێڵاوەکانی خۆیا دەکێشا. بەدەم سەر هەڵبڕینەوە پرسی: ئەرێ ئەم ڕەزیلی و موزیرییە چ سوودێکی هەیە؟ بۆ خاوەنی خوێنێ نین کە ناوو عادەتێکیان پێ ببەخشێت! هەر هەموویان گەدان! بە حاڵەتی بێگانەیەکی دڵپاك و دڵسۆزێ کە بۆ هەژاری جووتیاران بە داخ بێ، پێکەنی.

گونجارنکو بەدەم گوێ گرتنەوە، لە بەینی هەردوو گوێچکەی ئەسپەکەیەوە چاوی بڕی بووە بەردەم خۆی. حاڵەتی وریایی و زیتی چاوەکانی ئەوەی دەنواند کە دەزانێ چۆن گوێگرێکی باش بێ و چۆن وەڵامی ئەو قسانە بداتەوە کە دەیان ژنەوێ.

گونجارنکو بە باوەڕێکی بەتینەوە گوتی: ئەگەر تۆ بە ئاستەم هەر یەکێك لە ئێمە بوروژێنی، هەر یەکێك لە ئێمە-پاش تەماشاکردنی ماروسکاو تاکید کردن لەسەر وشەی (ئێمە) لەسەری ڕۆیی: بۆ نموونە من بڵێ، یان خۆت یان دوبوف- لە ناخی هەر یەکێکماندا جووتیارێك دەدۆزیتەوە. بەڵێ دەیدۆزیتەوە. بە دڵنیاییەوە دووبارەی کردەوە: جووتیارێك بە هەموو خەسڵەتەکانی جووتیارەوەو بە هەموو شتەکانی دیکەشەوە جگە لە پێڵاوە کەتانیەکانمان.

دوبوف ڕووی کردە ئەوان و پرسی: باسی چی دەکەن؟ لەوانەیە لە پێڵاوە کەتانیەکانیشماندا... سەبارەت بەجووتیار قسان دەکەین. من دەڵێم لە ناخی هەر یەکێکماندا جووتیارێك هەیە.

دوبوف بە دوو دڵی پرسی: باشە ئەگەر وابێ چییە؟

- مەبەست شتێکی دییە؟ ماروسکا دەڵێ کە باپیرێك و دوو مامی لە گوندیدا هەیە. تۆ....

دوبوف هاتە نێو باسەکەوەو گوتی: هاوڕێ من هیچ کەسێکم نییەو لەم ڕووەوە شوکرانەی خوا دەکەم! منیش، دەبێ دان بەوەدا بنێم کە لەم ئەسڵ و فەسڵە بێزارم. با ئەم کوبراکی حازرییە بە نموونە وەربگرین، یەکەمجار خۆی.

- زۆر باشە، دەڵێن بنیادەم ناتوانێ چاوەڕوانی ئەقڵ و هەست لە هەموو کەسێك بکات- بەڵام تۆ بزانە کەسێك لە لقەکەی دا پەیدا دەبێ! و بە ڕقەوە تفێکی ڕۆکردە سەر زەوی.

ئەم گفتوگۆیە لە پێنجەمین ڕۆژی کوڕەکەدا, وەختێ هێزەکە لەسەرچاوەی خوانیخدزا لای دا، ڕوویدا. ئەوان شان بە شانی کۆنە جادەیەکی زستانەی بە پووش و پەلاش داپۆشراو دەڕۆیشتن. هەر چەندە کەسیان یەك تۆزقاڵ لەو ئازوقەیەیان پێ نەمابوو کە یاریدەدەری مەسئولی تەداروکات لە خەستەخانەکەوە برد بوونی. بەلام ورەیان زۆر بەرز بوو, چونکە دڵنیا بوو بوون کەئیدی پەناگایان زۆر دوور نییە.

ماروسکا بەدەم چاو داگرتنەوە پرسی: گوێت لێ بوو چی گوت؟ چونکە فەرماندەکە لەگەڵ ڕایەکانی ئەودا بوو نەك ڕایەکانی کونجارنکو, بۆیە بە سەرسامی پێدەکەنی و کەیفی دەکرد: دۆستی دێرینە، ئەدی نابێ دوبوف ئەم شتانە بزانێ؟

مینەرەکە بێ ئەوەی شێلو بێ، گوتی: بەم جۆرە ڕاو بۆچوون لەسەر هاوولاتیانمان دەرنابڕدرێ، زۆر چاکە ئێوە قەوم و قیلەتان لە گوندا نییە- ئەمەیان مەسەلەیکی گرنگ نییە. منیش جارێ هیچ کەسێکم لەوێدانین. بەلام ئێوە خەڵکانی مەعدەن لەبەر چاو بگرن، دیارە تۆ لە دەوروبەری "اورال"ەوە هاتوویت, بەلام دێینە سەر ماروسکا کە جگە لە زنجەکانی مەعدەن چ شوێنێکی دی نەدیتوە.

ماروسکا نیگەران و سەخلەت دەهاتە بەرچاو, بە ناڕەزاییەوە پرسی: مەبەستت لە چ شوێنێکی دی نەدیتووە، چییە؟ ئەدی بەرەی جەنگ چ بوو کە من.....

دوبوف بەدەم دەست جولاندنەوە، قسەکەی ماروسکای بڕی و گوتی: تۆ وس بە! با قسەکەی تەواو بکات.

گونجارنکو بە هێمنی لەسەری ڕۆیی: چما مەعدەنەکەی ئەنگۆش هەر گوندێك نییە: یەکەم هەر کەسەو باخێکی بۆ خۆی داپڕیوە، نیوەی خەڵکەکەتان زستانان بە دووی کاردا دەڕۆن و هاوینان دەگەڕێنەوە گوندی، چونکە لەوێدا تەنانەت گا کێوییەکانتان، بەرازان گاز دەکەن، من بە خۆم لە مەعدەندا بووم و دەزانم.

دوبوف توانای بەرپەرچ دانەوەی گونجارنکوی نەبوو. بەسەرسامی پرسی: وتت گوندێکە؟

- ئەدی چی؟ ئەو خەڵکانەی لە دەوروبەری باخاتدا دەژین و ژنەکانیان لەوێن هەموویان جووتیارن، لات وایە ئەمانە بێ تاسیرن؟ هەڵبەتە تاسیریان هەیە!

بەدەست هەواکەی لە خۆی دوور خستەوە.

دوبۆف لە کاتێکدا دەترسا کە نەوەك لە قسەکانیا شتێکی ئابڕوبەر بۆ مەعدەنچیەکان هەبێ، بە دوو دڵی پرسی:

- هەڵبەتە دەبێ ئەمە حسێبی بۆ بکرێ.
- زۆر چاکە، ئەوەمان وا، با ئێستا بێینە سەر شارەکان. دیارە شاری زۆرمان هەن و هەموویان گەورەن، ها؟

تا چاو هەتەر دەکات، بە پانی و درێژی هەزاران قۆناغ، دێهات دەوروبەری گرتوون.
تۆ دەڵێی ئەمە چ تاسیرێکی نییە؟

فەرماندەی دەستەکە بە پەشێوی گوتی: سەبرکە! دەڵێی هەزاران قۆناغ؟ دێهات دەوروبەری گرتوون؟ بەڵێ، هەق بە تۆیەو ئەمەش تاسیری هەیە. باشە ئیدی؟ گونجارنکو گوتی: زۆر چاکە، هەموو ئەم قسانە لەیەك خاڵدا کۆدەبنەوەو ئەویش ئەمەیە کە لە ناخی هەر یەکێکمانا بەشێك لە جووتیارێك هەیە. لە کاتێکا بەم چەشنە وەڵامی قسەکانی دوبوف-ی دابووە، ئیشارەتی بە مەبەستی یەکەمجاریان دایەوە.

ماروسکا بە ستایش و ئافەرینەوە هاواری کرد: تەواوی بکە! هەر یەکەم خۆ هەڵقورتانی دوبوف لە باسەکە، بەلای ماروسکاوە خۆش بوو، رووی دەمی کردە دوبوف و گوتی: دۆستی ئازیز چاکی بەزاندیت و ئیدی ناشتوانی وەڵامی بدەیتەوە!.

گونجارنکو بێ ئەوەی دەرفەتی دوبوف بدات کە بێتەوە سەرخۆ، لەسەری رۆیی: هەموو ئەمانە، ئەوەمان پێ دەڵێ کە ئێمەو ئێوەو هەروەها ماروسکا -نابێ لە ئاستی جووتیاراندا غەڕابین و چۆن ئێمە بەبێ جووتیاران دەتوانین... سەری لەقاندو بێدەنگ بوو. دیار بوو کە ئیدی هەموو ئەو قسانەی کە دوای دوبوف گوتبوونی نەیدەتوانی باوەڕی گونجارنکو بگۆڕێ.

ماروسکا بە دزییەوە دەیڕوانییە گونجارنکو، هەستی بە ڕێزێکی پتر بەرانبەر بە گونجارنکو دەکرد، لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە: ئیبلیسی زانا! چۆن پیرەمێردەکەی تەنگاو کرد، هەر نەیتوانی لە جێی خۆی بجمێ. ماروسکا دەیزانی رەنگە گونجارنکو وەکو هەموو کەسێکی دی هەلآن بکات و هەمیشە هەق بەو نەبێ. بۆ وێنە ماروسکا هەرگیز لەو باوەڕەدا نەبوو کە چ نیشانەو ئاسەوارێکی جووتیاری لە گونجارنکودا هەبێ، کەچی ئەوەتانێ بە خۆی باوەڕی بەمە هەبوو. لەگەڵ ئەمەشدا لە هەموو کەسێك پتر متمانەی پێ پەیدا کرد. گونجارنکو بەو چەشنەی ماروسکا ناسی بووی "یەکێك بوو لە خۆیان". گونجارنکو پیاوێکی "بە هەست بوو" و هەرگیز خۆی لە قسەی پوچ و بێهودە هەڵنەدەقورتاند. پیاوێکی تەمەڵ و بێ با شار نەبوو، دەستە قاوەییە لیرەکانی هەردەم ئامادە کاربوو، یەکەم کەڕەت پێ دەچوو دەستەکانی خاو بن. بەڵام لە کردارا یەکجار کاراو رەنگین بوون.

پێوەندی ماروسکاو گونجارنکو گەلێك بەتین بوو، بەرادەیەك هاوڕێکانیان دەیانگوت: لە ژێر یەك پاڵتۆدا دەخەون و لە یەك قاپ دا نان دەخۆن.

پێ دەچوو ماروسکا رازی بێ لە هەڵس و کەوتی رۆژانەی لەگەڵ گونجارنکودا، هەروەها وەکو پارتیزانێکی جدی دەیڕوانییە خۆی: ئەسپەکەی چاك تیمار دەکرد. تفاقی زینەکەی رێك و پێك بوو، تفەنگەکەی دەتگوت ئاوێنەیە دەبریقێتەوە. لە شەڕا هەمیشە لە پێشی پێشەوە بوو، جێگای متمانە بوو، بەم چەشنە مایەی خۆشەویستی و رێزی هاوڕێکانی بوو و لە راستیا ئەم کارە بە شێوەیەکی خۆ بە خۆ ماروسکای بەرەو ژیانێکی دروست و هۆشیارانە برد، کە بەڕای خۆی. گونجارنکو دەستی تێدا هەبوو, ژیانێك کە جێی بێکاری و تەمەڵی تێدا نەبوو.

لە پێشەوە هاوارێك کرا: بوەستە! بوەستە! ئەم فەرمانە سەرانسەری لەشکرەکەی گرتەوە. ئەوانەی پێشەوە وەستان ریزەکانی دواوە چوونە پێشەوەو ئەنجام ریزی لەشکرەکە تێك چوو.

ئەوجا فەرمانی دووەم دەم بە دەم گەییە دواوە: متیلیستا بۆ پێشەوە! باش چەند دەققەیەك متلیستا بە چەشنی سەرگەڕێك كەوتە فڕین و وەكو با تێپەڕی. سواریی پڕ شكۆی زەلامێك كە قوتابخانەی سوپایی و مەشق و فێربوونی سواری نەدیتبوو، سەرنجی پڕ ئافەرین و ستایشی تێكڕای ئەندامانی هێزەكەی بەلای خۆیا راكێشا، دوبوف گوتی: وا بزانم پێویستە بە خۆم بچمە پێشەوە با بزانم مەسەلەكە چییەو لەچ دایە.

دوبوف پاش كەمێك گەڕایەوە، پەست بوو، دیار بوو هەوڵی دەدا ئەم پەستیەی وەشێرێ.

دوبوف گوتی: متلیستا بە ماموریەت دەچێتە تاقیب كردنی حاڵ و وەزعی دژمن، ئێمە شەوێ لێرە دەمێنینەوە.

هەڵچوون و نیگەرانی لە دەنگیا هەست پێ دەكرا، بەڵام ئەو پیاوێكی خۆراگرو نهێنی پارێز بوو.

ئەو پیاوانەی لەو دەوروبەرە بوون، هاواریان كرد: ئاخر ئەمە چ كارێكە؟ بێ نان و ئاو؟ ئاخر بەمە دەڵێن چی؟ ئەمەش بووە بە ئیسراحەت!

ماروسكا گەییە لایان و گوتی: چ شانسێكە!

ریزی پێشەوە تازە لە ئەسپەكانیان دابەزیبوون. لڤنسون بڕیاریدا شەوێ لە بێشەكەدا وەمێنن., چونكە دڵنیا نەبوو كە جۆگەلەكانی خوا رووی خوانیخدزا لە دەستی دژمنا نەبن. بە هەر حاڵ بە ئومێد بوو بەم حاڵەشەوە رێگایەك بۆ دۆڵی تیودو —واكیو بدۆزێتەوەو وردە وردە بڕۆن.

بە درێژایی رێگا ژانی لە رادە بەدەری قەبرغەی، كە رۆژ بە رۆژ لە زیادی بوو، ئازاری دەدا، لڤنسون دەیزانی ئەم ژانە ئەنجامی ماندوو بوونی لە رادەبەدەرو كەم خوێنییەو بە چەند هەفتەیەك ئیسراحەت و پارێز چاك دەبێتەوە، بەڵام چونكە لای روون بوو كە بەم زووانە دەستی ناگاتە خۆراكی چاك و ئیسراحەتی تەواو، ناچار بە درێژایی رێگا هەوڵی دەدا خۆی لەگەڵ ئەم ژیانە تازەیەدا رابهێنێ و قەناعەتی بە خۆی دەكرد كە بێ تاقەتییەكەی تەنیا بەشێكە لە تێكچوونی میزاج كە هەمیشە ئازاری دەداو رەنگیشە هەرگیز دووری نەخستبیتەوە لە ئەنجامدانی ئەو كارانەی كە بەشێك بوون لە ئەركەكانی سەرشانی.

كوبراك چاوی بڕی بووە پیلاوە نەرمەكانی ئاگای لە قسەكانی لڤنسون نەبوو، وەكو لاسارێك كە جگە لە خەمی سكی خۆی، خەمی چ شتیكی دی نەبێ، بۆ چوارەمین جار دووبارەی كردەوە: من دەڵێم پێویستە بڕۆین.

– زۆر چاكە، ئەگەر ناتوانی بمێنی. فەرموو بڕۆ، بەڵام یەكێك لە شوێنەكەی خۆت دابنێ، ئیدی بۆ خۆت سوار بەو بڕۆ. بەڵام من نیازم نییە هەموو هێزەكە بخەمە خەتەرەوە.

دەنگی لڤنسون ئەوەی نیشان دەدا كە كوبراك زۆر سوور بووە لەسەر رایەكانی خۆی.

لڤنسون گوێی لە قسەكانی تری كوبراك نەگرت، لەسەری رۆیی: برادەر وا چاكە بچی سەرێك لە ئێشكگرەكان بدەیت. كە هەستی كرد كوبراك هەمدیس ئامادەی پێ داگرتنە لە پڕچارەی بەیەكا داو بە رەقی پرسی: چییە؟

کوبراك بەدەم چاوتروکاندنەوە سەری هەڵبڕی.
ڤنسون بە هەمان شێوازی ئاساییەوە کە کەمێك شۆخیشی تێدا بوو. لەسەری ڕۆیی: دەورێیەك بنێرە سەر جادەکە، چەند ئێشك گرێك لە پشت هێزەکەوە بە دووری نێو قۆناغێك دابنێ. بۆ وێنە لەو شوێنەدا کە چۆمەکەمان بڕی. حاڵی بوویت؟
کوبراك بۆڵاندی: بەڵێ. لای سەیر بوو کە بۆچی لەبری ئەو شتەی کە دەیویست بیڵێ، ئەمەی گوتبووو، لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە: بەراز!؟ هەستی بێزاری و بەزەیی هاتنەوە بەخۆ، لەگەڵ جۆرە ڕێز گرتنێکی لڤنسوندا، لەلای تێکەڵ بوون.
لڤنسون وەکو جاران لە خەو ڕاپەڕی. ئەو گفتوگۆیەی لەگەڵ کوبراکدا کردبووی، هێنایەوە بیری خۆی، جگەرەیەکی داگیرساند، چووە دەرێ تا سەری ئێشك گرەکان بدات.
بە جۆرێ ڕێی خۆی بە نێو کوانووە دوکەڵ کردووەکانا دەکردەوە کە پێ نەنێ بەپاڵتۆی ئەو پارتیزانانەی لە خەوا بوون. دوورترین ئاگری دەستە ڕاست لە هەموو گەشتر بوو. ئێشك گری شەو بە دیارییەوە هەڵتروشکا بوو.
دەستەکانی دابووە ئاگرەکە، دیار بوو مەلی خەیاڵی شوێنانی دووری تەی دەکرد، کڵاوە پێستییە ڕەشەکەی بە پشتا شکابوو، چاوەکانی خومارو خواڵوو بوون، لێوەکانی بزەیەکی سادەو منداڵانەیان گرتبووە خۆ. لڤنسون لەبەر خۆیەوە گوتی: باش سەیری بکە!
دیمەنی بڵێسەی شین باوی دووکەڵاوی، بزەی سەر لێوی ئێشکگرەکە، تاریکی شەو و خەتەری وەزع و حاڵ، هەستێکی ئاڵۆزو تێکەڵ و پێکەڵی لای لڤنسون دروست کردو ئەو وشانەی خستە سەر زاری.
بە وریاییەکی زۆرترەوە چووە پێشەوە، هەڵبەتە نەك لەبەر ئەوەی لە چاوی ئێشکگرەکە دوور بێ، بەڵکو لەبەر ئەوەی نەیدەویست بزە لە لێوانی ئێشکگرەکە بتارێنێ. ئێشکگرەکە هێشتا لە دەریای بیرەکانی خۆیدا مەلەی دەکرد، بزەکەی بەرانبەر بە سەمای بڵێسەکان بەردەوام بوو، بێگومان ئەم ئاگرەو دەنگی هەڵبزرقانی ئەو گیایانەی لە باوەنی ئەسپەکانەوەو لە ناو جەرگەی بێشەکەوە دەبیسترا، کابرای ئێشکگریان بردبۆوە بۆ شەوانی منداڵی، کە چۆن ئەو شەوانەی لەگەڵ ئەسپانداو لەنێو کێڵگەکاندا بەسەر بردبوو، زۆر شتی بیر هاتەوە، چیمەن زارە شەونم لێنیشتوەکانی بەر تریفەی مانگەشەو. بانگی دوور بە دووری کەڵەبابانی گوند، لەوەڕانی ئارام بەخشی ئەسپان، دەنگی پاوەندو زنجیرەکانیان و سەمای مەشخەڵەکان لەبەر چاوە ئەبڵەق و منداڵانەکانی، ئەو مەشخەڵانەی لەمێژ بوو دامرکابوونەوە، بەڵام لەبیرو هزری ئێشکگرەکەدا لەو ئاگرە گەرمترو گەشتر بوو کە هەنووکە لەبەردەمیا بوو.
لڤنسون هێشتا بە تەاوی لە ئوردوگاکە دەرنەچوو بوو، تاریکییەکی شێدارو بۆنخۆشی بەسەرا هات، پێی چوو بەشتێکی نەرم و سپرینگ ئاسادا، شەو، بۆنی کارگ و داری ڕزیوی لێدەهات.
لڤنسون لەبەر خۆیەوە گوتی: بەڕاستی بەسامە! و ئاوڕێکی دایەوە. ئێستا چ ئاسەوارێکی گڕە زێڕینەکان نەمابوو، دەتگوت هەموو ئوردوگاکە لەگەڵ بزەی ئێشکگرەکەدا چوو بوو بەناخی

زەویدا. هەناسەیەکی قوڵی هەڵکێشا، بە دڵ ڕۆشنییەکی پترەوە، کە پێشتر هەستی پێ نەدەکرد، بەسەر جادەکەدا کەوتە ڕێ.
زۆری پێ نەچوو گوێی بە خوڕەی جۆگایەك زرینگایەوە، هەڵوەستەیەکی کردو گوێی بۆ نەوای دڵگیری بێشەکە ڕادێرا، پاشان لەبەر خۆیەوە پێکەنی، ئەوجا بە هەنگای سووکترو وریاترەوە کەوتەوە ڕێ، بە جۆرێ پێی بە عاردی دا بکێش دەکرد کە دەنگی پێی دەبیسترا.
لە ناو جەرگەی تاریکییەکەوە دەنگێکی گڕو لەرزۆك بەرز بۆوە، کێی زەلامم؟ لڤنسون دەنگی متچیکی ناسییەوەو بێ وەی وەڵامی بداتەوە، یەکڕاست بەرەو رووی چوو، سەدای میل هێنانەوەی تفەنگێك لەو تاریکییە کپەوە هەستا. ئەوجا دەنگی سامناك و وشکی گیربوونی فیشەکێك لە لوولەی تفەنگەکەدا هات. لڤنسون بە ئاستەم جوڵەی شێت ئاسای دەستی متچیکی دەبینی کە دەیویست فیشەکەکە بخاتە بەر تفەنگەکە.
لڤنسون بە ساردییەوە گوتی: پێویستە پتر چەوری بکەی. متچیك کە هەستی بە هێوری کرد گوتی: ئاه، تۆیت، نا... زەیتم کردووە... نازانم چییەتی... بە پەشێوییەوە چاوی بڕییە لڤنسون. لە کاتێکا بیری چوو میلی تفەنگەکەی بباتە پێشەوە، چەکەکەی هێنایە خوارەوە.
متچیك حەرەسی سێیەم بوو، نۆرە حەرەسیاتەکەی لەنیوە شەوەوە دەستی پێکردبوو، هێشتا نیو سەعات بەسەر حەرەسیاتەکەیا تێنەپڕیبوو. سەر حەرەس گەڕابۆوە بۆ ئوردوگاو دەنگی هەنگاوەکانی لە نێو پوشەکاندا ون بوو بوو، بەڵام بەلای متچیك-ەوە زۆر لەمە پتر تێپەڕی بوو، چونکە بە تاقی تەنێ کەوتبووە دەریای بیری خۆیەوەو لە نێو ئەم دنیا فراوان و بێگانەیەدا زۆر بە وریاییەوە درێژەی بە ژیانی خۆی دەدا، ئەم دنیایەی کە هەموو شتێك تیایدا بەدزی و ئەسپایی دەجوڵا.
متچیك هەموو ئەو ماوەیەی بە یەك فیکر گوزەراند، فکرێ نەیدەزانی کەی و لە کوێوە لە مێشکیا دروست بوو بوو.
بێ گوێدان بەو بیرانەی دی کە هزریان مژول دەکرد، بەردەوام دەگەڕایەوە سەر بیری یەکەمی.
متچیك بە خۆی دەیزانی کە ئەم بیرە بیرێکی نەگریس و پڕ شەرمەزارییەو هەرگیز بۆ کەسی باس ناکات. هەروەها دەیزانی کە هەرگیز دەست بەرداری ئەم بیرە نابێ و لە پێناوی ئەنجامدانیا هەموو کارێ دەکات، ئەمە تەنیا شت و دوا شت بوو کە بۆی مابۆوە.
نیازو پلانی متچیك ئەمە بوو: هەر چۆنێ بووەو تا زووە، بە چنگ بە ددان هەوڵ بدات لە هێزەکە فیرار بکات.
گەرچی جاران ژیانی شاری، ناخۆش و بێ گیان دەبینی، بەڵام ئێستا لە کەڵکەڵەی ئەوەدا بوو بگەڕێتەوە بۆ باوەشی ئەو ژیانەو بەلایەوە شادی بەخش و ئاسوودە بوو، و لە ڕاستیا تەنیا ژیانێکی لەبار دەهاتە بەرچاوی.
وەختێ لڤنسون ناسییەوە، متچیك پەشۆکا، هەڵبەتە نەوەك لەبەر ئەوەی تفەنگەکەی ڕێك و پێك نەبوو، بەڵکو پتر لەبەر ئەوە بوو کەلڤنسون متچیك و بیرەکانی غافڵگیر کردبوو.

لڤنسون به روو خۆشییەوە گوتی: کە سەربازێکی چاکی! لڤنسون هێشتا بزەی ئێشکگرەکەی لەبەر چاو بوو، دڵی نەدەهات تووڕەبێ: تەنیایی بۆ ئێرە کەمێك سامناکەنا؟

متچیك لە ژێر لێوەوەو بە هەڵچوونەوە وەڵامی دایەوە: نا... سامناکی چی؟ ئیدی لەگەڵ ئەم شتانەدا راهاتووم.

لڤنسون بە پێکەنینەوە وەڵامی دایەوە: بەڵام من هەرگیز لەگەڵیا رانەهاتوم بە مەرجێ ساڵانی دوورو درێژم، بە شەوو بە رۆژ، بە تەنیا بە پیادەو بە سواری گوزەراندووە، کەچی هێشتا دەترسم، باشە وەزعو حاڵی ئەم ناوە هێمنە؟

متچیك بەترسو سەرسامییەوە لێی راماو گوتی: بەڵێ، هێمنە. لڤنسون بۆی روون کردەوە کە وەزعو حاڵ زۆر لە بارو چاکەو بەم زووانە بە چاوی خۆی دەبینێ کە باشتر دەبێ، پێدەچوو ئەم قسانەی لەبەر خاتری قسەکانی ئەو نەکردبێ، بەڵکو لەبەر ئەوە بوو کە ناخی ئەو هەڵسەنگێنێو بپشکنێ: هەر ئەوەندە بتوانین لە دۆڵی تیودو واکیو بپەڕینەوە ئیدی وەزعمان زۆر باشتر دەبێ. جگەرە دەکێشیت؟ نا؟.

متچیك کە کیسە توتنەکەی ڤاریای دێنایەوە بیری خۆیو دەیزانی لەوانەیە لڤنسون لەوە بێ ئاگا بێ، لەسەری رۆیی: نا، تەنیا جار جارێ —قەت حەزی لێ دەکەی؟ کانی نیکوف، یەکێکە لە پارتیزانە باشەکانمان، ئەو کابرایە نیو سەعات بەبێ جگەرە هەڵ ناکات, دوو دڵم لەوەی بە سەلامەتی گەییبێتەوە شار.

متچیك پرسی: بۆچی بۆ شار؟ دڵی بە توندی کەوتە لێدان.

– خۆم بە نامەیەکەوە ناردم، هەنووکە چوونە ناو شار زۆر خەتەرە، هەواڵەکانمانی بردووە.

متچیك بە شێوەیەکی ئاسایی و لە کاتێکا هەوڵی دەدا وا بنوێنێ کە پرسیارەکەی تەنیا رێکەوتە، پرسی: ناتوانن یەکێکی دی بنێرن، بیرتان لەوە کردۆتەوە کە یەکێکی دی بنێرن.

لڤنسون کە بە وریاییەوە گوێی هەڵخستبوو، پرسی: چۆن؟

– هەروا، تەنیا پرسیار بوو، ئەگەر ئێوە رازی بن– من دەتوانم راسپاردەو نامەکانتان بۆ شار بەرم، زۆر شارەزای شارم.

متچیك ترسی ئەوەی لێنیشتبوو نەبادا زۆر شپرزە بووبێو لڤنسون پەی بە هەموو شتێکی بردبێ.

لڤنسون کە بەوردی وشەکانی هەڵدەبژارد، لە وەڵاما گوتی: نا پێم وانییە بتوانم، قەومو قیلەت لە شار هەن؟

– نا، بەڵام لە شار کارم دەکرد، یانی ناسراوم هەیە، بەڵام لەبەر ئەوان نییە... نا، ئێوە دەتوانن متمانەم پێ بکەن، وەختێ لە شار بووم بە زۆری نامە نهێنییەکانم دەگەیاندە جێ.

– لەگەڵ کێدا کارت دەکرد؟

– لەگەڵ ماگزیمالیستەکاندا، بەڵام ئەو ساکە وام دەزانی کەکار کردن لەگەڵ ئەواندا چ عەیبێکی نییە.

- مەبەستت لە عەیبی نییە، چییە؟
- مەبەستم ئەمەیە کە ئەوساکە عەیبی نەبوو پیاو لەگەڵیاندا کار بکات.
- ئەدی ئێستا؟

متچیك بە ترسەوە بێ ئەوەی بزانێ چ وەڵامێك چاوەڕوانێتی گوتی: ئێستا سەرم لێشێواوە، دروست و نادروستم لەلا تێکەڵ بووە.

لڤنسون کە دەتگوت چاوەڕێی ئەم وەڵامە بوو، بە سەدا یەکی درێژ گوتی: کە – وا – تە– بە – م جورە! نا، نا بەهیچ جۆرێ نیازم نییە کەس رەوانەی شار بکەم.

متچیك کە روو بەڕووی ئەو بڕیارە کوت وپڕەو تا رادەیەك تووڕەیە بۆوە، بە دەنگێکی لەرزۆکەوە گوتی: –نا.... دەزانی بۆ ئەمەم خستەڕوو.... هەر بیری خراپ مەکەوە! خەیاڵ نەکەی شتێکم لێت شاردۆتەوە، زۆر لەگەڵت راستم.

ئەمجا لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە: پێویستە هەر ئێستا هەموو شتێکی پێ بڵێم، بەڕاستی هەستی دەکرد حەز دەکات گرێی دڵی خۆی بۆ بکاتەوە، هەر چەندە نەیدەزانی ئاخۆ ئەنجامی ئەو کارەی ئاقڵانەیە یان گەوجانە!

بۆیە ئەمەم خستەڕوو چونکە وام دێتە بەرچاو کە پارتیزانێکی لاوازو بێ کەڵکم، ئەگەر من بنێری و بڕۆم باشتر دەبێ، خەیاڵ نەکەی کە دەترسم، یان شتێك لە تۆ دەشارمەوە، تەنیا لەبەر ئەمەیە کە هەست دەکەم ناتوانم هیچ کارێك بە دروستی ئەنجام بدەم و هیچیش تێناگەم، هەر لەبەر ئەمەشە ناتوانم لێرەدا لەگەڵ هیچ کەسێکدا دۆست بم، لەگەڵ هیچ زیڕوحێکا، چ کەسێك شك نابەم کە داوای یارمەتی لێ بکەم، ئەمەش هەڵەی من نییە، هی منە؟ من بە دڵێکی پاکەوە رووبەڕووی هەموویان دەبمەوە، کەچی ئەوەی لەوانەوە بە نسیبم دەبێ هەر هەمووی رەقی و گاڵتە پێکردن و فێڵ لێکردنە، باشە منیش شان بەشانی ئەوان نەجەنگیوم؟ بەخەستی بریندار نەبووم؟ بەخۆت دەزانی متمانەم بە هیچیان نییە، خۆ ئەگەر منیش بەهێزتر بام دەمزانی هەموویان گوێ رایەڵم دەبوون،ن گوێیان لێ دەگرتم، لێم دەترسان، بۆچی؟ چونکە ئەمە تاقە شتێکە کە ئەوان لێرەدا حەزی پێدەکەن، هەر کەسەو لەخەمی تێرکردنی سکی خۆیدایە، ئەگەر شتەکە لە هاوڕێکانی خۆیشیان بدزن، کەس بە تەنگ کەسەوە نایەت.

هەندێ جار وام دێتە بەرچاو کە ئەگەر سبەینێ بکەونە گیرو گازی هێزەکانی کلچاکیشەوە، لەگەڵ ئەوانیشدا هەر بەو جۆرە دەجەنگن و بە هەمان زوڵم و زۆرەوە رەفتار لەگەڵ خەڵکانی ترشدا دەکەن، بەڵام من ناتوانم، ناتوانم وەکو ئەوان بم!....

وای هەست دەکرد لەگەڵ درکاندنی هەر وشەیەکدا درزێکی تازە دەکەوتە پەردەی ئەو تەمەی کە لەبەر چاوەکانیا بوو، وشەکان ئازادانە لەم درزانەوە دەڕژان و درزەکانیان شاش تر دەکرد، متچیك دەیویست بەردەوام قسان بکات، کە قسەی دەکرد هەستی بەئارامییەکی تایبەتی دەکرد، هەنووکە بەلایەوە گرنگ نەبوو لڤنسون چۆن بیر لە قسەکانی دەکاتەوە.

لڤنسون تێفکری: کەواتە تۆ ئەم چەشنە مرۆڤەی! چ خەمیرەیەکی تێکەڵی! لە کاتێکا وشەکانی بەهێوری دەدرکاند و حەزی دەکرد ئەوە کەشف بکات کە چ هۆیەك لە پشت ئەم هەڵچوونە

توڕەیەوە هەیە، گوتی: کەمێ سەبرکە! قۆڵی کراسەکەی گرت. متچیك زیرەکانە هەستی کرد کە لڤنسون چاوە رەش و درشتەکانی بڕیوەتە ئەو: برا، تۆ زۆرت قسان کرد،من سەر لە هەموویان دەرناکەم. باشە تۆ لێرەدا بوەستەو با لە گرنگترینیان بدوێین، تۆ دەڵێی لێرەدا هەر کەسەو لە خەمی تێر کردنی سکی خۆیدایە.

متچیك هاواری کرد: چۆن، نا؟ چونکە متچیك باوەڕی وابوو کە گرنگترین بەشی قسەکانی بەهیچ جۆرێ ئەو خاڵە نەبوو کە لڤنسون ئیشارەتی بۆ دەکرد، بەڵکو گرنگترین بەشی قسەکانی پێوەندی بە ژیانی نالەباری ئێرەوە هەبوو، ئەو زوڵمانە بوو کە لەلایەن یەك بەیەکی پارتیزانەکانەوە لێی دەکراو ئەمە حەقیقەتێکە کە بەڕاستی شایانی باسکردنە: من دەمویست بڵێم کە.....

لڤنسون بە هێمنی قسەکەی پێ بڕی: نا، سەبرکە، ئیدی نۆرەی منە، تۆ گوتت لێرەدا هەر کەسەو لە خەمی تێر کردنی سکی خۆیدایە. خۆ ئەگەر بە رێکەوت بکەوینە گیروگازی کلچاکەکانەوە....

- نەخێر من هیچم دەربارەی شەخسی خۆتان نەگوت... من...
- فەرق ناکا. گوتت ئەگەر ئەوان بکەونە گیروگازی کلچاکەکانەوە، لەگەڵ ئەوانیشدا بە هەمان بێ رەحمی و بێ خەمییەوە دەجەنگن؟ ئەم قسەیە تەواو هەڵەیە! لڤنسون هەمان بەڵگە ئاساییەکانی خۆی هێنایە پێشەوە، دەیویست ئەوە روون بکاتەوە کە چۆن ئەم قسانە بە رای ئەو دروست نین.

لڤنسون چەندی قسان دەکرد، پتر بۆی دەردەکەوت کە وەختەکەی خۆی بە فیڕۆ دەدات. ئەو قسانەی کە جار جارێ متچیك دەیدایە بەر قسەکانی، تێی دەگەیاند کە دەبێ لە مەسەلە سەرەتاییەکانەوە قسانی لەگەڵدا بکات. لەو مەسەلە سادانەوە دەست پێ بکات کە وەختی خۆی دەرك کردنیان بۆ ئەویش زەحمەت بوو، بەڵام هەنووکە بوو بوون بە بەشێك لە گۆشت و خوێنی، ئێستا سەردەمی ئەو کارانە بەسەر چوو بوو، و هەر ساتێك کاری خێراترو بنج بڕ تر دەهاتە گۆڕێ.

لڤنسون ئەنجام بەساردییەکی ئەو تۆوە کە لەمیهرو دڵسۆزی خاڵی نەبوو، لە سەری رۆیی: زۆر چاکە، من چ کارێکم لە دەست نایەت، تەنیا خۆت ناڕەحەت دەکەی، ناتوانی بۆ هیچ شوێنێ بڕۆی، ئەمە بیرێکی گەوجانەیە.

- ئەوان دەتکوژن، ئەوەندەو بەس، چاکتر وایە زۆرتر لەم بارەیەوە بیر بکەیتەو. بەتایبەتیش ئەو شتانەی کەمن پێم گوتیت بە قازانجی خۆتە.

متچیك بە خەمبارییەوە وەڵامی دایەوە: ئەمە تاقە شتێکە کە دەتوانم بیری لێ بکەمەوە... ئەو هۆیە توڕەیەی کە ئەوی هاندەدا بە ئاشکراو لاساری قسان بکات، زۆر بە ئاسانی لە بەین چوو.

- لە هەموو گرنگتر ئەوەیە کە خەیال نەکەی هاوڕێکانت لەتۆ خراپترن... خراپتر نین...

لڤنسون بە هێمنی کیسە توتنەکەی دەرهێناو کەوتە سیغار پێچانەوە.

متچیك به نائومێدییەوە سەیری کرد. لڤنسون بە جۆرێکی چاوەڕوان نەکراو لەسەری ڕۆیی: چاکتر وایە میلی تفەنگەکەت بخەیتەوە جێی خۆی.
دیار بوو بە درێژایی گفتوگۆکەیان ئەم مەوزوعەی لەمێشکی خۆیدا هەڵگرتبوو: هەنووکە وەختی ئەوە هاتووە کە ئەم شتانە فێر بووبی —خۆ تۆ لە ماڵی خۆتدا نیت، تێ دەگەی؟ ئەمجا دەنکە شقارتەیەکی داگیرساند. بۆ ساتێك، چاوە نیوە داخراوەکانی بە برژانگی درێژەوە، کونەکانی کەپوی، ردێنە سوورەکەی ڕووناك بۆوە، بەڕاست وەزعی ماینەکەت چۆنە؟ هێشتا سواری دەبی؟
- بەڵێ. لڤنسون کەمێك داما: زۆر چاکە سبەینێ پێیان دەڵێم با "نیوکات" بدەنێ- دەیناسیت؟ ئەوەی کە پیکا سواری دەبوو، تۆزیوجیخا بدەوە بە مەسئولی تەداروکات... باشە؟
متچیك بە گوێ ڕایەڵییەوە وەڵامی دایەوە: باشە، لڤنسون لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە: بنیادەمێکی چ بی عەقڵە! ئەوجا بە وریایی و هێمنییەوە کەوتە ڕێ، مژێکی قووڵی لە سیغارەکەیدا، هێندەی لەگەڵ متچیکدا گوتبوو، کاس بوو بوو، لەبەر خۆیەوە گوتی: تێکڕا کابرایەکی بێ توانا، تەمەڵ و نەفس نزمە، چەند مایەی شەرمە پیاوی وا سست و بێ دەسەڵات لە داوێنی نیشتمانا لە دایك بێ و پەروەردە بکرێ: هەنگاوەکانی گورج تر کردەوەو مژێکی قوڵتری لە سیغارەکەی دا: بەڵێ: وەختێ کە ملیۆنان مرۆڤ لە وڵاتەکەماندا لە میانی هەژاری و چەپەڵیدا دەژین و لە سایەی ڕۆژگاری درێژا بە گاو بە هەوجاڕی سەردەمی بەرد زەوی دەکێڵن و باوەڕیان بە خوای نەبوو، و بێ هەست و زاڵم هەیە، پیاوی وا بێ با شارو بێ کارەو بێ کەڵکیان تێدا بێتە ئاراوە!
لڤنسون پەریشان بوو. چونکە ئەوانە قوڵترین و پیرۆزترین بیری ئەو بوون، چونکە چەمکی سەرەکی ژیان لەلای ئەو بریتی بوو لە سەرکەوتن بەسەر ئەم هەژاری و ڕۆژ ڕەشییەدا. چونکە ئەگەر بە جۆرێکی بەهێزتر لە گشت بزوێنەرەکان درێژەی بە ژیان نەدابایەو ئومێدی ئەوەی نەبایە کە مرۆڤی بەهێزترو میهرەبانترو شادتر ببینێ، ئەوساکە هەرگیز ئەم لڤنسونە نەدەبوو، بەڵکو کەسێکی دی دەبوو، بەڵام مادامەکی هێشتا ملیونان مرۆڤ لەوانە، ناچارن درێژە بە ژیانێکی وا سەرەتایی و پڕ لە نەگبەتی بدەن، ئینسان چۆن دەتوانێ ئومێدی دیتنی مرۆڤانی نوێ و جوانی هەبێ؟
لڤنسون وەختێ متچیك ی بیر دەکەوتەوە، لەبەر خۆیەوە تێدەفکری: ئایا منیش ڕۆژێ لە ڕۆژان وەکو ئەو بووم؟ هەوڵی دەدا سەردەمی منداڵی و لاوی خۆی بێنێتەوە یاد. بەڵام ئەم کارە زەحمەتێکی زۆری دەویست قۆناغەکانی ئەم دواییەی ژیانی واتە ئەم ساڵە نزیکانەی ئەو ئاخرو ئۆخرانەی کە لڤنسونی دروست کرد بوو —ئەو لڤنسونەی کە ئێستا هەموو کەسێك بە ناوی لڤنسونەوە دەیانناسی، ئەو لڤنسونەی هەمیشە لە پێشەوەی هێزەکەوە بوو، ئەو ساڵانە گەلێك گرنگ و پڕ لە ڕووداو بوون.
تەنیا یەك شتی ڕابردووی دەهاتەوە یاد، ئەویش کۆنە وێنەیەکی دەورانی منداڵی بوو، وێنەکە منداڵێکی جولەکەی لاوازی چاو گەش و درشتی نیشان دەدا کەچاکەتێکی ڕەشی لەبەردا بوو. لڤنسون لە وێنەکەدا بە تاسەیەکی سەیری نا منداڵانەوە چاوی بڕیبووە خاڵێکی کامیراکە، چاوی

بڕیبووه ئەو شوێنەی کە پێیان گوتبوو باڵندەیەکی بچووك‌و جوان دەفڕێ... بەلام چ باڵندەیەکی جوان لە گۆڕێ دا نەبوو بوو، ئێستاش لە یادی ماوە کە چۆن لە نائومێدیا چاوی پڕ بوو بوو لە گریان، بەر لەمەش زۆری لەم چەشنە نا ئومێدیانە بینی بوو. تا ئەنجام قەناعەتی کرد بوو کە ... ژیان "ئەفسانە نییە". وەختێ کە قەناعەتی کرد، بۆی دەرکەوت کە بەشەر چ رەنجێکی زۆری بە ئەفسانەی درۆی باڵندەی بچووك‌و جوانەوە کێشاوە- ئەو باڵندە جوانانەی کە چاوەڕوان دەکرا لێرە یان لەوێوە دەربکەون، خەڵکانێکی زۆر بە دەم چاوەڕوانی دیتنی ئەو باڵندە جوانانەوە ژیانیان بە فیڕۆ دەدا. بەلام باڵندەکان هەرگیز پەیدا نەدەبوون نا، ئەو ئیدی پێویستی بەم جۆرە شتانە نەبوو! و سەر سەختانە هەموو شادی‌و دڵە خورپەیەکی بێ مانای لە مەڕ باڵندەکان نایە لاوە- هەموو ئەو شتانەی کە بابەل باب بۆیان مابۆوە، ئەفسانەی ساختەو درۆی باڵندەی بچووك‌و جوان رۆژ بە رۆژ پوچەڵ دەبۆوە.

لڤنسون بۆ دەرك کردنی واقیع، بۆ گۆڕینی ئەو وەزعە، بۆ خێرا خولقاندنی ئەو شتەی کە پێویستە بێتە دی‌و دەبێ بمێنێتەوە، بۆ دەرك کردنی ئەم سادەترین‌و قورسترین شتانە، پەنای بردە بەر عەقڵ‌و هۆش.

لڤنسون هەنووکە بە هەستێکی تیژی لە وەسف نەهاتووەوە، کەلەو چاوەڕوان نەدەکراو کەسیش پەی بەو هەستە نەدەبرد، بیری کردەوە: بەلام تێکڕا من بنیادەمێکی بە سەبرو بەتەحەموول بووم، زۆر لەو بە سەبرو بە تەحەمولتر بووم. من نەك هەر چاوەڕوانی چ شتێك نەبووم، بەڵکو کارێکی زۆریشم دەکرد: بەلێ ئەمە خۆی لە خۆیدا لە هەموو شتەکان گرنگترە.

لڤنسون بە پەلەو یەکڕاست بە نێو دارستانەکەدا تێپەڕی. لق‌و پۆپی ساردو شەونم لێنیشتووی درەختان دەموچاویان فێنك دەکردەوە، هەستی دەکرد شەپۆلێکی یەکجار توند لە زەوییەوە هەڵی گرتووەو بردویەتێ سەرێ. لەم بەرزاییە هەست پێکراوەوە بەسەر هەموو بێ توانایی‌و لاوازیەکانیا زاڵ بوو.

وەختێ گەیشتەوە ئۆردوگا، ئاگرەکان دامرکابوونەوە. بزەی سەر لێوی ئێشکگرەکە ئاوا بوو بوو — گوێی لێ بوو ئێشك گرەکە بەدەم تیمار کردنی ئەسپەوە لە ژێر لێوەوە جنێوی دەدا. لڤنسون بەرەو ئاگرەکەی خۆیان، کە هێشتا دوکەڵی لێ هەڵدەستا- چوو، پاڵتۆکەی لە پاڵ ئاگرەکەدا راخست. باکلانوف لە شیرین خەوا بوو. لڤنسون هەندێ چڵ‌و چیۆی وشکی خستە کووانوەکەوەو کەوتە فوو لێ کردنی، هێندە فووی لێکرد سەری کەوتە سوڕان. باکلانوف بەدەم خەوەوە هەستی بە گەرمایی ئاگرەکە کرد، لێوەکانی جولاندو ملچە ملچێکی کرد، دەموچاوی دانەپۆشرابوو، لێوی بە جۆرێکی مندالانە شۆڕ بوو بۆوەوە، کلاوەکەی بەسەر لا جانگیا پەسترابۆوەو رەق بوو بوو، پتر لە تولە سەگێکی رەسەن‌و خرپن دەچوو: لڤنسون لە کاتێکدا بەخۆشەویستییەوە پێی پێدەکەنی، لەبەر خۆیەوە گوتی: تۆش وابە! پاش ئەو گفتوگۆیەی لەگەڵ متچیکدا کرد بووی، تەماشا کردنی باکلانوڤ زۆر بەلاوە خۆش بوو.

لڤنسون بەدەم بۆڵە بۆڵەوە لە تەنیشت باکلانوفەوە راکشا، هێشتا چاوی لێك نەنا بوو، هەستی کرد سەری کەوتە سوڕان، بە دەوری خۆیدا وەرچەرخاو بێ ئاگا لە لەشی، لە ئاسمانی بێ کۆتاییدا کەوتە فڕین، تا لەنکاودا لە موغارەیەکی تاریك‌و بێ بندا گیرسایەوەو دابەزی.

متليستاو تاقيب كردنى دژمن

وەختێ لڤنسون، متليستاى نارد بۆ تاقيب كردنى دژمن، دەستوورى دايێ كە دەبێ هەمان شەو بگەڕێتەوە، بەڵام ئەو گوندەى متليستا بۆى دەچوو، زۆر لەوە دوورتر بوو كە لڤنسون تەسەورى كرد بوو.

متليستا سەعات چوارى پاش نيوەڕۆ هێزەكەى بەجێهێشت و بەشى هەرە زۆرى ڕێگاى بە چارنارە بڕى، چەشنى باڵندەيەكى شكارى بەدەنى بە سەر ملى ئەسپەكەوە دانەواند بوو، كونە كەپوى بەشێوەيەكى شادى وروژێن كرابۆوەوە، دەتگوت ئەو چارنارە شێتانەيە، پاش ئەو پێنج ڕۆژە ڕێيە مەستى كردبوو، دەمەو ئێوارە گەيى، هێشتا پوش و پەڵاشى نێو دارستانەكەى باوەشى پايز لەبەر تيشكى زەردەپەڕى ساردو خەم وروژێنا، بە پەلە بە تەكيا ڕەت دەبوون، كە لە دارستانەكە دەرچوو دنيا تاريك بوو بوو، ئەسپەكەى لە پاڵ كەوێڵێكى پەرپوت و وێران دا كەسەرەكە داتەپى بوو، ڕاگرت، دياربوو، لەمێژ بوو كەس ڕێى تێنەكەوتبوو.

ئەسپەكەى لە سووچێكەوە بەستەوە، دەستى بە ديرەگێكى شكاوەو گرت و خۆى گەياندە گۆشەيەكى سەربانەكە، خەريك بوو بكەوێتە چاڵێكەوە كە بۆنى بۆگەنى دارو پوشى ڕزاوى لێدەهات. بە ماتە مات و ورياييەوە بە پێوە وێستاو بە وردى ڕوانييە ناو جەرگەى تاريكە شەوەكەو گوێى بۆ دەنگەكانى شەو هەڵخست.

نزيكەى دە دەققەيەكى بەم چەشنە قەتاند، سێبەرەكەى لەگەڵ تاريكى دارستانەكەدا تێكەڵ بوو. پتر لە هەموو وەختێ بە باڵندەيەكى شكارى دەچوو، دۆڵێكى سامناكى پڕ درەخت و قۆپەنە پوش لەبەر دەمياو لە ميان دوو زنجيرە كێوى بوركانيدا، كە تۆپەڵە ڕەشاييەكى گەورەى بەرانبەر بە ئاسمانى ڕۆشنى پڕ ئەستێرە پێك دەهێنا دەهاتەوە يەك.

متليستا لە سووچێكى سەربانەكەوە خۆى هەڵدايە سەر ئەسپەكەى و ڕووى كردە ڕێگايەك كە لەبەر پوش و پەلاش بە زەحمەت دەبينرا، قەدى هەڵكشاوى درەختانى غان لەو تاريكە شەوەدا چەشنى مۆمى كوژاوە سپى دەچۆوە.

ئەسپەكەى بەسەر تەپۆلكەيەكى بچوكا ئاژۆت. بە دەستە چەپدا زنجيرە كێوێكى بوركانى ڕەش درێژ دەبۆوە چەشنى پشتى دێوێكى زەلامى نووستوو دەهاتە بەرچاو. دەنگى شلپ و هوڕو هاڕەو هاژەى چەمێك دەهاتە گوێ. ئاگرێك لە دوورى نزيكەى دوو قۆناغە ڕێگاوە, ڕەنگە لە كەنارى چۆمەكەوە بووبێ، بەرزو نزم دەبۆوە. ئاگرەكە ژيانى تەنيايى شەوانى بير خستەوە. كەمێ لەو لاترەوە،لە ئاستى جادەكەوە، ڕوناكى زەردو كزو سەقامگيرى چراكانى گوندەكە ديار بوو.

بە دەستە ڕاستا بەرزى زنجيرە كێوەكان كەم دەبۆوەو لە نێو تاريكييە شين باوەكەداون دەبوو، لە هەمان شوێنا چالاكييەك دەبينرا، ڕەنگە ئاسەوارى چۆمێكى تەرك كراو بووبێ، دارستانێكى چڕو تاريك دەورى دابوو.

متلیستا بیری کردەوە، ڕەنگە گۆماو بێ. هەستی بە سەرما کرد. چاکەتێکی سوپایی یەخەوازی لەسەر بلوزە سوپاییەکەیەوە، لەبەر کردبوو... بڕیاریدا بەر لە هەموو کارێك بەرەو ئاگرەکە بچێ، دەمانچەکەی لە کیفەکەی دەرهێناو لە ژێر چاکەتەکەیەوە خستیە بەر پشتێنەکەی، کیفە بەتاڵەکەی خستە ناو خورجی پاشکۆی ئەسپەکەیەوە، تفەنگی پێ نەبوو، کوتو مت لە جووتیارێك دەچوو کە لە مەزرا بگەڕێتەوە: پاش جەنگ لەگەڵ ئەڵەمانەکاندا زۆربەی جووتیارەکان، چاکەتی سوپاییان لەبەر دابوو.

تەواو نزیکی ئاگرەکە بوو بۆوە کە لە پڕ حیلەی ئەسپێك تاریکی شەوەکەی ڕەواندەوە. ئەسپەکەی متلیستا تەکانیدا بۆ پێشەوە، هەیکەلی بەهێزی لەرزیو بە هەڵچوونەوە لە وەڵامی ئەو حیلەیەدا، حیلاندی. لەم ساتەدا تارماییەك بە پەلە لە بەرانبەر ئاگرەکەوە دەرکەوت. متلیستا قامچییەکەی بە ئەسپەکەی خۆیدا کێشا، ئەسپەکە کشایە دواوە.

مێرد منداڵێکی لاوازی قژڕەش بە چاوی ئەبڵەق و ترساوەوە تەماشای دەکرد، قامچییەکی بە دەستەوە بوو.

دەستەکەی تری هەڵکرد بوو، دەتگوت خۆی بۆ بەرگری ئامادە کردبوو، پێڵاوێکی کەتانو پانتۆڵێکی شڕی لەپێ بوو، چاکەتێکی شۆڕی لە خۆیەوە پێچا بوو. بە پەتێك ناو قەدی توند بەست بوو. متلیستا ئەسپەکەی بە جۆرێ تاودا، خەریك بوو مێرد منداڵەکە بکاتە ژێرەوە. منداڵەکە تاس بردییەوە. چاوانی ترساوی مێرد منداڵەکە، پانتۆڵە شڕەکەی کە زرانییە ڕووتەکانی لێوە دیار بوون، چاکەتەکەی کە بە جۆرێکی بەزەیی وروژێن گەردنە لاوازو منداڵانەکەی لێوە دیار بوو، ڕەنگە ئاغاکەی پێی دابووبێ، سەرنجی متلیستا یان ڕاکێشا.

متلیستا بە پەرێشانی و بە دەنگێکی ناپەسەند کە تەنیا بۆ ئەسپەکەی بەکاری دەهێنا گوتی: چ دەکەی لێرە؟ ترسایت؟ ئاه، بەچکە شەتیان، شێتۆکە! ئێژی ئەجەلت هاتووە وا لێرە وێستاوی! ئەگەر بمکردبایتا ژێرەوە چت دەکرد، ها؟ دووبارەی کردەوە: چ کەرێکی! کە منداڵەکەی بەو وەزعە قەلەندەرانەیەوە بینی سارد بۆوە. لە پڕ هەستێکی بە زەیی ئامێزو منداڵانە لە ناخیا وروژا.

منداڵەکە کە وردە وردە ترسەکەی دەڕەوییەوە، دەستی ڕاستی هێنایە خوارەوەو گوتی: بۆ وەکو هەڵۆ لە پڕ هەڵت کوتایە سەرم؟ هەوڵی دەدا وەکو پیاوێکی کارامە بە هێمنی و ماقووڵی قسان بکاتو هێشتا هەر دەلەرزی، لەسەر قسەکەی ڕۆیی:

- هەر کەسێك بێ دەترسیت. من لێرە لەلای ئەسپم.

متلیستا بە پێکەنینەوە پرسی: ئەسپ! بەڕاستتە؟

چنگی خستە سەر ڕانی خۆی. خۆی بە پشتا شکاندو بەچاوی نیوە داخراو لە مێرد منداڵەکەوردبۆوە، بڕۆ باریكو ناسکەکانی هاتنەوە یەك، لە پڕ لەقاقای پێکەنینیدا. پێکەنینێکی ئەوەندە بەرزو بێ باکانە کە بە خۆیشی لە دەنگەکەی سەرسام بوو.

منداڵەکە شەرمی دەکرد. هەناسە بڕکێی پێ کەوتبوو، هێشتا بە گومان بوو. کە وردە وردە زانی چ ترسێك لە گۆڕێدا نییەو هەموو شتێك بەرەو گاڵتەو شۆخی دەچوو، بە جۆرێ چارەی بەیەکدا دا کە کەپووی بە ئاشکرا دەرکەوت. لە پڕ ئەویش دەستی بە پێکەنینێکی منداڵانەو

شەیتانانە کرد. ئەم پێکەنینە چاوەڕوان نەکراوە گوژمێکی زیاتری بە قاقاکەی متلیستادا ئیدی هەر یەکەیان کە سەیری ئەوی تری دەکرد، لە قاقای پێکەنینی دەدا. چەند لەحزەیەك بە خۆشی تێپەڕی.

پێکەنین، متلیستای لەسەر زینەکە رادەژنی. منداڵەکەش لەسەر گازی پشت کەوتبوو. بەدەم کوڵی پێکەنینەوە لاقەکانی لە حەوادا سەمایان دەکرد. متلیستا ئەنجام گوتی: باشە کوڕیژگە، بە راستی هێنامتە پێکەنین! لاقێکی لە ئاوزەنگییەکە دەرهێنا! بەڕاستی کوڕێکی قۆشمەیت، زۆر قۆشمەیت! خۆی لەسەر ئەسپەکەی هەڵدایە خوارەوەو دەستەکانی بەرەو ئاگرەکە درێژ کرد.

کوڕەکە لە پێکەنین کەوت. بەسەرسامی و شادییەوە روانییە متلیستا، دەتگوت ئەمجارەیان چاوەڕوانی شتێکی چاوەڕوان نەکراو بوو، گوتی: تۆ مەلعونێکی بە دەماخی! وشەکانی بە جۆرێ دەدرکاند وەك بڵێی دوا رای خۆی دەربڕێ.

متلیستا پێکەنی: من؟ بەڵێ برادەر من زۆر بە دەماخم.

منداڵەکە گوتی: زۆر ترسام، بە دەم ئەسپ لەوەڕاندنەوە، خەریك بوو چەند پەتاتەیەکم دەبرژاند.

متلیستا لە تەنیشتیەوە دانیشت, جڵەوی ئەسپەکەی بە دەستەوە بوو: پەتاتە؟ کەشتێکی چاکە: پەتاتەت لە کوێ بوو؟

– لە کوێ؟ چۆن، یەك کۆمەڵ پەتاتە لە وێیە! بۆ نیشاندانی قەوارەی, کۆمەڵە پەتاتەکە، دەستەکانی بە دەوری شانەکانی متلیستادا بڵاوکردەوە.

– یانی دزیوتە؟

منداڵەکە گوتی: ئەدی چی! بێنە ئەسپەکەت بۆ بگرم. جوانووە؟ مەترسە لە دەستم بەرنابێ، ئەسپێکی چاکە، بە چاوی شارەزاییەوە سەیرێکی هەیکەلی خورتی ئەسپەکەی کرد: لەکوێوە دێی؟

متلیستا قسەکەی سەلماند: ئەسپێکی خراپ نییە، تۆ خەڵکی کوێی؟

منداڵەکە بەسەر ئیشارەتی بۆ چراکانی نێو گوندێك کردو گوتی: خەڵکی ئەوێم، خوانیخدزا، ئەوە گوندی ئێمەیە. رێك (120) خێزانی تێدایە، بێ کەم و زیاد.

دیار بوو ئەم قسەیەی وەکو چۆن لە یەکێکی دی بیستبوو, دووبارە دەکردەوە، تفێکی کردە عاردی.

– دەزانم منیش خەڵکی ڤارو بیفکام، لەوبەری ئەم کێوەیە، ناویت ژنەوتووە؟

– ڤارو بیفکا؟ نا، دیارە زۆر دوورە، نا؟

– بەڵێ زۆر دوورە.

– ئەدی بۆچی هاتوویت بۆ ئێرە؟

متلیستا بە پێکەنینێکی دەستکرەوە گوتی: بەڵێ، حەقایەتی من زۆر دوورو درێژە برادەر، تێگدەی. وتم بەڵکو چەند ئەسپێك بکڕم، دەیانگوت گوایە ئێوە ئەسپی زۆرتان هەیە، من زۆرم

حەز لە ئەسپە برادەر. هەموو تەمەنم لە ئەسپ بەخێو کردنا بەسەر بردووە، بەڵام هەموو ئەسپەکان هی خەڵکی بوون.

- وا نەزانی ئەمانە هی منن؟ ئەمانەش هی ئاغان.

منداڵەکە دەستە لاوازو بچووك و قرێژاوییەکەی لە قوڵی کراسەکەیەوە دەرهێنا، بە دەسکی قامچییەکەی، شارەزایانە ژیلەمۆکەی تێکدا، پەتاتە رەشەکان لە نێو ژیلەمۆکەوە دەرکەوتن.

منداڵەکە پرسی: دیارە برسیشتە، ها؟ نانم هەیە، بەڵام زۆر نییە.

متلیستا بە درۆ گوتی: مەمنونم، ئێستا نانم خوارد. دەستی تا ئاستی گەرووی هەڵبڕی، هەر خۆی دەیزانی چەندی برسی بوو. منداڵەکە پەتاتەیەکی لەت کرد، هەندێ فوی لێکردو هەر بە توێکڵەکەوە لەتێکی خستە دەمییەوە، هەندێك لەسەر زمانی گلاندی و بە تاسووقەوە کەوتە جوینی. لەگەڵ قوتدانی پەتاتەکەدا سەیرێکی متلیستای کرد، بە هەمان بێ پەروایییەوە کە پێی گوتبوو تۆ مەلعونێکی بە دەماخی، گوتی: من هەتیووم، شەش مانگێ دەبێ کە هەتیوو کەوتووم، قۆزاقەکان بابیان کوشتم، دایکیشیان فەساد کردمو ئەوجا کوشتیان، پاشانیش براکەمیان کوشت.

متلیستا لەپڕو بەترسەوە پرسی: قوزاقەکان؟

- بەڵێ، لە هیچە هەموویان کوشتن، خانووەکەمانیان وێران کرد –نەك هەر خانووەکەی ئێمە، بەڵکو زیاد لە (20) خانووی تریان ویران کرد، هەموو مانگێکیش دێنە ئێرە، چل کەسیان لێرە هەڵیان داوە، فەوجێکیان ئەم هاوینە لە گوندی "راکیت نویە" بوون دێیەکی گەورەیە، لەپەنای گوندەکەی ئێمەوەیە. ئای چ بەڵایەکیان بەسەر خەڵکی دا هێنا! دە تۆزێ پەتاتە بخۆ.

- ئەدی بۆ فیرارتان نەکرد، تەماشا چ دارستانێکی گەورەتان هەیە. متلیستا بە دەم قسەکەیەوە تۆزێ خۆی بەرز کردەوە تا سەیری دارستانەکە بکات.

- جا فایدەی چیە؟ خۆ مرۆڤ ناتوانێ هەموو تەمەنی خۆی لەوێدا بقەتێنێ، ئەمەجگە لەوەی لەوانەیە بکەونە گۆماوەکانەوە، زۆر قوڵو گەورەن. متلیستا لە دڵی خۆیدا گوتی: رێك بەو جۆرەیە کە من بیرم لێ دەکردەوە. بەدەم هەستانەوە گوتی: دەزانی چی؟ تۆ لێرە تۆزێ ئاگات لە ئەسپەکەم بێ تا من بە پێیان سەرێ لە گوندەکە بدەمو شتێ بکڕم.

کوڕە ئەسپەوانەکە هەستایە سەرپێ و بە نائومێدییەوە گوتی: بۆ ئەوەندە پەلە دەکەی؟ تۆزێ سەبرکە!

ئێرە بۆ بنیادەمی تەنیا زۆر خراپە. بە خەمبارییەوە قسەکەی کردو بە پاڕانەوەوە چاوە درشتەکانی بڕییە متلیستا.

متلیستا بە خەمبارییەوە لەسەری رۆیی: چار نییە برادەر! ئێستا باشترین وەختە تا چاوێ بگێڕمو سەرێ بدەم، چونکە تاریکە، زوو دەگەڕێمەوە ئەوسا ئەسپەکەم بە دەستمەوە... تۆ لات وایە سەرۆکەکانیان لە کوێن؟

منداڵەکە بۆی روونکردنەوە کەچۆن ئەو خانووە بدۆزێتەوە کە فەرماندەی سوارەکانی تێدایە، لێی دووپات کردەوە کە ئەگەر بە نێو باخەکەی پشتەوەدا رەت بێ باشترە.

- سەگی زۆری لێیە؟
- زۆرە، بەڵام درنین.

متلیستا ئەسپەکەی بەستەوە، خوا حافیزی کردو شان بەشانی ئاوەڕۆی چۆمەکە کەوتە رێ، تا لە تاریکییەکەشا ون بوو، مێرد منداڵەکە هەر لە دواوە بەخەمبارییەوە سەیری دەکرد.

پاش نیو سەعاتێك متلیستا خۆی لە نزیکی گوندەکەدا بینییەوە، جادەیەك بە دەستە راستا پێچی دەکردەوە، بەڵام لەسەر قسەی منداڵەکە، راستەوخۆ بە نێو کێڵگەیەکی تازە درەوکراوا رەت بوو، گەییە پەرژینێ کە دەوری باخی جووتیارەکانی دابوو، ملی رێگای گرت. گوندەکە لەباوەشی خەوێکی خۆش و ئارام دابوو. لە هیچ شوێنێکەوە روناکی بەدی نەدەکرا. لە نێو باخەکەوە بە زەحمەت سەربانی کوختەکان لەبەر تریفەی مانگە شەوا دەبینرا، باخەکان بۆنی رتوبەت و خاکی تازە بێڵ تەپکراوی لێدەهات.

متلیستا دوو کۆڵانی بڕی و خۆی بە سێیەم داکرد. سەگەل بە دەنگی نووساوو ناسازەوە پێشوازیان کرد، دەتگوت ئەوانش دەترسن لە کۆڵانەکەدا کەسی تووش نەبوو، سەیری دەکرد گوندەکە خووی بە هەموو شتێکەوە گرتووە. تەنانەت بەو بێگانە نەناسراوانەشەوە کە لە کۆڵانەکانا دەسوڕێنەوەو چییان بوێ دەیکەن متلیستا تەنانەت تووشی جووتە دڵدارێکیش نەبوو کە خەریکی رازو نیاز بن-دیمەنێ کە لەم وەرزەی ساڵدا، یانی وەرزی زەماوەندو گۆڤەند، پێشبینی دەکرا، لەم وەرزی پایزەداو لە پەنای پەرژینە قامیشە چڕەکانی دەوری باخەکانەوە چپەیەکی عاشقانە نەدەبیسترا.

بە پێی ئامۆژگارییەکانی کوڕەکە درێژەی بە رێگای خۆیداو بە چەند کۆڵانێکی دیدا رەت بوو، بە پەنای کڵێسای گوندەکەدا رەت بوو، تا گەیشتە پەرژینی رەنگاو رەنگی باخی کەشیش.

فەرماندەی سوارەکان لە ماڵی ئەم کەشیشەدا نیشتەجێ بوو.

متلیستا چاوێکی بە دەوروبەری خۆیدا گێڕاو بە وردی گوێی هەڵخست، هەستی بە چ شتێکی گومان لێکراو نەکرد، پاشان بەبێ خشپە بەسەر پەرژینەکەدا رەت بوو.

هەر چەند وەرزی خەزان بوو، بەڵام باخی میوەکە پڕ بوو لە درەخت و دەوەنی چڕ، متلیستا هەوڵی دەدا لێدانی توندی دڵی خاوبکاتەوە، نەیدەهێشت بە تەواوی هەناسەی دەربچێت، زیاتر چووە قوڵایی باخەکەوە. دەوەنەکان لە شوێنێکا کۆتاییان دەهات کە دوو شەقام یەکیان دەبڕی، بە دەستە چەپاو لە دووری چل هەنگاوێکەوە چاوی بە پەنجەرەیەکی رۆشن کەوت، پەنجەرەکە کرابۆوە، هەندێ پیاوی بینی لە ژوورەوە دانیشتبوون. تیشکی پرشنگدار بەسەر گەڵا زەردە رژاوەکانی سەر عاردەکەوە دەبریسکایەوە.

قەدو لق و پۆپی رووتی دار سێوان لە تیشکێکی زێڕیندا هەڵکشابوو.

متلیستا بە تووڕەییەوە گۆنایەکی گرژ کردو بە خۆی گوت: ئێرەیە! ترسێکی زۆرو هەستی بێ پەروایییەکی دلێرانە، کە هەمیشە بۆ ئەنجامدانی کارە گەورەکان هانی دەدا، سەراپای بوون و

لەشی گەرم راهێنا. هەر چەند هێشتا دوو دڵ بوو لەوەی کە گوێگرتن لە قسەی پیاوەکانی ناو هۆدەکە سوودێکی هەبێ یان نا، بەڵام ئیدی دڵنیا بوو کە لەوێ ناجمێ تا مەبەستەکەی جێبەجێ نەکات، پاش تۆزێك لە پشت دار سێوێکی نزیك پەنجەرەکە وێستاو گوێی بۆ ئەو قسانە هەڵخست کە لە هۆدەکەدا دەکران، هەوڵی دەدا هەموو قسەکان لە مێشکی خۆیدا بچەسپێنێ.

لە هۆدەکەدا، چوار کەس لە دەوری مێزێکی پان دانیشتبوون یاری وەرەقیان دەکرد. کە شیشێکی پیری ئەندام وردیلە لەلای راستەوە دانیشتبوو، قژی ساف و تەنك و رۆنکراو بوو، چاوەکانی زالو ئاسا بوون، بە شارەزاییەوە دەستی بەسەر مێزەکەدا دەگێڕا، بەبێ خشپە وەرەقەکانی بە پەنجە ناسکەکانی تێکەڵ دەکرد. دەتگوت چاوەکانی وەرەقەکانی بە دەم دابەش کردنەوە دەخوێندەوە. ئەو پیاوەی لە تەنیشتی ئەوەوە پشت لە متلیستا دانیشتبوو، کە هەر وەرەقەیەکی لێوەردەگرت، بە تووڕەییەوە سەیرێکی دەکردو بەپەلە لە ژێر مێزەکەدا دەیشاردەوە. ئەفسەرێکی کەتەی بەخۆوە روو لە متلیستا دانیشتبوو،بە رواڵەت کابرایەکی هێمن و خۆش مەشرەب بوو، ماندوو دیار بوو، پایپێکی خستبووە لا لێویەوە. رەنگە هەر لەبەر ئەو رواڵەتەی بووبێ کە متلیستا بە فەرماندەی سوارەکانی دەزانی. بە هەر حاڵ متلیستا بە درێژایی یارییەکە بێ ئەوەی بە خۆ بزانێ، سەرنجی لەسەر یاری کەری چوارەم گیرسابۆوە — پیاوێکی گۆنا هەڵپەنماو، رەنگ پەڕیوو، برژانگ بێ جووڵە، کڵاوێکی قوزاقی رەشی لەسەر بوو، جبەیەکی خوری لەبەر بوو، دوای هەر دەسە یارییەك جبەکەی بە توندی لە خۆیەوە دەپێچا.

بە پێچەوانەی پێشبینی متلیستاوە، ئەوان باسی شتی بەردەست و تایبەت بە خۆیان دەکرد. زۆربەی قسەو باسەکانیان دەربارەی وازییەکە بوو.

ئەو پیاوەی کە پشتی لە متلیستا بوو، گوتی: تا هەشتا هاتووم کابرای کڵاو رەش وەڵامی دایەوەو گوتی: زۆر دەترسی، جەنابی ئاغا زۆر دەترسیت، بەبێ موبالاتییەوە لەسەری رۆیی، لە نەدیتە تا سەد هاتووم.

کابرای کەتە چاوەکانی چکۆڵە کردەوە، پایپەکەی لە نێو دەسیا جێ گۆڕکێ پێ کردو سەیری وەرەقەکەی کردو بە بلۆف "تا سەدو پەنجا هات".

پیاوی یەکەم کە بەرانبەر بەکەشیشەکە دانیشتبوو، و لەسەر بانق بوو، گوتی: من نایەم.

ئەفسەرە کڵاو رەشەکە بە تەوسەوە گوتی: دەمزانی تۆ دەچیتە دەرێ، پیاوی یەکەم کە خۆی بەبێ قسور دەنواند، بۆ ئەوەی وای دەربخات کە هاوخەمی کەشیشەکەیە رووی تێکردو گوتی: کە وەرەقە نەیەت، خەتامە؟ کەشیشەکە بەدەم شۆخییەوە رووی گرژ کردو زۆر بەبێ تامی پێکەنی، پێکەنینێ، دەتگوت نە شارەزایی و غەشیمی خۆی دەسەڵمێنێ، بە خۆ نواندنەوە پەنجەکانی جوڵاندو گوتی: فێڵباز گیر مەبە، هێشتا دوو سەد خاڵ لە دواوەی.

دەستی فێڵبازانت لە پشت را بەستووە.

متلیستا بە خۆی گوت: چ قیرسیچمەیەکە!

کەشیشەکە لە پیاوە کەتەکەی پرسی: ئاھ، تۆش دەرچووی؟ رووی کردە پیاوە کڵاو رەشەکە گوتی: ئاغا بێ زەحمەت لەسەر بانق بە. بێ ئەوەی وەرەقەکان بخاتەڕوو، بانقەکەی بۆ لای ئەو خزاند، دوای یەك دوو لەحزەیەك و لە کاتێکا بە دەنگەوە وەرەقەکانیان دەکوتایە سەر مێزەکە، درێژەیان بە گەمەکەی خۆدا تا لە ئەنجاما کابرای کڵاو رەش دۆڕا.

متلیستا دوو دڵ بوو لەوەی کە بڕوات یا کەمێکی دی لەوێ وەمێنێ. لە دڵی خۆیدا گوتی: سزای بابایەکی بەرەڵلا هەر ئەمەیە! لە جێی خۆی چەقی —لەم ساتەدا کابرای دۆڕاو هاتە بەر پەنجەرەکە. متلیستا بۆی دەرکەوت کە کابرا،چاوەتیژەکانی رێك بڕیونەتە ئەو.

لەم کاتەدا ئەو پیاوەی کە پشتی لە متلیستا بوو خەریکی تێکەڵ کردنی وەرەقەکان بوو، جوڵەی دەستی چەشنی پیرەژنێ کە خاچ دروست بکات، وریاو شارەزا بوو. ئەفسەرە کەتە رێکەکە بە بێ تاقەتی و بەدەم باوێشك دانەوە گوتی: نیچی تائیلو هێشتا لە سەفەرە، وا بزانم ئەو ژنۆکەیەی خستۆتە داوەوە، زۆرم حەز دەکرد لەگەڵیا بچوومایە.

کابرای کڵاو رەش لەبەر پەنجەرەکە گەڕایەوەو پرسی: بەدوو قوڵی؟ بەرگەیان ناگرێ. ئەوجا بە شێوەیەکی سەیر پێکەن.

کەشیشەکە پرسی:ڤاسنکا دەڵێن؟ ئا، بەڵێ بەرگە ناگرێ، ئێمە لێرە پیرێژنێکی قەڵەومان هەیە بۆ نا... ئا... بەڵێ، لەمەو بەریش باسم بۆ کردوون. سرگی ئیڤانوفیچ هەرگیز کەس لەگەڵ خۆی نابات هەرگیز.

دەزانی دوێنێ بە تایبەتی چی و چی پێم گوت؟ دەیگوت: دەچم ئەو لەگەڵ خۆما دەبەم،بەلامەوە گرنگ نییە کەبشی خوازم. ئەو گوتی: "ئاھ..." کەشیشەکە لە پڕ دەنگی بەرز کردەوە. نێو لەپی دا بە دەمیاو چاوەکانی بە شێوەیەکی شەیتانانە بریسکانەوە.

چ یادو بیرەوەرییەکم لایە! هەنووکەش دڵم نەدەهات ئەو بیرەوەریانە بخەمە روو. بەڵێ چاوەڕوانم مەبە بیڵێم. کەشیشەکە وای دەنواند دەترسێت ئەو شتانە بدرکێنێ. دەستەسڕەکەی لە بەردەم روویا تەکان دەدا گەرچی هەموو ئەوانیش وەکو متلیستا هەستیان بە لەگامی هەموو وشەیەکی دەکرد، کەچی هەر هەموویان پێکەنین و چ وەلامێکیان نەدایەوە.

متلیستا کەوتە خۆو کوت و پڕ لەبەر پەنجەرەکە دوور کەوتەوە، هەر کە گەییە ئەو شوێنەی دوو شەقامەکە یەکیان دەبڕی تەقی بەڕووی پیاوێکا کە پاڵتۆیەکی قوزاقی دابوو بەسەر لایەکی شانیاو دوو کەسی بە دواوە بوو.

پیاوەکە بە سەرسامی پرسی: چ دەکەی لێرە؟ خۆ بەخۆ دەستی بۆ پاڵتۆکەی برد کە لە کەوتنا بوو.

متلیستا خۆی دایە پەنایەك و غاری دایە ناو دەوەنەکانەوە...

دەنگی تێخوڕین بەرز بۆوە: بوەستە؟ ئاگات لێی بێ! بیگرە ئەهای قوزاقان! هێی!...

فیشەکێك لە ئاسماندا تەقیەوە.

متلیستا کڵاوەکەی لێ کەوتبوو، بە سەری کۆتەوەو بێ ئامانج و سەرگەردان بە نێو دەوەنەکاندا غاری دەدا.

دەنگ دان و تێخوڕین لەگۆشەو کەنارەکانەوە هەڕەشەی لێ دەکرد، حەپەی شێت ئاسای سەگەل لە جادەکەوە دەهات.
یەکێك لە قوزاقەکان کە بەرەو متلیستا تەکانی دەدایە خۆی، بانگی کرد: ئەمەتا! بیگرە! گوللەیەك بە بناگوێی متلیستادا گڤەی کرد، متلیستاش بە گوللەیەك وەڵامی دایەوە، ئەو پیاوەی بە دوویەوە بوو تلی داو کەوتە سەر زەوی.
متلیستا بەباوەڕی بە تینەوە هاواری کرد: ناتوانن من بگرن! بەڕاستیش تا دوا لەحزە هەر لەو باوەڕەدا بوو کە ناتوانن بیگرن. کابرایەکی کەتەی زەلام لە دواوە خۆی دا بە سەریاو خستییە سەر عاردەکە. متلیستا هەوڵی دەدا دەستەکانی ئازاد بکات, بەڵام زەربەیەکی قورس بەر سەری کەوت و بوراندییەوە. بێ وچان وەکو گەنمی خێر دەیان کوتا، تەنانەت کاتێ کە بواربوشەوە هەستی بەو لێدانەیەك لە دوای یەکانە دەکرد کە بە لەشیاندا دەکێشا.
ئەو دۆڵەی پارتیزانەکان هەواریان لێ خستبوو، دۆڵێکی تەنگو تاریك بوو، بەڵام هەتاو لەپشت شەقامی دارستانەکەوەو شان بەشانی خوانیخدزا کە بنکەی مەیلەو سوور بوو، خۆی دەنواند. رۆژی پڕ لەبۆن بۆگەنی پایز بەسەر دارستانەکەوە دەردەکەوت. پاسەوانی ئۆردووەکە لەپاڵ ئەسپەکاندا وەنەوزی دەدا، بەدەم خەوەنوتکێوەو لە دوورەوە هەستی بەدەنگی بەردەوامی دەستڕێژی رەشاشێك دەکرد، بەترسەوە لە جێی خۆی راپەڕی و دەستی دایە تفەنگەکەی. تومەزئەوە دارکون کەرەیەك بوو، و کەوتبووە گیان پیرەدارێکی کەنار چۆمەکە. پاسەوانەکە بەدەم لە سەرما هەڵ لەرزین و جنێودانەوە پاڵتۆکەی دا بەشانیاو خۆی بە مەیدانە وازو روتەنەکەی دارستانەکەدا کرد. چ کەسێك لەو ناوە بێدار نەبوو –پارتیزانەکان–. ئەو پیاوە نیگەران و نائومێدانە، ئەو برسی و شەکەتانە، ئەوانەی چ ئومێدێکیان بە سبەینێ نەبوو. چوو بوونە باوەشی خەوێکی قورسەوە.
پاسەوانەکە تێفکری: هێشتا سەر دەستەکە نەگەڕاوەتەوە.... بێگومان هەنووکە سکی خۆی تێر کردووەو بەبێ خەمی لە کوختێکدا خەوتووەو ئێمەش لێرەدا دەبێ دەردی برسێتی بکێشین!
ئەویش "پاسەوانەکە" جاران وەکو خەڵکانی دی ستایشی متلیستای دەکردو شانازی پێوە دەکرد، کەچی هەنووکە پڕ بەدڵ هەستی دەکرد کە متلیستا پیاوێکی تا رادەیەك نزم و کەم و گەلێك هەڵە بوون کە ئەویان بە فەرماندەی خۆیان هەڵبژاردووە. پاسەوانەکە هەستی بە بێزاری کرد، بۆ دەبێ ئەو لەو دارستانەدا رەنج بکێشێت و کەسانی وەکو متلیستاش دەستیان بە هەموو لەزەت و خۆشییەکی ژیان بگات. پاسەوانەکە دەترسا بەبێ بەڵگەی تەواو لڤنسون لە خەو هەستێنێ، بۆیە چوو بەسۆراخی باکلانوفەوە.
باکلانۆف دانیشت، چاوە خەواڵو ئەبڵەقەکانی بڕییە پاسەوانەکەو پرسی: چی؟ هێشتا نەهاتۆتەوە؟ گوتت =نەهاتۆتەوە؟ باکلانۆف هێشتا بە تەواوی خەبەری نەبوو بۆوە، هەستی بە خەتەر کرد. ئێشگرەکەی گاز کرد: نا، مەحاڵە برادەر، تۆ گەوجی، ئاه، ئەرێ، زۆر چاکە

لڤنسون هەستێنە! هەستایە سەر پێ، بە پەلە پشتێنەکەی توند کردەوە، کەمێك چاوەکانی داخستو لە پڕ هاتەوە سەرخۆو خۆی کونترۆڵ کرد.
گەرچی لڤنسون لە پرخەی خەوا بوو، بەڵام هەر کە گوێی لە نێوی خۆی بوو، دەست بەجێ چاوی هەڵێناو لەسەر جێگاکەی دانیشت، کە چاوی بەباکلانوف و پاسەوانەکە کەوت، یەکسەر زانی هێشتا متلیستا نەگەڕاوەتەوە وەختی حەرەکەت کردنە، بۆ لەحزەیەك هەستی بەماندوویەتیەکی ئەوتۆ کرد کە پڕ بە دڵ حەزی دەکرد سەری بخاتەوە ژێر پاڵتۆکەی و لێی بخەوێتەوە، تا متلیستاو هەموو داخ و نیگەرانییەکانی خۆی لە بیر بچێتەوە. بەڵام دوای تۆزێك هەستایە سەر چۆکان، پاڵتۆکەی لوولدا.
بەشێوەیەکی وشك دەستی بە وەڵامدانەی پرسیارە پڕ لە هەڵچوونەکانی باکلانوف کرد.

- زۆر باشە، چۆن دەبێ، من زۆرم بیر لێ کردەوە، لە رێگا دەیبینین.
- ئەدی ئەگەر نەمان بینی؟
- ئەگەر نەمانبینی؟ ئەرێ ژێر زگێکی زیادەت هەیە بمدەیتێ بۆ ئەسپەکەم؟ پاسەوانەکە لە کاتێکدا زەلامە نووستووەکانی بە لەقە لە خەو هەڵدەستاند، هاواری کرد: هەستن، هەستن ئەی بەرازە خەو خۆشەکان! دەبێ بەرەو گوند حەرەکەت بکەین! کەللەی قژلوولی پارتیزانەکان لەسەر پوش و پەڵاشەکان بەرز بۆوەو یەکەم دەمڕێژی جنێوی بێ ریا بەسەر پاسەوانەکەدا داباری. دوبوف لە رۆژانی ئاساییدا عادەتەن بیری دەخستنەوە کە رۆژ باش لە یەکدی بکەن. باکلانوف هەندێك راماو گوتی: بەڕاستی هاوڕێکانمان بوون بە دڕندە، برسیانە.

لڤنسون پرسی: ئەدی تۆ برسیت نییە؟
باکلانوف نێو چاوانی گرژ کرد، من؟ منن گوێی نادەمێ، تۆ خۆت دەزانی منیش دەتوانم وەکو تۆ بکەم. لڤنسون ئەوەندە بە هێمنی و ئاساییەوە سەیری کرد، وەك بیەوێ بڵێ: دەزانم. باکلانوڤ ناچار کرد بە جۆرێ لێی ورد بێتەوە وەك بڵێی هەرگیز لەوەو پێش نەیبینی بوو.
بە دڵسۆزییەکی چاوەڕوان نەکراوەوە گوتی: دەزانی زۆر لاواز بوویت، هەر ردێنەکەت ماوەتەوە، ئەگەر من لە جیاتی تۆ بام...
لڤنسون لە ژێر لێوەوەو بە بێ موبالاتیەوە پێکەنی و گوتی: پێویستە بچی خۆت بشۆی، ها؟ یاڵلا.
چوون بۆ چۆمەکە، باکلانوف کراس و بلوزەکەی داکەندو هەر لەو دەوروبەردا کەوتە شڵپە شڵپ، دیار بوو کە لە ئاوە ساردەکە نەدەترسا، هەتاو بەدەنی پتەوی خۆشەکردبوو، دەتگوت لە پۆڵا دایان رشت بوو، کەللەی خڕو منداڵانە بوو، بە جۆرێکی مەیلەو ناشیانەو منداڵانە سەری دەشت، بە دەستێکی تۆزێ ئاوی پێدا دەکردو بە دەستەکەی دیکەی هەڵیدەگلۆفت.
لڤنسون لە پڕ بیری کردەوە: دوێنێ شەو سەبارەت بە گەلێك شت قسانم کردو قەولی شتێکیشم دا، بەڵام ئەمڕۆکە هیچیان بە پێویست نازانم یادی ئەو گفتوگۆ نائاساییەی کە لەگەڵ متچیکدا کردبووی و ئەو بیرە ئاڵۆزو ناخۆشانەی خۆیشی کە ئازاریان دابوو، دووبارە هێرشیان بۆ

مێشکی هێنایەوە، ئەگەرچی هیچ وشەیەکیان هاوتاو ڕەنگدانەوەی ئەو هەستەی نەبوون، بەڵام ئێستاکێ بێ سوودو پوچ نەدەهاتنە بەر چاوی. لڤنسون دەیزانی گفتوگۆکەی دوێنێ شەوی زیرەکانەو پڕ مانا بووە، بەڵام هەر کە بیری کەوتەوە، هەستێکی ناخۆش و سەیر سەراپای داگرت: ئاه، بەڵێ، من قەولی ئەسپێکی ترم داوەتێ، ئاخۆ کارێکی خراپم کردووە؟ نا ئەمڕۆش دەمتوانی ئەم کارە بکەم –هەمووی دروست بوو، ئەدی کوێی هەڵەیە؟ سەریەشەکە ئەمەیە کە ....

باکلانوف لە خۆشتن بووە، بە خاولییەکی چڵکن بە جۆرێ لەشی دەسڕی کە هەموو پێستی بەدەنی سوور هەڵگەڕا بوو.

پرسی: ئەدی بۆ خۆت ناشۆی، ئاوەکە ساردە، زۆر باشە!

لڤنسون بەو دەقەوە کە لە کەنارەکەوە دادەگەڕا، لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە:.... سەریەشەکە ئەمەیە کە من نەخۆشم، ڕۆژ بەڕۆژ کەسیرەم دەکات، لەوە کەسیرەترم دەکات کە بتوانم بەسەر خۆما زاڵ بم. بە هەر حاڵ پاش خۆشتن و، وەختێ پشتێنەکەی بەست و هەستی بە سەنگی ئاشنای دەمانچەکەی لە سەر ڕانی کرد، بۆی دەرکەوت کە خەوەکەی ئەمشەوی هێزێکی تازەی پێ بەخشیوە.

متلیستا چی بەسەر هاتووە؟ ئەم بیرە هەموو بوونی داگیرکرد بوو.

لڤنسون نەیدەتوانی متلیستایەکی بێ جوڵە بێنێتە بەرچاوی خۆی چ جای متلیستایەکی مردوو. لڤنسون هەمیشە هەستی بەمەیلێکی نامەفهوم بەرانبەر بە متلیستا دەکرد، زۆر جار هەستی کردبوو سواری لە تەکیا، قسەکردن لەگەڵیا، یان تەنیا بینینی، بۆ ئەو "لڤنسون" شادی بەخشە.

لڤنسون لەبەر خاتری خەسڵەتە دیارو بەرزو بەسوودە کۆمەڵایەتییەکان، متلیستای ستایش نەدەکرد –چونکە لە ڕاستیا تارادەیەك لەو خەسڵەتانە بەدەر بوو– لڤنسون لەم ڕووەوە گەلێك لەوبالاتر بوو. بەڵکو لە بەر خاتری ئەو توانا جەستەییە ستایشی دەکرد کە بەردەوام لە ناخیا دەجۆشا. لڤنسون لەم بارەیەوە کەمێك نوقستان بوو، هەر کاتێ هەیکەلی نەرم و گورج و چاپوکی متلیستای دەبینی کە بەردەوام ئامادەی کار بوو یان وەختێ هەستی بە بوونی ئەو دەکرد، بێ ئەوەی بە خۆ بزانێ ناتوانایی جەستەی خۆی فەرامۆش دەکردو وای دەزانی متلیستایەکە بۆ خۆی. کە دەیبینی فەرماندەی متلیستایە هەستی بە غرور دەکرد.

ئەم فیکرەی کە ڕەنگە متلیستا کەوتبێتە دەستی دژمن –گەرچی لڤنسون لە جاران پتر قەناعەتی پێ هێنا– ناچووە ئەقڵی هیچ کەسێکەوە. پارتیزانە شەکەتەکان بە لاساری و دوو دڵییەوە ئەم فیکرەیان لە خۆ دەتاراند، چونکە ئەگەر ئەمە ڕاست بوایە، خۆی لە خۆیدا دەبوو بە نیشانەی ڕۆژ ڕەشییان، هەر بۆیەش بەلایانەوە درۆ بوو. لەلایەکی ترەوە گومانی پاسەوانەکە لەسەر دەستەکە دەبێ بۆ خۆی سکی خۆی تێر کردبێ، بێ خەم لە کوختێك دا نووستبێ، ئەگەر چی ئەم کارە لە هۆش و ئەرکناسی متلیستاوە دوور بوو، پەتیا پەیتا لایەنگرانی پەیدا دەکرد.

هەندێکیان بە ئاشکرا سکاڵایان لە ترسنۆکی و خیانەتی ئەو هەبوو، بەردەوام پێیان لە لڤنسون دا دەگرت کە هەتا زووەو کات بەسەر نەچووە، بەپەلە بە دوایا بڕۆن، لڤنسون لە کاتێکا پتر لە جاران بایەخی بە کارەئاساییەکانی نێو هێزەکە دەدا-کە یەکێك لەو کارانە دانی ئەسپێك بوو بە متچیك- فەرمانی حەرەکەتی هێزەکەی دەرکرد.

کە پارتیزانەکان بەم فەرمانەیان زانی، نەیان دەزانی لەخۆشیا چ بکەن وەك بڵێی ئەم فەرمانە دەست بەجێ و هەر لێرەدا کۆتایی بە هەموو ناخۆشی و ناڕەحەتییەکانیان هێنابوو.

سەعاتە ڕێیەك ڕۆیشتن، پاشان سەعاتێکی تریش ڕۆیشتن بەڵام چ هەواڵێك لەسەر دەستەکەو لە کاکۆڵە ڕەشە ناپوختەکەی سەر نێو چەوانییەوە نەبوو.

دوو سەعاتی تریش ڕۆیشتن و چ ئاسەوارێکی متلیستا دیار نەبوو. ئێستا ئیدی نەك هەر لڤنسون، بەڵکو ئەوانەش کەبەغیلیان بە متلیستا دەبردو جوێنیان پێ دەدا کەوتنە گومانی ئەوەوە کە نەبادا تووش بووبێ.

هێزەکە، بەکپی و بێدەنگی، بەسواری ئەسپان بەرەو قەراخی دارستانەکە دەچوو.

سێ مەرگ

وەختێ متلیستا هاتەوە سەر هۆش، خۆی لە گەوڕێکی گەورەو تاریکدا بینییەوە, دەمەو روو کەوتبوو, یەکەمجار هەستی بەوە کرد کە شێیەکی سارد لە نێو گەوڕەکەوە دەچووە ناخی لەشییەوە, لە پڕهەموو ئەو بەسەرهاتانەی وەبیرهێنایەوە کە بە سەری هاتبوون, هێشتا دەنگی لێدان لەمێشکیا دەزرینگایەوە, هەستی بە لینجی ئەو پەلە خوێنانە دەکرد کە بە سەر تەوێڵ و گۆناکانییەوە بوون.

بەر لە هەموو شتێ بیری لە فیرار کردن کردەوە, متلیستا نەیدەتوانی پاش ئەو هەموو شتانەی لە ژیاندا کردبوونی, پاش ئەنجامدانی ئەو هەموو کارە گەورەو دیارانە, پاش ئەو هەموو خۆشیانەی کە ئەو کارانە هێنا بوویانە ئاراوەو لە نێو خەڵکیدا نێوبانگی دەرکرد بوو، ئەوە قەبووڵ بکات وەکو خەڵکانی دی بکەوێتە سەر زەوی و بۆگەن بکات. بە لەپەکوتێ هەموو لایەکی عەمارەکەی تاقی کردەوە، هەموو درزو قڵیشەکانی پشکنی و تەنانەت هەوڵی دا دەرگای عەمارەکە بشکێنێ، بەڵام سەرکەوتنی بەدەست نەهێنا. داری ساردو بێ گیان لە هەموو لایەکەوە گەمارۆیان دا بوو: تەختەکان ئەوەندە سفت و لە پاڵ یەك بوون تەنانەت تەماشا کردن لە درزەکانیانەوە مەحاڵ بوو. تیشکی کزی سپێدەی پایز بەئاستەم لە درزەکانەوە رەت دەبوو.

بە هەر حاڵ زۆری هەوڵدا، ئومێد بڕ بوو، دڵنیا بوو کە ئەمجارە شانسی هەڵاتنی لەدەست چووە. کە گەییە ئەم قەناعەتە ئیدی بایەخی مەرگ و ژیانی لەلا دابەزی.

هەر هەموو تواناو هێزێکی بەدەنی و ئەقڵی لەسەر یەك شت گیرسا بۆوە، لەسەر شتێ کە لە باری مەرگ و ژیانەوە گەلەك بێ بایەخ بوو، بەڵام لەرووی شەخسییەوە بۆ ئەو گەلەك گرنگ بوو: ئەگەر متلیستا بێ، ئەو متلیستایەی کە تا ئێستا شەهامەت و ئازایەتی بێ قسور بووە، دەبێ بە هەر جۆرێ بووە هەوڵ بدات ئەوە بە بکوژەکانی نیشان بدا کە لێیان ناترسێت و بە خوێڕی و بۆدەڵەیان دەزانێ.

متلیستا، هێشتا ئەم مەسەلەیەی بە تەواوی لە مێشکی خۆیدا تاوتوێ نەکردبوو کە لە دەرێ را دەنگێك هات. دەنگی کێلۆنی دەرگاکە هات و دوو قۆزاقی پانتۆڵ دەڵب، لەگەڵ تیشکی شین باوی کزو لەرزۆکی سپێدەدا هاتنە ژوورەوە.

متلیستا لاقەکانی بڵاو کردبۆوەو وەستا بوو، چاوەکای بچووك کردبۆوە، و زەق زەق سەیری دەکردن، کە قوزاقەکان، متلیستایان بەوجۆرە بینی، ترسیان لێنیشت، لەبەر دەرگادا وەستان. قوزاقەکەی پاشەوە هەناسەی سوار بوو بوو. ئەنجا قوزاقەکەی پێشەوە گوتی: وەرە

هاوشاری... چ بێزارییەك لە دەنگیا هەست پێ نەدەكرا، دەتگوت نەختۆكەكیش هەست بە تاوان دەكات.

متلیستا بەنیگایەكی تورەی رقایەوە سەری داخستو لە عەمارەكە دەرچوو, زۆری نەبرد لەبەردەم زەلامێكا گیرسایەوە. متلیستا زەلامەكەی ناسییەوە هەمان زەلام بوو كە دوێنێ شەو لە هۆدەكەدا لەگەڵ كەشیش و ئەوانی دیدا وازی وەرەقی دەكرد، ئەو پیاوە بوو كە كڵاوێكی رەشی قوزاقی لەسەرو جبەیەكی خوری لەبەر بوو. ئەفسەرە خۆش ئەندامەكەش، كەمتلیستا بە فەرماندەی سوارەكانی زانی بوو، لەوێ بوو لەسەر كورسییەكی نەرم دانیشتبوو و بە چاوانی گێژو ناجیدییەوە سەیری متلیستای دەكرد. متلیستا لە ئەنجامی سەرنجدان و تەحقیقی دوورو درێژی هەر یەكێكیانەوە، بە قەرینە بۆی دەركەوت كە ئەفسەرە خۆش ئەندامەكە، فەرماندە نییە، بەڵكو ئەو پیاوە فەرماندەیە كە جبە قوزاقیەكەی لەبەر دابوو.

كابرای كڵاو رەش چاوێكی بەو دوو قوزاقەدا گێڕا كە لە پاڵ دەرگاكەدا وێستا بوون، بەتوندی گوتی: ئێوە بڕۆن.

قوزاقەكان بەدەم یەكتر دەڵەك دانەوە، پێیان بەعاردیدا كوتاو لە دەرگاكە چوونە دەرێ.

كابرای كڵاو رەش چاوی بڕییە متلیستاو بەرەو رووی چوو، لە پڕ پرسی: دوێنێ لە باخەكەدا چیت دەكرد؟

متلیستا بە قێزەوە تەماشای ناو چاوی كرد، بێ ئەوەی وەڵامی پرسیارەكەی بداتەوە، چاوی بڕییە ناو چاوی، برۆ رەشە جوانەكانی بەئاستەم لەرزین و هەموو رەفتارێكی ئەوەی نیشان دەدا كە سوورە لەسەر ئەوەی شتێ نەڵێ مایەی شادی ئەوان بێ، جا چی لێ دەپرسن و چۆنی دێننە قسان، گرنگ نییە.

سەرۆك گوتی: گەوج مەبە! سەرۆك نە تووڕە بوو و نە دەنگی بەرز كردەوە. بەڵام دەنگی ئەوەی دەردەخست ئاگای لە هەموو ئەو شتانەیە كە لەو لەحزەیەدا لە ناخی متلیستا بوو.

سەردەستە، بەهێمنی پێكەنی و گوتی: قسەی من چ سوودێك دەگەیەنێ، فەرماندەی سوارەكان، روانییە جێ ئاوڵە بە خوێنەكانی دەموچاوی متلیستاو لەپڕ پرسی: لە مێژە ئاوڵەت دەرداوە؟

سەر دەستەكە بە سەرسامی پرسی: چیە؟ متلیستا سەرسام بوو، چونكە نە تەوس و پێكەنین، نە چەمك و مەبەستێكی تایبەتی لە پرسیاری ئەفسەرەكەدا نەبوو. تەواو دیاریش بوو كە چاوی لە دەموچاوە ئاوڵاوەییەكەی متلیستا بوو. متلیستا گەلەك تووڕە بوو. بە پرسیارەكەدا وا دیار بوو، فەرماندەی سوارەكان دەیوست بەرقەراری بناغەی پێوەندییە بە رواڵەت ئینسانیەكان شی بكاتەوە.

= باشە تۆ كێی- خەڵكی ئەم ناوچەیەی یان لە شوێنانی ترەوە هاتوویت؟.

متلیستا بە رقەوە نەڕاندی: فەرق ناكات ئاغا! ئەمجا سوور بۆوە، مستەكانی نوقاندو بە زەحمەت توانی زاڵ بێ بەسەر ئەو هاندەرەدا كە هانی دەدا پەلاماری ئەفسەرەكە بدات. متلیستا دەیویست قسەی تریش بكات بەڵام ئەم بیرە مژولی كردبوو: بۆ نەكرێ ئەم پیاوە كڵاو

ڕەشە، بەم سیما ئارامەوە بەم دەموچاوە هەڵماساوە بێزار کەرەوە کەیەك پارچە مووی زبرو سوورو ناشیرین بوو، بگرێ و بخنکێنێ؟ ئەم بیرانە وایان جۆش دابوو کە پاش سووکە هەڵوەستەیەك هەنگاوێك چووە پێشەوە، بە توندی دەستەکانی جولاند، دەموچاوە ئاوڵاوییەکەی نیشتە سەر ئارەقە.
کابرا بە دەنگی بەرز: ئەهای! چاوی بڕییە چاوانی متلیستاو لە جێی خۆی نەجولا.
متلیستا هەڵوەستەیەکی کرد، چاوەکانی بریسکانەوە. پاشان کابرا دەمانچەکەی دەرهێناو لەبەر لووتی متلیستادا رای گرت. متلیستا هاتەوە سەرخۆ، چووە لای پەنجەرەکەوەو بە کپی و بێدەنگی وێستا. پاشان سەرەڕای هەڕەشە کردن بە دەمانچەو هەڕەشەی ئەشکەنجەی سەخت و کوشندە، وێڕای ئەو بەڵێنانەی کەئەگەر ئیعتراف بکات بەردە بێ، متلیستا نەك تاقە وشەیەکی نەدرکاند، بەڵکو بە درێژایی تەحقیقەکە هەر سەیریشی نەکردن. لە کاتی تەحقیقەکەدا دەرگا بە هێمنی کرایەوە، روخسارێکی توکنی چاودرشت و گەوج و ترس لێنیشتوو، روانییە نێو هۆدەکە.
فەرماندەی سوارەکان گوتی: ئەها! هەموویانتان کۆکردەوە؟ زۆر چاکە، بە سەربازەکان بڵێ با بێن ئەم کابرا لە خۆ رازییە بەرن.
هەمان دوو قوزاق متلیستایان بردە حەسارێکەوە، دەرگایەکی وازیان پیشان داو دایانە پێش. متلیستا ئاوڕی نەدایەوە، بەڵام هەستی دەکرد دوو قوزاقەکەو ئەفسەرەکەش بەدوایەوەن. گەیشتە مەیدانی کڵێساکە.
قوزاقەکان، خەڵکی گوندیان لە تەنیشت کوختی زەیەوانی کڵێساکەوە خڕ کردبووەو ئابلۆقەیان دابوون. متلیستا هەمیشە وا بیری دەکردەوە کە خەڵکی خۆش نەوێ، لەسەر شتی بچووك تەکتیری دەکردن–رقی لە خۆیان و لە هەرچی شتێك پێوەندی بەوانەوە بوو، دەبۆوە، بە تەواوی قەناعەتی بە خۆی کردبوو کە خەڵکی هەرچییەکی دەربارە بڵێن، گرنگ نییە، نە دۆستی هەبوو، ونە لە هەوڵی دۆست پەیدا کردنیشا بوو. سەرەڕای ئەوەش،هەر چەندە خۆی پێی نەزانی بوو، کاری گەلەك مەزن و گرنگی بۆ ئەو خەڵکەو لە پێناوی ئەو خەڵکەدا ئەنجامدا بوو. لەم رووەوە خەڵکی بەشانازییەوە تەماشایان دەکردو سروودیان لە ستایشیدا دەگوت بەڵام ئێستاکێ کە رووی وەرگێڕاو ئەم حەشامەتە جەنجاڵەی گوندنشینانی بینی: ئەم پیاوو منداڵە هەراسانانە، ژنان بە بەرهەڵبێنەی رەنگاو رەنگی دەست درۆی خۆوە، کیژان بە لەچکی سپی و رەنگاو رەنگەوە، پیاوان بەبێ قەراری بەسەر ئەسپەوەو بەجلی ئاڵ و واڵای تازەوە، کە پتر لە وێنە رەنگییە هەرزانەکانی قوزاقەکاندا دەبینرا.
چەپکێ قژ لە کلاوەکانیانەوە هاتبووە دەرێ و بەتەوێڵیاندا شۆڕ بوو بووەو، سێبەرە درێژەکانیان بەسەر پوش و گیاکاندا سەمای دەکرد، تەنانەت گومەزە کۆنەکانی کڵێسا کە بەدیار سەریانەوە لەبەر تیشکی نیوە گەرمی هەتاوا، پورترێتێکی لە دڵی ئاسماندا پێك دەهێنا. کە هەموو ئەمانەی بینی نەك تەنیا بە چاو بەڵکو بە هەموو دڵییەوە خۆشی ویستن و پێشوازی لێکردن.

به دەنگێکی نیمچە بەرز هاواری کرد: سەیرە! لە پڕ دڵی بە پەلە چوو بۆ نێو حەشاماتەکە.
هەموو دیمەنەکان بەلایەوە لەزەت بەخش بوون– ئەم جەماوەرە زیندوو و کپ و هەژارە، گشت ئەوانەی هەناسەیان دەداو لەو ناوە دەدرەوشانەوە، خوێنی متلیستایان دەهێنایە کوڵ، بە هەنگاوی سووك و گورجەوە، ئازادانە هەنگاوی دەنا، دەتگوت بەسەر زەویدا باز دەدا، گشت ئەوانەی لە مەیدانەکەدا بوون هەناسەیان لە خۆ بڕی بوو، و سەیریان دەکرد، هەستیان بەو هێزو توانا حەیوانییە دەکرد کە لە بە دەنیا جێگیر بوو، ئەو بەدەنە گەرمو گوڕەی کە وەکو شەقاوەکانی توندو خێرا بوو. بە دەم تەماشا کردنەوە بە نێو حەشامەتەکەدا ڕەت بوو، بێ دەنگی و کپییەکەیان سەرنجی ڕاکێشا بوو، لەبەر هەیوانی ژوورە کلۆڵەکەی مجێوری کڵێساکەدا وێستا. ئەفسەرەکان بە تەنیشتیا ڕەت بوون و بە پلەکاندا سەرکەوتنە سەرێ.
فەرماندەی سوارەکان لە تەنیشت خۆیەوە شوێنێکی بە متلیستا نیشانداو گوتی: وەرە ئێرە! متلیستا بێ باکانە بە پلەکاندا سەرکەوت و لە تەنیشت ئەودا وێستا.
هەنووکە هەموو حەشاماتەکە بەتەواوی دەیانبینی: باڵای بەرزو ڕێك و هەڵکشاو، قژی ڕەش، جووتێ پێڵاوی لە پێدا بوو، لە پێستی حەیوانە کێوی دروست کرابوو، کراسێکی لەبەر بوو قۆپچەکانی کرابۆوە، پشتێنێکی بەسەرا بەستبوو کە گوڵینگەی گەورەو کەسکی پێوە شۆڕ بوو بۆوە، چاوە تیژو هەڵۆ ئاساکانی بە تیشکێکی خەست بریسکانەوەو بەسەر ئەو کێوانەدا گیرسانەوە کە بە شکۆوە لە ناو جەرگەی تەمو مژی سپێدەدا قوت بوو بوونەوە.
فەرماندە نیگا تیژەکانی بڕییە حەشامەتەکەو وەك بڵێی لەسەر هەر یەکێکیان نەختێ بوەستێ، پاشان پرسی:
کێ ئەم کابرایە دەناسێت؟
هەموو کە چاویان بە چاوی تیژی متلیستا دەکەوت، بە پەشێوی و بە پەلە چاویان دەتروکاندو سەریان دادەخست. تەنیا پیرێژنێك نەبێ کە توانای ڕوو وەرگێڕانی نەما بوو، بە جۆرێکی گەوجانەو تەوس ئامێزەوە چاوی بڕی بووە چاوی ئەو.
فەرماندە بە ساردییەوە پرسی: کەس نایناسێت؟ بە جۆرێ تاکیدی لەسەر وشەی "کەس" کرد، وەك بڵێی لای ڕوون بوو کە هەر هەموو دەیانناسی. فەرماندە بە دەست ئیشارەتێکی بۆ ئەفسەرێکی باڵا بەرز کرد کە پاڵتۆیەکی قوزاقی درێژی لەبەر بوو، سواری ئەسپێکی سورخنی چەموش بوو بوو، بانگی کرد: زۆر چاکە، هەنووکە مەعلووم دەبێ، نی چی تائیلو!
حەشاماتەکە خرۆشا، چپە چپ و خوتەو بۆڵەیان تێکەوت. ئەوانەی پێشەوە بە چاوەڕوانییەوە چاویان بە دەوروبەردا دەگێڕا. کابرایەك بە جبەیەکی ڕەشەوە، بەتۆبزی ڕێی خۆی لە نێو حەشاماتەکەوە کردەوە، بە جۆرێ سەری داخستبوو کە تەنیا بریقەی کڵاوەکەی دەبینرا.
کابرا بەدەستێك دڕی بە خەڵکەکە دەداو بە دەستەکەی تری یەکێکی ڕێنوێنی دەکرد، پەیتا پەیتا دەیگوت: ڕێ بدەن! ڕێ بدەن!
سەر ئەنجام گەیشتە بەر هەیوانەکە. پاشان هەموو بینیان کە مێرد منداڵێکی لەگەڵدا بوو،مێرد منداڵێکی لاوازی قژ ڕەش، چاکەتێکی درێژی لەبەر بوو، دەترساو ڕێی دانەدەگرت.

نیگای چاوە رەشەکانی منداڵەکە لەسەر متلیستاوە چووە سەر کابرای فەرماندە. غەڵبە غەڵب و هەراو هوریا بەرز بۆوە. پەکو پۆی ژنان دەگەییە گوێ. متلیستا روانییە خوارەوە، هەر کە روخساری منداڵە قژرەشە چاو ترساوە مل باریکەکەی بینی، ناسییەوەو زانی ئەو منداڵەیە کە دوێنێ شەو ئەسپەکەی پێ سپاردبوو.

ئەو جووتیارەی دەستی منداڵەکەی گرتبوو، کڵاوەکەی لەسەر خۆی داکەند. کەللە تەخت و بۆرەکەی بە چەپکێك قژی بۆزەوە دەرکەوت و دەتگوت بە شێوەیەکی ناڕێك خوێیان بە قژییەوە پرژاندووە، کڕنوشی بۆ فەرماندەی سواران برد: شوانەکەم هێناوەتە خزمەتتان... وەلێ ترسا کەنەبادا قسەکەی نەژنەوتبێ، بە پەلە بەسەر منداڵەکەدا دانەوییەوەو پەنجەی بۆ لای متلیستا راکێشاو گوتی: ئەمەیە، ها؟

چاوانی منداڵەکەو متلیستا بۆ چەند لەحزەیەك راستەو راست لەسەر یەکدی گیرسانەوە — متلیستا بەبێ پەروایی و منداڵەکە بەترس و هاوخەمی و دڵسۆزییەوە، سەیری یەکتریان کرد. پاشان منداڵەکە نیگای گواستەوە سەر فەرماندەی سواران و چەند لەحزەیەك لێی راما، دەتگوت نیگای بە چارەی ئەوەوە دورا بوو، پاشان سەیرێکی ئەو جووتیارەی کرد کە دەستی گرتبوو و بە دنیایە ئومێدەوەوە بەسەریا دانەویبووە، ئاهێکی لە کانگای دڵەوە هەڵکێشاو بە خەمبارییەوە سەری لەقاند کە گوایە نایناسێت. بێدەنگی یەکی ئەوتۆ باڵی بەسەر حەشاماتەکەدا کێشا کە هەموو کەسێك خشەخشی پێی ئەو گوێرەکەیەی ناو تەویلەکەی لای ژووری مجێوری کڵێساکە بژنەوێ کە جارێ دەڕۆیی و جارێ دەوەستا.

جووتیارەکە بە پێکەنێنێکی تەوس ئامێزو بە دەنگێکی لەرزۆکەوە بە منداڵەکەی گوت: مەترسە گەوجە، مەترسە! جووتیارەکە بە خۆی دەترساو بەبێ ئۆقرەییەکی رقاوییەوە، بە یەك قەمکان ئیشارەتی بۆ لای متلیستا کرد: ئاخر ئەگەر خۆی نەبێ کێیە؟ بڵێ خۆیەتی، مەترسە، مەترسە... ئاه، ئەژدیها! تۆزێك وێستا —پاشان بە رق و بێ رەحمییەوە بازووی منداڵەکەی راتەکاند: دەقاو دەق خۆیەتی قوربان، ئەگەر خۆی نەبێ کێیە پایە بەرز؟ وەك بڵێی بە وتنی ئەم قسەیە بە دەنگی بەرز، خۆی تەبرێ دەکرد، جووتیارەکە بە مەرایی و ریاوە کڵاوەکەی لە نێو دەستیا دەگوشی: دەترسی بڵێ خۆیەتی: لەو زیاتر کێیە؟ ئەوەتا ئەسپەکەی بەزین و تەدارەکەوە حازرە، کیفی دەمانچەکەی لە نێو خورجەکەیدایە؟ دوێنێ شەو دەچێتە دیار ئاگرەکەو دەڵێ: با ئەسپەکەم لێرە بلەوەڕێ. خۆی دێتە نێو گوندو ئەم منداڵە چاوەڕێ دەکات تا دنیا روناك دەبێتەوە، بەڵام ئەم ئیدی ناگەڕێتەوە....

ئەوسا منداڵەکە ئەسپەکە دێنێتەوە بۆماڵێ، کیفی دەمانچەیەکی حەوت تیریش لەنێو خورجەکەیە— باشە، شایەت لەوە شایەت تر؟...

فەرماندەی سوارەکان پرسی: کابرای سوار کێ بوو؟ کیفی دەمانچەکە هی کێیە؟ بێهودە هەولی دەدا خاوەن ئەسپەکە بناسێت. جووتیارەکە پتر هەڵدەچوو، هەندێ خۆی بە کڵاوەکەیەوە خەریك دەکردو هەمدیس وەکو جاران بە قسەی بێ سەرو بەر دەستی بە رووکردنەوەی رووداوەکە دەکرد، کە چۆن شوانەکەی لە بەرە بەیاندا ئەسپێکی غەریبی زین

کـردوو و کیفـە دەمانچـەیەك لـە نـاو خورجەکـەی پاشـکۆی بـووەو هێناویەتییـەوە بـۆ مـاڵێ.
فەرمانـدەی سـواران بـە ئەسـپایی گـوتی: مـن دەزانم چ کـارێ بکـەم، بـەڵام ئـەو ئیعتراف ناکـات.
بەدەم ئیشـارەت کردنـەوە بۆ لای منداڵەکـە، لەسـەری ڕۆیـی: باشـەن ئـەوە بێننـە ئێـرە، ئێمـە بـە شێوازی خۆمان دەیهێنینە قسان.
منداڵەکـەیان لـە پشـتەوە بـەرەو هەیوانەکـە دەڵەکدا. وەلـێ منداڵەکـە زاتـی نـەدەکرد لـە پلـەکان سـەرکەوێ. ئەفسـەرەکە بـە پلەکانـدا داگـەڕا، گرتـی بـە شـانە لاوازەکـانی منداڵەکـەیاو لـە زەوی بەرزی کردەوە. چاوە تیژو ترس وروژێنەکانی بڕییە چاوانی لە ترسا ئەبڵەق بووی منداڵەکە.
لە کاتێکا ڕەشێنەی چاوی منداڵەکە چوو بووە سەرەوە، لە پڕ قیژاندی: ئا– ئا – خ– خ!
یەکێك لە ژنەکان کـە لـە شپرزەییدا کـۆنترۆڵی خـۆی لـە دەست دابـوو هـاواری کـرد: چیتان لـەم منداڵە دەوێ؟
هەر لەو کاتەدا هەیکەلی گورج و چاپوکی زەلامێك لە پلەکانەوە توڕ درایە خوارەوە.
حەشاماتەکە بەدەم دەست هەڵبڕینەوە، شەپۆل ئاسا کشایەوە. فەرمانـدەی سوارەکان بە زەبری جەزرەبەیەکی سامناك لەسەر زەوی تەخت بوو.
ئەفسـەرە خۆش ئەندامەکە، بە نائومێدییەوە دەسـتێکی هـەڵبڕی، لـە پـڕ سـەری لێشێواو ترسـی لێنیشـت، لـە کاتێکـا بیری چـوو بـوو کـە بـە خوێشـی دەتـوانێ تـەقان بکـات، هـاواری کـرد: بـۆ وەستاون و سەیری دەکەن بە گوللە لێی بدەن!
چەند قوزاقێکی سـوارە هـەڵیان کوتایـە نێـو حەشـاماتەکە، ئەسـپەکان حەشـاماتەکەیان تەرتـەو وەرتـەکرد. متلیسـتا بـە هـەموو قورسـاییەکییەوە فشـاری لـە دژمـن دەکـردو هـەوڵی دەدا چـنگ بخاتە گەرووی، بەڵام ئەوەی ژێرەوە کە وەکو شەمشەمە کوێرە پەلە قاژەی دەکردو جبەکـەی بـە چەشنی دووباڵ بڵاوبوو بۆوە، بە هـەوڵ و تەقەلایـەکی تـوڕەوە چـنگی لـە پشـتێنەکەی متلیسـتا گیرکردو دەستی بۆ دەمانچەکەی برد، ئەنجام ڕێك لەو کاتەدا کە متلیستا دەستی گەیاندە ملی، ئەو دەمانچەکەی متلیستای دەرهێناو چەند گوللەیەکی بانەو بان یەکی پێوەنا.
کاتێ قوزاقەکان غاریانـدا پێشـەوەو کەوتنـە ڕاکێشـانی لاقـەکانی متلیسـتا، ئـەو هێشـتا چـنگی لەگیاو پووشەکان گیر دەکرد. ددانـەکانی جیڕ دەکـردەوە. هـەوڵی دەدا سـەری ڕاسـت بکاتـەوە. بەڵام نا ئومێدانە دەکەوتەوە سەر زەوی.
ئەفسـەرە کەتەکـە فەرمانیـدا: نیچیتائیلو! سـوارەکان لـە گونـد بـەرەدەرێ! ئـەوجا بـە ئەدەبـەوە ڕووی کردە فەرماندەو پرسی: ئێوەش تەشریف دێنن پایە بەرز!
– بەڵێ.
– ئەسپەکەی پایە بەرز....
پاش نیو سەعات دەستەی قوزاقان بە سواری لە گوند دەرچوون، بـە چارنارە بـە هـەمان ڕێگـادا ڕۆیشتن کە دوێنێ شەو متلیستا پێیداهاتبوو.
بـاکلانۆف کـە لـەوانی دی کـەم خـەمو داختـر نـەبوو، ئیـدی خـۆی پـێ نـەدەگیرا، ڕووی کـردە لڤنسون و گوتی: گوێ بگرە، با من لە پێشەوە بڕۆم، خوا دەزانێ چمان لە ڕێیە!

ئاوزەنگی لە ئەسپەکەیدا، زۆر زوتر لەوەی کە چاوەڕوانی بوو، گەییە قەراخی دارستانەکە، ئەو شوێنەی کوختە پەرپوت و وێرانەکەی لێ بوو. باکلانوف چوونە سەربانی بە پێویست نەزانی: لە دووری نیو قۆناغە رێیەکەوە، پەنجا سوارەی سوپایی دی کە لە گردۆڵکەیەکەوە دادەگەڕان، هەموویان هاو شێوەو یەك جۆرە جلیان لەبەر بوو. تیلماسکی زەرد بە کلاوو پانتۆڵەکانیانەوە بوو. باکلانوف لە سێ و دووی ئەوەدا بوو کە ئایا دەست بەجێ بگەڕێتەوە بۆ لای هاوڕێکانی وئاگاداریان بکاتەوە یان نا. "لڤنسون لەسەر گەیشتن بوو" خۆی لە نێو دەوەنەکاندا مەڵاسدا تا بزانێ ئەو سوارانە دەستەی تریان لە دواوەیە یان نا. چ هەواڵێك لە دەستەی دیکەوە نەبوو، سوارەکان بەڕیزی تا رادەیەك نا رێك حەرەکەتیان دەکرد. بە خاوی زەلامەکان و بە تەکە تەکی کەللەی ئەسپەکاندا دیار بوو کە مەودایەکی زۆریان بە چارنارە بڕی بوو.

باکلانوف گەڕایەوەو بەرەو پیری لڤنسون چوو، کە تازە لە دارستانەکە دەردەچوو. بەئیشارەتی دەست رایوەشاند.

لڤنسون دوای ئەوەی گوێی لێگرت، گوتی: زۆر زۆرن؟

- نزیکەی پەنجا کەسێك دەبن.
- پیادەن؟
- نا، سوارەن.

لڤنسون بە ئەسپایی فەرمانیدا: کوبراك، دوبوف- دابەزن! کوبراك تۆ لە دەستە راستەوە، دوبوف تۆش لە دەستە چەپەوە، بە خۆم ئیشارەتتان دەدەمێ! کە تەماشای کرد، بینی یەکێك لە پارتیزانەکان، پارتیزانێك کە دەموچاوی بە سارغی پێچرابوو، بە ئەسپایی لە ریزەکە دەرچوو، و بە تەمای فیرار کردن بوو. ژمارەیەکیش لە دەوروبەریا هاتوچۆیان دەکرد. لە ناکاو فیکەیەکی کێشا: بگەڕێوە سەر جێگاکەت! قامچییەکەی لێی راوەشاند.

باکلانوفی لە جێی متلیستا داناو دەستوری دایێ کە لە هەمان جێگای خۆی بوەستێ. پاشان لە ئەسپەکەی دابەزی، دەمانچەکەی بە قەدییەوە جۆڵانەی دەکرد، لە پێش لەشکرەکەوە کەوتە لەنگین.

دەستووری دا کە پارتیزانەکان لە نێو دەوەنەکاندا تەدارەکی شەڕ لە خۆ بدەن، بەخۆیشی لەگەڵ پارتیزانێکدا بە سینگە خشکێ بەرەو کوختەکە کشا. سوارەکان تەواو نزیك بوون. لڤنسون، بە تیلماسکی زەردی قەد کلاوو پانتۆڵەکانیانا، ناسینییەوە کە قوزاقن. بە چاوی خۆی دەیبینی کە فەرماندەکەیان جبەیەکی خوری لەبەر بوو.

بە ئەسپایی و دەنگی نزم دەستووری بە پارتیزانەکەدا: پێیان بڵێ، بە دزەو سینگە خشکێ خۆیان بگەیەننە ئێرەو تا دەستووری ئایندە کەس بۆی نییە لەسەر زەوی هەستێ... باشە. ئەدی ماتەڵی چیت؟ خیرا! ئەوجا بە تورەییەوە پارتیزانەکەی دەڵەکدا. هەر چەندە ژمارەی قوزاقەکان کەم بوو، کەچی لڤنسون لە پڕ وەکو قوناغەکانی سەرەتای شەڕی پارتیزانی هەستی بە شپرزەیی کرد.

لڤنسون لەو دەورەیەی ژیاندا دوو قوناغی دیاری دەکرد کە هیچ هێڵ و سنوورێکی دیاری کراو لە یەکدی جودا نەدەکردنەوە، تەنیا بە هەست، هەستیٚ کە ئەو قۆناغانە لایان دروست کردبوو، ئەو دوو قۆناغەی لێکدی دەناسییەوە.

لە قۆناغی یەکەمدا، کە چ ئەزموون و زانیارییەکی سوپایی نەبوو، نەیدەزانی تفەنگ بتەقێنیٚ و بە ناچاری رێبەری ژمارەیەکی لە عۆدەدا بوو، هەستی دەکرد تێکڕای رووداوەکان لە دەرەوەی سنووری تواناو دەسەڵات و ویستی ئەودا روویان دەداو لە راستیا ئەو دەستووری ئەنجامدانی دەرنەدەکردن. هەڵبەتە نەك لەبەر ئەوەی خۆی لە ئەرکەکانی دەدزییەوە، نا, چونکە ئەو بە هەموو ئەو هێزەوە کە لە بەردەستیا بوو، هەوڵی دەدا ئەرکەکانی ئەنجام بدات. هەروەها نەك لەبەر ئەمەش کە چ ئەوساو چ ئێستا باوەڕی وا بوویٚ، توانایەکی ئەوتۆی نییە دەورێکی باشی لەو رووداوانەدا هەبیٚ کە یەخانگیری جەماوەری خەڵك بوو بوو —چونکە بە لای ئەوەوە ئەم بۆچوونە هەڵقولاوی خراترین دوو روویی بەشەری بوو. پەردەی شاردنەوەی بیٚ توانایی ئەوانە بوو کە بە هۆی تەمەڵی و حەز لە کار نەکردنەوە تەشەبوسیان پیٚ دەکرد. بەڵکو ئەمە بوو کە لەم دەورە کورتەی شەڕکردنیا بەشی هەرە زۆری فیکری خۆی تەرخان کردبوو بۆ زاڵ بوون بەسەر ترسی خۆیداو، شاردنەوەی ئەم ترسە لە خەڵکانی دی، ترسێك کە نەیدەتوانی لە کاتی جەنگدا جڵەوی بگریٚ.

بە هەر حاڵ تا رادەیەك بە زوویی خۆی لە گەڵ هەلومەرجی شەڕدا گونجاند. گەییە ئەو سەرەنجامەی کەترس لە مردن، ئیدی بەرهەڵستی هۆی رزگاربوونی ژیانی خەڵکانی دی نەبوو.

لە قۆناغی دووەمدا، هێزو توانایەکی پەیدا کرد کە دەیتوانی تاسیر لە روداوەکان بکات و بیانخاتە سەر رێگای دروستی خۆیان. قۆناغی دیاری رووداوەکان و پێوەندی هێزەکان و ئەو کەسانەی گیرۆدەی رووداوەکان بوون، بە وردی پێشبینی بکات —ئەم تواناو هێزە بە تەواوی لەودا خەملی بوو.

بەڵام لڤنسون، هەنووکە هەستی بە هەمان شپرزەیی جاران دەکرد. لڤنسون ئەو شپرزەییەی بە هەڵقولاوی وەزعی رۆحی خۆی و بۆچوونەکانی لەمەڕ ون بوونی متلیستا دەزانی.

وەختیٚ ریزی پارتیزانەکان بۆ پێشەوە دەکشا، لڤنسون هێشتا هەر لە هەوڵی ئەوەدا بوو کە بەسەر خۆیدا زاڵ ببیٚ.

جارێکی دی روخساری کەمیٚ هەڵچووی، بە حەرەکاتی وردو دڵنیایی بەخشەوە، پرۆژەی نەخشەیەکی لە هەڵە نەهاتووی دەخستە بەردەم پیاوەکانی، کە بە زەبری عادەت و بە حوکمی پێویستی رۆحییەوە باوەڕیان پێی بوو. سوارەکان، ئەوەندە نزیك بوو بوونەوە کە دەنگی سمی ئەسپەکان و گفتوگۆی هێواشی سوارەکان دەبیسترا، تەنانەت روخساریشیان بە ئاشکرا دەبینرا. لڤنسون هەستی بەسۆزو هەستیان دەکرد، بە تایبەتی ئەفسەرە کەتەکە کە پاپێکی خستبووە نێو ددانەکانی و بەشێوەیەکی تا رادەیەك ناشیانە لەسەر زینەکە دانیشتبوو، و لە پێشەوە حەرەکەی دەکرد.

لڤنسون لەبەر خۆیەوە تێفکری: دەبێ چ جانەوەرێکی دڕندە بێ. نیگای لەسەر ئەفسەرەکە گیرسایەوەو بێ ئەوەی لە دەسەڵاتی خۆیدا بێ هەموو ئەو خەسڵەتە نزمانەی بە عادەت دەیدانە پاڵ دژمن، هەر هەمووی بە لایەوە دروست دەرچوون: دڵم چۆن لێدەدا! ئاه، ئاخۆ کاتی تەقە کردن نییە؟ وەختێتی؟ نا، با بگەنە ئاستی ئەو دار غانە پاك کراوە، بۆ وەکو کیسە لەسەر زینەکە پان بۆتەوە؟ هەر کە سوارەکان گەیشتنە ئاستی دارەکە، دەنگێکی تیژو رەوان فەرمانیدا:

هێز- رز- ا تەقە!

ئەفسەرەکە لە دەنگی لڤنسون راپەڕی و سەری هەڵبڕی. بەڵام پاش تۆزێك کڵاوەکە لەسەری پەڕی و نائومێدیو ترسێکی لە وەسف نەهاتوو باڵی بەسەر روخساریا کێشا.

لڤنسون هەمدیس فەرمانیدا: تەقە! بە خۆیشی سێرەی لە ئەفسەرەکە گرت.

سوارەکان دووچاری پەشێویو سەر لێشێوان بوون. ژمارەیەکیان لە ئەسپەکانیان گل بوونەوەو کەوتنە سەر زەوی. بەڵام ئەفسەرەکە هەر لەسەر ئەسپەکەی بوو، ئەسپەکەی بە دەمی داچەقیوەوە رەوییەوە دوای چەند دەققەیەك پیاوانی ترس لێنیشتوو ئەسپانی رەواوە تێکەڵ بە یەکدی بوون. قوزاقەکان بە دەم هاوارەوە هەندێ شتیان دەگوت کە لەبەر هاڕەی گوللە نەدەبیسترا! پاشان سوارێك بە کڵاوو جبەی رەشەوە لە نێو ئەو پاشا گەردانییەوە دەرپەڕی و هاتە پێشی سوارەکانەوە، لە کاتێکدا بەزەحمەت جڵەی ئەسپەکەی بەرهەق دەکرد، شمشێرەکەی بە هەوادا با دەدا، پێ دەچوو، قوزاقەکان گوێیان لە فەرمانەکەی نەگرتبێ، لە راستیا ژمارەکیان لەو دەمەدا بە چوار ناڵە فیراریان دەکردو ئەسپەکانیان بەر قامچییان دەدا، پاش تۆزێك پارتیزانەکان هێرشیان کردە سەریان. دەتگوت لە زەوییەوەهەڵقوڵان، بەدەم تەقە کردنەوەو بە پەلەو بێ پەروابییەوە دوایان کەوتن.

لڤنسون هاواری کرد: سواربن! باکلانوف -لێرەوە! بە سواری!.

روخساری باکلانوف گۆڕابوو، لەشی لەسەر ئەسپەکەوە بردبووە پێشەوە، بەرەو لای لڤنسون تاوی دا، شمشێرێك بە دەستییەوە بوو وەکو بلور دەدرەوشایەوە. دەستەکەی لڤنسون بە هاوارو زرنگە زرنگی پۆڵاو شمشێرەوە دوای کەوتبوو.

پارتیزانەکان هەر زوو قوزاقەکانیان راونا.

متچیك لەگەڵ ئەم هێزەداو لە نێو شەپۆلی ئەم جەماوەرەوە تاوی دەدایە پێشەوە. ئێستا نەك هەر نەدەترسا. بەڵکو شێوازی بیرکردنەوە تایبەتییەکەی خۆیشی فەرامۆش کرد بوو.

پشتی زەلامێکی لەبەردەم خۆیەوە دەبینی کە قژەکەی بڵاوبوو بووە، دیمەنی زەلامەکەی بەلاوە ئاشنا بوو، دەیزانی دژمن لە هەڵاتندایە، ئەویش وەکو ئەوانی دی چ ئامانجێکی نییە جگە لەوەی لە دژمن نزیك ببێتەوەو لە زەلامە ئاشناکەی بەردەمی جێ نەمێنێ.

دەستە قوزاقەکان لە نێو بێشەیەکی چۆڵ دا وون بوون، پاش تۆزێك بە توندی کەوتنە تەقە کردن، بەڵام پارتیزانەکان کە گەرم بوو بوون، بێ خاو بوونەوە دوویان کەوتن و هەڵیان بڕین.

ئەسپێكی توكن كە لە بەردەم متچیكەوە غاری دەدا، لە پڕ گلاو بەسەرا كەوت، باڵی سوارەكەی سەری، لێك بڵاوبووەو بەسەر سەرو كەللەی ئەسپەكەدا گل بووەوەو كەوتە سەر زەوی.
متچیك-ش وەكو ئەوانی دی بە تەنیشت جەستە رەشە گەورەكەدا، كە لە سەر زەوی تلی دەدا، پێچی كردەوەو رەت بوو.
متچیك كە چیدی پشتی زەلامە ئاشناكەی بەردەمی خۆی نەدەبینی، چاوی بڕییە دارستانێك كە بە خێرایی بەرەو لای ئەو دەهات. كابرایەكی ئەندام وردیلەی ریشن كە سواری ئەسپێكی رەش بوو بوو، وەكو بروسكە بە تەنیشتیا رەت بوو و بە هاوارەوە شتێكی گوت و بە شمشێرەكەی فەرمانیدا. ئەو سوارانەی كە شان بە شانی ئەو ئەسپیان تاو دەدا. بە خێرایی بە دەستە چەپا پێچیان كردەوە، بەڵام متچیك كە نەیدەزانی بۆ وایان كرد، بە چوار ناڵە تاوی داو بە نێو دارستانەكەدا تێی تەقاند. وەختێ كە خۆی بە قەدی درەختەكاندا دەدا، لقی رووتی درەختەكان دەمو چاویان دەڕوشاند، بە زەحمەت توانی "نیوكا" رابگرێتەوە.
نیوكا زۆر خراپ بریندار بوو بوو، متچیك بە تاقی تەنێ كەوتە نێو بێدەنگی ئاسایی دارستانی غان و چڕی گەڵای زەردو زێڕینی گیاكانەوە.
پاش تۆزێك بۆی دەركەوت كە دارستانەكە پڕە لە قوزاق, كەئەمەی بینی قیژاندی و پەشۆكا، بێ گوێدان بە تیژی لق و پۆپی دەوەنەكان كە دەمو چاویان دەگەست, بە پەلە بەرەو دوا گەڕایەوە، وەختێ گەییە دەشتاییەكە، پارتیزانەكان رۆیی بوون، لەدووری دوو سەد هەنگاوێكەوە لاشەی ئەسپێكی زین خواری بینی كە لە سەر زەوی كەوتبوو، كابرایەك لە پاڵ ئەسپەكەدا ئەژنۆی خەمی گرتبووە باوەش و بەبێ جووڵە دانیشتبوو، ئەم كابرایە ماروسكا بوو.
متچیك كە لەو ترسەی دوایی خۆی شەرمەزار بوو، لێی چووە پێشەوە.
میشكا بەلادا كەوتبوو، ددانەكانی بە دەرەوە بوون، چاوە درشتەكانی بە جۆرێكی خەمناك ئەبڵەق بوو بوون، دەستەكانی بەسمە تیژەكانییەوە لە ئەژنۆوە نوشتا بووەوە، دەتگوت لە مردنیشا هەر ئامادەی غاردانە. ماروسكا بە نائومێدییەوە سەیرێكی كرد. چاوە لێڵەكانی وشك و سووتێنەر بوو.
متچیك لە بەرانبەری وێستاو بە ئەسپایی گازی كرد: ماروسكا! لە پڕ شەپۆلێكی میهرەبانی و بەزەیی وروژێن سەبارەت بە ماروسكاو ئەسپە تۆپیوەكەی، سەراپای بوونی داگرت.
ماروسكا لەجێی خۆی نەجوولا، بۆ چەند لەحزەیەك هیچ یەكێكیان نە قسەیەكی كرد نە حەرەكەتێ.
پاشان ماروسكا ئاهێكی هەڵكێشا، بە ئەسپایی ئەژنۆكانی بەرەڵلا كردو لەسەر هەردوو چۆكان دانیشت، بێ ئەوەی سەیری متچیك بكات، دەستی بە كردنەوەی زینەكە كرد. متچیك دەترسا دەست بە قسان بكاتەوە... بە بێدەنگییەكی تەواو سەیری ماروسكای دەكرد. ماروسكا كەوتە كردنەوەی قایش و قروشی زینەكە، قایشێكیان پچڕابوو. ماروسكا بە وردی چەرمە پچڕاوەكەی تاقیكردەوە، قایشەكە بە خوێنەوە بوو، تۆزێ پەنجەی تێ وەرداو توڕیدا، پاشان

بە دەم بۆڵە بۆڵەوە زینەکەی بە شانیا داو بە کۆمە کۆمو لاقی خوارەوە بەرەو دارستانەکە ڕۆیی. متچیك لە دواوە هاواری کرد: با من بیهێنم، یان حەز دەکەی ئەسپەکەمت دەدەمیٚ و من بە پێیان دێم.

ماروسکا ئاوڕی نەدایەوە، پتر لە ژێر قورسایی زینەکەدا کۆمایەوە.

متچیك لەبەر هەندیٚ هۆ دەیوست خۆی لە ماروسکا دوور بگریٚ، بۆیە بە دەستە چەپا پێچی کردەوە، وەختیٚ لە دارستانەکە دەرچوو، گوندێکی نزیکی بەدی کرد، بە دەستە ڕاستا، کە دۆڵێکی درێژ تا زنجیرە شاخێك دادەکشاو لە دوور ون دەبوو، دیمەنی دارستانێکی بەرچاو کەوت. ئاسمانی دەمەو بەیان ساف و ڕۆشن بوو، بە جۆرێکی تاقەت بەر لە نزمییەوە بەسەر سەریانەوە ڕاوەستا بوو. هەتاو بە ئاستەم دەبینرا.

پەنجا هەنگاوێك لەو لایەوە، لاشەی ئەو قوزاقانەی بە زەبری شمشێری پارتیزانەکان کوژرابوون، لەسەر عاردی کەوتبوون، یەکێکیان هێشتا نەمردبوو، پەیتا پەیتاو بە زەحمەتێکی زۆرەوە هەڵدەسایە سەردەستەکانی و دووبارە دەکەوتەوەو دەیناڵاند. متچیك لە دووری کابرای بریندارەوە ڕەت بوو، هەوڵیدا گوێچکەکانی لە ئاستی ناڵەی ئەو دابخات. ژمارەیەك لە پارتیزانەکان لە گوندەکەوە بە سواری بەرەو ڕووی ئەو دەهاتن.

متچیك کە گەییە نزیکی پارتیزانەکان، گوتی: ئەسپەکەی ماروسکایان کوشتووە.

چ کەسێك وەڵامی نەدایەوە. یەکێکیان بە گومانەوە سەیری کرد، وەك بڵێی بیەویٚ بپرسێت: کاتیٚ کە ئێمە لێرە شەڕمان دەکرد، جەنابت تەشریفی لە کویٚ بوو؟ ڕوخساری ئەو پیاوە خەم و زەحمەتێکی زۆری پێوە دیار بوو، متچیك بە سواری تێپەڕی و دڵی خەبەری ڕووداوی شوومی دەدا.

وەختیٚ متچیك گەییە گوندەکە، ژمارەیەکی زۆر لە پارتیزانەکان جێیان خۆش کردبوو و ئەوانی دی لە پاڵ کوختێکی گەورەی پەنجەرە زل وێستا بوون. لڤنسون بە کڵاوە خوارەکەیەوە، کە لە ئارەقەو چڵکنی دا غەرق بوو بوو، لەبەر هەیوانێك وێستا بوو و فەرمانی دەدا، متچیك لە نزیکی پەرژینەکە، لەو شوێنەی کە ئەسپەکانیان لیٚ ڕاگرتبوو، دابەزی.

سەر دەستەبە شێوەیەکی تانە ئامێزەوە لێی پرسی: ئەوە لە کویٚ غەیب بوو بووی؟ خەریکی کارگ کۆکردنەوە بووی یان؟.....

متچیك گوتی: نەخێر، تۆو هاورێکانم گوم کرد. متچیك نەیدەزانی چ بیرێك دەربارەی ئەو دەکەنەوە، تەنیا بە حوکمی عادەت هەوڵی دەدا خۆی تەبریٚ بکات، وەختیٚ من چوومە نێو دارستانەکەوە، وابزانم ئێوە بە دەستە چەپا پێچتان کردەوە.

پارتیزانێکی گەنج، کە قژەکەی جوان ڕێك خستبوو و ڕێك دای هێنا بوو و پەرچەمێکی پۆپنە کەڵەشێر ئاسای بەردابۆوە، هاواری کرد: دروستە بە دەستە چەپا... من گازم کردیت بەڵام وابزانم تۆ گوێت لیٚ نەبوو. ئەمجا لە کاتێکدا بە شادییەکی ئاشکراوە وردو درشتی چۆنیەتی ڕاونانی قوزاقەکانی وەبیر خۆی دەهێنایەوە، بە پەلە بۆ لای متچیك گەڕایەوە، متچیك ئەسپەکەی بەستەوەو لە پاڵ ئەودا "کوڕە گەنجەکە"دانیشت. کوبراك بە خۆی و دەستەیەك

پارتیزانـەوە، لـە کۆڵانێکـەوە دەرچـوو، دوو پیـاوی لـە پشـتەوە دەسـت بەسـتراویان بـەرەو کوختەکە دەهێنا. یەکێکان جبەیەکی رەشی لەبەر بوو. سەری تەخت و کرێت بوو. دەتگوت بە شێوەیەکی نا رێك خوێیان پێوە پرژاندووە, کابرا هەڵدەلەرزی و لە زەلامەکانی دووروبەری دەپاڕایەوە.

ئەوی تریان کەشیشێکی لاواز بوو، جبەیەکی شڕی لەبەر بوو، کە لە ژێرییەوە پانتۆڵە چرچ و لۆچەکەی و پێش بەندی رەشی تایبەتی کەشیشان دەبینرا. کە متچیك سەرنجیدا بینی زنجیرێکی زیوین، کە بێگومان لە خاچێك کرابۆوە، بە پشتی کوبراکدا شۆڕ بوو بۆوە.

وەختێ ئەو دوو زەلامەیان بەرەو هەیوانەکە بکێش دەکرد، لڤنسون، بە نیگەرانی و رەنگی پەڕیوەوە ئیشارەتی بۆ لای زەلامە جبە رەشەکە کردو گوتی: ئەمە خۆیەتی؟

جووتیارەکان تێکڕا هاواریان کرد: خۆیەتی، هەمان پیاوە!

ستاشینسکی لەسەر تەیمانەکەو لە تەنیشت لڤنسون-ەوە وێستا بوو لڤنسون پێی گوت: ئەم بودەڵەیە! خۆ تازە متلیستاش زیندوو نابێتەوە. لڤنسون کە خێرا خێرا چاوەکانی دەتروکاند، رووی وەرگێڕا، چەند لە حزەیەك بێدەنگ بوو، هەوڵی دەدا بیر لە متلیستا نەکاتەوە. کابرای زیندانی کە چەشنی سەگ جارێ سەیری لڤنسون-ی دەکردو جارێ سەرنجی جووتیارە هەژارەکانی دەدا، بە گریانەوە دەپاڕایەوە: هاوڕێیان! هاوڕێیانی ئازیز!.... ئێوە لاتان وایە ئەم کارەم بە ئارەزووی خۆم کرد؟ ئاه، خوایە! هاوڕێیانی ئازیز!

جووتیارەکان روویان لێ وەرگێڕاو گوێیان بەگریان و پاڕانەوەکەی نەدا.

یەکێك لە جووتیارەکان بە قێزەوە تەماشای کردو بە رەقی گوتی: ئەوە چ دەڵێی؟ خۆ خەڵکی گوند هەموو بە چاوی خۆیان دیتیان کە منداڵەکەت ناچار دەکرد شایەتی لێ بدات.

جووتیارێکی دی کە لە شەرمەزاریدا سەری داخستبوو، گوتی: خەتای کەس نییە، خەتای خۆت نەبێ!

لڤنسون بە ساردییەوە گوتی: تیربارانی بکەن، بەڵام کەمێ بیبەنە ئەولاترەوە!

کوبراك پرسی: ئەدی کەشیشەکە؟ ئەمیش قەحپەیەکە- میوانداری ئەفسەرەکەی کردووە.

-لێی گەڕێن با بڕوات- ملی خۆی بشکێنێ و بچێ بۆ دۆزەخ!

وەختێ کوبراك کابرای بە تۆبزی بۆ ئیعدام کردن رادەکێشا، کۆمەڵێك لە جووتیارەکان دووی کەوتن. کابرا چەناگەی دەلەرزی و بە شیوەن و گریانەوە پێیەکانی لە عاردی دەچەقاند.

سیسکین بە کڵاوە چڵکنەکەیەوە و بە روو خۆشییەوە بەرەو لای متچیك رۆیی و بە شادییەوە گوتی: ئەهای! ئەوە لێرەی! هەموو گیانت بە خوێنەوەیە بڕۆ با بڕۆین خۆراکێ پەیدا بکەین. ئێستا ئیشی یارۆ دەبینن. سیسکین بە ماناوە وشەکانی درکاندو فیکەیەکی کێشا.

ئەو کوختەی کە نانیان لێ خوارد، شوێنێکی پیس و بۆگەن بوو، بۆنی نان و وردە کەلەرمی لێدەهات، دەوروپشتی سوپاکە پڕ بوو لە زڕو زبڵ و سەرە کەلەرم. وەختێ سیسکین نانەکەی بە شۆربای کەلەرمەوە قوت دەدا، یەك وچان باسی ئەو کارە دیارانەی دەکرد کە ئەنجامی داون و بۆ خۆی لاف و گەزافی لێدەداو هەموو دەققەیەکیش لە ژێرەوە تەماشای ئەو کیژەی دەکرد کە

خزمەتی دەکردن، کیژەکە، کیژێکی قشتیلەی خرپن بوو، جووتێ پرچی هۆنراوەی درێژی بەردا بۆوە، بە کەیف و بە دەماخ دیار بوو. متچیك هەوڵی دەدا تەماشای سیسکین نەکات، بەڵام هەمیشە گوێ قوڵاخ بوو، بچووکترین دەنگ و سرتە دەی لەرزاند، سیسکین بە دەم پارو قوتدان و هەناسە سوار بوونەوە گوتی: کاتێکم زانی گەڕایەوەو سێرەی لێ گرتم. بەڵام مۆڵەتم نەداو لەسەر عاردەکە تەختم کرد.

لەم دەمەدا لە دوورەوە دەنگی دەستڕێژی گوللە هات. شوشەی پەنجەرەی کوختەکە لەرییەوە.

متچیك راپەڕی، رەنگی زەرد بوو، کەوچکەکە لە دەستی کەوت.

دەم و چاوی خستە نێو دەستی و بە غاردان لە کوختەکە دەرچوو و بە نائومێدییەوە هاواری کرد: ئەم کارانە دواییان نییە!! لە نێو پوشەکاندا درێژ بوو، دەمو چاوی بە یەخەی چاکەتەکەی داپۆشی، بە خۆشی نەیزانی چۆن گەییە ئەوێ، لەبەر خۆیەوە تێفکری: کابرا جبە رەشەکەیان کوشت، بەم زووانە بە هەمان ئاسانی منیش دەکوژن، بەڵام ئاخۆ لە راستیا من زیندووم؟ رەنگە منیش بە هەمان ئاسانی بکوژرێم، ئیدی خۆشەویستان هەرگیز نابینمەوە... ئەو کیژە جوانەی کە وێنەکەیم دڕاند... بە قژە پڕ چین و ئەڵقەکەیەوە... ئەو پیاوە جبە رەشە بەستەزمانە، دەبوایە دادو فریادی بکردایە... ئاه، خوایە، بۆ وێنەکەیم دڕاند؟ ئایا ئیدی قەت نایبینمەوە؟ چەند پەرێشانم!

وەختێ لە نێو پوشەکانەوە دەرچوو، شەو بوو، چاوەکانی مات و نیگای خەمبار بوو. لە شوێنێکەوە، کە پێ دەچوو زۆر نزیك بێ، دەنگی مەستانەی هەندێ ئاوازی بێ سەروبەر دەهات، یەکێك ئۆکردوێنی لێدەدا، لەبەر دەرگاکەدا تووشی کیژێکی باڵا بەرزی پرچ هۆنراوە بوو، کیژەکە جووتێ سەتڵی کرد بوو بەم سەرو ئەو سەری دارێکاو خستبوویە سەر شانی و وەکو لقێکی تاقانە لە ژێر قورسایی سەتڵەکاندا نەوی بوو بۆوە. بە دەم پێکەنین و چاو هەڵبڕینەوە گوتی: ئاه، باشە تۆش بچۆ سەیر بکە، یەکێك لە هاوڕێکانی ئێوە لەگەڵ گەنجانی گوندەکەماندا سەرگەرمی شادییە، گوێ بگرە —دەژنەوی؟ دەست بەجێ بەنازەوە سەرە چکۆڵەو جوانەکەی بەرەو دەنگێکی گۆشەیەکی مەیدانەکە وەرگێڕا! سەتڵەکان جوڵانەیان دەکرد، ئاوەکەی نێو، سەتڵەکان شەپۆلی دەدا، کیژەکە بە شەرمەوەو بە پەلە بەرەو دەرگا چوو.

دەنگێکی مەستانە بە ئاوازەوە شیعرێکی گوت کە متچیك ئەو شیعرەی لەبەر بوو: هەر شایانی ئێمەی دیلە...!

متچیك بە وردی دیقەتی گۆشەی مەیدانەکەیدا، سەیری کرد ماروسکا ئوکوردێونی لێدەدا، قژە لوولەکەی بەسەر چاویا رژابوو و بە گۆنا ئارەق کردوو سوور هەڵگەڕاوەکانییەوە نووسا بوو.

ماروسکا بەدەم لەتر دانەوە بە ناوەندی کۆڵانەکەدا دەڕۆیی و بە هەموو هێزێکییەوە ئۆکوردێوینی لێدەدا. هەموو ئەو کارانەی بە جۆرێ دەکرد، وەك ئەوەی بە ناشیرینی کارەکانی خۆی بزانێ و لێیان ژێوان بێ، کۆمەڵێك خەڵکی بێ پشتێن و سەرکۆت و مەستی خۆی ئاسا شوێنی کەوتبوون. منداڵانی زیتەڵەو پێ پەتی وەکو مەیمون دەم لاسێکیان دەکردەوەو خۆڵیان

به حەوادا دەكردو خەریكی كەیف و خۆشی و هەڵبەزو دابەز بوون. ماروسكا هەر كە متچیكی بینی بە شادییەكی ریا كارانەوە هاواری كرد: هێی، دۆستی ئازیز! بۆ كوێ دەچی؟ ناڕەحەت مەبە- عەزێتت نادەم مەی دەخۆیتەوە، نەفرەتت لێ بێ! بە هەر حاڵ هەموومان پێكەوە دەمرین!.

هەموو حەشاماتەكە لە دەوری متچیك خڕبوونەوە، رووی خۆش و مەستانەیان كردە ئەو. هەناسەیان دەكردە دەموچاویا، یەكێكیان نیو قاپ عەرەق و ئارووییەكی خستە دەستییەوە.

متچیك كە هەوڵی دەدا خۆی لە دەستیان دەرباز بكات، گوتی: نا، نا، من مەشروب خۆر نیم، حەز ناكەم كە....

ماروسكا بە كەیفە كەرانەیەكی مەستانەوە هاواری كرد: بخۆ, نەحلەتی خوات لێ بێ... ئەی خوا.... ئەی مەسیح... ئەی دایكی موقەدەس!... ئێمە هەموومان پێكەوە دەكوژرێین!.

متچیك كە چاری نەما، گوتی: كەواتە یەك تۆزێ، تكا دەكەم، خۆتان دەزانن من ناتوانم بخۆمەوە.

چەند مژێكی لە قاپێك خواردەوە. ماروسكا تا توانی ئوكۆردیۆنەكەی كردەوەو بە دەنگێكی ناساز دەستی بە گۆرانی گوتن كرد، ئەوانی تریش لەگەڵیا دەستیان پێكرد.

یەكێكیان باوەشی بە متچیك دا كردو گوتی: لەگەڵ ئێمەدا وەرە. ئەمجا بە منگە منگەوە پارچە شیعرێكی بە گۆرانی گوت: ئێرە جێگای ژیانی منە! ئەوجا دەمو چاوە تووكنەكەی بە گۆنای متچیكەوە نووساند.

بەدەم شۆخی كردن، سەگ ترساندن و جنێودان بە ئاسمان -بەو گومەزە رەشە بێ ئەستێرەیەی كە بەسەر سەیانەوە بوو- بە خۆیان، بەم دنیا فانییەو بە دایكی خۆیان... بە جادەكەدا دەڕۆیشتن.

گوڵاو

ڤاریا لە هێرشەکەدا بەشدار نەبوو، لە دارستانەکەدا، بە دیار بنەو بارگەی لەشکرەکەوە مابۆوە، وەختیٚ گەییە گوند سەیری کرد هەموو پارتیزانەکان لە ماڵە جووتیارەکاندا جێیان خۆش کردبوو، سەری کرد پارتیزانەکان بەپێی دەستە بەسەر کوختەکاندا دابەش نەبوون، دەستەکان تێکەڵن و کەس ئاگای لە کەس نییەو گویٚ بە فەرماندەکانیش نادەن —بە راستی هەر هەموو هێزەکە بووە بە دەستەی سەربەخۆ. ڤاریا لە رێگادا کەلاکی ئەسپەکەی ماروسکای بینی بوو، بەڵام کەس هەواڵی ئەسەحی نەدا بوویٚ کە ماروسکا چی بەسەر هاتووە، هەندیٚ دەیانگوت کوژراوە— بە چاوی خۆیان دیتویانە، جونێکی دی دەیانگوت هەر برینداری بووە، جونێکی دی لە چارەنووسی بیٚ خەبەر بوون. لە پڕ بە دەنگی بەرز باسی بەخت و نێوچەوانی خۆیان دەکرد کە چۆن لە مۆڵەق رزگار بوون. هەموو ئەو بەزم و رەزمە سەرگەردانی ڤاریای زیاتر دەکرد، ئەو سەرگەردانیەی لە دەمی هەوڵدانی بیٚ هودەیەوە بۆ متچیك، تووشی بوو بوو.

ڤاریا ئەوەندە لە خۆ نواندنی عاشقانەی پیاوان، لە برسێتی و لە بیرە بێزارکەرەکانی خۆی وەڕس و بیٚ تاقەت بوو، تەنانەت توانای ئەوەی نەما بوو کە بە چاکی خۆی لەسەر زینەکەی رابگریٚ، گریان بینی گرتبوو، لەنکاودا تووشی دوبوف بوو. دوبوف یەکەم کەس بوو کە بە راستی ڤاریا بە دیتنی خۆشحاڵ بوو. دوبوف بە پێکەنین و هاوخەمییەوە پێشوازی کرد.

روخساری دوبوف لە جاران پیر تر دەینواند، سمێڵە رەشەکانی توزای بوو بوو، روخساری ئاشناو درشت و خۆشەویستی باقی یارانیش لە هی دوبوف چاکتر نەبوو. ڤاریا کە ئەو دیمەنانەی بینی، چەشنە هەستێك سەراپای داگرت و دڵی گوشی، هەستی دڵسۆزی و خەمباری. هەستی پتر. خۆشەویستی پارتیزانەکان، هەستی بەزەیی بە خۆ هاتنەوە سەراپای داگرت و دڵی گوشی. ڤاریا کە ئەوانی بینی دنیای بیرەوەرییەکان هاتەوە سویٚ... بیرەوەری رۆژانی گەنجی، ئەو رۆژانەی کە کیژێکی جوانکیلەو چاپوك بوو، پرچی نەرم و ناسك دەوری شان و ملی دابوو، ئەو رۆژانەی کە عارەبانە دەستییەکانی بە نێو راڕەوە تاریکەکانی مەعدەندا داژۆت، ئەو رۆژانەی کە لە کوڕی شەواندا سەمای دەکردو بە چاوە درشت و ئارەزوو بزوێنەکانی هەمان ئەم روخسارانەی لە دەوری خۆی خڕ دەکردەوە.

ڤاریا لەو ساوە کە لەگەڵ ماروسکادا بەشەڕ هات، تا رادەیەك لە وان دا بڕابوو. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئەوانی بە تاقە یارانی نزیکی خۆی دەزانی —ئەو مەعدەنچییانەی کە زەمانیٚ لەگەڵیا ژیا بوون و عەشقبازیان لەگەڵ کردبوو. بە میهرەبانی و پەشیمانییەوە لەبەر خۆیەوە تێفکری: لەو زەمانەوە کە ئەوانم دیتووە، چ رۆژگاریٚ تێپەڕیوە! خۆ خەریك بوو لە بیرم دەکردن. ئاه، ئازیزانی من!.... لا جانگەکانی دایانە ژان، فرمێسك زایییە چاوی، بە هەزار حاڵ تا توانی جڵەوی فرمێسکەکانی بگریٚ.

دوبوف تەنیا کەسێك بوو، کە ئەندامی دەستەکەی خۆی بە ڕێك و پێکی و لە چەند کوختێکی نزیکی یەکدا دامەزراند بوو، ئەندامانی دەستەکەی لە دەوروبەری گوندەکەدا حەرەس بوون، هەروەها لە کۆکردنەوەی ئازووقەو پێداویستییەکاندا یارمەتی لڤنسون یان دەدا،ئەو حەقیقەتەی کە جاران کەوتبووە ژێر پەردەی ئەستووری ڕووداوەکان و کاری ئاسایی ڕۆژانەوە، گوایە هەموو ئەندامانی هێزەکە ڕۆڵی یەکسانیان تێدا دەبینی, ئەو ڕۆژە بە تەواوی ئاشکرا بوو: کە تومەز هەر دەستەکەی دوبوف بووە کە یەکێتی تەواوی هێزەکەی دەپاراست.

ڤاریا لەیارانی سەردەمی مەعدەنی ژنەوت کە ماروسکا لە گوێز ساغ ترەو تەنانەت برینداریش نییە، ئەسپە تازەکەی ماروسکایان، کە لە گاردی سپی گرتبوویان، بە ڤاریا نیشاندا، ئەسپێکی سورخنی لاق درێژ بوو... هەر لە ئێستاوە ناوی ئەسپەکەیان نابوو یەهودا.

ڤاریا بە خەیاڵی پەرێشانەوە ڕوانییە ئەسپەکەو لەبەر خۆیەوە بیری کردەوە: باشە، کەواتە زیندووە... زۆر خۆشحاڵم.

پاش شیو خواردن، خۆی گەیاندە سەر خەرمانە کایەك و لەسەر کایە بۆن خۆشەکە ڕاکشا– بە ترسەوە گوێی هەڵخستبوو کە نەبادا یەکێك لە کۆنە دۆستان لەسەر کایەکەوە بێتە لای، هەمدیس بە هەستی گەرم و شیرین و سوکنایی بەخشەوە ئەوەی بیر خۆی خستەوە کە ماروسکا زیندووە. بەدەم ئەم بیرە سوکنایی بەخشەوە خەوت، لەپڕ بە شپرزەییەکی زۆرەوە لە خەو ڕاپەڕی، دەستەکانی لەسەرما تەزی بوون، تاریکە شەوێکی بێ پایان لە نێو کادێنەکەوە گەماڕۆی دابوو، بایەکی سادر لق و پۆپی درەختەکانی ڕا تەکاند، کایەکانی پەرت کردەوە، گەلای درەختی نێو باخەکەی هێنایە خشەخش، ڤاریا بە ترسەوە بیری کردەوە: خوایە! ماروسکا لە کوێیە؟ ئەوانی دی دیارن؟ هەمدیس دەبێ بە تاقی تەنێ لەم کادێنەدا بمێنمەوە؟

ڤاریا بەدەم هەڵ لەرزینەوە بزمەکانی داخست، جلەکانی لەبەر کردو بە پەلە بە سەر کایەکدا داگەڕا، وەختێ گەییە نزیکی دەرگای کادینەکە، پاسەوانێ لە تاریکییەکەوە دەرکەوت.

کە نزیك بۆوە ڤارا پرسی: کێ حەرەسە؟ کوستیا، ماروسکا گەڕاوەتەوە؟

کوستیا بە کەسەرێکی زۆرەوە پرسی: ئەوە تۆ لە کادێنەکەدا خەوتبووی! غەدرت کرد، من نەمزانی.... چاوەڕێی ماروسکا مەکە– خەریکی کەیفی خۆیەتی. لەسوێی ئەسپەکەی ئەوەندەی خواردۆتەوە ئاگای لە خۆ نییە. سەمارت نییە؟ شقارتەت پێیە؟

ڤاریا دەستی بە گیرفانەکانیا گێڕاو شقارتەیەکی دایێ. کوستیا تەڵێ شقارتەی داگیرساند، لە نێو هەردوو دەستە لپرەکەیدا ڕایگرت و بەرەو ڕووی ڤاریای برد.

بە دەم پێکەنینەوە گوتی: ئێژی حاڵت باش نییە کیژێ! ڤاریا, یەخەی پاڵتۆکەی هەڵدایەوەو بە نێو دەرگاکەدا ڕەت بوو: شقارەتەکە بۆ خۆت.

– کێوە دەچیت؟

– دەچم ماروسکا دەبینمەوە.

– ماروسکا؟ باشە، باشە! ئەدی نابێ من لەبری ئەو.... ها؟

– نا، پێم وانییە بتوانی.

- هم، نۆبەتی ئەو قەوانەیە!

ڤاریا وەڵامی نەدایەوە. پاسەوانەکە لەبەر خۆیەوە گوتی: ئەمە یەکێکە لە ئێمە... چەند کیژێکی رەندە!

دنیا ئەوەندە تاریك بوو، ڤاریا بە زەحمەت رێی دەکرد، بارانێکی ورد دەستی پێکرد، خشە خشی باخان مرۆڤیان پەرێشان و بێ تاقەت دەکرد، توتەڵە سەگێك لە سووچێکا و لەبن پەرژینێکا دەیویقاند. ڤاریا لەو تاریکییەدا بۆی دەگەڕا، دۆزییەوە، خستییە باوەشی و پاڵتۆکەی بە سەریادا. ئەو حەیوانە بەستەزمانە لەسەرماندا هەڵدەلەرزی و قەپۆزی لە سنیگی ڤاریا هەڵدەسوو، ڤاریا، لە نزیکی کوختێکا تووشی پاسەوانێکی دەستەکەی دوبوف بوو- پرسیاری شوێنی ماروسکای لێکرد، پاسەوانەکە، ڤاریای بەرەو لای کڵێساکە نارد، ڤاریا بە سەرگەردانی نیوەی گوندەکەی دایە ژێر پێوەو بێ ئەوەی ماروسکا بدۆزێتەوە، بە نائومێدی گەڕایەوە.

ئەوەندەی ئەم کۆڵان و ئەو کۆڵان کرد، رێگاکەی گوم کرد، سەرگەردان و بێ مەبەست خۆی دایە دەم هەنگاوەوەو بە توندی توتەڵە سەگەکەی- کە هەنووکە گەرمی بوو بۆوە- بە سینگی خۆیەوە دەگوشی، پاش یەك سەعات سەرگەردانی گەیشتە رێیەك بۆ ئەو کوختانە دەچوو کە دەستەکەی دوبوڤ لێ بوون. ئیدی لەوێوە کەوتە رێ. بۆ ئەوەی نەخزێ دەستەئازادەکەی بە پەرژینەکەوە دەگرت، هێشتا چەند هەنگاوێ نەڕۆیی بوو کە لە دوورەوە ماروسکای بەدی کرد. ماروسکا بە دەما کەوتبوو، سەری خستبووە نێو هەردوو دەستی و لە پاڵ پەرژینەکەدا دەینالاند، تازە رشابۆوە. ڤاریا هێشتا بە دروستی ماروسکای نەناسیبۆوە، کە بە هەست زانی خۆیەتی، چونکە ئەمە یەکەمجاری نەبوو، کە ماروسکای بەو حاڵەوە دەبینی.

ڤاریا بە سەریا دانەوییەوە، دەستە نەرم و میهرەبانەکانی خستە سەر شانی و بەناوی خۆیەوە گازی کرد: ڤانیا! بۆ لێرە خەوتووی؟ زۆر ناڕەحەتی،ها؟

ماروسکا سەری هەڵبڕی. ڤاریا کە چاوی بە رەنگ و روخساری هەڵپەنماوو بێ گیانی کەوت، دڵی پێی سوتا -ماروسکا زۆر لاوازو کەم جورم دەینواند، کە ڤاریای ناسییەوە لە قاقای پێکەنینیدا، زوو بەسەر خۆیدا زاڵ بوو، هەستاو دانیشت، لاقەکانی راکێشاو پشتی بە پەرژینەکەوە دا.

بە دەنگێکی کزو بڕێ وشەی نامەفهوم و مەستانەوە گوتی: ئەها تۆیت، ئیحتراماتت عەرز دەکەم!....

ڤاریا بە هەمان ریتمی دەنگی ماروسکاوە گوتی: سلاوی من لە تۆ، هاوڕێ ماروسکا!.....

ڤاریا دەستی گرت و گوتی: هەستە با بڕۆین ڤانیا! رەنگە نەتوانی رێ بکەیت؟ کەمێ سەبر بکە، ئێستا بە دەقیقەیەك هەموو شتێك تەگبیر دەکەم، هەنووکە یەکێك خەبەر دەکەمەوە... ڤاریا پشتی راست کردەوە، دەیویست ماروسکا بەرێ بکات بۆ یەکێك لەو کوختە نزیکانە، بەڵام دوو دڵ بوو لەوەی کە ئاخۆ خەبەر کردنەوەی پیاوانی غەریبە لەم تاریکە شەوەدا کارێکی دروستە

یان نا! باشە وەختێ ئەو لەگەڵ پیاوێکی مەستا ببینن کە دەچێتە کوخێکەوە، چی دەڵێن! ڤاریا قەت دەربارەی چ مەسەلەیك بەم چەشنە بیری نەکردبۆوە.

بەڵام ماروسکا لە نکاودا بەترسەوە سەری باداو بە تووڕەییەوە نەڕاندنی: نا، نا، نا!... نەخەڵەتابی ئەوانە بێدار بکەیتەوە، ئەگینا منیش پێت نیشاندەدەم! بێدەنگ بە!... ئەمجا مشتەکانی بەسەر سەریا را وەشاند، ڤاریا وای دەزانی کە ماروسکا لە ترساندا بە هۆش هاتەوە:

– گونجارنکو لەوێیە. نازانی؟ .... چ دەکەی؟

– باشە چی لێ بکەم؟ ئەو چ پێوەندی بە کاری ئێمەوەیە...

ماروسکا نێو چەوانی بە یەکا داو چنگی خستە قژی: تۆ نازانی... ئەو وا دەزانێ من زۆر پیاوم... ئاخر ئیدی بە چ روویەکەوە... چۆن دەتوانم.... نا، نابێ ئەم کارە بکەیت....

ڤاریا هەمدیس بەسەریا دانەوییەوەو گوتی: چ گەوجانە قسان دەکەی، عەزیزم تۆ سەیرکە، خەریکە باران دەباری، ئێرە شێدارە، ئاخر سبەی حەرەکت دەکەین و دەڕۆین– لەگەڵما وەرە عەزیزم!

ماروسکا بە هێمنییەکی خەم ئامێزەوە گوتی: من پیاوێکی بێ کەڵکم! بە کەڵکی چی دێم، من کێم، چ کارەم، بۆ دەژیم؟ هاوڕێیان باش بیری لێ بکەنەوە!....

بە چاوانی تەڕی فرمێسك و ئاوساوەوە نیگایەکی بەزەیی وروژێنی بەدەوروبەری خۆیدا گێڕا.

پاشان ڤاریا لەبەر دەمیا دانیشت، بە دەستە ئازادەکەی بە جۆرێ لە ئامێزی گرت، خەریك بوو برژانگەکانی بەر لێوی ماروسکا بکەوێ، بە دڵسۆزی و میهرەبانییەکی ئەوتۆوە، وەك بڵێی منداڵێك بلاوێنێ، کەوتە لاواندنەوەی.

– بۆ ئەوەندە خەفەت دەخۆی؟ نیگەرانی ئەسپەکەتی، ئا؟

خۆ ئەسپێکی تریان داویتێ –ئەو ئەسپە چاکەش! خەم مەخۆ ئازیزم، مەگری! تۆ سەیر سەیر، سەیری ئەم توتەڵە چکۆڵەیە بکە، دۆزیمەوە، تەماشای ئەم توتەڵە چکۆڵە جوانەبکە! ئەوجا یەخەی پاڵتۆکەی لاداو توتەڵە خەوالۆکەی پێ نیشاندا. ڤاریا بە جۆرێ ئالۆوشی تێ کەتبوو، دەتگوت گشت زەڕەیەکی لەشی تامەزرۆو شەیدای دەست لەملانێ بوو بوو.

ماروسکا گوێچکەی توتکەکەی گرت و بە خۆشەویستییەکی مەستانەوە گوتی: ئاه، ئاه، کە چکۆڵەیە! لە کوێ دۆزیتەوە؟ گاز دەگرێ،هەی سەگ بابی چکۆڵە!

– یاللا عەزیزم، هەستە با بڕۆین!

ماروسکای هەستاندە سەر پێ، بەدەم لاواندنەوەو ناز هەڵگرتنییەوە، هەوڵی دەدا بیرە نا رەحەتەکانی لێ بتارێنێ، بەرەو ماڵەکە بردی. ماروسکا لە عینادی کەوت و گوێ رایەڵانە خۆی بە ڤاریا سپارد.

ماروسکا بە درێژایی رێگا، کەم و زۆر نێوی متچیکی نەهێنا، ڤاریاش کەم و زۆر باسی نەکرد، دەتگوت هەرگیز متچیك ناوێك لە نێوانیاندا نەبووە، بەڵام هەر زوو ماروسکا خیشی کردو کپ بوو، بە پەلە دەهاتەوە سەرخۆ.

وەختێ گەیشتنە ئەو خانووەی دوبوڤ تێدا بوو. ماروسکا دەستی بە موحەجەرەکەوە گرت و هەوڵیدا سەر بکەوێ و بچێتە کادێنەکەوە، بەڵام لاقەکانی لە دووی نەدەچوون.
ڤاریا پرسی: یارمەتیت بدەم؟
ماروسکا لە کاتێکدا دەیویست پەرێشانی خۆی وەشێرێ بە تووڕەیی وەڵامی دایەوە: نە، قەحپە! بەخۆم دەڕۆم!
- کەواتە زۆر چاکە خوا حافیز!
دەستەکانی ماروسکا خاو بوونەوە، بە ترسەوە سەیری ڤاریای کرد: یانی چی- خوا حافیز؟
ڤاریا بە خەمباری و بە پێکەنینێکی ناچارییەوە گوتی: یانی خوا حافیز!.
کوتوپڕ دوای ڤاریا کەوت، باوەشی پێدا کردو گۆنای بە گۆنایەوە گوشی، ڤاریا هەستی کرد، ماروسکا دەیەوێ ماچی بکات. ماروسکا هەر چەندە شەرمی دەکرد لەم کارە، بەڵام هەر ئەنجامیدا، مەعدەنچیان بە دەگمەن کچانیان رادەموسی، تەنیا لەگەڵیاندا دەخەوتن. ماروسکا لە هەموو ژیانی خێزانداریاندا تەنیا جارێك ڤاریای ماچ کردبوو، ئەویش لە ئاهەنگی زەماندەکەیاندا بوو، ماروسکا مەست بوو و خەڵکەکەی دەوروبەر هاواریان لێدەکرد: ماچی کە، بووکێ ماچ بکە!
ماروسکا کە کەمێك دامرکایەوە، سەری خستە سەر شانی ڤاریاو ئەنجام خەوی لێکەوت ڤاریا بە خەم و کەسەرەوە بیری کردەوە: هەمان تاسو هەمان حەمام. ئێژی چ شتێك رووی نەداوە، دیسان هەمان رێگا، هەمان مەیدان، هەمدیس بەرەو هەمان ئامانج... بەڵام خوایە گیان چ لەزەتێك لەمەدا هەیە!
ڤاریا پشتی کردە ماروسکا، چاوەکانی لێك ناو لاقەکانی راکێشا، بەڵام ئەو شەوە خەو نەچووە چاوانی. پاسەوانەکان لە پشتی گوندەوە لەسەر شاڕێی ناوچەی خوانیخدزاوە حەرەسیاتیان دەگرت، سێ تەقە، وەکو نیشانەی خەتەر، کران.
ڤاریا مارۆزکای خەبەر کردەوە. هێشتا ماروسکا سەرە گڤنەکەی بەرز نەکردبۆوە کە دەنگی تازەی تەقەکردنی حەرەسەکان هات, دوا بە دوای ئەم تەقەیەو لە پڕ هاڕەی رەشاشێك گورگ ئاسا لوراندی و بێدەنگی و تاریکییەکەی لێك ترازاند و وەڵامی یەکەم تەقەکردنی دایەوە.
ماروسکا بە ئازارو سەربادانەوە دوای ڤاریا کەوت و بەقاڵدرمەکانا دابەزی. باران وەستابوو. بەڵام بایەکە توندی کردبوو. دەرگایەك بەتوندی داخرا, گەڵای زەردو تەڕ بە ئاسمانی تاریکدا پەرت بوونەوە. هەندێ تیشك لەنێو تاریکییەکەوە دەبریسکایەوە پاسەوانەکانی دوبوف بە کۆڵانەکانا غاریان دەداو لە پەنجەرەی کوختەکانیان دەدا.
لەو دەمەدا کە ماروسکا بەرەو تەویلەکە دەچوو تا یەهودا دەربێنێ، سەرجەمی رووداوەکانی دوێنێی بیرکەوتەوە، وەختێ کەلاکی میشکای هاتەوە بەر چاو، دڵی گوشرا، لەپڕ بە بێزارییەوە رەفتارە جەنجاڵەکانی دوێنێ شەوی خۆی بیرکەوتەوە؟ کە چۆن بەمەستی بەسەر شەقامەکەدا لەتری دابوو و هەموو کەس بە چاوی -پارتیزانێکی- مەستەوە سەیریان کردبوو. دەنگی ئاوازو شیعرە بێ تامەکانیان لەم پەڕو لەو پەڕی گوندەوە ژنەوتبوو، لەگەڵ متچیکی

رەقیبیدا چوو بووە بادەنۆشی، وەکو دۆستێکی دڵسۆز قەولی دابوییّ کە خۆشی بویّ، داوای لێبوردنی لیّ کردبوو بۆ؟ لەبەرچی... ئێستاکیّ بە چاوانی خۆی ریاو درۆی رەفتارەکانی خۆی دەبینی. لڤنسون چ دەڵیّ؟ پاش ئەو هەموو بەزمو رەزمە چۆن رووی بیّ تەماشای گونجارنکو بکات؟ زۆربەی هاوڕێکانی خەرکی ئەسپ زین کردن بوون. هەندێکیان ئەسپەکانیان زین کردبوو، و لە تەویلەکە دەیانهێنانە دەریّ. بەڵام ماروسکا هەموو کارەکانی ناتەواو و خوار بوو. زینەکە تەنگو پێچی پێوە نەبوو، تفەنگەکەی لە کوختەکەی گونجارنکو دانابوو، کە دوبوڤ بینی لە نێو حەسارەکەدا غار دەداو خەریکە پارتیزانەکان کۆ دەکاتەوەو ئامادەیان دەکات، قەلەندەرانە لەتیموڤ پاڕایەوەو گوتی: ئیموڤ، هاوڕیّ یارمەتیم بدە! تەنگو پێچێکی یەدەکم بدەیە– دەزانم! تۆ دانەیەکت هەیە.

دوبوف نەڕاندی: چی؟ ئەدی تا ئێستا چیت دەکرد؟ دوبوف بەدەم جنێودانو تووڕە بوونەوە ئەسپەکانی دەڵەك دەدا، بەرەو ئەسپەکەی تاوی داو قامچییەکی هەڵگرتو بە تووڕەییەوە لەسەری رۆیی: هەنووکە پێت نیشان دەدەم. گەڕایەوە بۆ لای ماروسکاو تا هێزی تیا بوو قامچییەکی بە پشتی ماروسکادا کێشا.

ماروسکا لەبەر خۆیەوە تێفکری: دیارە حەقی خۆمە، ئێستاکیّ بۆی هەیە لێم بدات– مستەحەقم، ماروسکا بە ئاستەم ناڕەزایی دەرنەبڕی، تەنانەت هەستی بە ئازاری قامچییەکەش نەکرد، بەڵام دنیا لە پێش چاوی تاریکتر بوو. دەنگدانەوەی ئەو گوللانەی تاریکی شەویان شەقار دەکرد، تاریکی شەوو ئەو چارەنوسەی لە مەیدانی گوندەکەدا بۆسەی بۆ نابۆوە– پیّ دەچوون سزایەکی رەوا بیّ بەرانبەر بە خراپییەکانی سەرانسەری ژیانی.

وەختیّ کۆبوونەوە، مەیدانی تەقە تا نزیکی چۆمەکە پەڕەی سەند، گوللەی گڕدار وەکو مار بە ئاسماندا دەیفیشکاندو لە ناوەندەی گوندەکەدا دەتەقییەوە.

باکلانۆف پشتێنەکەی بە مەحکەمی لەسەر پاڵتۆکەیەوە بەستو بەدەمانچەی رووتەوە، بەغاردان بەرەو دەرگاکە چوو و بە دەنگی بەرز هاواری کرد: بەپیّ. بەڕێز! ئەوجا رووی کردە دوبوف: بیست کەس بۆ ئاگاداری ئەسپەکان بهێڵنەوە. ئەمجا فەرمانیدا: لە دوای منەوە: بە غار! لە نێو تاریکییەکەدا ون بوو. پارتیزانەکان بەدەم داخستنی یەخەی پاڵتۆکانیانو کردنەوەی سەری فیشەکدانەکانیانەوە بە غار دوی کەوتن.

لەڕیّ، تووشی هەندیّ پاسەوان بوون کە خەریکی هەڵاتن بوون.

پاسەوانەکان بەدەم هەناسە بڕکیّو دەست بزواندنو ترسەوە هەواڵیان راگەیاند کە: سوپایەکی گەورەیان لەوێیە!

تۆپە مەیدانیەکان کەوتنە گرمە، گوللە تۆپەکان لە ناوەندی گوندەکەدا تەقینەوەو بۆ لەحزەیەك ئاسمانو گومەزی کڵێساکەی، کە لە حاڵەتی داتەپیندابوو و باخی کەشیشەکەی کە لە بەر تیشکی ئاو نگا دەبریقایەوە روناك کردەوە، دوای تۆزێك ئاسمان لە جاران تاریکتر بوو، گوللەکان دوا بە دوای یەك و لە ماوەی کەمدا دەتەقینەوە، شوێنێك لە ئاخرو ئۆخری گوندەکەوە لە نێو بڵێسەی ئاگردا گڕی دەسەند: رەنگە خەرمانێك یان کوختێك بوو بیّ.

باکلانۆف بۆ ئەوە دانرا بوو کە بەردەمی دژمن بگریّ. لڤنسون بۆ ئەوە دانرا بوو کە فریای ڕێکخستنی هێزەکەو کۆکردنەوەی پارتیزانە پەراگەندەکانی نێو گوندەکە بکەویّ، بەڵام تازە درەنگ بوو: بەر لەوەی باکلانوف بتوانیّ زەلامەکانی ڕێك بخات، بە بڵاچەی تۆپەکاندا بۆی دەرکەوت کە دژمن لەلای دەستە چەپی چۆمەکەوە گەمارۆی داون، ڕەنگە لە دەققەو سەعاتا بگەنە ناو گوندەکە.

پارتیزانەکان بەریان لێگرتن و بە دەم تەقەکردنەوە، لە سووچێکەوەو بە دەستە ڕاستا کەتنە پاشەکشە، پارتیزانەکان بە زیگزاگ بە نێو کۆڵان و خانوو باخەکاندا بە پەلە پاشەکشەیان کرد. کە گەیشتنە دەوروبەری چۆمەکە، باکلانۆف بۆی دەرکەوت کە سەنتی گوللەکانی دژمن بەرەو ناوەندی گوندە، بۆیە گومانی تێدا نییە کەزۆری پیّ ناچێت، هەموو گوندەکە دەخەنە ژێر دەسەڵاتی خۆیان.

لە پڕو بە هاواری سامناکەوە، سوارەی دژمن لە شا ڕێگاکەوە دەستی بەهێرش کرد، لافاوی هەڵچوو، و تاریکی کەللەی ئەسپان و مرۆڤ لە جادەکەوە کەوتە حەرەکە.

باکلانوف چیدی هەوڵی بەگری نەدا، لەگەڵ دەستەکەی خۆیدا کە (دە) کەسیان کوژرا بوون، بە پەلە بەرەو بەشی داگیر نەکراوی گوندەکەو لەوێوە بەرەو دارستانەکە پاشەکشەی کرد. لە پاڵ دوا ماڵەکانی گوندا. گەییە باقی پارتیزانەکان، ئەو پارتیزانانەی کە لڤنسون سەرپەرشتی دەکردن و لەسەر باکلانوف وەستا بوون. ڕیزی پارتیزانەکان بە پەلە هەڵدەوەشایەوە.

لڤنسون هەناسەیەکی هەڵکێشاو فەرمانیدا: خێرا سواربن! یاڵڵا!

هەموو سوار بوون، بە پەلە بەرەو دارستانێك کە لە قوڵایی دۆڵێکا ڕەش دەچۆوە، شۆڕ بوونەوە. هەموویان لە دژمنەوە دیار بوون. دەست ڕێژی ڕەشاش حەشری پێدەکردن، موشەك وەکو مار لە قوڵایی ئاسمانەوە دا دەکشان و ئاسمانی دەکرد بە ڕۆژی ڕوناك، موشەك لەبەرزییەوە بە توندی دادەکشاو پاشکۆ گڕاوییەکەی بە عاردی دادەخشاند و لە ژێر دەست و پێی ئەسپەکانەوە دەچوو بە عاردیدا، ئەسپەکان بەدەم ڕاپەڕین و دەموقەپۆزی گەرم و داچەقیوی خوێناوییەوە وەکو ژنان فیزاحیان دەکرد. هێزەکە بەیەکا دەچوون و ئەو جەستانەیان بەجیّ دەهێشت کە بە بریندارى لەسەر عاردەکە دەتلانەوە.

لڤنسون ئاوڕی دایەوە، گڕێکی زۆری بە سەر دۆڵەکەوە بینی- کوختێکی زۆر لە سووتانا بوو، لەبەر تیشکی ئەم ڕوناکییەوە ڕوخساری تاریك و تووڕەی تاقە جووتیارێك یان کۆمەڵە جووتیارێك کە بە پەلە لە هاتوچۆدا بوون دەبینرا.

ستاشینسکی لە تەنیشت لڤنسونەوە ئەسپەکەی تاو دەدا. لە پڕ لەسەر زینەکە گلا، پێیەکی لە ئاوزەنگییەکە گیر بوو. ماوەیەك بەدووی ئەسپەکەوە، بە عاردیدا خشا, پاشان پێی لە ئاوزنگییەکە ترازا، ئەسپەکە بە تەنیّ و بە چوار ناڵە بۆی دەرچوو. پارتیزانەکان خۆیان لەم پەڵە ڕەشەی سەر عاردەکە لا دەدا، تا نەبادا جەستە مردووەکەی بکەنە ژێر پێوە.

باکلانوف بە پەرێشانیەوە هاواری کردو ئیشارەتی بۆ لای ڕاست کرد: لڤنسون تەماشا! پارتیزانەکان گەیبوونە قوڵایی دۆڵەکەو دەققە بە دەققە لە دارستانەکە نزیکتر دەبوونەوە،

لەسەر دۆڵەکەوەو لەو شوێنەوە کە کێڵگەیەکی ڕەش باوەشی بە ئاسماندا کردبوو، سوارەی دژمن بە غاردان دوایان کەوتبوون. ئەسپی سوارەکان لەم لاترەوە بە گەردنی کشاوو بەو سوارانەوە کە بەسەر پشتی ئەسپەکانەوە چەمی بوونەوە، دەرکەوتن، ئا لەم کاتەدا بەنشێوی دۆڵەکەدا داگەڕان و لە ناو جەرگەی تاریکییەکەدا ون بوون.

لڤنسون پەتیا پەتیا ئاوڕی دەدایەوەو ئاوزەنگی لە ئەسپەکەی دەداو هاواری دەکرد: خێراتر! خێراتر! ئەنجام گەیشتنە قەراخ دارستانەکەو دابەزین. باکلانوف لەگەڵ دەستەکەی دوبوف دا لە پاشەوە مانەوەو ڕێگای لە دژمن گرت. باقی پارتیزانەکان ئەسپەکانیان ڕاکێشاو لە قووڵایی دارستانەکەدا ون بوون.

نێو دارستانەکە کپ و بێدەنگ بوو، لە هاڕەی دەستڕێژی ڕەشاش و گیزو هوڕی گوللەی تفەنگ و گرمەی تۆپ دوور کەوتنەوە، پێ دەچوو ئەو دەنگە بێگانانە توانای ئەوەیان نەما کە چیدی کپی دارستانەکە بشڵەقێنن.

هەندێ جار دەنگی تەقینەوەیەکی گەورە دەبیسترا، درەختی گەورەی لەناو جەرگەی دارستانەکەدا تەخت دەکرد.

ناو بە ناو، لێرەو لەوێ ئاگری گەورە لە نێو دارستانەکە دەکەوتەوە، شەوقی دەخستە سەر زەوی و قەدی درەختەکان و شۆکەی شیلەداری قەد درەختەکانی خڵتانی خوێن دەکردو لە کەناری دارستانەکەدا ون دەبوو.

لڤنسون ئەسپەکەی خۆی بە یفیمکا سپارد، ڕێبەرایەتی دایە دەست کوبراک و ئەو ڕێیەی پێ نیشان دان کە دەبوو بیگرنە بەر "هەڵبژاردنی ڕێگا بەپێی فرمانێکی دیاریکراو تەنیا لە ئەستۆی لڤنسوندا بوو". خۆی لە لایەکەوە وێستا تا پارتیزانەکان سەرژمێر بکات و بزانێ چەندیان لە مەرگ ڕزگار بوون.

پارتیزانەکان بە بەردەمیا ڕەت دەبوون،هەموو ڕق هەستاوو تەڕو ماندوو، بە زەحمەت لاقیان هەڵدەهاتەوە. هەموو چاویان بڕی بووە قوڵایی تاریکی دارستانەکە، ئاو لە ژێر پێیانەوە شڵپەی دەکردو بە دەوروبەریان دا هەڵدەپرژا. ئەسپەکان تا بەر سینگیان دەچووە زەلکاوی ناو دارستانەکەوە.

چوونە پێشەوە، بە تایبەتی بۆ دەستەکەی دوبوف، کە دەستەی پێشەوە بوون، زەحمەت بوو. هەر پارتیزانێك سێ ئەسپی پێ بوو، تەنیا ڤاریا نەبێ کە دوو ئەسپی پێ بوو، یەکێکیان ئەوەی خۆی بوو و ئەوی دیکەشیان هی ماروسکا بوو. شوێن پێی قوڕاوی و بەد بۆن و خوارو خێچ لە پاش پارتیزانەکانەوە جێ دەما، دەتگوت تمساحێکی لنج و بۆگەن بە نێو کەوتبوو.

لڤنسون هەر جارەی خۆی دەدایە سەر لاقێکیا، تاڕەت بوونی دوا زەلام ئەم کارەی دووبارە کردەوە، لە پڕ ریزەکە لە حەرەکەت کەوت.

لڤنسون پرسی: چییە بۆ ناچنە پێشەوە؟

یەکێك لە پارتیزانەکان کە بە بەردەمیا ڕەت دەبوو، وەڵامی دایەوە: نازانم. ئەو پارتیزانە متچیك بوو.

– به ریز لەوانەی پێش خۆتانەوە بپرسن.
پاشان وەڵام هاتەوە، ژمارەیەك لێوی لەرزۆك و بێ ڕەنگ ئەم وشانەیان دووبارە دەكردەوە: گۆماوێك لە رێگامانەو چ ڕێیەكی دیكەش نییە.
لڤنسون كە لەگەڵ لەرزینی كت و پڕی ئەژنۆكانیا دەجەنگی، بەپەلە بەرەو لای كوبراك چوو، تازە لە نێو چڕی درەختەكان ون دەبوو، كە سەیری كرد، بینی پارتیزانەكان چەشنی شەپۆلێكی گەورە پەنگیان خواردۆتەوە، بەملاو بەولادا بڵاوبوونەوە. گۆماوە تاریك و عاسییەكە لە هەموو لایەكەوە ڕێگای لێ گرتبوون، هەر ئەو ڕێگایە هەبوو كە لێوەی هاتبوون ئەو ڕێگایەی تاكو ئێستاش دەستەكەی دوبوف قارەمانانە بەرگری لێ دەكرد، هەنووكە تەقوتۆقی قەراخ دارستانەكەیان بەلاوە غەریب نەبوو. ئەو پیاوانەی لە نێو گڕی رق و شێتیدا دەسووتان، لە كن و كۆی ئەو كەسەدا بوون كەمەسئولیەتی ڕۆژ ڕەشیانی لە ئەستۆ بوو: چ پێویست بە ناوهێنانی لڤنسون– ش نەبوو, هەر ئەوەندە بەس بوو لەم كاتەدا تووشی بێن، تا بە هەموو هێزی ترسیانەوە بەسەریا دابارن. چونكە ئەو كێشا بوونیە ئێرەو داوایان لێدەكرد رزگاریان بكات.
لە پڕ بە مەشخەڵێكی داگیرساوەوە كە گۆنا توكنەكەی ڕەنگە مات و مردووەكەی، ددانە بەچیڕا چووەكانی، چاوە درشت و ئەبڵەق بووەكانی كە چەشنی پشكۆیەكی گەش لەسەر دەمو چاوی هەر یەكێكیان دەگیرسایەوەو خێرا تێدەپەڕی –ڕووناك دەكردەوە، لە نێو ئەم پیاوە ترس لێنیشتوانەوە دەركەوت. دەنگی لە نێو بێدەنگییەكی كورت خایەندا، بە شێوەیەكی تووڕەو ناسك و گیراوەوە– بەجۆرێ كە هەموویان دەیان ژنەوت دەنگی دایەوە.
– كێ ریزەكانی تێك داوە؟ بگەڕێنەوە! تەنیا كیژان دەترسن! بێدەنگ! لڤنسون كە وەكو گورگ ددانەكانی لێكدی دەسوو، دەمانچەكەی دەرهێناو بە دەنگێك كە كوت و پڕ دەنگی ناڕەزایی خستە سەر لێوان هاواری كرد: گوێ لە فەرمانی من بگرن! چ ڕێگایەكمان نییە. لەسەر گۆماوەكە وە ڕێ دەكەوینەوە. ئەمجا دەستووری بە فەرماندەی تازەی دەستەی سێیەمدا: بوریسون! بە پەلە بچۆ هیمدادی باكلانوف، پێی بڵێ تا من دەستووری پاشەكشە نەدەم، هەر بەرگری بكات. كوبراك سێ كەس هەڵبژێرە بۆ پاراستنی پێوەندی نێوان ئێمەو باكلانوف. پارتیزانەكان گوێ بگرن. ئەسپەكانتان ببەستنەوە! دوو دەستەتان خەریكی دار بڕینەوە بن. ئاگاتان لە شمشێرەكانتان بێ خراپیان نەكەن! پارتیزانەكانی دی لە ژێر فەرمانی كوبراكدا دەبن و بێ چەند و چون دەستوورەكانی ئەنجام دەدەن لە سەرتانە گوێ رایەڵی ئەو بن! كوبراك دوای من بكەوە! لڤنسون پشتی كردە زەلامەكان, مەشخەڵەكەی بەسەر سەرییەوە گرت و بە ماتە مات بەرەو گۆماوەكە هەنگاوی نا.
گروپی پیاوانی ڕوخاو و پێكا چوو كە هەموو تۆزێ لەمەوبەر بەو پەڕی نائومێدی یەوە دەستیان هەڵبری بوو و فرمێسكیان دەڕشت و ئامادەی تاوانكردن و پیاو كوشتن بوون, لەپڕو بە پەلەیەكی سەیرو شێت ئاسایانەوە گوێ ڕایەڵانە كەوتنە ناو گێژەنگی كار كردن و

زەحمەتکێشانەوە, لە چاوتروکانێکا ئەسپەکان بەسترانەوە, شمشێرەکان بە سەرو پۆتەڵاکی درەختی غاندا داهاتنەوەو دارستانەکە لە ژێر جەزرەبەی شمشێردا کەوتە ناڵە ناڵە.
دەستەکەی بوریسوف بە تەقە تەقی شمشێرو لە نێو شڵپە شڵپی ئاودا خۆی کرد بەناو تاریکییەکەدا و بەتەنیشت ئەو پیاوانەدا ڕەت بوون کە هەنووکە یەکەمین باوەشی لقی تەڕیان هەڵدەکرت. گوێیان لە قرچەی دارێك بوو کە لە کەوتن دابوو, کۆمەڵە لقێکی چڕو گەورە بە خشە خش کەوتە سەر زەوییە نەرمەکە. پارتیزانەکان لەبەر تیشکی مەشخەڵێکی داگیرساودا. سەرەوەی لینج و سەوزو تاریك و قەوزە گرتوو و پڕ شەپۆلی مار ئاسای گۆماوەکە یان لە بەرپێی خۆیاندا بینی.
پارتیزانەکان بە لقە درەختەکانەوە هێرشیان بردە نێو زەلکاوەکە.
لە نێو تاریکییەکەوە, سیمای ڕەنجاو و پشتی چەماو لق و پۆپی چڕو تێك ئاڵاو, لەبەر ڕۆشنایی مەشخەڵێکی دووکەڵاوی دا بە ئاشکرا... دیار بوو. پارتیزانەکان پاڵتۆکانیان لە کەنارێکەوە دانا, بەدەنی بریندارو خوێناوی و ماسولکەی گرژ بوو و ئارەق کردوویان لەنێو پانتۆڵ و کراسە دڕاوەکانیانەوە دەبریقایەوە. هەموو شتێکیان: زەمان و شوێن, لەش, شەرم و ئازارو داماوی خۆیان نابووە لاوە. پاش هەڵوەستەیەك کلاوەکانیان لە ئاوی پیسی زلکاوەکە, کە بۆنی بۆگەنی هێلکە قورباقەی لێدەهات, پڕ کردو چەشنی جانەوەرێکی بریندار بە تاسەوە بینیان پێوە نا.
دەنگی تەقە سات بە سات نزیك و نزیکترو بەرزترو ترسناك تر دەبوو. باکلانوف پەیتا پەیتا زەلامی دەنارد کە: ئاخۆ دەتوانن زوو کارەکە ڕاپەڕێنن؟ بەم زووانە ؟...
باکلانوف نزیکەی نیوەی پیاوەکانی لە دەست دابوو. دوبوف لەئەنجامی بریندار بوون و خوێن لەبەر ڕۆیشتن مرد بوو. باکلانوف هێواش و ئینج ئینج پاشەکشەی دەکرد. ئەنجام گەییە ئەو شوێنەی دەوەنەکانیان بۆ سەر گۆماوەکە لێ بڕی بۆوە. باکلانوف نەیدەتوانی لەوە پتر بەرگری بکات و پاشەکشێ نەکات. گوللەی دژمن بەسەر زەلکاوەکەدا گیزەی دەکرد. ژمارەیەك لەو پارتیزانانەی کە مژوڵی کارکردن بوون, بریندار بوون. ڤاریا زامەکانی تیمار دەکردن. ئەسپەکان لەترسی دەنگی تەقە, شێت ئاسا دەیانحیلاندو دەڕەوینەوە. هەندێکیان هەوساریان دەپچڕیو کوێرانە خۆیان دەکوتایە نێو دارستانەکەوەو دەکەوتنە گۆماوەکەوەو بە ناڵەی بەزەیی ورۆژێنەوە داوای کۆمەکیان دەکرد.
وەختێ دەستەی دواوە هەواڵی تەواو بوونی ڕێگاکەیان زانی، ئەوانیش تێیان تەقاند. باکلانوف بە ڕوومەتی قوپاو چاوانی ماتوچارەی لە دوو کەڵو باروتا ڕەش هەڵگەڕاوەوە، بە دەمانچەی رووتەوە هەڕەشەی لە زەلامەکانی دەکردو لە رقانا دەگریاو بە دوایانا غاری دەدا. ئەندامانی هێزەکە بەغەڵبە غەڵب و بەچەك و تەدارەك و مەشخەڵەوە ئەسپەکانیان بەدووی خۆیاندا بکێش کردو هێرشیان لۆ سەر ڕێگاکە برد. ئەسپانی تورە جەنەیان دەبەست و بەترسەوە هەڵدەستانە سەر پاشوو و خۆیان هەڵدەدایە سەر ئەسپەکانی پێش خۆیانەوە. ڕێگا بە دارو دەوەن دروست کراوەکە لە ژێر پێیاندا دەشکاو دەخزی. لە ئاخرو ئۆخری ڕێگاکەدا

ئەسپەکەی متچیك کەوتە زەلکاوەکەوە. پارتیزانەکان بە گوریس و بە دەم هات و هاوارو جنێو دانەوە ئەسپەکەی متچیك یان دەرهێنایەوە. متچیك بە تووڕەیی چنگی لە گوریسەکە گیر کرد، ئەو گوریسەی لەگەڵ تەقەللای شێتانەی ئەسپەکەدا دەجوولا. هەر چەندە لقە خزەکانی ژێر پێی دەترازان، بەلام ئەو هەر دەست بەرداری گوریسەکە نەبوو. وەختێ ئەسپەکەیان دەرهێنایەوە، هەولیدا ئەو گرێیانە بکاتەوە کە لە دەست و پاشووی ئەسپەکە گیر بوو بوون، بە شەوقێکی لە رادەبەدەرەوە ددانەکانی لە گرێ قوڕاوی بۆگەنەکان گیر دەکرد.
لڤنسون و گونچارنکو دەبوا لە پاش هەموو بپەڕنەوە. مینەرەکە، مینێکی لە ناوەندی ڕێگا دەستکردەکە نایەوە تا ئەگەر دژمن بگاتە سەر ڕێگاکە، لە ژێریان بتەقێتەوەو ڕێگاکە هەڵتەکێنێ و خراپی بکات.
شەو تەواوێ ڕاکشا بوو، وەختێ پارتیزانەکان هاتنەوە سەرخۆ، سەیرایان کرد بەیانی دابوو, دارستانەکە لەبەردەمیانداو لە ژێر پەردەی ئاونگی مەیووی زەرد باوا دەبریسکایەوە. گۆشەیەکی سپی واژی ئاسمان لە نێو لق و پۆپی درەختەکانەوە دەبریقایەوە، هەتاو لە پشت دارستانەکەوە بەرز دەبۆوە.
پارتیزانەکان مەشخەڵەکانیان، کە لەبەر هۆیەك هێشتا هەر بە سەر سەریانەوە هەڵیان گرتبوو تورِدا. سەیری دەستە سوور هەڵگەڕاوو تلۆق کردۆکانی خۆیان کرد، تەماشایەکی ئەسپە هیلاك و تەڕەکانیان کرد، کە هێشتا تەنکە بوخارێکیان لێ هەڵدەستا. ئاوڕیان دەدایەوەو بەچاوی شانازییەوە سەیری ئەو کارەیان دەکرد کە لەو تاریکە شەوەدا ئەنجامیان دابوو.

نۆزدە کەس

لە دووری پێنج قۆناغە ڕێ، لەو ڕێیەی کە پارتیزانەکان لەسەر گۆماوەك دروستیان کردبوو، شان بە شانی ڕێگای ناوچەی تودو– ڤاکو، پردێك هەبوو، دژمن شەوی پێشووتر، لە ترسی ئەوەی کە نەبادا لڤنسون لە گوندەکە دەربچێ. لە دووری هەژدە قۆناغی ئەو پردەوەو لەسەر جادەکە بۆسەیەکیان بۆ نابۆوە.

دژمن بە درێژایی شەوەکە حازرو ئامادە لە بۆسەدا بوو. شریخەی تۆکانیان لە دوورەوە دەبیسترا. لەگەڵ گەردی بەیاندا سوارێك بەم فرمانەوە خۆی گەیاندنێ کە: لە جێی خۆیان بوەستن، چونکە دژمن "پارتیزانەکان" ڕێگای گۆماوەکەی بڕیوەو بەرەو ڕووی ئەوان دێت. تەنیا دە دەققەیەك پاش ئەوەی تەتەرەکە لێیان تێپەڕی بوو، پارتیزانەکان بێ خەبەر لەو داوەی بۆیان نرابووە, بێ خەبەر لەو هەواڵەی کە تەتەری دژمن گەیاندبوویە زەلامەکانی خۆیان، گەیشتنە سەر شا ڕێگای تودو –ڤاکو.

لڤنسون چاوێکی بە جوانی سروشتدا گێڕا، بەڵام هیچی لێ حاڵی نەدەبوو. لڤنسون سەیری ئەو هێزە شەکەت و ماندووەی دەکرد کە دوو سێیەکی لە دەست دابوو و بە پەرێشانییەوە ڕێگای دەکرد. لڤنسون چاك دەیزانی چەند دەستەوەستان و بێ توانایە لە ئەنجامدانی کارێکی بەسوود، بۆ ئەو هێزەی کە بەدبەختانە بە دوای ئەودا ڕێیان دەکرد. پارتیزانەکان نزیکترین ئازیزانێ بوون لە دنیادا کە بە دەورییەوە مابوون–ئەم پیاوە شەکەت و ئەمەکدارانە لە هەموو شتێك بۆ ئەو نزیکترو ئازیزتر بوو، بۆیە بە نیونەخت خۆی لەو مەسئولیەتە غافڵ نەدەکرد کە دەرهەق بە وان لە ئەستۆی بوو، بەڵام هەنووکە بە ئاشکرا دەیبینی کە ئیدی ناتوانێ چ کارێکیان بۆ ئەنجام بدات. ئەو ئیدی ڕێبەری نەدەکردن، تەنیا خۆیان بێ ئاگا لەم وەزعانەو وەکو ڕانە مەڕێك کە چۆن بە پێی عادەت دوای شوانەکەی دەکەوێ، دووی ئەو دەکەوتن. ئەمە ئەو شتە بوو، کە سپێدەی دوێنێ, وەختێ لە مەرگی متلیستا ڕاما، زیاد لە هەموو شتێ لێی ترسا.

لڤنسون هەوڵی دەدا بەسەر خۆیا زاڵ بێ و هۆش و گۆشی بۆ شتە پێویستەکان تەرخان بکات. بەڵام فیکری پەشێو بوو، سات بە ساتیش شێواوتر دەبوو، پێڵوەکانی دەهاتنەوە یەك و خەیاڵی سەیرو تازەو بیرەوەری ئاڵۆزو ناکۆك و نا سازگار لە مێشکیدا شەپۆلی دەداو بە شێوەی قەرەباڵغییەکی هەست پێ نەکراو، هێدی و بەردەوام دەگۆڕا: بۆ ئەم ڕێگا دوورو درێژە، بۆ ئەم گەلا زەردانە و ئەم ئاسمانە مردووە، ئەرێ بۆ هەنووکە ئەوەندە بێ کەڵك و بێ باشارم؟ بەڵێ, دەبێ بگەمە دۆڵی تودو –ڤاکو، چ ناوێکی سەیرو سەمەریە! ئەدی بۆ هێندە ماندووم چەند حەزم لە خەوە! منێ ئەوەندە حەزم لە خەو بێ، ئیدی ئەو زەلامانە دەتوانن چاوەڕێی چیم لێ بکەن؟ ئەو باسی دەورێ دەکات. بەڵێ دەورێ... تۆ سەیری کەللە خڕەکەی!.... عەینی

کەللەی کوڕەکەمە... هەڵبەتە پێویستە دەورێکانمان بنێرەمو پاشان... بخەوم، بخەوم...
تەنانەت وەکو کەللەی کوڕەکەشم نا، بەلام....
لە پڕ سەری هەڵبڕیو پرسی: دەڵێی چی؟ چییە؟ باکلانوف کە لە تەنیشتییەوە ئەسپی داژۆ:
دەڵێم ئەگەر چەند دەورییەك بنێرینە پێشەوە باشترە.

– دروستە، ئەم کارە بکەین چاکە، تکا دەکەم دەستووری پێویست دەر بکە.

دوای تۆزێك، سواریٚ بە لۆقەو بە بێزارییەوە بە تەنیشت لڤنسوندا رەت بوو. لڤنسون لە دواوە تەماشای پشتە کۆماوەکەی کرد، متچیك–ی ناسییەوە، وای بە خەیاڵدا هات کە ناردنی متچیك کارێکی دروست نەبوو. بەلام ئەو زەحمەتەی نەدایە بەر خۆی کە روونی بکاتەوە بۆچیو لە چ روویەکەوە دروست نەبوو، پاش تۆزێکی دی ئەمەی هەر بە جاریٚ فەرامۆش کرد، پاشان سوارێکی دی بە تەنیشتیا رەت بوو.

باکلانوف دەورێی دووەمی گاز کرد: ماروسکا ئاگاتان لە یەکدی بیٚ.

لڤنسون لەبەر خۆیەوە تێفکری: دە بڕوانە، ئەمە دەمێنیٚو دوبوف دەمریٚ، دوبوڤ –بیٚ چارە!
ئەریٚ ماروسکا چی کردووە؟ ئاە، بەڵیٚ ئەوە شەوی پێشوو بوو، خۆیو بەختی کە نەمبینی.

متچیك ماوەیەکی زۆری بە غار بڕی بوو، ئاوڕی دایەوە. ماروسکا، پەنجا هەنگاوێك لە دوایەوە بوو. هێشتا پارتیزانەکانی لێوە دیار بوون. پاشان هەم پارتیزانەکانو هەم ماروسکا لە پێچی جادەکەدا لە چاوی ون بوون. نیوکا حەزی بە لۆقە نەبوو بەلام متچیك لا ارادی ئاوزەنگی لێدەدا. متچیك بە تەواوی نەیدەزانی کە بۆ ئەویان ناردۆتە پێشەوە، بەلام چونکە فەرمانی پیٚ درا بوو کە بە غار بڕوات، ئەویش بە گوێی دەکردن.

جادەکە بە بنارێکی شێدارا کە یەك پارچە درەختی ئەفراو بەڕوو بوو و هێشتا گەلای سوور هەڵگەڕاو بە لقەکانیانەوە بوو، پێچی دەکردەوە. نیوکا بە تووڕەیی دەلەرزیو رێك بە تەنیشت دەوەنەکاندا دەڕۆی. نیوکا بە رەوتی ئاسایی ئاسوگەکەی بڕی. متچیك بە سەر زینەکەوە وەنەوزی دەدا، ئیدی ئاوزەنگی لە ئەسپەکە نەدەدا، وەختیٚ هاتەوە سەرخۆ، هەستی کرد بە سەرسامی دەڕوانێتە دارستانەکە، ئەو دارستانەی کەدەقاو دەق وەکو خەوەکەی، وەکو پەشێوییەکەی،وەکو هەست نەکردنەکەی بەخۆ، سەرەتاو کۆتایی نەبوو.

لە پڕ نیوکا پڕماندیو رەوییەوە نێو دەوەنەکان. متچیکی بە لقو پۆپە نەرمەکانەوە گوشی.
ترسێکی لە رادەبەدەر خەوی لە چاوانی متچیك تاراند: قوزاقەکان، چەند هەنگاویٚ لەو لایەوەو لەسەر جادەکە وێستا بوون.

یەکێك لە قوزاقەکان بە دەنگی نزمو تورە تێی خوڕی:

– وەرە خوارەوە! قوزاقێکی دی هەوسارەکەی نیوکای گرتبوو. متچیك نیمچە هاوارێکی کرد، خۆی گرمۆڵە کرد، لەسەر زینەکەوە خۆی هەڵداو بروسکە ئاسا خۆی بەرەو بنارەکە خل کردەوە، بۆ چەند دەقەیەك لە ترسانا زمانی شکا بە هەر چوار پەل هەولی دەدا، پاشان بیٚ ئاگایانە کەوتە بازدان، دەستی بگەیشتبا هەر شتێك خۆی لیٚ گیر دەکرد، سەرنجام قەڵەمبازێکیداو بە دۆڵەکەدا تێی تەقاند. قوزاقەکان راویان دەناو دەونەکان لە

پشتییەوە کەوتبوونە خشەخش. قوزاقێك شێت ئاساو بە هەناسە بڕکێوو جنێودانەوە راوی دەنا.

ماروسکا چونکە دڵنیا بوو دەورێیەکی تری لەپێشەوەیە، بۆیە گوێی بەو شتانە نەدا کە لە دەوریا روویان دەدا، هەر تێدەپەڕی. ماروسکا ئەوەندە شەکەت بوو، هیچ شتێکی لە بیر نەمابوو تەنیا ئیسراحەت نەبێ- ئیسراحەت بە هەر نرخێ بێ- ماروسکا ئیدی بیری لە ژیانی خۆی و لە ژیانی ڤاریاو یان لەوەی کە گونجارنکو چی دەربارە دەڵێ، نەدەکردەوە. تەنانەت تاقەتی ئەوەشی نەمابوو کە خەفەت لە مەرگی دوبوف بخوات. گەرچی دوبوف وەکو ئەوانی دی لەویش نزیك بوو.

ماروسکا تەنیا بیری لەوە دەکردەوە کە جارێکی دی زێدی خۆی ببینێتەوەو سەری ماندوو و پەرێشانی بحەسێنێتەوە، ئەم زێدە، لە خەیاڵیا گوندێکی گەورەی ئارام بەخش بوو، لە باوەشی تیشکی هەتاودا مات بوو بوو. پڕ بوو لە خەڵکانی چاك، پڕ بوو لە مانگای تێرو بۆنی پاوان و گیاو رانە مەڕ، لەو دەمەدا کە پانتۆڵەکەی لە ژێریا گرمۆڵە بوو بوو و سەری بەسەر شانیا خوار بوو بوو، بیری لەوە دەکردەوە کە چۆن ئەسپەکەی دەبەستێتەوەو پاشان جامێ شیر بە کولێرەیەکی گەورەی بۆن خۆشەوە دەخوات، چۆن دەچێتە کادێنێکەوەو بە دڵنیاییەوە لێی دەخەوێ.

وەختێ لە پڕا چاوی بە تیلماسکی زەردی کڵاوی قوزاقەکان کەوت و یەهودا رەوییەوەو دایە ناو دارستانەکە، ئەو دارستانەی کە گەڵا سوور باوەکانی لەبەر چاویا وەکو دڵۆپە خوێن دەلەرزین، ئیدی خەونی شیرینی گوندە گەورەو هەتاو گیرەکەی، دەرك کردنی خیانەتی بێ وێنەی ئێستای هاوڕێکەی لەسەر شاشەی خەیاڵی ون بوو.

ماروسکا لە کاتێکدا زۆر بە وردی چاوانی رۆشن و نەفرەت وروژێنی متچیکی بەرجەستە دەکرد، بە خۆی گوت: هەی نامەرد! رای کرد، دەست بەجێ هەستێکی ئازار وروژێن دڵی گوشی، هەستێك سەبارەت بە خۆی و بەو پیاوانەی لە دوایەوە بە سواری ئەسپ دەهاتن.

ماروسکا چ باکی بەوە نەبوو کە هەر ئێستا بمرێ و لەم هەستە تاڵ و رەنجە بێ بەرە رزگار ببێ. لە هەموو ژیانیا، لەو رۆژەوە کە لە دایك بوو بوو، گەورە بوو بوو، لەگەڵ رەنجا هەڵی کرد بوو، هەرگیز ئەم وەزعە سەیرو باوەڕنەکراوەی بە خەیاڵا نەهاتبوو. بەڵام لای روون بوو کە جارێکی دی هەرگیز گوندە گەورەو هەتاوگیرەکەی خەیاڵی، ئەو هاوڕێ ئازیزانە، ئەو برایانەی کە لە دوایەوە بە سواری دەهاتن، نابینێتەوە. لەگەڵ هەموو ئەمانەشا ئەو پیاوە ماندوو ئاسوودانەی کە خۆیان بەو سپارد بوو، ئەوەندە خۆش دەویست و بە نزیکی خۆی دەزانین، توانای نەما بوو بیر لە خۆی بکاتەوە، هەر ئەوەندەی لە دەست دەهات بیر لەمە بکاتەوە کە تا ئەو دەمەی زیندووە لە خەتەریان بپارێزێ و ئاگاداریان بکاتەوە... دەمانچەکەی دەرهێنا، بەجۆرێ بەرزی کردەوە کە دەنگی باشتر ببسترێ، بە پێی ئەو قەرارەی کە پێشتر لە بەینیانا بوو، سێ گوللەی لەسەر یەك بە حەوادا تەقاند.

دەست بەجێ بڵاچەیەك لە ئاسمان هەستا، پاشان گرمەیەكی بێ ڕەزا هات، دەتگوت جیهان لەبەر چاوی بوو بە دوو لەتەوە. ماروسكاو یەهودا پەرت بوونە نێو دەوەنەكان و سەری بە پشتا شكایەوە.

وەختێ لڤنسون دەنگی تەقەكانی بیست- كە بە وەزعی ئێستایەوە گەلەك چاوەڕوان نەكراوو باوەڕ نەكراو دەهاتە بەرچاو -هەوەڵ جار لە مانای تەقەكان تێ نەگەیشت، وەختی حاڵی بوو كە دەنگی دەستڕێژی دواتری بیست، ئەو دەستڕێژەی كە لە ماروسكا كرا. ئەسپەكان بە دەم سەرقوت كردنەوەو گوێ قوڵاخ كردنەوە لە جێی خۆیان چەقین.

لڤنسون بە نائومێدییەوە تەماشایەكی دواوەی كرد، بۆ یەكەم جار داوای كۆمەكی لە پارتیزانەكان دەكرد. بەڵام ترس و نا ئومێدی خۆی لە روخساری لاوازو بێ دەنگی پارتیزانەكاندا خوێندەوە. دەتگوت هەموو روخسارەكان بووە بە یەك روخساری لاڵ و پرسیار ئامێزو ترساو. لڤنسون بە دەست حەرەكەتێكی دەكرد كە دەتگوت شتێكی تێدا شاردۆتەوەو بۆی دەگەڕێ و نایدۆزێتەوە. لەبەر خۆیەوە بیری كردەوە: بۆ، ئەوەندە دەترسم؟

لە پڕ سیمای سادەو منداڵانەی باكلانوڤ بەرچاو كەوت. ئەو سیما سادەیەی كە لە دوو كەڵی باروت و گەردو تۆزا رەش و شپرزە بوو بوو. باكلانوف دەمانچەكەی بە دەستێكییەوە بوو، بە دەستەكەی تری توند یاڵی ئەسپەكەی گرتبوو، شوێن پەنجە قەڵەوەكانی لەسەر لا ملی ئەسپەكە نەخشا بوون. بە هەڵچوونەوە چاوی بڕی بووە ئەو شوێنەی كە دەنگی تەقەكانی لێوە دەهات، دەموچاوە سادەو بێ ریاكەی و گۆنا لاوازو رەقەكانی بە هەڵچونێكی بێ ئەندازەوە بۆ ئەو ئامانجە دەسووتا كە باشترین دۆستەكانی لە پێناویا مردبوون، خۆی بە پێشا بردبوو و بەبێ ئۆقرەییەوە چاوەڕێی فەرمانی: "بۆ پێشەوە" بوو.

لڤنسون راپەڕی، خۆی لەسەر زینەكە بەرز كردەوە، هەستی بەزەیی و دڵسۆزی لە ناخیا هاتە جۆش، لە پڕ شمشێرەكەی هەڵكێشا، چاوەكانی بریقانەوەو خۆی بە پێشا برد.

بە ئەسپایی لە باكلانوف-ی پرسی: دەتوانین بازنەی گەمارۆكە بشكێنین؟ ئەوجا بە جۆرێكی چاوەڕوان نەكراو شمشێرەكەی بەرز كردەوەو لەبەر تیشكی خۆرەكەدا بریقایەوە. بەم جۆرە پارتیزانەكان راپەڕین و لەسەر ئاوزەنگییەكانەوە هەستانە سەر پێ.

باكلانوف تەماشایەكی شمشێرەكەی كردو گەڕایەوە بۆلای پارتیزانەكان, بە دەنگی بەرز شتێكی گوت كە لڤنسون لێی حاڵی نەبوو, چونكە لڤنسون لەو كاتەدا بەزیوی دەستی هەمان هێزی دەروونی بوو كە باكلانوفی ناچار كرد بوو شمشێرەكی هەڵكێشێت.

بەسەر جادەكەدا تێی تەقاند و باوەڕی وا بوو كە تەواوی هێزەكە دەست بەجێ بەرەو پێش تاو دەدەن.

دوای تۆزێ كە ئاوڕی دایەوە, سەیری كرد هەموو پارتیزانەكان بەسەر ئەسپەكانەوە خۆیان گرمۆڵە كرد بوو و بەچارنارە تاویان دەدا. هەمان رقی ئەستور كە لە چاوانی باكلانوف دا پەنگی خواردبۆوە لە نیگایاندا گڕی دەسەند. ئەمە دوا بیرەوەری رۆشنی باكلانوف بوو. چونكە هەر دوای تۆزێك شتێك بە سەر سەریەوە تەقییەوە, كەڕو كاسی كرد و بەر چاوی تاریك كرد و

لەعاردەكەدا لوولی داو هەر فریای ئەوە كەوت كە بە ئاستەم هەست بكات هێشتا زیندووە. پاشان پەرت بووە ناو كەندێكی سووركەڵانەوە.
متچیك بە هیچ جۆرێ ئاوڕی نەدەدایەوە, هەرچەندە چ ئاسەوارێك لەوانەوە نەبوو كە راویان دەنا, بەڵام وای بیردەكردەوە كە هێشتا بە دوایەوەن. وەختێ سێ گوللە بە سەر یەكەوە تەقێنراو دوا بە دوای ئەوە دەسڕێژێك كرا, ئیدی دڵنیا بوو كە هەر هەموویان ئەویان كردووە- بە هەدەف, بۆیە خێراتر رای دەكرد. لەپڕ دۆڵەكە چووە سەر شیوێكی چكۆڵەی پڕ دارو درەخت. متچیك ئەوەندەی راستو چەپ كرد تا هەمدیس لە شیوەكەوە غل بۆوە. لەم دەمەدا قرمژنی دەسترێژێكی دی كە لە یەكەم دەسترێژ خەست ترو بەرز تر بوو، پاشان یەكێكی دیو دوا بە دوای ئەمە دەست رێژێكی دی دەنگی دایەوە.
متچیك بەردەوام خۆی دەلاواند: ئاه، خوایە!... لەگەڵ بیستنی هەر هاڕەو هەر گرمەیەكی تازەی تۆپدا، ناڵەیەكی دەكردو دەموچاوی بە جۆرێكی بەزەیی ورۆژێن وەكو منداڵانێ كە دەیانەوێ بگرین، دەدا بە یەكا. چاوەكانی بە جۆرێكی نەفرەت ورۆژێن و ئابڕو بەرانە وشك بوون، بەردەوام و تا تینی تێدا بوو هەڵدەهات.
متچیك چەند جارێك ئاوڕی دایەوەو كەسی بە دواوە نەبوو، چ شتێك نەدەبووە مایەی شڵەقاندنی ئەو بێدەنگییەی كە ئێستا باڵی بەسەرا كێشا بوو، بە دەم هەناسە بڕكێوە خۆی دایە پەنای نزیكترین دەوەن، دڵی بە توندی لێی دەدا. دەستی خستە ژێر چەنەگەی و چاوی بڕییە ئاسمانەكەی بەرانبەری، چەند لەحزەیەك بە ماتی و بێدەنگی لە جێی خۆی وێستا.
دە هەنگاوێك لەو لای متچیكەوە، درەختێكی باریكی بەرز، قەدی بەرەو زەوی شۆڕ بوو بووەو لە باوەشی تیشكی هەتاودا وەنەوزی دەدا. كە دیقەتی دا، سەیری كرد سمۆرەیەكی بچووكی بەسەرەوەیەو چاوە زەردو سادەكانی بڕیوەتە ئەو. متچیك لەپڕ لە جێی خۆی هەستا. سەری خستە نێو هەردوو دەستیو بە دەنگی بەرز ناڵاندی. سمۆرەكە لە ترساندا زیقاندیو لە نێو پوشەكاندا ون بوو، بروسكەیەكی شێتانە لە چاوی متچیك هەستا. پەنجەكانی خستە نێو قژەكەیو لە داخو كەسەردا ناڵەیەكی كردو كەوتە سەر زەوی. پەیتا پەیتا دووبارەی دەكردەوە: چ كارێكم كرد؟ ئاه، چیم كرد؟ لە كاتێكا خۆی دەخستە سەردەمو سەر ئانیشكەكانی بە شێوەیەكی ئاشكراترو بە شەرمەزارییەكی قوڵترەوە مانای هەڵاتنەكەی ئەو سێ گوللەیەی بانو بان یەك تەقێنران، و گوللە بارانەكەی دوایی تری دەرك دەكرد: من چیم كرد؟ چۆن توانیم ئەم كارە بكەم! من! ئەو پیاوە باشو ئابڕومەندەی كە نیازی ئازاردانی چ كەسێكی لەدڵدا نەبوو-ئاه، ئاه، چۆن توانیم من؟.....
رەفتارەكانی گەلەك نەفرەت ورۆژێنو حەیا بەرە بوو. هەستی دەكرد بەر لە ئەنجامدانی ئەم كارە، بە ئابڕوترو چاكترو لەبارتر بوو. ئەم بیرە ئازاری دەدا، هەڵبەتە نەك لەبەر ئەمەی ئەو پیاوانەی خۆیان بەو سپارد بوو، لە ئەنجامی كارەكەی ئەودا مردبوون، بەڵكو پتر لەبەر ئەمە بوو كە ئەم عەیبە نەنگو كرێتو نەفرەت ورۆژێنەی كە هەرگیز پاك نەدەبۆوە، هەموو ئەو چاكی و پاكیيانەی دەخستە درۆوە كە متچیك دەیدانە پاڵ خۆی.

هەر لە خۆوەو بێ مەبەستێکی دیاریکراو دەمانچەکەی دەرهێنا، بە ترسەوە لێی راما، بەڵام دڵنیا بوو کە هەرگیز خۆی ناکوژێت، توانای خۆکوشتنی نەبوو، چونکە لە دنیادا چ شتێکی لە خۆی —لە دەستە سپی و بێ هێزەکانی، لە دەنگدانەوەی ناڵەکانی، لە رەنج و کردارەکانی و تەنانەت لە نزمترین کاری خۆی، پتر خۆش نەدەویست. تەنانەت دەترسا بە دزیشەوە دەست بە سەر زەیتی دەمانچەکەیا بێنێ، هەوڵی دەدا وا بنوێنێ کە نازانێ بۆ لێرەیە، بە پەلە دەمانچەکەی خستە گیرفانەکەی پشتەوەی.

هەنووکە نە دەگریاو نە دەکوڕزایەوە، دەموچاوی خستبووە نێو هەردوو دەستی و بە دەما راکشا بوو، هەموو ئەو رووداوانەی کە لەم چەند مانگەی دواییەدا، لە دەمی بەجێهێشتنی شارەوە بە سەریا بوری بوون، بە یەکجارو بە شێوەیەکی خەمناك و بێزارکەر هێنایە بەرچاوی خۆی: خەیاڵە مندالانەکانی کە هەنووکە شەرمی لێ دەکردن، خەمی یەکەمین تەعامولی و برینداربوونی، ماروسکا، نەخۆشخانە، پیکای پیر بەو چەپکە قژە زیوینەیەوە، فرولوڤی مردوو، ڤاریا بە چاوە درشت و خەم لێ نیشتووەکانییەوە کە لە گەڵ هەموو ئەو چاوانەی تا ئێستا دیبوونی و یان دوایی دەیانبینێ فەرقی هەبوو، ئەنجام دوا پەڕینەوەی سامناك لە رێبازەکەی گۆماوەکە —کە هەموو شتێك بە بەراوورد لەگەڵیا، کەم بایەخ و هیچ دەهاتە بەرچاو. متچیك لە کاتێکدا بەزیوی دەستی بەزەیی بە خۆ هاتنەوە بوو، بە راشکاوی و هێمنییەکی پترەوە بیری کردەوە: من چیدی بەم جۆرە هەڵناکەم، ناتوانم بەم جۆرە نزم و نا ئینسانییە و بەم ترسەوە بژیم.

هەمدیس درێژەی بەسەرزەنشت کردنی خۆیداو خەمباری ئەو کارە بوو کە کردبووی، بەڵام ئیدی توانیا ئەوەی لە دەست دا بوو کە جڵەوی ئەو ئارەزووە شەخسی و خۆ خۆشویستنە لە رادەبەدەرە بگرێ کە هێنابوویانە جۆش، ئەم ئارەزووە لەم بیرانەدا خەست دەبۆوە کە: ئەو ئێستا ئازادەو دەتوانێ روو بکاتە هەر شوێنێ کە ژیان تێیدا بێ ترسەو چ کەسێك لە چۆنیەتی کارەکانی ناپرسێتەوە، بڕیاریدا: من ئێستا دەگەڕێمەوەو دەچم بۆ شار، لەوێش ئیدی کاری نەماوە کە من ئەنجامی بدەم.... متچیك لە کاتێکا هەوڵی دەدا تاکید لەسەر نیازەکەی بکات، بەڵام بە زەحمەت توانای ئەوەی هەبوو کە گڕی ئەو هەستە ئاڵۆزەی، ئەو هەستەی لە ناخی ئاینەدەوە لە وەدی نەهاتنی خەونە زێڕینەکانی رابردوویەوە هەڵدەقوڵا، لە خۆیدا دابمرکێنێتەوە.

هەتاو سوڕا بۆوە ئەو بەری دارغانە لق و پۆپ شۆڕەو بووەکان و ئێستا بە تەواوی کەوتبووە بەر سێبەر. متچیك دەمانچەکەی لە گیرفانی دەرهێناو فڕێی دایە نێو دەوەنەکانەوە. پاشان لە کانییەکی چکۆلەی ئەو ناوەدا خۆی شۆردو لە پاڵیا دانیشت، هێشتا دەترسا بچێتە سەر جادەکە، بە ترسەوە بیری دەکردەوە: ئەگەر گاردی سپی لەوێ بێ چ بکەم؟ گوێی بۆ شووڕە شوڕی ئاوی کانییەکە رادێرا کە بە نێو گیاو پوشەکاندا دەڕۆیی لە پڕ بیری کردەوە: زۆر چاکە، چ فەرقێ دەکات؟ هەنووکە بەوپەڕی راشکاوی و هێورییەوە دەیزانی چۆن لە ژێر پەردەی ئەستووری هەست و بیری پەشێودا، بە چاکی و بە ویستی خۆی ئەو رێگایە هەڵبژێرێ.

لە ناخی دڵەوە ئاهێکی هەڵکێشا، دوگمەی کراسەکەی داخست و یا پشە یا پشە بەرەو شا ڕێگای ناوچەی تودو ڤاکو، کەوتە ڕێ.

لڤنسون نەیدەزانی کە ئەم حاڵەتی نیوە ئاگاییەی چەندی خایاند گەرچی لە دەققەیەك پتری نەخایاند، بەڵام بەلای خۆیەوە زۆر درێژ بوو، کە هاتەوە سەرخۆو خۆی بە زیندوێتی بەسەر زینەکەوە بینییەوە سەرسام بوو، بەڵام چ شمشێرێکی بە دەستەوە نەما بوو، کەللەی ئەسپەکەی بە یاڵە ڕەشەکەیەوە لە کاتێکا گوێیەکی خڵتانی خوێن بوو، لەبەردەمیا دەجولا.

تەنیا لەم کاتەدا زانی تومەز هەموو گوللەکان لەو دەگیران. گوللەکان بە خەستی بەسەر سەریانەوە گیزەی دەکرد. بەڵام بۆی دەرکەوت کە گوللەکان لەپشتیانەوە دەهاتن. هەروەها دڵنیا بوو کە خەتەرترین ساتیان بەڕێ کردووە، پاشان دوو سوار لەتەنیشتییەوە گیرسانەوە — ڤاریاو گونجارنکو بوون– ڕوومەتەکانی گونجارنکو خڵتانی خوێن بوون. لڤنسون هەموو هێزەکەی بیرکەوتەوەو ئاوڕێکی دایەوە. چ هەواڵێك لە هێزەکەوە نەبوو، هەموو جادەکە یەك پارچە جەستەی پیاوان و کەلاکی ئەسپان بوو. چەند سوارێك بە سەرکردایەتی کوبراك نا ئومێدانە هەوڵیان دەدا خۆیان بگەیەننە ئەو، لە دوورتر دەستەیەکی بچووك لە حەرەکەتا بوو و سات بە سات کەمتر دەبۆوە، زەلامێك بە سواری ئەسپێکی لەنگو بە دەم دەست هەڵتەکاندن و هاوار کردنەوە بە دوایا دەهات. زەلامەکە لەلایەن کۆمەڵێك زەلامی کڵاو زەردەوە گەمارۆ درا بوو ، و بە ڤۆناغە تفەنگ لێیان دەدا، زەلامەکە لە ئەسپەکەی گل بۆوەو کەوتە سەر زەوی. لڤنسون بە نیگەرانییەوە چارەی بە یەکا داو ڕووی وەرگێڕا.

لەم کاتەدا لڤنسون و ڤاریاو گونجارنکو گەیشتنە سەر پێچی جادەکە، دەنگی تەقە کەم بۆوە. گیزەی ئەو گوللانەی بە بنا گوێیاندا ڕەت دەبوو، کز بوو. لڤنسون هەر لە خۆوە جڵەوی ئەسپەکەی ڕاکێشا، ئەو پارتیزانانەی کە بازنەی گەمارۆکەیان شکاند بوو یەك لە دوای یەك دەگەیشتنەوە ئەوان. گونجارنکو ژماردنی. بە خۆی و لڤنسونەوە نۆزدە کەس بوون. لە نێو بێدەنگییەکی تەواو داو بە چاوی هێشتا تەڕی ترسەوە کە وردە وردە دەڕەوەییەوە چاویان بڕی بووە تولە ڕێگایەکی زەرد باوی کپ، کە تانجی ئاسا هەر دەڕۆیی. ماوەیەکی زۆر بە چوار ناڵە بە بنارەکەدا داگەڕان. ئەسپەکان وردە وردە کەوتنە لۆقە. ئێستا دەیانتوانی کۆتەرە دارە سوتاوەکان، دەوەنەکان، کیلۆمەتر ژمێرەکان و ئەو ئاسمانە ڕوناکەی کە بەسەر ئەو دارستانە دوورەوە بوو، ببینن. پاشان ئەسپەکان هێدی هێدی ملی ڕێگایان گرتە بەر.

لڤنسون سەری داخستبوو، لە دەریای بیرکردنەوەدا نقووم بوو، تۆزێ لە پێش ئەوانی ترەوە بە سواری ئەسپەکەی دەڕۆیی، هەندێ جار ئاوڕێکی دەدایەوەو سەیری دواوەی دەکرد. نیگای غەریب و خەمناك بوو، لە پڕ جڵەوی ئەسپەکەی ڕاکێشاو گەڕایەوە بۆ لای پارتیزانەکان، بۆ یەکەمین جار نیگایەکی هۆشیارانە لە چاوە درشت و قوڵ و سپی واژەکانییەوە دەرکەوت. هەژدە پارتیزان وەکو یەك جەستە لەبەردەمیا چەقین. بێدەنگییەکی تەواو باڵی بەسەرا کێشابوون.

لڤنسون پرسی: باکلانۆف لە کوێیە؟

هەژدە نەفەر بە بێدەنگی و سەرسامی تەماشایان دەکرد. سەرەنجام گونجارنکو گوتی: باکلانوف–یان کوشت، ئەمجا بە روخساری پەستەوە چاوی بڕییە دەستە لیرو زبرەکانی کە جڵەوی ئەسپەکەی گرتبوو.
ڤاریا کە بە پشتی چەماوەوە لە سەر زینەکە دانیشت بوو و لە تەنیشت لڤنسونەوە ئەسپەکەی لیّ دەخوڕی، لەپڕ بەسەر ملی ئەسپەکەدا کەوت و بە دەنگی تووڕەو بەرز کەوتە گریان و شین, پرچە لوولەکەی دەگەییە نزیکی زەوی و دەتگوت لە ئاسماندا لوول دەخوا. ئەسپەکەی لە پڕ بە تەمەڵییەوە گوێیەکانی بۆ دواوە بردو لمۆزی گرژ کردەوە. سیسکین لە ژێرەوە تەماشای ڤاریای کرد، تفەکەی دەمی قوت داو بە پەلە رووی وەرگێرا.
چاوە ئەبڵەقەکانی لڤنسون، ماوەیەك لەسەر پارتیزانەکان گیرسایەوە پاشان وەك بڵێی سیمای تێك شکاوو بچووکتر بۆوە، پارتیزانەکان بۆیان دەرکەوت کە لاوازترو بە تەمەنتر بووە، بەڵام لڤنسون ئیدی چ شەرمێکی لە بیّ توانایی و بیّ باشاری خۆی نەبوو، چ هەوڵێکی بۆ شاردنەوەی نەدەدا، بە چاوانی خەمبارەوە لەسەر زینەکە دانیشتبوو، بە ئارامی برژانگە درێژو تەڕەکانی پێکا دەداو دانەی فرمێسك دەڕژانە بنجی ردێنییەوە، پارتی زانەکان روویان لیّ وەرگێرا تا نەبادا ئەوانیش جڵەوی خۆ لە دەست بدەن، لڤنسون رووی ئەسپەکەی وەرگێڕاو بە ئەسپایی لە پێشیانەوە کەوتە ریّ.
هێزەکە دوای کەوتن.
گونجارنکو کە دەستی لاواندنەوەو دڵدانەوی بە شانی ڤاریادا دەهێنا، بە شەرمەوە گوتی: مەگری، ئەمە کارێکی باش نییە.
لڤنسون جار جاریّ کە خۆی فەرامۆش دەکرد، بە دوو دڵییەوە سەیری دواوەی دەکرد، کە بیری دەکەوتەوە باکلانوف نەماوە سەر لە نویّ دەستی بە گریان دەکردەوە، بەم جۆرە تەنیا نۆزدەکەسیان لە دارستانەکەدا دەرچوون.
کوت و پڕ دارستانەکە کۆتایی هات، پارتیزانەکان قوببەی شین و روناکی ئاسمان، کێڵگە خەنەییە دوورەکانیان کە لەم لاو لەولای جادەکەوە لەبەر تیشکی هەتاودا پان بوو بوونەوە، بە دی کرد. لە دووری میلێکەوە قامیشەلانێك دیار بوو کە بریقەی چۆمێکی شینی پڕ ئاوی گرتبووە باوەش. خەرمان جاڕێکی لە تەنیشتەوە بوو خۆی بە تاجی کۆمەڵە خەرمانێکی گەورەی بە شکۆوە با دەدا، لێرەدا جۆرە ژیانێکی دی لە گەڕدا بوو، ژیانێکی پڕ کۆشش و شادی بەخش, خەڵکی بە جل وبەرگی رەنگاو رەنگەوە، وەکو مارو مێروی رەنگاو رەنگ خڕ بوو بوونەوە، سواڵەی گەنم لە حەوادا لوولی دەخوارد، کومپاین بە دەنگی وشك و سافەوە خشەخشی دەکرد، حیلکەی پێکەنینی کیژان لە نێو تۆزو گەردو کای بریقەدارەوە دەبیسترا.
لە پشت چۆمەکەوە زنجیرە چیایەکی شین باو دیار بوو، لەلایەکەوە ئاسمانی شینی خستبووە سەر شانی و لەلایەکی دییەوە دارستانی پرچ زەردی گرتبووە باوەش.

له نێو قوته پیرۆزەکانی کوێستانەوە، پەڵە هەوری تەنك و سووری کاڵ، کە لە دەریاوە باری هەڵگرتبوو، چەشنی شیرێکی هەڵچووی پڕکەف کە لە گوانی چێڵانەوە بێتە دۆشین، دەرژایە ناخی دۆڵەکەوە.

لڤنسون بە بێدەنگی و بە چاوانی تەڕەوە روانییە ئاسمانی بەرین، ئەو ئاسمانەی کە مژدەی نان و ئیسراحەتی دەدانێ، روانییە خەڵکانی غەریبی خەرمان جاڕەکە، ئەو خەڵکەی دەبوو بە زوویی وەکو ئەو هەژدە کەسەی بە دوایەوە بوون، بە دڵ و بە گیان خۆشی بووێن.

ئەوجا لە گریان کەوت.

ئینسان دەبێ بژی و ئەرکی خۆی ئەنجام بدات.

1925 – 1926

تەواو

یاخسەمەر - 1986/6

حەمە کەریم عارف

چاپی یەکەم/ 1987

پەراوێزو رونکردنەوە:

- مینەر: کەسێك پیشەی مین نانەوە بێ.
- بالأڕۆ: مصعد کهربائی
- ماکزیمالست: ئەندامی پەڕگیری تروریستی و نیمچە فاشستی حزبی سوسیال شۆڕشگێڕەکان بوو.
- ئەفرا: دارێکە لە بابەتی چنار، پڕ گەڵاو لق و پۆپە، بەرزییەکەی دەگاتە بیست میترێك
- غان: جۆرە دارێکی زۆر زەلامە.
- چامیزا: جۆرە دانەوێڵەیەکە دەکرێتە ئارد
- ئۆزیب ئابرامیچ: نازناوی لڤنسون-ە.
- اسکیتسل: جۆرە گەمەیەکە، هەندێ دار وەکو نیشانە لە عاردی دەچەقێنن و بە گۆ لێی دەدەن.
- سوخاری: جۆرە نانێکی شیرن و وشك و سوکە.
- قوزاق: بە سەربازی سەردەمی تزار دەگوترا.
- یەهودا: یەکێك بوو لە حوارییەکانی پێغەمبەر عیسا، کە سەرەنجام خیانەتی لێ کردو بووە مایەی کوشتنی ئەو پێغەمبەرەو بە خۆیشی لە سوێی پەشیمانی ویژدان و عەزابی رۆحیدا خۆی کوشت. ناوی یەهودا رەمزی خیانەت و دوو روویە.
- گاردی سپی: دەستەیەکی دژ بە شۆڕش بوو، لە جەنگە ناوخۆییەکاندا دژ بە شۆڕشگێڕان دەجەنگین.

حەمە کەریم عارف

- کەرکووکییە و لە ساڵی 1951دا لەدایک بووە.
- لە ساڵی 1975 کۆلێژی ئەدەبیاتی بەغدای تەواو کردووە.
- یەکەم بەرهەمی شیعرێکە بەناوی (هەڵبەستێکی هەتیو کەوتوو) کە لە ژمارە (170) رۆژنامەی هاوکاری ساڵی 1973 بڵاوبووەتەوە.
- لە ساڵی 1976ەوە بە بەردەوامی نووسین و بەرهەمی ئەدەبی بڵاو دەکاتەوە.
- سەرنووسەر یان بەڕێوەبەری نووسین یان سکرتێری نووسین یان ئەندامی دەستەی نووسەرانی ئەم گۆڤار و بڵاوکراوانە بووە: گۆڤاری گزنگی نووسەرانی کەرکووک, نووسەری کوردستان, کەلتوور, نووسەری کورد, گوڵانی عەرەبی, ئاڵای ئازادی تا ژمارە 00222, گۆڤاری نەوشەفەق.
- جگە لە ناوی خۆی, بە تایبەتی لە گۆڤاری گزنگی نووسەرانی کەرکووک, نووسەری کوردستان, کەلتوور, رۆژنامەی ئاڵای ئازادی تا ژ: 222 بەناوی گۆڤەند, زنار, سیپان, پاکزاد, محەمەدی حاجی, سیروان عەلی, دیدار هەمەوەندی, هێژا, ح. ع بەرهەمی بڵاو کردۆتەوە.
- جگە لە پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتیی قوتابیانی کوردستان ئیدی ئەندامی هیچ حیزب و رێکخراوێکی سیاسی نەبووە, لە ساڵی 1974 – 1975دا پێشمەرگەی شۆڕشی ئەیلوول بووە, لە هەشتاکاندا بۆ ماوەی نۆ ساڵ, بێ وابەستەگی حیزبی, پێشمەرگە بووە و وەکو بەشدارییەکی مەیدانی و ویژدانی لە خەباتی رەوای نەتەوەی کوردا شانازی پێوە دەکات و منەت بەسەر کەسدا ناکات, چونکە باوەڕی وایە کە رۆڵەی میللەتی مەزلوم مەحکومە بە پێشمەرگایەتی.
- لە هەشتاکانەوە تا ئێستا راستەوخۆ سەرپەرشتی و سەرۆکایەتی لقی کەرکووکی یەکێتیی نووسەرانی کوردی کردووە.
- زۆر بەرهەم و کتێبی چاپ و بڵاو کردۆتەوە, لێ زۆربەی هەرە زۆریان, بە تایبەتی ئەوانە لە چیادا چاپ بوون بە نوسخەی هێندە کەم بڵاو بوونەتەوە, لە نرخی نەبوو دان و هەر ئەوەندەیە کە لە فەوتان رزگار بوون. هەندێك لە وانە:

1- تیرۆژ, کۆ چیرۆك, چاپی یەکەم 1979
2- کۆچی سوور, رۆمان, چاپی یەکەم 1988
3- بەیداخ, چیرۆك, 1988
4- داوەتی کۆچەرییان, کۆ چیرۆك چاپی دووەم 2005
5- لە خۆ بێگانە بوون, کۆمەڵە چیرۆك, چاپی یەکەم (1999) دەزگای گوڵان
6- کوچ سرخ, کۆ چیرۆك, بە فارسی, وەرگێڕان چاپی یەکەم 1987 شاخ
7- نینا, رۆمان, سابت رەحمان, دوو چاپ, شاخ, شار 2002
8- نامۆ, رۆمان, ئەلبیر کامۆ, دوو چاپ, شاخ, شار 2003 دەزگای ئاراس
9- رێبەر, رۆمان, مەهدی حسین, یەك چاپ (شاخ)
10- شکست, رۆمان, ئەلکساندەر فەدایەف, چاپی شاخ (راه کارگر)

11 – هاوماڵەکان, ڕۆمان, ئەحمەد مەحمود, دوو چاپ, شاخ, شار 2000 گوڵان
12– بێناسنامەکان, ڕۆمان, عەزیز نەسین, 3 چاپ شاخ, شار 2003
13– قوربانی, ڕۆمان, هیرب میدۆ, چاپی یەکەم 2004 دەزگای شەفەق
14– دووره وڵات, ڕۆمان ع. ڤاسموف, چاپی یەکەم2000 دەزگای گوڵان
15– ئازادی یا مەرگ, ڕۆمان, کازانتزاکیس, چاپی یەکەم 2003 کتێبخانەی سۆران
16– چیرۆکەکانی سەمەدی بیهرەنگی, دوو چاپ, شاخ, شار 2004 کتێبخانەی سۆران هەولێر
17– ئامانجی ئەدەبیات. م. گۆرکی, چاپی شاخ 1985
18– دلێریی خۆراگرتن, ئەشرەڤ دەهڤانی, چاپی شاخ
19– مەسەلەی کورد لە عێراقدا, عزیز شەریف
20– مێژووی ڕەگ و ڕەچەڵەکی کورد, ئیحسان نوری پاشا, یەك چاپ
21– خەباتی چەکداری هەم تاکتیکە هەم ستراتیژ, مەسعودی ئەحمەد زادە, چاپی شاخ
22– کورد گەلی لە خشتەبراوی غەدر لێکراو, د. کوینتەر دیشنەر, چاپی شێیەم 2004 دەزگای ئاراس
23– لە مەهابادی خوێناوییەوە بۆ کەنارێن ئاراس, نەجەف قولی پسییان
24– گوزارشتی مۆسیقا, د. فۆاد زەکەریا.
25– دەربارەی شیعر و شاعیری, ڕەزا بەراهەنی.
26– ڤنسنت ڤان گوگ, شانۆنامە, باول ئایز لەر
27– بە دوعا شاعیرەکان, شانۆنامە, جەلیل قەیسی (گزنگ ژ:12)
28– جولەکەکەی ماڵتا, شانۆنامە, مالرۆ.
29– دادپەروەران, شانۆنامە, ئەلبیر کامۆ.
30–بەد حاڵی بوون, شانۆنامە, ئەلبیر کامۆ.
31– چاو بە چاو, شانۆنامە, گەوهەر مراد (غوڵام حسەینی ساعیدی)
32– ریچاردی سێیەم, شانۆنامە, شەکسپیر.
33– گەمەی پاشا و وەزیر, شانۆنامە, عەبدوڵڵائەلبوسێری.
34– کورد لە ئەنسکلۆپیدیای ئیسلام دا, چاپی یەکەم 1998 وەزارەتی ڕۆشنبیری.
35– هونەر و ژیانی کۆمەڵایەتی, پلیخانۆڤ, چاپی یەکەم 2005 دەزگای موکریانی
36– پێکهاتەی بەدەنی و چارەنووسی ئافرەت, ئیڤلین رييد.
37– لێکدانەوەیەك لە مەڕ نامۆ, لویس ریی.
38– منداڵە دارینە, چیرۆکی درێژ بۆ منداڵان.
39– فاشیزم چیی؟ کۆمەڵە چیرۆك بۆ منداڵان, یەلماز گونای
40– شوانە بچکۆلەکە, چیرۆکێکی درێژی چینی یە بۆ منداڵان
41– زارۆکستان (چوار شانۆنامە بۆ مناڵان)
42– لە گەنجینەی حیکایەتی تورکمانییەوە.
43– کۆمەڵێك ئەفسانەی جیهانی (23 ئەفسانە)
44– زندە خەون, کۆمەڵە چیرۆکی چیخوف, چاپی یەکەم (2001) دەزگای موکریانی
45– ئەفسانەێن گریکی و ڕۆمانی, چاپی یەکەم (2004) کتێبخانەی سۆران, هەولێر

46- جیّ پیّ، کۆمەڵێك چیرۆکی فارسی چیرۆکنووسان:(سادقی هیدایەت، جەلال ئال ئەحمەد، بوزرگی عەلەوی، سادقی چوبەك، مەنسوری یاقوتی)
47- چیرۆکستان، کۆمەڵێك دەق و رەخنە، چاپی یەکەم 2005 نووسەرانی کەرکووك
48- چۆنیەتی فێر بوونی زمانی فارسی، چاپی یەکەم (2000) حەمە کەریم عارف
49- گۆڤەند و زنار (فەرهەنگی فارسی – کوردی) حەمە کەریم عارف
50- پەلکە رەنگینە، حەمە کەریم عارف، چاپی یەکەم (2004) وەزارەتی رۆشنبیری
51- کۆمەڵێك چیرۆکی بێگانە
52- چزیشفسکی، فەیلەسوف و زانای گەورەی میللەتی روس
53- چایکۆ فسکی، ژیان و بەرهەمی.
54- ئیدگار ئالین پۆ، ژیان و بەرهەمی.
55- جاك لەندەن، ژیان و بەرهەمی
56- گوگول، نووسەری ریالیست
57- یەڵماز گونای، ژیان و بەرهەمی
58- سادقی هیدایەت، ژیان و بەرهەمی
59- خافرو غ لە شیعر دەدویّ، ژیان و بەرهەمی
60- رێبازە هونەرییەکانی جیهان
61- ریالیزم و دژە ریالیزم لە ئەدەبیات دا، چاپی یەکەم (2004) دەزگای سپیرێز
62- راگەیاندن لە پەراوێزی دەسەلاّتدا (بە شەریکی) چاپی یەکەم (2001) دەزگای گولاّن
63- راگەیاندن لە نێوان حەقیقەت بێژی و عەوام خەڵەتێنی دا، حەمە کەریم عارف
64- دیدار و دەق و رەخنە.
65- دیداری چیرۆکڤانی.
66- قوتابخانە ئەدەبییەکان، رەزا سەید حسەینی.
67- ناودارانی ئەدەب، حەمە کەریم عارف
68- هەزار تۆپی شیعری نوێخوازی و چەند باسێکی دی، حەمە کەریم عارف.
69- کورد لە سەدەی نۆزدە و بیست دا، کریس کۆچرا، چاپی یەکەم 2003 کتێبخانەی سۆران
* لە راپەرینەوە تا نهوو چالاکانە بەشداری بزاڤی ئەدەبی و رۆشنبیریی کوردی دەکات و بەرهەمی هەمە جۆر (نووسین و ئامادە کردن و وەرگێران) بلاّو دەکاتەوە..
* ئەو بەرهەمانە و زۆری دیکەی ئامادەن بۆ چاپ و چاپکردنەوە و هەر کەس و گروپ و لایەن و دەزگایەك تەماحی بلاّو کردنەوەی هەبن، ئامادەیە بە خۆڕایی پێشکەشیان بکات و...